

מבשר עלוני השבת

ר"ת	בעלזא	מו"ש	ער"ש	במדבר
8:57	8:35	8:21	7:04	ירושלים
8:54	8:32	8:24	7:19	בני ברק
8:58	8:36	8:26	7:12	חיפה
8:54	8:32	8:24	7:19	אשדוד
8:56	8:34	8:22	7:03	בית שמש
8:55	8:33	8:23	7:20	קרית גת

שנת תשע"ט לפ"ק

וקראת לשבת עונג

דפוס דיגיטלי מקצועי | כל שירותי הדפוס והצילום

רחוב אהלי יוסף 5 פינת בר אילן, ירושלים. טל': 02-5337722 | פקס: 02-5383018
 דוא"ל: g5337722@gmail.com | שעות פתיחה: א' - ה': 10:00-19:00 | יום ו': 10:00-12:00

אם נא מצאתי חן בעיניך...ועשית עמדי חסד ואמת

זמני כניסת ויציאת השבת
לשב"ק זו

זמני היום

העיר	ער"ש	מו"ש	ר"ת	העיר	ער"ש	מו"ש	ר"ת
ירושלים	7:04	8:22	8:57	תל אביב	7:19	8:24	8:56
אשדוד	7:19	8:24	8:54	אנטוורפן	9:29	10:59	11:01
מנשסט	9:11	10:47	47:10	וינה	8:31	9:49	10:27
מונטריאול	8:20	9:32	9:48	טורונטו	8:36	9:46	10:05
לייקוואד	8:04	9:09	9:32	בלטימור	8:11	9:15	9:32
לוס אנג'לס	7:44	8:43	9:12	סאן פאולו	5:10	6:04	6:22

זמני היום לשב"ק זו

זמני היום

במדבר בחו"ל בחקתי	הנץ	סו"ו קר"ש	סו"ו תפילה	הצות היום	מנחה גדולה	מנחה קטנה	פלג המנחה	שקיעת ההמה
ירושלים	5:29:41	9:03	10:14	12:36:54	1:13	4:47	6:16	7:44:23
תל אביב	5:35:37	9:07	10:17	12:38:43	1:15	4:46	6:14	7:42:03
חיפה	5:32:54	9:05	10:16	12:37:50	1:14	4:46	6:15	7:43:01
אנטוורפן	5:32:38	9:36	10:57	1:40:08	2:22	6:25	8:07	9:48:15
לונדון	4:49:03	8:53	10:15	12:58:22	1:40	5:45	7:27	9:08:20
מנשסט	4:47:00	8:57	10:20	1:06:52	1:49	6:00	7:44	9:27:29
וינה	4:58:48	8:55	10:14	12:52:29	1:33	5:30	7:08	8:46:42
ציריך	5:33:29	9:28	10:47	1:23:41	2:04	5:59	7:37	9:14:24
מונטריאול	5:09:04	9:00	10:17	12:52:07	1:31	5:23	7:00	8:35:37
טורונטו	5:39:02	8:29	10:04	1:15:22	1:54	5:42	7:17	8:52:07
ניו יארק	5:27:13	9:10	10:25	12:53:55	1:32	5:15	6:48	8:20:59
לייקוואד	5:29:56	9:12	10:26	12:54:43	1:32	5:15	6:48	8:19:52
בלטימור	5:41:59	9:23	10:36	1:04:19	1:42	5:23	6:55	8:27:00
שיקאגו	5:17:58	9:03	10:18	12:48:22	1:27	5:12	6:46	8:19:09
לוס אנג'לס	5:42:43	9:16	10:28	12:50:51	1:27	5:01	6:31	7:59:16
סאן פאולו	6:40:54	9:22	10:16	12:04:18	10:16	3:13	4:21	5:27:35
מלבורן	7:26:03	9:51	10:40	12:17:52	10:40	3:08	4:09	5:09:28

לוח הלימוד היומי לשבוע הבא, נא להזכיר
את הנשמות שלא הניחו אחריהם זש"ק

הלימוד היומי

יום	תאריך	דף היומי בבלי	דף היומי ירושלמי	משנה יומית פרק, משנה שבועות	הלכה יומית שו"ע או"ח סימן, סעיף	עמוד יומי משנה ברורה	רמב"ם פרק יומי
ז'	כז אייר	מה	ב	ד, ט-י	תקיה-ט, ט-ב	חלק ג' קיא.	פרה אדומה ח'
א'	כח אייר	מו	ג	ד, יא-יב	תקט"ג-ה	חלק ג' קיא:	פרה אדומה ט'
ב'	כט אייר	מו	ד	ד-ה, ג-א	תקכ-א, א-ב	חלק ג' קיב.	פרה אדומה י'
ג'	א סיון	מח	ה	ה, ב-ג	תקכא-ב, ג-ב	חלק ג' קיב:	פרה אדומה י"א
ד'	ב סיון	מט	ו	ה, ד-ה	תקכב-ג, ג-א	חלק ג' קיג.	פרה אדומה י"ב
ה'	ג סיון	נ	ז	ו, א-ב	תקכג-ד	חלק ג' קיג:	פרה אדומה י"ג
ו'	ד סיון	נא	ח	ז, ג-ד	תקכד-ה, א-א	חלק ג' קיד.	פרה אדומה י"ד

לוח ימי הזכרון
של יהודים שלא הניחו זש"ק

ימי זכרון

כ"ז אייר	ר' משה ב"ר מרדכי בצלאל
כ"ז אייר	ר' נתן צבי ב"ר עזריאל הכהן ברנשטיין
כ"ז אייר	מרת פרידה ב"ר ארי' לייב
כ"ז אייר	הב' אהרן מאיר ב"ר רפאל דוד
כ"ז אייר	הב' שמואל ב"ר אלימלך וייס
כ"ז אייר	הב' גאלדא ב"ר אליהו שמחה
כ"ח אייר	ר' אברהם קלונימוס ב"ר יעקב צבי פרידמן
כ"ח אייר	ר' בן ציון ב"ר מרדכי דוידוביץ
כ"ח אייר	ר' יעקב ב"ר אברהם גדלי' טייטלבוים
כ"ח אייר	מרת דינה ב"ר אלי'
כ"ח אייר	מרת לאה ב"ר חנני יו"ט ליפא טויב
כ"ח אייר	הב' ברוך שרגא ב"ר שלמה יהודה
כ"ט אייר	ר' ארי' לייב ב"ר דוד פרידלער
כ"ט אייר	ר' ישעי' מרדכי ב"ר אשר אנשיל צבי וויינברג
כ"ט אייר	הב' אליקים ב"ר שלמה צבי אלעזר
כ"ט אייר	הב' חיים צבי ב"ר אלכסנדר אליעזר
א' סיון	הג"ד אליעזר דוד בהג"ר עמרם "קרן לדוד" מסאטמר גרינוולד
א' סיון	מרת סופיה נאוה ב"ר אבנר ברג
א' סיון	הב' יחיאל ב"ר אהרן ווייס
א' סיון	הב' מנחם ב"ר משה צבי
א' סיון	הב' ח' קריינדל ב"ר צבי יהודה ראזענטאהל
ב' סיון	הג"ד ידידי' שלמה ב"ר אליהו
ב' סיון	ר' יוסף ב"ר רחמים סופיאן
ב' סיון	ר' יושע ב"ר אליעזר יעקב רוזניץ
ב' סיון	ר' מאיר נתן ב"ר יהושע דוד גראסס
ב' סיון	הב' חיים ישעי' ב"ר שמואל קרויס
ב' סיון	הב' ישעי' ב"ר אברהם ווייס
ב' סיון	הב' לוי יצחק ב"ר פנחס
ג' סיון	הג"ד ישראל צבי בהג"ר יהוסף הלוי "אור מלא" מקאסאן
ג' סיון	הג"ד משה בהג"ר אריה לייבוש רוזנברג
ג' סיון	ר' אברהם עיבר ב"ר אריה לייבוש רוזנברג
ג' סיון	ר' חיים ב"ר שמואל גולדמן
ג' סיון	ר' מרדכי ב"ר אריה לייבוש רוזנברג
ג' סיון	מרת הענדל ב"ר שרגא יודא שטיינברג
ג' סיון	מרת חיה שרה ב"ר מנדל יוסף
ג' סיון	מרת יוסא ב"ר יחזקאל פרישרמן
ג' סיון	מרת רות ב"ר בן ציון
ג' סיון	הב' ישראל מאיר ב"ר בן ציון חיים זילבר
ד' סיון	מרת שיינדל ב"ר מרדכי
ד' סיון	הב' ישראל צבי ב"ר שמואל זנוויל רוזנברג

תורמים למען חסד של אמת וזוכים לישועות!

אברכי כולל "שומע תפילה" יתפללו עבורכם 40 יום רצופים בכותל המערבי בעת רצון בחצות הלילה
למסירת שמות לתפילה חייגו: **0722-81-85-82**

לעדכון שמות, ולתרומות: 0722-81-85-82 או באמצעות אתר "שומע תפילה" www.tfilot.org | לקבלת העלון בדוא"ל: shtfila@gmail.com

הַשְּׁלֵמָה הַסְּדָרָה הַמְּבַקֶּשֶׁת בְּכָל בַּיִת יִשְׂרָאֵל! הַמַּשֵּׁת כָּרְכִי "שַׁבַּת טִישׁ" בַּחֲנִיּוֹת הַסְּפָרִים

פרשת במדבר, כ"ז באייר תשע"ט
שבת מברכים חודש סיון. מולדו: ליל ב' שעה 2 עם 54 דק', 1 חלק. ראש חודש ביום ג'.
גיליון מס' 352 שנה 6

שַׁבַּת טִישׁ

מתוך סדרת ספרי "שבת טיש"

ספורים ואגדות פנינים ופרפראות מדות והליכות

פנינים

במדבר סיני (א, א) - בגימטריה בשלום, כי כשבאו למדבר סיני הגיעו בשלום ובאחדות, כפי שנקרא ויחן שם ישראל - כלב אחד. וכן גימטריה של **כבוד שמו**, ואין כבוד אלא תורה והוא כבודו של הקב"ה שבניו עוסקים בתורה. תבת **במדבר** בגימטריה **אברהם**, כי בזכות אברהם נדבר עמו ונתן להם את התורה. **סיני** בגימטריה **עני** שהיה נכנע ושפל מכל ההרים. (נחל קדומים)

שאו את־ראש כל־עדת בני־ישראל (א, ב) - מפרש רש"י: "מתוך חבתך לפניו מונה אותם כל שעה". רמז לכך, כי התבות מונה אתם כל שעה, בגימטריה **בט"ו לניסן, י"ז לתמוז, ובא' לאיר**. (הדר התורה)

וימת נדב ואביהוא לפני ה' (ג, ד) - למה נאמר וימת בלשון יחיד? מפני שלא נשאו להם נשים, כפי שאמרו חז"ל במדרש רבה, וגם בנים לא היו להם, ולכן נמשלו כל אחד ליחיד שהוא כפולג גוגל. (שנות חיים)

כל־זכר מבני־הדש ומעלה תפקדם (ג, טו) - למה נספרו הלויים מן הדש ובני ישראל מגיל עשרים? אלא שאצל ישראל הדבר תלוי ביחוס עצמם, ורק מגיל עשרים נחשב האדם לבעל מעמד עצמי. אולם הלויים מקבלים את יחוסם בירשה, ואף מן הדש כבר נחשבים כמייחסים לאבותיהם. (רבי יוסף שאול נתנזון)

ולקחת המששת שקלים לנגלת (ג, מז) - בהלכה נפסק, שפדיון הבן נעשה גם בידי שליח, ורבים תמהו מהיכן מקור הלכה זו, אולם הגר"א מוילנא מצא רמז להלכה זו בפסוק זה, שמשוה היה השליח לקחת את השקלים ולתתם לאהרן ובניו.

ופרשו בני־כליל תכלת מלמעלה (ו, ט) - אמרו חז"ל במדרש, שפרשו על הארון בגד תכלת מפני שהתכלת דומה לים, וגם לרקיע, ורקיע דומה לכסא הכבוד, וללמדך שהארון היה דומה לכסא הכבוד. ורמז לכך, שתבת מלמעלה בגימטריה הוא דומה לכסא הכבוד. (רבנו יהודה החסיד)

ספורים בפרשה

שאו את־ראש כל־עדת בני־ישראל (א, ב)

שגור כפי המגידים לדרש פסוק זה כך: איברי הגוף השונים, יתכן ובריאיים הם וחזקים יותר אצל הגויים מאשר אצל בני ישראל. אולם את ה'ראש' עמו חקמה וגבורה לו עצה ותבונה. יש למצוא רק אצל עדת בני ישראל...

ויתלדו על־משפחתם לבית אבתם (א, יח)

רבי מאיר יחיאל הלוי מאוסטרובצה נולד להורים פשוטי עם. אביו היה אופה עקבים, ולא נודע ביחוסו הרם. פעם ישב עם רבנים וצדיקים שהתאספו באספה צבורית חשובה, ובתוך הדברים הזכיר כל אחד את אבותיו מדור־דור וצטט מאמרותיו בקדש. כשהגיע תורו של רבי מאיר יחיאל אמר: "אבי זכרנו לברכה למד אותי כלל גדול בחיים, אין דינם של מיני מאפה טריים שזה מקרוב נאפו כהרי מיני מאפה שברך אבד עליהם הפלח", ומיד החל לומר דברי תורה משל עצמו...

ואלה תולדות אהרן ומשה (ג, א) כל־המלמד את בן־חברו תורה פאלו ילדו (רש"י) עיד גילדותו של הרבי ר' השיל מקראקא, התבלט בחריפותו ושגיגותו. פעם הראה לו אחד הרבנים שהתארח בבית אביו את דברי רש"י על פסוק זה והקשה: "נראה מקאן, שהמלמד את בן־חברו תורה פאלו ילדו, דהינו שהוא רק דומה לאביו מולידו ומקאן שהרב חשוב פחות מאשר אבי הבן; ואלו בפרק אלו מציאות' למדנו במשנה במפרש אבדת אביו ואבדת רבו - של רבו קודמת' רואים אנו אפוא מקאן להיפך, שהרב חשוב יותר מהאב?" הררה הילד מעט ומיד קפץ: "הרי בהמשך המשנה נאמר 'ואם אביו חכם - של אביו קודמת', כי אם אביו גם ילדו וגם למדו תורה, הרי הוא חשוב יותר מרבו. וזוהי פונת רש"י כאן בפסוק, מי שהוא רבו המבוקש של בן־חברו, 'מעלה' אותו והתבוב באלו גם ילדו, והוא עולה למדרגה של רב ואב כאחד כלפי התלמיד, ולכן הוא חשוב יותר מאביו..."

לעבד את־עבדת המשכן (ז, ג)

בתקופה שה' שר שלום" מבליז בנה את בית הפנסת המפרסם שלו בעיר בלז, עברה בעיר קבוצת סוחרים ששבו מפסעם המסחרי בעיר המחוז לבוב. עם הפנס הסוחרים העירה, שלח הצדיק את הנציא לבקש מהם להתעבב מעט בעיר ולסייע בעבודת הבניה, כשם שהצדיק עצמו טרח רבות בבנין בית הפנסת בכוננות טמירות ונסתרות. הסוחרים לא היו מאנשי שלומו של ה' שר שלום", אולם לא ההינו להמרות את פיו. נכנסו יחד אל בית הפנסת והחלו לסייע בבנין, אולם פשהזמן התאריך, כמעט ופקעה סבלנותם ועמדו פעל גחלים לוחשות. מדי פעם שלחו לשאל את הרבי אם יכולים הם כבר לנסע לביתם, אך הוא המשיך לעכבם, ורק לאחר שעות ארבות שלחם הצדיק לביתם. החלו הסוחרים להתכונן לצאת לדרך, ולפתע הגיע אליהם במרוצה אחד ממפריהם וקרא: "והירות! הנהר שנמצא בדרךכם עלה על גדותיו, ולפני זמן קצר עבר שם פמר אחד שלא יחס חשיבות לגאות וטבע בנהר". הביטו הסוחרים זה בזה והבינו, כי הצדיק ראה כל זאת בעיניו הצופיות ועל ידי שעכבם, הצילם מרדת שחת.

לרפואת הילדה מרים בת חיה ברכה יהודית תחי'

זמני השבת - ירושלים הדלה"נ 7.04 צאת השבת 8.21 רבנו תם 8.57

לבלת הגיליון והנחיות
057777@gmail.com

הגיליון מודפס באלפי עותקים לזיכור הרבים שנדבת ידידינו היקרים הי"ו לע"נ ג'מילה בת יוכבד, אליהו בן חנינה ושמועון בן ג'מילה ע"ה - למשפחת אחיו. ולע"נ רבי שמעון זנטי בן מסעודה ע"ה ולע"נ מרת רחל בת אניה ג'טו, ולע"נ סמי בן שלמה ז"ל למשפחת אבוקרט. ולרפואת: החבור גבריאל זנטי בן חנינה שיחי', חוקיה בן כפי שיחי' ואורה בת במוני יפה למשפחת מגן תחי' - בתושחי'

היה היה

והנה בני ישראל איש על־מחנהו ואיש על־דגלו

ידוע היה רבי מאיר מפרמישלאן, בכחו הגדול להשפיע על ישראל שפע של פרנסה וברכה, ובכוחותיו היו מתקיימות במלואן בבחינת 'ככל־היצא מפיו יעשה'. רגיל היה למצא רמזים נסתרים ונפלאים בפסוקי התורה, ובאמצעותם היה פותח לשוחרר פניו שערי השפעה מהעולמות העליונים ופותח להם פתח ממקור הברכה. זנדל החלבן, התגורר בכפר קטן לא הרחק מהעיר פרמישלאן. לפרנסתו, חקר זנדל מאדון הכפר את מחלבתו הגדולה, בה היו פרות חולבות רבות ומתן היה מוציא את פרנסתו בכבוד, במכירת חלב טרי ומוצרי גבינה שונים. הגיע יום אחד וכמעט שחרב עליו עולמו. בפנים חתומות ורוגזות, קבל הפריץ את פניו בקר אחד והנחית על ראשו את המהלמה: "נמלכתי בדעתי וראיתי כי הסבלתי עשה בקך שהחברתי עד כה את אהתי ליהודים. מעתה ואילך, מחליט אני להחביר את המחלבה ושאר עסקי החכירה שבאחזתי, אך ורק לנוצרים מבני ברית, ולפיקד הנה מתבקש לפנות את בית המחלבה בהקדם". זנדל חשב לנגע שהפריץ מבקש לחמו לו לצון, אך עד מהרה גלה כי הלה מתפונן ברצינות מלאה לךבריו ועיניו של החוכר חשכו. "מה אעשה?" הרהר בעצתו, "הרי זו פרנסתי היחידה ועם גרושי ישבר מטה לחמי, לאן אפנה?" בצעדים פזזלים יצא זנדל החוכר מביתו של הפריץ, ולבו כל עמו. ימים אחדים הסתובב בביתו נדהם ונרעש, כשהוא אינו יודע לשית עצה בנפשו, והנה הגיע יום ששי ערב שבת קדש. נמלך החוכר בדעתו, רתם את עגלתו לסוסו ויצא מכפרו אל העיר פרמישלאן, כדי להשיח את צערו ודאגתו בפני הצדיק רבי מאיר ולבקש ממנו עצה הלוס.

כשהגיע זנדל אל חצר הקדש, כמעט ופרשה השבת את כנפיה על היקום כלו וזהרורים אחרונים של השמש נראו ברקיע. החוכר עוד הספיק להכנס אל הצדיק וספר לו בקצרה את אסונו, אולם עקב השעה הדוחקת קצר זנדל בלשונו והצדיק אמר: "השאר נא לשבות עמנו את השבת וה' הטוב יהיה בעזרה, להשפיע עליך שפע של פרנסה והרחבה". מהר זנדל להתפונן בזמן הקצר שנותר לקראת שבת מלפתא ועד מהרה פסע אל בית הכנסת לתפלות השבת במחצתו של הרבי. בליל שבת, ישב רבי מאיר בשלחן אינו גורע עין מפניו המאירים של הצדיק, לאחר שקדש רבי מאיר על היין ונטל ידיו לסעודה, החל לומר את הפיוט "כל מקדש שביעי", ולפליאת הקהל החל לבאר ולהסביר בלשון המדברת כל מלה מדברי הפיוט, וכך החל: "כל מקדש שביעי" - כל מי שמקדש את היום השביעי פראוי, ושומר עליה מפל משמר "בדת מחללו" - שלא לחללה חלילה כמעשה אסור, אזי "שכרו הרבה מאד!" ומהו שכרו הגדול? "על פי פעלו" - כפי שהוא גוזר בעולם כאן, כך יפעלו כדבריו מן השמים. כאן עצר רבי מאיר את הסברו, פנה אל קהל המסבים ושאל: "ובכן, רבותי, אמרו לי מה דעתכם, האם אמן שומר מאיר את השבת פראוי?" נבוכו הנוכחים, הביטו זה בזה וענו קול אחד: "ודאי!" המשיך הרבי ואמר בשביעות רצון: "אם כך, אמשיך ואקרא את המשיך דברי הפזמון, 'איש על מחנהו ואיש על דגלו' - מאיר ל גוזר עכשו, שזנדל החוכר ישאר על מחנהו ועל דגלו, ומשיך להתפרנס בכבוד מחכירת החלב של אדון הכפר ושום אדם בעולם לא יוכל להזיזו ממקומו עד עולם!"

כלם הביטו בזנדל שכמעט אבד את עשתונותיו מרב מבוכה, אך הסובבים עודדוהו ולחשו באזון כי ישועתו קרובה לבוא ומדברי הרבי לא יפל דבר ארצה. במוצאי שבת קדש, נפרד זנדל מרבי מאיר ונסע לביתו כשלומו קל עליו ובטחונו גדול בה' על הישועה שתבוא בהרה עין. היום הראשון של השבוע החל רגיל, אולם במהלכו ארעו מאורעות מסעירים שהחזירו את זנדל למעמדו כבתחלה. בשעות הבקר, יצא הפריץ מביתו כשהוא פוסע מעדנות ברחובה של עיר ומביט בהתנשאות ובגאווה על נתיניו בני הכפר, והללו קדמוהו בברכת שלום פאלו פפאם שד. והנה לפתע פתאום, ללא כל סבה נראית לעין, כשלו רגליו של הפריץ עב הבשר זו בזו, ועד מהרה השתטח על אפיו ארצה. עבריו מהרו לתמוך בו ונסו להקימו ולהעמידו על רגליו, אלא שלמרב צערו, לא הצליח הפריץ לעמוד על רגליו. חלשה גדולה אהזה בו, עד שבקש מעבריו לשאתו על פנים אל ביתו ולהעזיק את רופאיו כדי למצא ארוכה למכאוביו. אולם גם הרופאים עמדו אובדי עצות ולא הצליחו לגלות את סבת חלשת רגליו של הפריץ ואי יכלתו לעמד עליהן. שכב הפריץ ימים ארבים במטחו והתיסר גיסוריו, כשהוא מפזר דמים מרבים לרופאי אליל וידעונים שונים, אשר העלו חרס בידם ולא הצליחו לסייע לו אפלו כמלא פי מחט. זמן רב עמד לרשותו של הפריץ כדי לחשב על קורותיו ומעשיו, ואז הבליחה מחשבה מפתיעה במוחו: "בנראה נענשתי בגמולי מן השמים, על פונתי לנשל את זנדל החוכר מבית המחלבה שלי. עלי לפיסו ולהחזירו על פנו, ואולי בזכות כך אוכל אף אני לשוב על פני ולהתהלך על רגלי הבריאות". זמן קצר לאחר מכן, עמד זנדל ליד מטת חליו של הפריץ והלה הודיע לו בפה מלא, כי גזרת הגורש התבטלה והוא מזמן לחזור לחכירתו כמזמים ממימים בתנאים משפרים. בתרומה לכך, בקש הפריץ ממנו לחלות את פני הבורא להחיש לו רפואה שלמה לרגליו החולניות ולהמציא להן מזון. התקומה אפוא בחוכר ברכתו של הצדיק, והוא שב אל מחנהו ואל דגלו בשובה ונחת, בהשקט ובקבטחה.

מאורות

רבי מאיר מפרמישלאן
ליום ההולולא כ"ט באייר תר"י

מגדולי צדיקי הקסידות, בעל־מופת ופועל ישועות, שנודע בכח ראיתו הזכה ובמדת הצדקה. לילה אחד נדה שנתו, עד שלכסוף נמצא בביתו סכום כסף אותו חלק מיד לצדקה, שכן "כסף בביתי אינו נותן לי מנוח", כפי שהסביר. קרב כל יהודי במאורפנים, ואהב כל אחד מישראל כבנו. פעם אמר: "אמןם תמצית תפלתם של ישראל היא לשם קמון, חיים של פרנסה ושל עשר וקבוד, אולם כל משרתם לקמון היא לשם נתינת צדקה ועשיית מצות, שכן למה זקוק יהודי למעות, אם לא לעשות רצון קונו?" עוד מילדותו נודע בפקחותו, וכאשר אביו הזכירו פעם מדוע אינו משיבים קום לעבודת הבורא, ולמה אינו למד מהיצר הרע שהוא מקים את רצון בוראו ומסיתו לרובץ במטחו, השיב בשנינות: "מה הדמיון ביני לבין היצר הרע? הרי ליצר הרע עצמו אין יצר הרע שסיתו שלא לעשות רצון קונו..." בפרשת בהקתי תמה פעם על הפסוק "יערובנו הבהן", ושאל: "הרי הבהן עוסק תמיד בתורה ועבודתה", ומהיכן יודע הוא להעריך את השוי של הדבר המקדש לפני ה' והרי טוב יותר היה להעמיד לשם כך סוחר מנסה הנקי בעיניו קמוני? והשיבו: "אלא מכאן ראיה לדברי רבי מאיר במסכת אבות, שהלומד תורה לשמה זכה לדברים הרבה, והבהן זוכה אפוא בזכות התורה לכל החכמות". את השבת היה מיקר מאד, עד שלא היה אוכל דגים מיום רביעי, רק בסעדת מצוה, כדי להחשיב את הדגים של שבת קדש.

יוסיף דעת

פרשת במדבר מתחילה עם מניין בני ישראל בשנת השנית לצאתם ממצרים. לראשונה נצטוו משה לספור את בני ישראל בפרשת כי תשא, ושם נטל מהם מחצית השקל כדי שלא יהיה בהם נגף במקור אותם. כך גם עשה שאול שספר אותם על ידי הטללים, אולם בימי דוד נספרו בני ישראל במניין רגיל ובמגפה שפרצה מנו שבעים אלף איש. מכאן למדו חז"ל שאסור למנות את ישראל אפילו לדבר מצווה, וכל המונה את ישראל עובר בלאו שנאמר 'והיה מספר בני ישראל כחול הים אשר לא ימדי', ואמנם, כאשר ביקש אגריפס המלך לדעת את מניין בני ישראל, נטל כליה אחת מקרבנות הפסח ונמצאו שישים ירבוזי זוגי כליות, אולם רבים מתחבטים בשאלה, מדוע לא הזכירו מוני המצוות איסור זה. מדברי רש"י עולה, שהאיסור למנות את ישראל הוא מבני עין הרע והוא איסור עולם, ואין למנות אותם אלא על ידי כופר נפש. התוספות ר"ד סבור, שבשביל דבר שאינו מצווה אסור למנות אפילו על ידי דבר אחר, והמניין הותר רק לדבר מצווה. לדעת הרמב"ם נספרו בני ישראל תמיד על ידי מחצית השקל, ולדעת הרא"ם אפשר לספור על ידי אמצעים אחרים, וכן כתב שהאיסור הוא רק במניין כל ישראל, אבל במקצתן אין עין הרע שולטת בהם, אולם החיד"א כתב שאסור לספור אפילו מקצתם. המג"א ונתן עצה למי שרוצה לספור אנשים מישראל, לבקש מהם להוציא אצבע ולמנות את אצבעותיהם, כפי שנהגו בבית המקדש בגורל הכהנים. גם לפני התפילה יש להזיז את שאל למנות את הנאספים למניין, כמובא בקיצור שולחן ערוך: "צריכים לזרז את המנות את האנשים לגולגולתם לידע אם יש מניין, כי אסור למנות את ישראל לגולגולתם אפילו לדבר מצווה", ומהנה העולם לספור על ידי הפסוק 'הושיעה את עמך' שיש בו עשר תיבות. האחרונים דנו בעניין מניין אחריו הארץ לטטיטיקה ויש מתירים מסיבות שונות, בגלל שהוא צורך צדדי, מניין בכתב, וכללו בו גם גויים וטענות נוספות.

והלויים יחנו סביב למשכן העדת ולא־יהיה קצף עלי־עדת בני ישראל

גדול פחם של תלמידי החכמים, אשר מגנים הם בקדושתם ובלח תורתם על הדור פלו ובזכותם נמנעות מגפות וצרות מלבוא חלילה, בבחינת "יחנו סביב למשכן העדת", ולכן "לא־יהיה קצף על־עדת בני ישראל".

רבי איסר זלמן מלצר, השתתף פעם בכנס גדול של רבנים שדנו בצותא בעניני השעה. כמה מאוני הדור וצדיקו נטלו חלק בהתבנסות, ובהם רבי חיים ליב מישקובסקי מסטויסק שהיה מפרסם באיש צדיק ולמדן מפלג, וגם רבי משה דנישבסקי רבה של העיר סלבודקה היה אף הוא בין המשתתפים. הכנס נמשך שעות ארוכות ובמהלכו הכריז על הפסקה לזמן מסוים, כדי להפריד בין הדבקים ולתת רוח בין עדר לבין עדר. נכנס רבי איסר זלמן אל חדרו של רבי משה דנישבסקי וישב לנגח מעט בהפסקה, בשדלת החדר נותרה פתוחה. באותו זמן, פסע רבי חיים ליב מסטויסק במסדרון שלפני החדרים, ומפיון שטבעו היה תמיד להתהלך בסופה ובסערה פשהו שקוע בשרעפיו, פסע אף עתה אל מול פני החדרים הלוד ושוב, בשראשו מרפן וכל חושיו נתונים בעמק הסגיה בה עסק באותה שעה. והנה שם רבי איסר זלמן אל לבו, כי בכל פעם שרבי חיים ליב עובר על פתח החדר בו שוקה הוא יחד עם רבי משה, קם הלה מפסאו ועומד מלוא קומתו לכבוד רבי חיים ליב, שאף לא שם לבו לכך. הדבר נשנה פעמים מספר, עד שתמיהה עלתה בלבו של רבי איסר זלמן: "מדוע מכבד רבי משה את רבי חיים ליב בכבוד פה גדול וקם לפניו מלא קומתו בכל פעם מחדש?" ועוד בטנם הספיק להביע את תמיהתו בקול, קרא אליו רבי משה ואמר: "רואה אני את מבטי התמיהה שלך על התנהגותי והכבוד הרב שאני רוחש לרבי חיים ליב, ואינך מבין מדוע קם אני כל פעם מחדש. הבה ואספר לך מעט על גדלתו של צדיק זה, ומכך תבין כמה צריך לכבדו ולירא מלפניו", והוא החל לספר:

בפלך וילנא, היא ירושלים דליטא, עומדת עירה קטנה ועתיקה בשם אישישוק. הקהלה היהודית שבה קדומה עד מאד ונמצאו בה מצבות יהודיות משנת ק"א לאלף הששי, ועקר פרסומה של העירה החל בתקופה מאוחרת יותר, עת הוקמה בה קהלה מנגבשת של תלמידי חכמים שעשו את תורתם עקר ומלאכתם עראי וגראשם הצדיק רבי משה הלוי הורביץ, עד שהפכה למרכז תורה ושניה לוולוז'ין הקרובה. בימי צעירותו של רבי חיים ליב, הוקם בעירה פולל אברכים ואף הוא נמנה בין תלמידיה שהגו בתורה בהתמדה גדולה.

ויהי היום, ומגפה קשה פרצה באזור ותושבים רבים בערים ובעירות הסמוכות נדבקו במגפה הקשה, שהפילה בהם חללים רבים. הרופאים עמדו אובדי עצות אל מול המגפה המשתוללת, ורבים נמלטו מהאזור הנגוע כל עוד נפשם בם. אולם, אי אחד של שלווה ושקט התבלט על פני האזור פלו, העירה אישישוק, שבה לא פגעה המגפה בארח פלאי. החיים בעירה המשיכו במסלולם הרגיל והכל זרם על מי מנוחות, בשמסביב יהוש הפער. רבה של העירה באותם ימים, היה רבי אברהם שמואל ב"ר יהודה, שבנה ר' אברהם שמואל אישישוקר' על שם הקהלה. באחד הימים פנה הרב אל רבי מנחם קרקובסקי, שנמנה אף הוא בין תלמידי הכולל ולאחר מכן בהן פגיד מישורים ומורה צדק בקהלת וילנא. ואמר לו: "יודע אתה מדוע פוסחת המגפה הקשה על עירנתו אישישוק ואינה פוגעת בתושביה? אברך אחד יש בעירה, שבכח תורתו הוא עוצר את המגפה ומונע בעדה מלחדר לגבולנו", ובדברו הצביע הרב על רבי חיים ליב ואמר: "זהו האברך הצדיק, שלומד מדי יום את רב שעותיו בעמידה, ומתנגע בתורה בהתמדה נפלאה. בזכותו מתקיימת העירה".

חותנו של רבי חיים ליב, היה יהודי תושב העיר לידא, שתמדך בחתנו הלמדן. יום אחד, שלח החותן להודיע לחתנו, כי מפיו נודע לו שמגפה קשה פרצה באזור אישישוק והיא מפילה חללים רבים, מבקש הוא ממנו לעזב את העירה פן יקראנו אסון חלילה, ולבוא אליו ללידא עם בני משפחתו. קים רבי חיים ליב את בקשת חותנו, ארו את הפציו ויצא מהעירה אל העיר לידא. וראה זה פלא, אך יצא מגנה של אישישוק מן העירה, והמגפה התפרצה במקום במלא עזה והחלה להכות ללא רחם בתושבי העירה שעד פה היו מוגנים ממנה.

בשהיה רבי איסר זלמן מספר את פרשת המגפה באישישוק, היה מתרגש מאד ובעיניו דומעות היה אומר: "זהו מבטו של גאון אמתי בעיני הנשר שלו. הרי בפולל שבאישישוק למדו בני תורה מפלגים בתורה ויראה, ואפשר היה לשער שהמגפה נעצרה ולא חדרה אל העירה בזכות כל אחד ואחד מהם, ובעקר בזכות כלל האברכים שישבו על התורה ועל העבודה ועשו לילות פמים בהתמדה ובדבקות. אולם רבי אברהם שמואל נקב דוקא בשמו של רבי חיים ליב שבזכותו נעצרה המגפה, כי בעינו החדה הבחין בצדקותו המפלגת. ואמנם התברר, כי הרב בעל "עמודי אש" צדק בדבריו, והתברר למפרע מי הוא מגנה ומצילה של העירה אישישוק, עד שפנה זיוה פנה הודה פנה הדרה, וציאתו של צדיק עשתה רשם.

פניני אור החיים

מדברי האור החיים הקדוש על הפרשה

תולדת אהרן ומשה וגו' - ולא מנה אלא תולדות אהרן, לומר כי בני אהרן יחשבו על משה לצד שהוא התפלל בעדם והיו דכתיב ובאהרן התאפף ה' להשמירו וגו', ואמר ו'ל שהועילה תפלתו להציל אלעזר ואיתמר. ואומר ביום דבר וגו', לומר זמן שהתפלל עליהם, וכלל עוד פה סבת קבלת תפלתו שהוא לצד שדבר ה' אליו בהר סיני, ונעשה ציר נאמן לה' בקבלת התורה:

והיילי הלויים אני ה' - הפנה במאמר אני ה' לומר, שהגם שאמר רבותינו ז"ל עתידה עבודה שתהיה לבכורות, לא ירדו הלויים מזהירות לה', והוא אומר והיילי אני ה', כשם ששמי לעולם ועד, כמו כי יהיו לי הלויים:

ויתן משה וגו' פאשר צוה ה' וגו' - קשה אחר שאמר הכתוב על פי ה', מה מקום לומר פאשר צוה ה' וגו'. ונראה כי לצד שיש במעשה זה הטבה לאהרן אחיו ובניו, יש מקום לומר כי היה למשה נחת רוח להיטיב לאחיו, לזה בא הכתוב ושלל בחינת מחשבה זו ממושה שלא חשב במעשה זה רצון התנייה לאחיו, אלא לקיים מאמר ה' היה לו החפץ במעשהו:

וזאת עשו וגו' - פרוש המשעשה הוא שלא יהיו בני קהת ברשות עצמן לשתא כחפצם, שאז לצד חבת עבודת הקדש הכל רצים לעבד ונמצאו שונגים בדבר, אלא ישימו אותם אהרן ובניו איש איש וגו' ובה כל אחד מקומו, והוא אומר ושמנו אותם איש וגו', והוא אומר ולא יבאו לראות, פרוש כדי שלא יבואו לירי ראיה כבלע את הקדש.

דברי הימים

יום כ"ח באייר נקבע עליי הרמב"ם כיום משתה ושמחה בכל שנה ושנה, על מציאת ספר התורה של עזרא הסופר, וממנו התיק את הפרשות החסרות והיתרות, התיבות הגדולות והקטנות, המשונות והמהופכות. קודם לכן ערך הרמב"ם תיקון סופרים מדויק, אחר שראה כי אי־בהירות שורת ספר התורה, והעתיקו מספר המדקדק רבי אהרן בן־אשר, ממשפחת המדקדקים המפורסמת שהייתה בטבריה לפני למעלה מאלף שנה, והמסורת שלו מקובלת כיום בכל תפוצות ישראל. וכך מספר הרמב"ם: "וספר שסמכנו עליו בדברים אלו, הוא הספר הידוע במצרים שהוא כולל עשרים וארבעה ספרים שהיו בירושלים מכמה שנים להגיה ממנו הספרים, ועליו היו הכל סומכים, לפי שהגיהו בראשו ודקדק בו שנים הרבה, והגיהו פעמים רבות כמו שהעתיקו עליו, ועליו סמכתי בספר התורה שכתבתי כהלכותי. לאחר שסיים לכתוב, נודע לרמב"ם על ספר תורה עתיק שהשתמר מכתבתו של עזרא הסופר בעצמו, ולשם כך נדד עד "מלכות בורגוניא" אשר בצרפת", ושם גילה לשמחתו, כי תיקון הסופרים שלו שהעתיק, מכוון בדיוק כמו ספרו של עזרא, ולכן קבע את אותו ליום משתה ושמחה. "הספר הידוע במצרים" אותו מזכיר, הוא כנראה 'כתר ארם־צובא' שנכתב בטבריה בידי סופר מומחה, ורבי אהרן בן־אשר הוסיף בו את הניקוד, הטעמים וציוני המסורה. ה'כתר' עבר ממצרים לחלב, שם נשמר במשך שנים ארוכות, עד שנעלם בפרעות שפרצו בה בשנת תש"ח. לאחר כעשר שנים הגיע לארץ ישראל כשהוא קרוע וחסר, ונחשב כיום כנכס שלא יסולא בפז. לפלא הוא שהרמב"ם קבע את יום כ"ח באייר ליום משתה ושמחה, בעוד אותו יום מוזכר כיום פטירתו של שמואל הנביא, או למוחרת בכ"ט באייר.

משבח

מטעים

וידבר ה' אל-משה במדבר סיני (א.ס.)
 אמרו חז"ל שבת 'שאו' משמעותה בלשון הגפה, וכן כתב הרמב"ן שמשא ואחרו והגיהו כל אחד מישראל בשעה שספרו אותם, ולכן מטעמים בטעמי דגא תביר, לרמוז שכל אחד שהיה בדרגת תביר עלה בדרגה כשנספר. (מתנת משה)

באחד לחרש השני בשנה השנית (ש)
 רש"י בפרשת בהעלותך מפרש, שהפרשה של תחלת במדבר לא נאמרה למשה עד אייר שהוא החדש השני, והיה צריך להתחיל במצות הפסח במדבר שנאמרה בחדש הראשון, אלא שהוא גינתם של ישראל שלא הקריבו במשך ארבעים שנות הגדודים במדבר את הקרבן מפני שלא נשבה בהם רוח צפונות, שעליה אמרו חז"ל גטשו שהיא נישבת ארבע פעמים ביום יחד עם שאר הרוחות. ולכן הטעמים כאן במקדא ואזלא רביעי, לרמוז שאם ישאלך אדם למה הקדים את החדש השני לראשון? מפני שהרביעי, דהינו הרוח הצפונות, שנישבת ארבע פעמים, לא נשבה במדבר ולכן לא מלו את בניהם, וכדי שלא לפתח בגנותם של ישראל התחיל עם החדש השני. (מול שלום)

ואביהוא

בזמנו גדול, כי לאחר שנבחרו לקרובי ה' ועלו לקרבן, הודקפה קומתם לעלות למעלה. (בשמות תצא)

מדגש

על הפסוק "ואתה הפקד את-הלויים", כתב בעל הטורים שתבה זו מכתבת פעם נוספת בתנ"ך בתהלים בפסוק: "הפקד עלי רשעי", וזהו שאמרו 'אין אדם נעשה שוטר מלמטה אלא אם כן נעשה רשע מלמעלה'. אף הרמב"ם, המאירי, האבן עזר וכוונות המאוז מצטטים אמרה זו, אולם היו שהעירו שאין מקור לדברים אלו, אלא שגמסכת סנהדרין נאמר: "בין שנעשה אדם רש מלמטה, נעשה רש מלמעלה", וכתבו שאולי צריך לתקן: "בין שנעשה אדם ראש מלמטה, נעשה רשע מלמעלה". אולם האמת שנמצא מקור קדום לפתגם זה ב'מדרש חסרות ויתרות': "בין שנעשה אדם ראש מלמטה, נעשה רשע מלמעלה", והחת"ם סופר כתב שדבריים אלו מוסבים על פרנסיס שלא נבחרו על ידי הצבור, אלא התמנו על ידי הרשות ואין הם ממנים אלא מי שידוע פרשעותו...

ממלה

בשנת בצורת אחת, באו עניים לרבי חיים מברסק והתאוננו לפניו על פרנסי הקהלה, שמתאכזרים עליהם ואינם תומכים בהם בשעה שהם נמקים ברעב. קרא רבי חיים לפרנסיס והזכיר להם את דברי הנגמרא על רבי יונתן בן עמרם שבא אל רבי יהודה הנשיא משנות בצורת, ורבי שאלו אם הוא בן תורה שאז עליו לפרנסו, וכשהשיב לו ברב ענה שאינו חכם בתורה, אמר לו "במה אפרנסך?" וכונתו היתה: לך אל פרנסי העיר שידאנו לך! השיב לו רבי יונתן: "פרנסיי ככלב וכעורב" - הפרנסיס שלנו אכזריים כמו כלבים ועורבים, עד שפרנסו רבי משלנו...

רבי בנימין דיסקין, רבה של לזמזה, בקר פעם בעיר קוננה בהקופה שרבי ישראל סלנטר נמנה בין תושביה. כששמעו תלמידי החכמים שבועיר, ובראשם רבי ישראל, שרבי בנימין בא לעירם, עלו אליו לאכנסתו ובלו עמו בפלפולי תורה עד אחרי חצות הלילה. באמצע השיחה, לחש האורח בכרד אגב, כי היה ראוי לטעם דבר מה כדי להתחזק מעט. רבי ישראל היה היחיד ששם לבו לכרדיו, והוא חמק עד מהרה מן התבורה, ולאחר זמן מה הופיע כשבידו מגש ועליו אוזן צלוי ומטעמים שונים שרכש, והגישם לאורח הדגול כדי שיטעד את לבו.

לאחר שהתקבל סגנונם של ישראל, רבי לוי יצחק מברדיטשוב לרב העיר, התנה עם הפרנסיס וראשי הקהלה, שלא יטריחוהו לזמנו לכל אספותיהם אלא אם כן מבקשים הם לתקן בעיר תקנה או מנהג חדש. והיה היום, וראשי הקהלה התאספו לתקן מנהג חדש בעיר, שלא להרשות לעניי העיר לחזור על הפתחים, ובמקום זאת יחלקו להם מקפת הקהל תרומה חדשית קבועה. מכיון שתקנה חדשה בקשו לתקן, הזמינו את רבי לוי יצחק, אך כששמע את דבר התקנה אמר בתמיהה: "הרי בקשתי מראש, שלא תטריחו אותי בשביל תקנה ישנה!" התפלאו הפרנסיס ואמרו: "רבנו, הרי תקנה חדשה היא?" השיב להם רבי לוי יצחק: "אחי היקרים, טעות היא בידכם. לא דבר חדש הוא, אלא מנהג ישן נושן, שבכר נהגו בו אנשי סדום ועמורה והם תקנו שלא לתת מזונות ופרנסה לעניים". חדרו דבריו הנוקבים אל לבם של הפרנסיס, ועד מהרה בטלו את פונתם לשנות סדרי בראשית כי לא יחדל אביון מקרב הארץ.

עשיר גדול בא פעם לפני רבי יעקב מרדכימין וטען: "רבי, עיף אני כבר מלתת צדקה לעניים. נותן וחוזר אני ונותן, ואין לדבר סוף". אמר לו הרבי: "ומדוע לא עיף אתה מלאכול? הרי אכלת אתמול ושלשום, ועדין אתה חוזר ואוכל ואין לדבר סוף?! תמה העשיר ושאלי: 'מה ענין זה אצלך? כיצד יוכל האדם לחיות ללא מזון?' החזיר לו הרבי: 'וכיצד יוכל האדם לחיות בלי נתינת צדקה ועזרה לאלת'...?"

מדי פעם, היה רבי שמחה זיסל זיו מקלם, מבקר בכפר אחד והיה מתאכסן בבית אחד ממפרייו. בכל פעם, היה רגיל להקדים את פני בעל האכסניה בשיחה ארפה בעניי הבריאות ובמצב המשק, מתעניין אצלו על הפרות אם הן חולבות קראוי ואם התרנגולות מטילות ביצים, והיה משוחח עמו בסבר פנים יפות ובסבלנות אין קץ כדי לגרום לו קרת רוח. אולם בד בבד עם שיחתו, היה מוחזק עסוק בהרהורי תורה, כפי שהתרגל מעודו שלא לבלוץ אף רגע אחד בחייו ובכשרונותיו הגדולים עלה לידו לדבר בענין אחד ולחשב בענין אחר, ופעם אף שמעו שתוף כדי שיחתו לחש לעצמו 'לפי זה, כמה נפלאים ומתוקים הם דברי הרשב"א'...

לקרות מעלותיו הנדירות ואישיותו הרמה של רבי נפתלי אמשטרדם, היה מתנהג כל ימיו בענוה יחידות, וכל מעשיו היו בפשלות ובהקנקה עד שלא היה נכר עליו שום יתרון אישי. הוא השתדל לברח מקל התנשאות וכבוד, ואף לא הרשה למאן דהו לשמשו. הוא אף טרב לשבת בכתל המזרח של בית הכנסת וקבע את מקומו בין המוני העם, ואף בקהלתו בה שמש ברבנות תקופה מסוימת, לא היה נמנע לבית הכנסת בלי ספר בידו, כדי שיוכלו לתלות בפסוק את הכבוד שהקהל יחלק לו בקומו מפניו. כשעלה לירושלים בערב ימיו, לא גלה לאיש את יום בזוא כדי שלא יבואו להקביל את פניו, והופיע בפשטות אצל רבי יצחק בלד מפרסבורג בביתו שבחצר שטרז'ס בירושלים. וכשהתאספו תושבי החצר והסביבה וקראו לו בחדרת קדש: "שלום עליך רבי", מרה בתקף ואמר שאינו רבי, ויחד בפשטות לבית המדרש ללמד.

ראו פעם את ה'חפץ חיים' יושב ואוכל מרק, והיה נראה כאלו הוא מתענג על המאכל. מדי פעם נמסר בן נוספת וקרא: "אה, כמה טעים מרק זה וכמה ערב הוא לחך". סובביו התפלאו מאד על התנהגותו זו ולא

הושלמה הסדרה שבכשה את בני ישראל

בפעם החמישית להתחיל מבראשית

חדש סדרה

סדר ב סדר א סדר ג

ספר מלא ונדוש בספרים עובדות, מפראות ופנינים מחולק לפי פירוט הטבע המערים לעונת רחני, חווית ומלכו. יוצר לחישי ביחית הספרים והסדרות

הצליחו לרדת לסוף דעתו, כיצד הוא משבח דבר מאכל, בעוד שהיה ידוע כמתנזר מכל תאוות העולם הזה, אולם לאחר ברור הבינו ועמדו על גדל מדותיו התרומיות של ה'חפץ חיים'. התברר, שבעלת הבית טרחה רבות להנגיע את שהותו של הרב, וכדי לשמחה ולהפיס את דעתה, שבה ה'חפץ חיים' את המרק שהביאה בעבורו. בהפירו כמה מתענג האדם לשמע שמעשיו ורצויים לאחרים וכמה מתחזק הוא ודעתו מתרחבת עליו מזה.

אחד מראשי קהלת קטוביץ, שבח פעם את בני קהלתו בפני רבי משה מבאיאן וספר עליהם שהם מדקדקים במצות, ואם יראו דף של ספר קדוש על הארץ, מיד ירימו אותו וינהגו בו בדרך של כבוד. נענה הרבי ואמר: "מה לי אם נזהרים אנשים בדים בודדים, באשר אינם נזהרים לדרך על ספרים שלמים! נהלה האישי ושאלי: 'מי דורך על ספרים שלמים?' והרבי הסבי: 'הרי כל יהודי הוא ספר תורה, ואם לא שומרים על כבודו הריהו כדורך על ספר קדוש'..."

אגעד אנק

על פרשת השבוע

פרשת במדבר תשע"ט

כל הזכויות שמורות למו"ל. אין לקרוא בזמן התפילה וקריה"ת.

בס"ד, בכל ענייני הגיליון ניתן לפנות לדוא"ל: g.agedank@gmail.com

במדבר סיני (א, א).

התורה ניתנה במדבר, ודרשו חז"ל (במדבר רבה א, ז) שבא הדבר ללמדנו כי "כל מי שאינו עושה את עצמו כמדבר, הפקר, אינו יכול לקנות את החכמה והתורה". נמצא, איפוא, שהענוה ושפלות הרוח הינה תנאי בסיסי לקניית התורה, ואכן בכל מקום שבו מצאנו תורה – מצאנו גם את מידת הענוה.

בענין הזה מסופר, כאשר הגיע ה"חזון איש" זצ"ל למינסק בימי אברכותו, כבר הלך שמו לפניו בכך עליו מהמיוחדים שבדור, אולם לא הכל הכירו את מראה פניו. עלה לבית המדרש ונטל גמרא לעיניו בה, וכיוון שהגיעו לומדי השיעור ונצרכו לגמרא, פנה אליו השמש, הוציא מידי את הספר והפטיר: "יהודי פשוט צריך לומר תהילים, אנו זקוקים עתה לגמרא כדי ללמוד בה!

בלי אומר הניד ה"חזון איש" את ראשו לאות הסכמה.

למחרת, כאשר הגיע ה"חזון איש" להתפלל בבית המדרש, רצה השמש לכבדו בעליה לתורה כאורח, וביקש לדעת את שמו, כשהשיב ה"חזון איש": "אברהם ישעיהו בן שמריהו יוסף", הביט בו השמש כשמבט מבולבל בעיניו – האם אין זה שמו של האברך שכולם סחים בו בכבוד ובהתפעלות? רגע אחד חלף עד שחדרה למוחו ההבנה כי אכן כך הוא... זהו האברך – והוא נהג כלפיו בזלזול כה גדול!

בקול בוכים פנה אל ה"חזון איש" וביקש מחילה, אך ה"חזון איש" השיב לו בשלוה: "על מה עלי למחול? הן צדיק מר בכל דבריו – ללומדי השיעור הקבוע ישנה זכות קדימה לעיני בגמרא, ויהודי אכן צריך לומר תהילים..." (ומתוק האור)

שאו את ראש כל עדת בני ישראל למשפחתם לבית אבתם במספר שמות כל זכר לגלגלתם (א, ב)

הא דלא נאמר גם בשבט לוי לגלגלותם, נראה משום דאיתא איבעיא בגמרא מי ישיש לו שני ראשים על איה מהם מניח תפילין, והגמרא אומרת שאחד שיש לו שני ראשים לא יכול לחיות יותר מ"ב חודש, כי הוא טריפה, וטריפה אינו חי. וזוה יובן, שהרי שבט לוי שהיה מספרם מבין חודש, ואם יהיה שם ילד עם שני ראשים יכול עדיין לחיות ואם ימנו את הגולגולות א"כ ימנו אותם כשנים, לכך לא נאמר לגולגולות רק נמנו לפי גופם. אבל ישראל שכל שנמנו מבין עשרים, וטריפה הרי אינו חי וא"א שימצא בין עשרים ב' ראשים ולכן נאמר לגולגולותם. (תפארת יונתן)

אלה הפקדים אשר פקד משה ואהרן ונשיאי ישראל וגו': והיו כל פקודי בני ישראל לבית אבתם מבין עשרים שנה ומעלה כל יצא צבא בישראל: והיו כל הפקדים שש מאות אלף ושלשת אלפים וחמש מאות וחמשים: (א, מד-מה-מו)

יש להבין דכופל ומשלב בג' פסוקים בזה אחר זה אלה הפקודים והיו כל פקודי בני ישראל וכו', והיו כל הפקודים וכו', ועיין בפנים יפות. והנ"ל, הנה הרמב"ן נתן ג' טעמים שהיו נפקדים עתה לידע מספר כולם. א' כדי שיבואו לפני אדון כל הנביאים ואיש קדוש ה' ויודעו עליהם בשמם, וזה יהיה להם לזכות שישומו משה ואהרן את עיניהם עליהם לטובה ויבקשו עליהם רחמים לפני ה'. ב' לאשר צריכים לידע מי ראוי לצאת למלחמה, כדרך המלך שפוקד חילותיו בעת צאתו למלחמה. ג' להודיע חסדי ה' שבשבעים נפש ירדו אבותיהם למצרים ועתה הם כחול הים לרוב, אלו דבריו ז"ל.

וי"ל כי ג' טעמים אלו מפורשים בקרא ונתן טעם למה מנאם. ואמר אלה הפקודים, זהו הטעם לפקוד אותם, א' אשר פקד משה ואהרן ונשיאי ישראל, ויש להם זכות ע"י זה. ב' והיו כל פקודי ב"י וכו', כל יוצא צבא בישראל, שהיה צריך לידע מי הראוי לצאת לצבא. ג' והיו כל הפקודים שש מאות אלף ושלשת אלפים וכו', להודיע חסדי ה' כי הרבה אותם כ"כ, כנ"ל נכון מאד וק"ל: (כתב סופר)

בני נפתלי תולדותם למשפחותם לבית אבותם (א, מב)

כתב ה"בעל הטורים": "בכולן אומר 'לבני' לבד מנפתלי שהוא אורמ' בני', לפי שבשבט נפתלי היו בנות יותר מבנים. ולכך רמז בברכת נפתלי – א'ילה ש'לוחה ה'נותן (בראשית מט, כא) ראשי תיבות אשה".

הנצי"ב בפירושו "העמק דבר" מביא בשם חמיו, רבי איצ'לה מוואלוז'ין, בנו של רבי חיים מוואלוז'ין, בשם האר"י הקדוש הסבר נפלא על סדר מניינם של בני ישראל. לפיו יובן הטעם שכתוב בשבט נפתלי "בני" ולא "לבני":

המנין היה מתבצע ע"י פתקאות, כאשר נפתליה כתבו את שמותיהם של כל בני ישראל, שש מאות ושלשה אלף חמש מאות וחמשים במספר, על פתקאות. את כל הפתקאות שמו בקופסא גדולה ומנו את מספרן.

לאחר מכן, רצו לדעת כמה מונה כל שבט ושבט, ולכן לקח כל נשיא את הקופסא הגדולה, וברר את הפתקים של שבטו. מכל רבבות הפתקים, הוציא כל נשיא את ה'קויטלאן' של השבט שלו. מובן שזה לא היה פשוט, צריך היה לחפש את

השמות השייכים לשבטו. לאחר שהנשיא ברר את השמות השייכים לשבטו, היה מכניס את הפתקים לתיבה המיוחדת של שבטו.

לכן כתוב "לבני", כלומר, זו הפתקה שייכת לשבט הזה.

והנה, לכל אחד מנשיאי ישראל היתה עבודה לספור לאחר מכן את הפתקים, כדי לדעת כמה מונה שבטו. אולם נשיא שבט נפתלי, בהיותו האחרון, לא צריך היה לספור את הפתקים, כי אלו שנשארו לאחר שכל השבטים בררו, היו הפתקים של שבטו. לפיכך כתוב 'בני נפתלי' ולא 'לבני נפתלי'.

ובנסוע המשכן יורידו אותו הלויים ובחנות המשכן יקימו אותו הלויים (א, נא)

רמז נפלא למד הרה"ק רבי משה מקוברין ז"ע מן הפסוק שלפנינו בעניני עבודת האדם בעולמו, וכך אמר:

דרכו של עולם היא שנסיעה ונדודים ממקום למקום גורמים לאדם ירידה רוחנית, ואילו חניה במקום אחד גורמת לישוב הדעת ובעקבותיה מגיעה, בדרך כלל, עליה רוחנית.

רמז לדבר, "ובנסוע המשכן" – "יורידו" אותו הלויים. "ובחנות המשכן" – "יקימו" אותו.

בעניין זה היה הרה"ק רבי נפתלי מרופשיץ ז"ע אומר: בא וראה, כאשר אדם פותח ב"אשרי יושבי ביתך" הוא מסיים "תהילת ה' ילל פי", ואילו כשמתחילים "אשרי תמימי דרך" מסיימים: "תעיתי כשה אובד..."

ואכן, לשמירה מיוחדת זקוק אדם אשר יוצא ומטלטל עצמו בדרכים, ומעשה היה בחסיד אחד בפולין שבא לפני רבו על מנת לקבל ברכת הדרך לפני נסיעתו לרגל עסקיו לברלין.

אמר לו הרבי: "כיון שתשהה בברלין מספר חודשים בוודאי לא יקשה עליך לקנות לי שם מקטרת שנהב המיוצרת בגרמניה".

שמח החסיד על שיוכה לגרום הנאה לרבו ונסע לדרוכו לשלום.

לאחר חודשים ספורים שב, וברכו נזכר להוותו כי שכח לגמרי מענין המקטרת. התעגם על נפשו, ואז העלה בדעתו רעיון – הוא מיהר להיכנס לחנות גדולה ולאחר חיפושים אחדים מצא את אשר ביקש – מקטרת שנהב המיוצרת מגרמניה.

הוא נכנס אל האדמו"ר והגיש לו את המקטרת בשמחה, אולם למרבה הכלימה הפך הרבי את המתנה ומצא פתקית מביכה: - MADE IN GERMANY - (מיוצר בגרמניה).

הניח הרבי מבט שואל על פני החסיד, והלה, שלא מצא כל דרך אחרת, החליט לומר את האמת: אמנם שכחתי לקנות בגרמניה את המקטרת, אבל זה ממש אותה מקטרת!

"וכי חושב אתה שאני זקוק למקטרת משנהב ודוקא מגרמניה?" – החזיר לו הרבי בשאלה – "כל מה שרצייתי היה שגם בהיותך בברלין המנוכרת והרחוקה כל כך מהוי בית המדרש, תזכור את הרבי שלך ואת משנת חיך, את החסידים ואת התפילה, וכך תישמר יותר מן הקלקול המצוי בטלטייל הדרכים!"

(ומתוק האור)

איש על דגלו באת לבית אבתם יחנו בני ישראל מנגד סביב לאהל מועד יחנו (ב, א) ברבינו בחיי (במדבר ב יח) כתב דמצינו גבי הדגלים שכל דגל שהוא אמצעי במחנהו יש בו שם א-ל, שהוא מחיה אותם. שאצל יששכר שהיה האמצעי במזרח, היה נתנאל. לשמעון שהיה אמצעי בדרום, הוא שלומיאל. ומנשה שהיה אמצעי במערב, היה גמליאל. ולאשר שהיה אמצעי בצפון, היה פגעיאל. וכמו כן מצינו שמספרם של כל האמצעיים יחד לפי הסדר ולה כ"ו שהוא כמס' שם הוי"ה היינו שאם נצרך את מספר ב' שהוא מספרו לפי הסדר של האמצעי במחנהו ראשון ואת מספר ה' שהוא אמצעי במחנה שני ואת מספר ח' שהוא אמצעי במחנה שלישי ואת המספר י"א שהוא אמצעי במחנה רביעי הרי כולם יחד עולים לסך כ"ו שהוא נגד שם הוי"ה כאמור.

והוסיף ע"ז גאב"ד ירושלים מרן בעל מנחת יצחק זצ"ל דאיתא בירושלמי (סוכה פ"ה ה"ו עפ"י פ' הפני משה שם), דכנסעו בני ישראל במדבר היה הסדר שכשתקעו נסע דגל א', ובתרועה דגל האמצעי, ובתקיעה השניה דגל ג'. נמצא דע"י התרועה נסעו הדגלים האמצעיים ששם ה' בהם כמל וזה מרומז בפסוק תהלים (ט, טז) אשרי העם יודעי תרועה שבעת אשר משמיעין את ה' תרועה" אז ה- שם ה' באור פניך יהלכון. (כרם חמד, הובא באש"ל צדיקים)

ונשיא לבני גד אליסן בן רעואל. (ב, יד)

מביא החיד"א שראה בספר "אמרי נועם" (מבעלי התוספות, פרשת ויצא) שכתב שגד זכה שיקבר משה רבינו בחלקו – לפי שכאשר מינה משה את דן לראש דגל,

אבל, שבט לוי לא עזבו את בנייני הישיבה בפרט ואת ארץ גושן בכלל, כי נשארו לעסוק בתורה. אתם מבינים? וכך, רק שבט לוי שלא עזב את המקום, היה ללא שיעבוד מצרים.

כאשר פרעה הבין ששבט לוי לא באו לעבודה, ולהכריחם - אינו יכול, הוציא כרוז האומר, כי בית המלכות ימנע לסייע בעקיפין לבני לוי. כי עד אותו יום, מי שעבד הממשלה פירנסה אותו ואת כל בני משפחתו המורחבת - אוכל ופרנסה לכל צרכי המשפחה, ומזהים ואילך - מי שאינו עובד בידיו וברגליו לא יקבל אוכל!... כך קיווה פרעה ששבט לוי גם יבואו, כי אחרת ימותו ברעב. אבל, בקדושתם לא נשברו ברוחם, גם מגזירה זו, ונשארו בישיבה - לעסוק בתורה.

המשק רבי אליהו: נבוא ונשאל איך באמת מכאן ואילך חיו שבט לוי כמאתים שנה?

שאלה זו שואלים חז"ל, ומשיבים, מספרים דבר פלא - כי כל משפחה פרטית שקיבלה מזון וכסף מבית המלוכה, היתה מפרישה כסף או מזון, שנשלח מרחבי ארץ מצרים לארץ גושן ונמסר לשבט לוי - והפרשה זו נמשכה בכל משך ימי הגלות הקשה במצרים!!

הבה נתבונן כמה גיבורי כח היו בני ישראל באותה תקופה בת מאות שנים, לא רק שלא התאוננו לקנא בשבט לוי שאינם זזים ממקומם בארץ גושן, בשעה שכל האחרים משועבדים באכזריות, אלא שפרסו מלחמם ושלחו לארץ גושן, וכמה אוכל הם כבר קיבלו מפרעה בשנים שאח"כ, הרי פרעה הרשע נתן אוכל בצמצום רק כדי שיהיה להם כח לעבוד לו בפרך, ועם זאת הוליכו מפיתם הדל - לארץ גושן בכבוד ובדרך ארץ "אני צריך לעבוד ועוד לתת להם?! שיבואו גם הם לעבוד קצת, אם לא הזקנים שבשבט לוי לפחות הצעירים שיגיעו לכאן להתיישר איתנו" כך היו צריכים להתלונן. לא! לא דיברו ולא הרהרו על קדושת שבט לוי העומדים ולומדים תורה. ומדוע? רבותי, מדוע? כי הכל הבינו שצריך שישאר חלק נכבד בעם ישראל שתורתם תהיה אומנותם - וכל מעיינים רק בעסק התורה לכן דאגו שלא יחסר להם מאומה, להם לנשיהם וטפם היושבים אי שם בארץ גושן.

תשמעו מעשה, שסיפר ר' אלי, ואלו היו דבריו.
"אשרי העם!"

כאשר אנשים נכבדים נכנסים לביתו של עשיר, להתרים עבור מצוה חשובה, והוא אכן נותן להם ביד נדיבה - בגלל המצוה ובגלל המתיריים הנכבדים, הוא ראוי לשבח, אך ההתפעלות תהיה גדולה יותר אם המתיריים ינקשו בפתח ביתו של עני מרוד, שמוציא משקית הניילון את הפרוטות שהכין לתיקון הנעלים של לידיו, יתן להם ממון שהכין לרכישת אגוזים ושקדים לילדיו, יפריש ממנו לצדקה - זו הרי גבורה אמיתית:

לפני שבעים שנה בימי מלחמת העולם הראשונה, הייתי אז אברך צעיר לימים, הגרמנים שלטו בעירנו קעלם במשך ארבע שנים רצופות. בין תלמידי הישיבה היו בחורים פליטים תושבי מקומות רחוקים שעפ"י החוק (הגרמנים) היה אסור להם לשהות בעיר. היה אסור לפתוח את הפה ולגלות שהם לומדים בישיבה. כיון שהגרמנים ניהלו את חיי הכלכלה בכל מקום, בסדר והדיקו הגרמני - עם כרטיסי מזון ורישומים מדויקים, ממילא לא הייתה אפשרות להאכיל את אותם בחורים, שהרי אינם רשומים ברשימה כל שהיא. נסעתי מחוץ לעיר, כמובן ללא רשיון, לאסוף צדקה בשביל אותם תלמידים, לתמוך בהם. כך עברתי מעיר לעיר בקהילות היהודים. ביום מן הימים חניתי בניישיטאט. שם התגורר אז רב זקן מוכובד מאד ותלמיד חכם מופלא.

באותם ימים הגרמנים הביאו איתם לניישיטאט כאלף פועלים, (שנלקחו בכח מעיר ליבאו). אותם פועלים הוגלו לניישיטאט כדי להעמיד פסי רכבת בכל האזור. הגרמנים הכניסו אותם למנוחת צהרים ולילה (כבהמות) בין מחיצות של ברזל וכשעברתי שם בליווי כמה יהודים יראי שמים, שמענו אותם צועקים מעבר המחיצות "אחים, רחמו עלינו! לא נותנים לנו אוכל כלל, ואנו מתים מרעב!" הקולות פילחו את ליבנו.

מיד התגייסנו יחד, משלחת של אנשים נכבדים נסענו לשר הכלכלה שבצד והתלוננו: "איך מביאים פועלים ולא מאכילים אותם?" דמעות עמדו בעינינו כאשר דיברנו איתו. הוא החזיר לנו תשובה: "אינני אשם כי מראש הודיעו לי מליבאו שישלחו רק חמש מאות פועלים, ובאמת הכנתי להם מזון, אך הם שלחו כפליים כאלף פועלים, ואיך אשיג להם אוכל". הוסיף ואמר בקרירות אכזרית: "אצלנו הכל במשטר וסדר וממילא אין שום עצה להושיע אותם, אכן, כפי ששמעתם אותם, אפשר הדבר שבקרבם יהיו ימות ברעב".

יצאנו ממעונו בכאב לב נורא. כמובן שהנחתי בצד את ענין הישיבה שלנו בקעלם, וביחד עם חתנו של הרב זצ"ל, עברנו מבית לבין ופשוט ביקשנו לחם בשביל הפועלים. היו ברשותנו שקים ריקים, ואנשי העיר הכניסו לחם בתוך השק כדי לזרוק מעבר לגדרות שם במחנה. זכורני את הרגע שעמדנו בפתח אחד הבתים מצאנו בו דירה קטנה ודלה, אשה יהודיה עם ילדים קטנים. היא הראתה לנו חתיכת לחם אחת - שעמדה על הארון בצידו המטבח ואמרה בקול "יותר אין לי בבית. אין" ואז נטלה סכין וחכתה את החתיכה לשניים ומיירה לזרוק את החצי בשק. עד כדי כך גדלות, נדיבות הלב, ועדינות הנפש, "אשרי העם!".

בזה נבין את מה שאומרת הגמ' על הפסוק "כבוד את השם מהונך" ואמרו (בפסיקתא רבה כה) "אל תיקרי מהונך, אלא ממה שחנך כדי שימלא אסמיך לעתיד לבוא" הפיוש, כאשר מצבך קשה, הפרנסה מועטת ואתה חוסך את הפרנסה מגרויך ונותן לאחריך, ניכר - טוב לבך ועדינות הנפש של העם היהודי - יש בזה כבוד השי"ת (אל תיקרי מהונך - הון ועשירות, אלא ממה שחנך - אפילו מעט). כי כבוד רב יש לאב כאשר בנוי אצילי נפש, בעל רגש רחמנים וגומלי חסדים -

יכול היה גד לטעון: אני כבוד לזלפה, ודן בכור לבלהה, למה אני איני ראש דגל כמוהו? אך הוא שתק ולא דיבר, ולכן נקרא נשיא שבט גד כאן בשם "אליסף בן רעואל", אף ששמו היה "בן דעואל" לרמז שנתעלה וזכה שריע-אל', שהוא משה רבינו, יקבר בחלקו! ולפי זה מוסיף, מה טוב שדוקא כאן, לגבי הדגלים, נכתב השם "רעואל" ברי"ש, ואילו בתחילת הפרשה והנשיאים בקרבנות, כתב "דעואל" בדל"ת ללמד שבזכות ויתורו בענין הדגלים זכה לזה! (חומת אנך)

פקד את בני לוי לבית אבתם למשפחתם כל זכר מבן חדש ומעלה תפקדם (ג, טו)
אצל בני לוי אמרה התורה לפקדם מבן חודש ומעלה, ואילו אצל בני ישראל רק מגיל עשרים, מאידך גיסא, לא הוכשרו בני לוי לעבודה אלא החל מגיל שלושים שנה - בשונה מישראל שנחשב מגיל עשרים לגדול לכל דבריו.

מסביר בעל ה"שואל ומשיב", שאצל בני לוי שכל חשיבותם היא מחמת ייחוסם לכן אפשר למנותם ולפקדם כבר מגיל חודש, שכן אין זה תלוי ביגיעתו העצמית, משא"כ אצל בני"ש של חשיבותם היא מחמת עבודתם העצמית, א"א למנותם אלא מגיל בן עשרים. מאידך גיסא, מי שיש לו ייחוס יש עליו יותר תביעה לכן אינו ראוי לעבודה אלא מגיל שלושים שנה. (על התורה)

והיה במקום אשר יאמר להם לא עמי אתם יאמר להם בני קל חי (הפטרט במדבר)
תיבת "במקום" צריכה ביאור, (והמפרשים ביארוהו שפירושו "תחת" אשר יאמר להם וכו') ונראה דיש לפרש ע"פ המבואר ביומא דפ"ו דהעושה תשובה מאהבה זדונות נעשו לו מוכיות והנה האי קרא מיירי אלעתיד לבא דאחר שיעשו תשובה יקורם הקב"ה באהבה, ויתפרש היטב והי' במקום אשר יאמר להם לא עמי פי' באותן המעשים עצמן שחטאו אשר מחמתם יאמר להם לא עמי אתם באותן המעשים עצמן יאמר להם בני קל חי כי הזדונות נהפכו לזכיות.

והנה כתיב (משלי כ"ד) כי שבע יפול צדיק וקם ופירושו בספרי יראים דקאי על נפילות במדרגת עבודת השי"ת שהת"ח נופל וחוזר ומתחזק וכן חוזר חלילה, ואמנם אין זה באדם פשוט שכל עבודתו אינו אלא כמצות אנשים מלומדה, אבל הוא בצדיקים שמשתדלים להתקרב ליוצרם באהבה ויראה ולעבדו בלבב שלם שהמה יש להם עליות וירידות כ"א לפי מדרגתו, ואמנם גם בשעת נפילתו הוא משכמו ולמעלה גבוה ממשוטי העם, אבל לגבי דידי נפילה היא.

ולכאורה כל הנפילות הללו אינם אלא צרות צרורות ולמה נבראו, אבל באמת יש מהנפילות הללו ריווח עצום כי האדם בטבעו אע"פ שבעיניו ממון ושאר תאוות לא ידע שבעה (כי מי שיש לו מנה רוצה מאתים וכו') מ"מ בעיני הרוחניות הוא בטבעו בגדר "שמח בחלקו", וכל זמן שרואה שחלקו מתקיים בידו, איננו להוט לתוספות קדושה, ובמשך הזמן תוכל כל"ו להתהפך כל עבודתו למצוות אנשים מלומדה, אבל כשנופל ורואה שגם מה שכבר זכה מתערער ונשמש מידו, על זה הוא יוצא בקנאות להציל את עצמו מנפילות, ומתוך ההשתדלות להציל מה שכבר זכה הרי הוא מתעלה יותר ויותר, ובאמת עצם ההשתדלות עצמו היא עבודה קדושה וחשובה לפני המקום ב"ה שהרי הוא עוסק בעבודתו יתברך שמו, ואפילו אילו יהא מצבו כך כל ימי חייו זה הוא תכליתו בעולמו, וכשי"כ שבאמת לא לעולם יהא מצבו ככה כי סוף סוף זוכה לסייעתא דשמיא ויהא לבו ער לעבודתו ית"ש בלא דחיפות תכופות שע"י נפילות.

ונמצא שהנפילות הללו וירידה זו צורך עליה הוא. (ואכן יש בזה סכנה גדולה כי רבים נפלו ונשארו שבורים וצריך לבקש רחמים רבים להנצל מהן) ומ"מ כשחוזר ומתחזק לעלות תמיד במעלות הקודש יש תועלת רב בהנפילות הללו. (כל הדברים הנ"ל מבוארים בספרים הקדושים ואינני אלא כמעתיק מש"כ ספרי יראים.) ועפ"י יל"פ הפסוק הנ"ל: שבמקום אשר יאמר להם "לא עמי", היינו בהנפילות שעל ידם מתרחק ומתקרר לפי שעה בעבודתו יתברך, בזה עצמו יאמר להם בני קל חי שהן עצמן המה סבה להתקרבות וכו"ל.

(ברכת פרח)

מאוצרות המגידים

מי הם דור הולכי המדבר? - רבי שלום שברון זצ"ל

ר' אליהו לאפיאן אמר לנו דבר עמוק, נפלא.

כידוע בשעה שפרעה לקח את שרה אמנו רצה להתחתן עימה, כתב לה בכתובתה את ארץ גושן כך כתוב בחז"ל, ולכן לימים, כאשר ר' עם ישראל נכדיה ירדו למצרים, התיישבו בארץ גושן.

הקב"ה הכין עוד בימיו של אברהם אע"ה מקום מובדל מטומאת מצרים, שטח ענק למגורים בבעלות אדם צדיק, היינו שרה אמנו ע"ה, כדי שיהיה לבניו בהיותם במצרים מקום מקודש. לכן יוסף ע"ה שידע את הסוד, בחר את ארץ גושן. מה שיוסף אמר לפרעה כי רצונו בארץ גושן "כי ארץ מקנה היא" היה רק תירוץ, כי הטעם האמיתי משום שגושן התקדשה בשעה ששרה קיבלה עליה בעלות, טומאת מצרים לא שלטה שם!

בא ר' אלי' והוסיף שמכאן הסוד שבני לוי לא השתעבדו, כל השנים שעם ישראל התגוללו במצרים, ובני לוי לא שקעו במי"ט שערי טומאה, ר' אליהו הקדים וסיפר:

הרי אתם יודעים ש"ויעבדו מצרים את בני ישראל בפרך" היינו - "בפה רך": להוציא את היהודים מארץ גושן ולהשתעבד בהם, לא היתה להם יכולת, כי החוק לא מתעלה מהיהודים להשאיר התגורר בגושן, הם הוציאו אותם החוצה בערמה.

בתחילה לא הכריחו אותם לעבוד, רק ערכו להם מצוד, פיתו אותם בכל מיני פיתויים. מי שהשתתף בבניית פיתום ורעמסס קיבל משכורת נאה מפרעה. כתוב בגמרא כי פרעה תלה על צוארו לבנה של זהב להראות את החיבה שלו לעבודה וכו'. העם יצאו, לא חשבו הרבה והתחילו לעבוד הרחק מארצם גושן. הם עזבו את גושן בערמת שרר עבודה ופרנסה.

איש זה מת בגיל 95, ובשנותיו האחרונות היה מגיע אליו סופר מיוחד לכתוב את קורות חייו. פעם, כאשר הגיע אליו הסופר, אמר לו טוסקניני ש'היום אין לי אפשרות לשבת איתך על הזכרונות'.

הוא הסביר את סירובו בכך שאחת התזמורות הידועות עורכת ממש עכשיו קונצרט גדול במדינה מרוחקת, 'ולצורך זה היא התאמנה אצלי במשך חודשים ארוכים'.

מנהלי התזמורת שלחו לי כרטיס טיסה, אבל מפאת גילי המבוגר אני מנוע מלטוס למדינה הזאת. ברם, כיון שמאוד חשוב לי לשמוע את הביצועים של התזמורת, אני מתכוון לעשות זאת באמצעות התקשורת.

כשהם יתחילו לנגן, אתחבר אליהם באמצעות התקשורת ואזיין לביצועים המוסיקליים, אמר טוסקניני לסופר. אם תשב בשקט ולא תשאל שאלות, תוכן לשבת לידי בעת ההאזנה לקונצרט, הוסיף.

וכך היה. הסופר ישב והביט במנצח המפורסם, ותיעד את צורת האזנתו לביצועי התזמורת. לימים יתאר הסופר ויכתוב ש'האדון היה מרותק כולו לניגונים שהושמעו באוזניו באמצעות התקשורת, כולו קשוב, בודק ובוחן כל תו, כל קנייטש'...

כאשר הסתיימה ההופעה, החמיא הסופר לטוסקניני וחילק לו שבחים מרובים באומרו שעל פי צורת ההאזנה שלו רואים שמדובר במנצח גדול, העומד מאחורי הניגונים הללו.

אבל, המנצח החמיץ פנים.

'כן, הכל היה טוב ויפה, אבל הצטערתי מאוד לשמוע שבמקום 14 הכנרים שאינמתי, היו שם רק 13. חבל, חבל מאוד!'

התשובה המהממת

הסופר מתאר את הצחקוקים שעלו בליבו למול 'דמינויותיו' של המנצח, הטוען שהצליח להרגיש בחסרונו של כנר אחד... שהרי איך אפשר לשים לב לכך באמצעות קן התקשורת ועוד עם אוזניים של קשיש שעבר מזמן את גיל ה-90. הרי זה פשוט לא יתכן!

למחרת, ממשיך הסופר בתיאורו, החלטתי בכל זאת לבדוק את המידע שהעביר לי המנצח... לאחר סבב טלפונים מייגע הגעתי למספר הטלפון של האדם שהיה אחראי על המופע המוסיקלי, ולאחר שהצגתי את עצמי שאלתי אותו האם יוכל לומר לי כמה כנרים היו אמורים להופיע בקונצרט שנערך אתמול.

תמתין על הקו ואסתכל ברשימה השמית שלי, ביקש האדון.

המתנתי על הקו, מספר הסופר, ובתוך דקה הגיעה התשובה: 14 כנרים.

וכמה הופיעו בפועל? - המשכתי לשאול. ושוב חיפושים בדפים...

אני רואה שהופיעו רק 13... אחד הכנרים כנראה לא יכול היה להגיע...

הייתי המום. הנחתי את השפורפרת במקומה, והלכתי מיד לביתו של טוסקניני. אדוני הנכבד, אמרתי לו, אני חייב להתנצל בפניך. אכן צדקת. בדקתי מה שאמרת לי, ונדהמתי לשמוע שאכן כנר אחד היה חסר. אני מצטער שצחקתי עליך...

אבל, המשכתי, אני רוצה שתסביר לי איך... איך הצלחת לגלות את זה...

הרגשתי שחורים תווים

טוסקניני הרים את עיניו ונתן בי מבט חודר. בוא תבין, אמר. הרי ברור שלמרות שכל הכנרים מנגנים את אותו הלחן, לא כתבתי תווים אחידים לכל 14 הכנרים, שהרי אם כן אינני זקוק לכולם... די היה באחד או בשניים, ולכל היותר בשלושה או בארבעה. לכל אחד ואחד מהכנרים יש רשימת תווים שהיא ייחודית רק לו, כזו שנכתבה במיוחד עבורו. כל תו שנכתב בשינוי קטן או בתוספת קנייטש, מהתו המופיע אצל האחרים.

ואז - כאשר כל הכנרים עולים אל הבמה ומנגנים יחדיו, נוצרת סימפוניה נפלאה, יצירה של ממש, המורכבת משילובם של כל התווים!

והנה, במשך ההופעה הבחנתי שחורים לי תווים מסויימים ביצירה הסימפונית, ולפי מספר 'הסימנים המוסיקליים' החסרים הבנתי שכנר אחד נעדר. אמנם, הציבור הרחב שהאזין לקונצרט לא הרגיש כלל בהיעדרו של הכנר ובחסרונו של התווים שהיו אמורים להצטלצל מכינורו, והנגינה היתה נשמעת להם ללא כל דופי, אבל אני, המנצח, שכתבתי את התווים, לא יכולתי להסתדר בלעדיהם והדבר גרם לי צער רב...

השורות הללו נכתבו במיוחד עבורך!

וכאן פונה הת"ח לבן שיחו, אתו יהודי יקר המצר על כך שאינו מצליח ללמוד אלא כמה שורות, ואומר לו: עד כאן סיפורה של הכתבה שקראתי אתמול. אם תתעמק בענין, תראה שיש לכך הקבלה של ממש למצב שבו אתה נמצא.

אולי בעיניך נדמה שאין חשיבות כל כך גדולה לאותן שורות שהינך מצליח ללמוד, אבל הקב"ה, המנצח הגדול, שכתב את השורות הללו, רוצה וחפץ בכל אחד מהן, כי הוא כתב אותן במיוחד עבורך! ואם לא תלמד את השורות הספורות הללו, ולא תשמיע בפניו את התווים הייחודיים שלך, הם יחסרו לו, כביכול.

בעל התשובה התעודד מאוד למשמע הדברים, ועשה רושם כמי שקלט את המסר בצורה הנכונה.

כעבור מספר חודשים פגש הת"ח את בנו של היהודי ההוא, והתעניין בשלום אביו. הבן נאנח וסיפר שלמרה הצער האבא נפטר לבית עולמו, אבל, המשיך הבן, יכולתי לספר לך שהדברים שאמרתם לו בשיחתכם השפיעו עליו עד מאוד, והוא החל ללמוד את השורות הספורות שלו בשמחה גדולה.

בדרך זו כיבדו בני ישראל את ה' בימים מקדם - במצרים. בני אברהם יצחק ויעקב (השקועים בטומאה) לא אמרו "מי הם בני לוי אוכלי לחם חנים! פרזיטים, שילכו לחפש אוכל לבד". האמת כי יהודים בכל הדורות דחקו מפת לחמם ועשו עימה חסד לאחריים - ובפרט עם בני התורה. "כבד את ה' ממה שחנך" ואבינו מתפאר בנו "בנים אתם להשם אלוקים".

"זכורני", סיפר ר' אליהו, "פעם אחת כאשר האלטער מסלבודקה היה בנסיעה ברכבת מקובנה לקעלם. ישבה עימו בקרון קבוצת סוחרים יהודיים בעלי שם, שהכיר אותנו, וידעו כי הוא מנהיג ישיבה גדולה בסלבודקה - שמנתה אז כשלוש מאות בחורים. הם דיברו בקול כבוונה שהוא ישמע, פתחו את פיותיהם בזלזול - ובסגנון משפיל בכל מיני משפטים. בין הדברים, מה שאני זוכר כעת, הם אמרו, כביכול בעצמם: 'מושיבים שם בהיכל הישיבה מאות בחורים, ואנחנו, כן אנחנו, צריכים לעמול, בשבילם... אין להם אוכל ובאים לקחת מאיתנו סוף... האלטער שידע כי בני הישיבה הם יסוד האומה בכל העולם - בפולין ברוסיה בליטא, בארצות המערב ואמריקה, הסתובב ואמר להם: 'למה אתם תמהים כל כך דוקא על זה, ואינכם תמהים על עצמכם, כיצד ברחבי השדות שברשותכם עשרים סוסים עובדים בשביל אדם אחד, כולם, כל עשרים הסוסים עובדים עבורו, והוא, בסך הכל אחד יחיד. א"כ מה לא מובן?!' - הסבא מסלבודקה שתק שניה קצרה ואמר עוד, שלמה המלך אמר 'סוף דבר הכל נשמע את האלוקים ירא ואת מצוותי שמור כי זה כל האדם וחי' אומרים מאי כי זה כל האדם? כל העולם כולו לא נברא אלא בשביל זה וכו'. העולם נברא - לצוות לזה'. נמצינו למדים שכל הדומם, החי והמדבר באסיה, באמריקה, באפריקה ואוסטרליה לא נבראו בשביל עצמם אלא בשביל האדם שעוסק בתורה וירא מאלוקים. ולמה תתמהו שאתם ג"כ עובדים בשביל בני ישיבה העוסקים בתורה?!' הם שתקו, מי יודע מה חשבו.

בקיצור, דור המדבר! דור המדבר יוצאי מצרים! למדנו היום כמה גדולים היו דור יוצאי מצרים, שעוד לפני שקיבלו את התורה ועדיין לא ראו ניסים ונפלאות כי עדיין לא קרעו לפניהם את הים ולא עמדו רגליהם לפני הר סיני, מתגוללים היו בתוך עיניו ושיעבוד וכו' גם אז הייתה להם גדלות וגבורת רוח שלא חסו על רעבון בניהם וכל איש ואשה משפחה ושבט נתנו את חלקם לשבט לוי היושבים בארץ גושן ועוסקים בתורה. "אשרי העם שככה לו"

אכן, לא לחינם זכה אותו דור להיות "דור דעה - דור מקבלי התורה". אין לתאר את גדלות אורו דור בתחומים נוספים. ובאמת בזוהר הקדוש מצינו דברי רבי שמעון בן יוחאי - דור כזה לא היה ולא יהיה עד ביאת גואל צדק!

בידיעה זו, יש לנו מעט, את האפשרות, להתחיל ללמוד חומש במדבר. על מסעותיהם של דור דעה שהלכו ארבעים שנה במדבר הנורא. שנדע מעט מרוממות אותו דור.

שאו את ראש כל עדת בני ישראל (א' ב')

רש"י בפסוק הקודם אומר: 'מתוך חיבתן לפניו, מונה אותם כל שעה'.

הגר"מ פיינשטיין זצ"ל מבאר את פסוקו ואומר, שבכוונת התורה 'שאו את ראש' וכו', מונחת ההבנה שלכל אחד מעם ישראל יש תפקיד משלו, לפי תכונותיו ולפי כישוריו, ורק בצירופו של כל אחד ואחד אל הכלל, נגיע ל'כל עדת בני ישראל', דהיינו אל השלימות של עם ישראל.

לכן ציווה השי"ת למנות כל איש ואיש, ללמדנו את חשיבותו של כל יהודי, המצטרף אל הכלל, כאשר שילוב התכונות והמידות של כולם, יוצר הרמוניה מושלמת בבריאה.

דבריו של הגר"מ פיינשטיין יובנו היטב באמצעות הקטע דלהלן. מעשה במרביץ תורה חשוב שנכנס לבית המדרש במקום מגוריו ומצא יהודי היושב ליד הגמרא ומתאמץ להבין את הסוגיה שלפניו, ופניו נפולות.

הרגשתי חובה לגשת אליו, ולשאול מדוע נפלו פניו, ולעודדו במידת האפשר, מספר הת"ח. ואכן, האיש היה במצב רוח לא טוב, ושפך את מר שיחו לפני.

אני חזרתי בתשובה לפני כמה שנים, סיפר לת"ח, ומאז אני מנסה 'להדביק את הפער' שיש לי בלימוד התורה, וללמוד וללמוד ככל יכולתי. אבל, אינני מצליח בכך.

לאחרונה, הוא ממשיך, מטרידה אותי המחשבה, שאתם - שגדלתם על ברכי תלמידי חכמים, והחילתם ללמוד מגיל רך, גורמים להקב"ה נחת רוח בלימודכם. בידע הרב שהצלחתם לצבור בשנות הלימוד המרובות, בהבנה הגדולה שיש לכם בעת הלימוד, בבקאות ובחריפות שרכשתם במשך השנים - על ידי כל הדברים הללו הינכם גורמים נחת רוח לאלוקים.

אבל אני?!...! הרי הלימוד שלי איננו חשוב... ובכלל, הרי אני מצליח ללמוד בקושי רק כמה שורות בודדות ביום, ומה כבר יכול לצאת מזה... הדבר מטריד את מנוחתי, ומה אוכל לעשות כדי להתעודד? - שאל בעל התשובה, ופרץ בבכי נסער. ואם לא די בכך, המשיך לספר ברגשה, לפני מספר שבועות נודע לי שאני חולה במחלה קשה, והרופאים קצבו לי זמן קצר 'עד שהכל ייגמר', רח"ל, בתקופה כזו אני רוצה להספיק כמה שיותר, אבל במציאות אינני מצליח ללמוד יותר מכמה שורות ביום. והדבר מציק לי במאוד.

הקונצרט התקיים במדינה מרוחקת.

הת"ח השיב לו בדברים מאלפים ומיחידים במינם, בהיזכרו שבהשגחה פרטית הזדמן לו לקרוא בלילה הקודם כתבה מסוימת, שיש בה תשובה לשאלתו של הני"ל.

כתבה היא מסופר על אחד המנצחים והמלחינים הגדולים בעולם שחי לפני כמה עשרות שנים. מנצח זה, טוסקניני שמו, היה מפורסם מאוד בכל רחבי תבל, ונחשב למנצח הגדול שליווה את התזמורות המובחרות באירופה ובאמריקה.

לרגע נדהם הרב וולק והשתתק, ולבסוף התגמגם והשיב: "איני מסוגל... שמעתי על בינכם הקדוש... אני אשמ... אני אחראי... בגללי הוא הגיע ארצה". הביט בו ר' ירחמיאל ופליאה בעיניו: "האם יודעים אתם כמה הכרת טובה אני חש כלפכם? כל ימי לא אשכח את החסד העצום שגמלתם עמדי... חסד עצום וגדול", הוסיף למראה התימהון שאחז את הרב וולק, "הלא על בני יעקב נגזר למות ב'ח' באב בשנת תרפ"ט בגיל שבע עשרה... אילו היה נשאר בשיקאגו, מסתבר שהיה נהרג בתאונת דרכים או במחלה קשה, ומכל מקום בוודאי היה מת כמו 'אמריקאנער בוי' [נער אמריקאי]... אבל בזכותכם הוא מת על קידוש ה'! הוא קנה לעצמו דרגה וזכות עצומה בשמים – וכל זאת בזכותכם! הלא ממש הצלתם אותו, ואיך אוכל שלא להכיר לכם תודה?!...!".

רבי שלום שבדרון השתתק, ושוב לא היה צורך להכביר במילים ולהשיב את לב השומעים אשר נמהו על מותו של בחור הישיבה המתחזק.

*

מקרה דומה לכך התרחש לבחור שחזר בתשובה ובא ללמוד בישיבת "נתיבות עולם", וכאשר יצא לשירות מילואים ונסע בגי'פ ספור, עלה הגי'פ על מוקש וכל הנוסעים נהרגו.

ראש הישיבה הרב ברוך ביקש לשמוע מרבי חיים קנייבסקי שליט"א מה עליו לומר בבית האבלים וכיצד לנחם במקרה רגיש כזה.

הוא נכנס בליווי הרב מישקובסקי שליט"א, גולל את הסיפור באזני הרב והציג את שאלתו.

השיב להם רבי חיים: תגידו שהוא היה צריך למות לפני שנה, אבל הקב"ה חיכה לו במשך שנה שלימה, כדי לזכות אותו למות כבעל תשובה.

באו הרבנים לבית האבלים, התיישבו לנחם אותם ובהזדמנות הראשונה אמרו את מה שאמר להם רבי חיים.

האב השכול הביט בהם ודמעות בעיניו: "זה נכון, כל כך נכון" – לאט – לפני שנה כשיצא למילואים היה עליו לנסוע באותו גי'פ. גם אז קרה בדיוק אותו הדבר, הגי'פ עלה על מוקש וכולם נהרגו, רק שאז הבן שלי לא היה שם... ברגע האחרון הוריד אותו המפקד והכניס במקומו מישהו אחר... באת ויציב. בדיוק כמו שאמר הרב... (ומתוך האור)

ברוך שאמר: פרשת השבוע שנקרא בע"ה בשבת זו, פרשת במדבר. מתחילים בס"ד את החומש הרביעי.

כדרכו בקודש בכל אחד ואחד מהחומשים, מסביר הרמב"ן את הדבר המיוחד את החומש הזה;

פירוש הדבר, שרובו של חומש במדבר מדבר על מה שאירע לעם ישראל במדבר במשך ארבעים שנה, וזה מה שבעצם נמצא לפנינו בפרשיות הבאות.

אומרים חז"ל [בראשית רבה, פרשה ג, אות ה] – **אמר רבי סימון**, משמ עמים כתיב **כאן אורה**, כנגד חמשה חמשי תורה. ויאמר אלקים יהי אור, כנגד ספר בראשית, שבו נתעסק הקדוש ברוך הוא וברא את עולמו. ויהי אור, כנגד ספר ואלה שמות, שבו יצאו ישראל מאפלה לאורה. וירא אלקים את האור כי טוב, כנגד ספר ויקרא, שהוא מלא הלכות רבות. ויבדל אלקים בין האור ובין החשך, כנגד ספר במדבר, שהוא מבדיל בין יוצאי מצרים לבאי הארץ.

נשאלת השאלה – למה "ויבדל אלקים בין האור ובין החשך" זה כנגד ספר במדבר? **כתב היפה תואר** – שהוא מבדיל. פ"י שבו נזכר ענין המרגלים וגזירת ה' עליהם שלא יכנסו לארץ. והיינו להבדיל בין האור ובין החושך, שהבדיל בין באי הארץ לאור באור החיים, ובין יוצאי מצרים להושיבים במחשכים.

פירוש הדבר, בפרשת במדבר מובא המנין של יוצאי מצרים ובפרשת פנחס מובא המספר של באי הארץ; ממילא ההבדלה הזו רמוזה בפס' "ויבדל אלקים בין האור ובין החשך".

אנחנו קוראים לחומש הזה בשם 'חומש במדבר', כיון שרוב העניינים שנמצאים בו עוסקים במה שאירע עם עם ישראל במדבר. אך אם נפתח בדברי חז"ל, נמצא שהגמרא קוראת לחומש הזה בשם 'חומש הפקודים' ולא 'חומש במדבר'; **אנמר רש"י** – **שבחומש הפקודים**. ספר וידבר שמתחיל במנין של ישראל ופרשת פינחס באותו ספר ושם המוספין אמרין.

אם ככה, ישנו הבדל בין איך שאנחנו קוראים לחומש הזה ובין איך שחז"ל קוראים לו. לכן הייתי רוצה לעמוד על פשר השם של החומש הזה, ובנוסף לנסות ולהבין את ענין המנין שמופיע כאן, כי לכאורה המנין הזה הוא פלאי:

למה המנין הזה הוא פלאי?! כיון שהוא נעשה בר"ח אייר – קצת יותר מחצי שנה מהמנין הקודם; ואמרת התורה: {במדבר א, א} וידבר ה' אל משה במדבר סיני באהל מועד באחד לחודש השני בשנה השנית לצאתם מארץ מצרים לאמר.

המנין הקודם של בני ישראל, נעשה כאשר משה רבינו ירד מן ההר ביום הכיפורים עם הלוחות בידו, ובישר לעם ישראל שחטא העגל נמחל והקב"ה מוכן להחזיר את שכנינו בחזרה לעולם. היות וכן, כל א' וא' מבני ישראל נצטווה להביא תרומות למשכן כמ"ש {שמות כה, ד} ותכלת וארגמן ותולעת שני ושש ועזים וגו', ובנוסף לזה, נדרש מכל א' להביא תרומה של מחצית השקל שממנה נעשו האדנים, שנאמר {שמות ל, יד} מבן עשרים שנה ומעלה יתן תרומת ה'; כשסיימו לתת את מחצית השקל, נאמר בפרשת פקודי שסך כל התרומות שנתרמו ממחצית השקל היו: {שמות לח, כה} מאות ככר ואלף ושבוע מאות וחמשה ושבועים שקל בשקל הקדש.

ממשיכה התורה ואומרת: {שם, כו} בקע לגלגלת מחצית השקל בשקל הקדש לכל העבר על הפקדים מבן עשרים שנה ומעלה לשש מאות אלף ושלושת אלפים וחמש מאות וחמשים – מנין מדויק של האנשים מבן עשרים שנה ומעלה, באמצעות מחצית השקל.

קצת יותר מחצי שנה מאוחר יותר, בא הקב"ה ומצוה את משה רבינו לחזור ולמנות את בני ישראל.

עד הרגעים האחרונים שלו, ממש כך, הוא לא מש מהגמרא וניצל כל רגע ללימוד תורה. מדי פעם, שמענו אותו אומר לעצמו, 'הקב"ה שהוא המנצח הגדול של העולם כולו, רוצה לשמוע את התווים שלי' – – – וכשהיה קם בבוקר, היה אומר פרק תהלים הפותח במילים 'למנצח מזמור', ופירש לעצמו את הדברים באומרו 'אני בא עתה לשיר לפני המנצח הגדול והנורא שהוא השם יתברך' – – –

הם זקוקים ליד תומכת ומלטפת

כן, לכל אחד יש תווים משלו. שנכתבו במיוחד עבורו. באופן אישי. למרבה הצער יש לומדי תורה המתקשים לשמוע ולהשמיע את שירת חייהם. הם חושבים שאינם מצליחים בלימודם, וסבורים שהקב"ה לא מחבב אותם, ואינו מעוניין בלימוד התורה שלהם.

הם זקוקים ליד תומכת, מלטפת, ללב חם ואוהב, שיסביר להם, תוך כדי ליטוף, שהקב"ה כן אוהב אותם, וכן רוצה לשמוע אותם כשהם לומדים.

במאמץ קטן נוכל להיות שותפים להצלחתם של הבנים היקרים הללו. זה יקרה אם לא נחסוך במאמץ, נעודד אותם וניתן להם את ההזדמנות להבין שבשמים תפרו תווים מיוחדים ואישיים עבורם, ורק עבורם. ואם הם לא ינגנו אותם, הסימפוניה כולה תהיה חסירה ובלתי מושלמת.

ננסה להחזיר למוחם את הידיעה שהקב"ה, המנצח הגדול, רוצה את התווים שלהם, גם אם הם מעטים, בדיוק כפי שהוא רוצה את התווים של כל לומדי התורה האחרים.

וימות נדב ואביהו (ג, ד)

נדב ואביהו הומתו דוקא ביום הקמת המשכן בשעה שעמדו ושרתו לפני המקום. ביום של התרוממות הרוח בקרב כל ישראל והתקדשות מיוחדת שהם זכו לה.

רחוקים אנו שנות אור מהבנת המעשה הנורא ומן ההרגש בענין זה, אולם מקרים דומים המתרחשים בדורנו יוכלו לשמש מעין בבואה להיקף האסון ולהשקפה הנכונה בעקבותיו.

בספר "כי אתה עמדי" מסופר אודות בחור צעיר שעזב את הישיבה התיכונית שבה למד ועבר ללמוד בישיבת "כפר חסידים", והנה, חדשים ספורים אחרי המעבר טבע הבחור בים.

האסון הנורא הכה גלים, ורבים תהו כיצד אפשר להבין את העובדה שדוקא כאשר רצה להתקדם בעבודת ה' – מת הבחור?

ב'שלשים' הוזמן רבי שלום שבדרון זצ"ל לשאת דברים, והוא בחר להשיב על שאלה זו, אשר ריחפה בחלל האויר, במעשה מופלא שארע שנים קודם לכן: בשיקאגו חי יהודי מיוחד שנקרא ר' ירחמיאל וכסלר. ר' ירחמיאל היה עשיר מופלא, אוהב תורה ובעל חסד עצום, וברבות הימים היה לחותנו של רבי בצלאלא ז'לוטי זצ"ל, רבה של ירושלים.

באחד הימים הזדמן לבית הכנסת יהודי מירושלים, הרב וולק שמו, אשר היה אוהב ציון מושבע ומפעם לפעם נסע לחו"ל על מנת לעשות נפשות ולשדל יהודים לעלות ארצה. הרב וולק נשא דרשה חוצבת להבות אש וקרא לציבור לעלות ולחונן את עפרה של ירושלים עיר הקודש.

דרשתו חלחלה עמוק לתוך ליבו של הרב וכסלר, והוא גמר בליבו לעלות לארץ ישראל יחד עם בני ביתו. ואכן, תקופה קצרה לאחר מכן הגיע לביקור בארץ, ובין השאר נסע לעיר חברון והתרשם מאוד מיישיבת כנסת ישראל שקבעה שם את משכנה.

האב עמד לסיים את הביקור ולשוב לביתו שבניכר, אולם לא שיער בנפשו כי בנו, ר' יעקב, כבר נתפס בלהבות הקדושה נמרצדות שם ונפשו נמשכת כאחוזת קסמים דוקא למקום זה... ההורים חששו מעט, אך לבסוף נעתרו להפצרותיו, וכך שבו לביתם לבדם, נחושים בדעתם למכור את נכסיהם ולעבור לגור בקביעות בירושלים, והותירו מאחוריהם את בנם יעקב, אשר מבלי לאבד אף רגע אחד צלל למעמקי התורה, דולה עוד ועוד פנינים יקרים מן האוצר שנגלה לפניו.

יעקב התחבב באופן מיוחד על ראשי הישיבה. הוא עלה ונתעלה במעלות התורה ורכש לו ידיעות חדשות בכל התורה כולה. מלבד זאת היה ידוע באהבת התורה שלו, והתברך בהשגות פנימיות גבוהות ובמידות נאצלות: ענוותנות, צניעות וטוב לב, שיכר בו ובטאגו לכלכל בכספו כמה מתלמידי הישיבה העניים.

אולם, לא חלף זמן רב וטבח נורא התבצע בעיר חברון. יעקב הסתתר בבית משפחת סלונים אולם ידם האכזרית של הרוצחים השיגה אותו, כמו את שאר היהודים שניסו להסתתר שם, וגרון ביקע את ראשו.

ברגעיו האחרונים עוד הספיק יעקב לבקש מן העומדים סביבו ולמר בקול את הודיו וחזר אחריהם מילה במילה, הוא התייפח בככי ונפל על צווארו של הרב סוקולובער זצ"ל כשהוא אומר כי הוא שמח שהוא מת לאחר שהתחבר ללומדי תורה, והוא מודה לקב"ה שהנחה אותו ללמוד.

דבר האסון הנורא הגיע לאזניו של הרב וולק, ומלבד הזעזוע העמוק שחש התייסר ביסורי מצפון וראה את עצמו אשם במוות הקדושים של יעקב וכסלר, אשר עלה לארץ כתוצאה מן הדברים שנשא בשיקאגו, ושוב לא אור את הכוחות הדרושים לנסיעה לשיקאגו והישיבה עם האב השכול.

באחד הימים כששהה בניו יורק הופיע לפתע מולו האדם שהיה מושא מחשבותיו וכאביו – ר' ירחמיאל וכסלר בכבודו ובעצמו.

"הרב וולק", הוארו פניו של ר' ירחמיאל, "שלום עליכם! מדוע אינכם באים עוד לשיקאגו?".

שואלים המפרשים – למה זה נעשה דוקא בר"ח אייר? אם היה חשוב כ"כ לקב"ה למנות אותם, אז הטוב ביותר היה לעשות זאת בב' בניסן; בא' בניסן היתה השראת השכינה במשכן, וביום שלמחרת יכלו למנות אותם! למה המתינו ל' יום?!

אומר המהר"ל (גור אריה, במדבר) – ויש לומר כיון דבאחד בניסן הוקם המשכן כל זמן שלא היה עדיין חדש מזמן שהוקם המשכן לא נקרא שהוא שורה במשכן עם ישראל, כדאמרינן במסכת נדרים: נדר מיושבי העיר אסור בכל מי שדר שם חודש אחד, ובחודש אחד נקרא דירה. לכך כששרה שכינה ביניהם ל' יום מנאם.

שאלה נוספת שמצריכה ביאור:

עם ישראל לספר מיד לאחר יום הכיפורים, היות וביקש הקב"ה ממשה רבינו לספור אותם פעם נוספת; אומרת לנו התורה: **"שש מאות אלף ושלושת אלפים וחמש מאות וחמשים"**.

נשאלת השאלה – בשביל מה מבקש הקב"ה ממשה רבינו למנות אותם פעם נוספת, הוא לא יודע מה המניין של בני ישראל?!

אומר רש"י – "מתוך חבתן לפניו מונה אותם כל שעה".

פירוש הדבר, הקב"ה ידע בדיוק כמה מונים בני ישראל ולא היה לו צורך אמיתי בספירה. אבל היות והוא מחבב אותנו, הוא ביקש ממשה רבינו למנות אותנו. למה הדבר דומה? כשנאדם שיש לו כמה אלפי דולרים בכיסו ויודע את הסכום המדויק – סביר להניח שהוא יספור אותם כל פרק זמן קצר, או לכל הפחות יניח את ידו עליהם כדי לבדוק שהכל במקום – ולמה? כי הוא מחבב אותם מאוד! ©

א"כ נמצאנו למדים, שהמניין מבטא את אהבת הקב"ה לעם ישראל.

בחלוף חצי שנה מהמניין שנעשה באמצעות מחצית השקל, אומרת התורה: (במדבר א, מו) והיו כל הפקדים שש מאות אלף ושלושת אלפים וחמש מאות וחמשים – בדיוק אותו מנין מלפני חצי שנה, ללא שום שינוי!

נשאלת השאלה – האם יכול להיות שלא התבררו אנשים במהלך התקופה הזאת – היתכן שאלה שהיו בני פחות מעשרים שנה לא גדלו?!

לכאורה, השאלה היותר קשה – הרי היו אנשים שנפטרו במהלך התקופה הזאת. אין לנו מושג כמה, אבל שני אנשים אחרנו כן יודעים בוודאות – נדב ואביהוא, כך כתוב בפרשת שמייני. אם ככה, התורה היתה צריכה לחסר לכל הפחות שני אנשים מן המניין ולכתוב: **"שש מאות אלף ושלושת אלפים וחמש מאות וארבעים ושמונה"** – למה היא לא חיסרה?!

יאמר האומר – התורה לא מונה באחדות שהרי בכל השבטים לא מנו את היחידות, מלבד שבט לוי שכן מנו.

אם נצא מתוך נק' הנחה שהתורה לא מנתה את הנפטרים – איפה כל אותם אנשים שגברו???

לפי שיטתו של רש"י, המניין של בני עשרים שנה ומעלה לא נעשה מיום הלידה, אלא מנו אותם לפי שנתונים. פירוש הדבר, להבדיל אלף אלפי הבדלות, ברשויות מקומיות, שאדם בא לרשום את הילד לגן, אומרים לו כך – מי שנולד מתאריך זה וזה, עד תאריך כזה וכזה, ניכנס לכיתה כזאת וכזאת; אחד שנולד שבוע אחרי חבר שלו, יחכה עוד שנה בגן.

זאת אומרת, שהתאריך שנקבע, הוא התאריך של המניין הראשון. עד שנה הבאה בעת הזאת, אין מתבגרים מעל גיל עשרים – כולם נחשבים לבני עשרים.

בא האור החיים הקדוש ומסביר את הדברים על פי שיטתו; ישנו הבדל בין המניין הראשון לשני. מהו ההבדל?

אומר האור החיים הקדוש, שהמניין הראשון שמופיע בפרשת פקודי **"שש מאות אלף ושלושת אלפים וחמש מאות וחמשים"** כולל גם את שבט לוי. בשונה מן המניין כאן, בפרשת במדבר, ששבט לוי לא נכלל בו. זאת אומרת שיש לנו כאן פער של כ"ב אלף! **אומר האור החיים –** זה מה שהתורה באה לומר לך; מיד לאחר שכתב המספר **"שש מאות אלף"**, אומרת התורה: **"והיו כל הפקדים שש מאות אלף ושלושת אלפים וחמש מאות וחמשים"** – איך יכול להיות דבר כזה, הרי לפני חצי שנה ספרת אותם וזה היה אותו מספר! אומרת לך התורה: **(במדבר א, מז) והלויים למטה אבתם לא התפקדו בתוכם; בשונה ממה שכתב בפרשת כי תשא, ששם מנתה התורה את שבט לוי, כאן במנין הזה, שבט לוי לא נמנה, ולכן יש פער של כ"ב אלף. אותם כ"ב אלף נותנים לנו תשובה לאלו שמנו ולאילו שעברו את גיל עשרים.**

עד כאן, ביאורו הנפלא של האור החיים הקדוש.

לפני שניכנס לנושא המרכזי של השיעור, הייתי רוצה להקדים הקדמה קצרה: בשונה מהספירה שבפרשת כי תשא, ששם כל אדם מכן עשרים שנה ומעלה נדרש להביא מחצית השקל ולשים בקופה וכך אף א' לא ידע מי תרם. לעומת זאת, בספירה כאן בפרשת במדבר, נותן הקב"ה פרטים מדויקים: מיקום, תאריך ומה לספור בדיוק – **"וידבר ה' אל משה ב' במדבר סיני באהל מועד – מתי? – באחד לחדש השני – מתי? – בשנה השנית לצאתם מארץ מצרים לאמר"**.

בא המדרש ולא מבין את פשר הספירה הזאת; אם את חורבן הבית לא גילתה התורה ולא הרחיבה בענין, למה שיעניין אותנו מתי ואיפה ספרו את בני ישראל?!

אומר המדרש (ילקוט שמעוני, במדבר, רמז תרפ"ג) – והצדקה שהקב"ה מביא לעולם מפורסמת כהרים הללו, (תהילים לו, ז) משפטך תהום רבה, משפט שאתה עושה בעולם כתהום רבה, מה תהום באתר אף משפטך באתר, כיצד כיון שחברה ירושלים בתשעה באב חרבה, וכשהתורה ילקוטא למהרה לו בעשירי באחד לחדש, למה שלא לפרסם כל באיזה יום באיזה חודש חרבה, אבל כשהוא בא לגדל את ישראל הוא מפרסם באיזה יום באיזה מקום באיזה חדש ובאיזה שנה; באיזה יום? באחד לחודש, באיזה מקום? במדבר סיני, באיזה חודש? לחודש השני, באיזה שנה? בשנה השנית.

כותב המלבי"ם – באשר המניין הקודם לא היה תכליתו רק לדעת מספרם, ולא נתייחסו אז על משפחותם ובשטיהם, כי כולם עברו ע"י מונוה נתנו שקליהם בערוביאי ולא שאלו אותם לא על שמותם ולא מאיזה משפחה ושבת הוא, ולא אם הוא ראוי לצאת בצבא או לא וכ"ש שלא הפקידו על סדר דגלים ולא היו זקניהם בראשיהם... שוא את ראש כל עדת ב"י, וזאת שנית שבמנין הקודם לא נתייחסו על משפחותיהם, ובמנין הזה צוה שיהיו למשפחותם לבית אבותם שהיה צריך לייחס כל אחד, והתייחסו מלמטה

למעלה תחילה באו כל אנשי המשפחה והתייחסו על משפחותם ואח"כ התייחסו המשפחות התחתונות אל משפחות העליונות ואח"כ אל בני האבות ואח"כ אל השבט... **במספר שמות שכל א' הגיד את שמו וכתבו על ספר ואח"כ מנו את השמות וידעו כמה אנשים יש. כל זכר לגלגלותם שחזן מזה עברו האנשים בעצמם לפני משה ומנו אותם לגלגלותם...**

פירוש הדבר, כל אחד מהעם עבר לפני משה, ומשה היה סופר – "אחד... שתיים... שלש...", ולא רק זה אומר לנו המלבי"ם, אלא משה היה שואל גם לשמן ולשם שבטם. יכל לבוא בנאדם לפני משה, שיש לו 250 ילדים (שבמצרים היו יולדות ששה בכרס א', ולכל א' היתה יכולה להיות יותר מאשה אחת * 30 שנה = בן פורת יוסף ©) ומתחיל להקריא לו את שמות הילדים ומשה רושם!

נשאלת השאלה – בשביל מה כל הפרוצדורה הזאת?! למה לא ביקש משה שכל אבא יכין רשימה מסודרת של כל הילדים ויגיש לו אותה?

אומר הרמב"ן – כי היה אסור למשה לשאול את האבא, כמה ילדים יש לו! אחד אחד היו עוברים לפני משה ואהרן, ומשה ואהרן (עפ"י המלבי"ם) היו כותבים אותם – ולמה???

כדי שמשנה ואהרן יברכו כל אחד ואחד מהם – כפי הנהוג היום לעבור לפני אדמו"רים וחסידים, על מנת להתברך מפיהם;

כותב הרמב"ן – "... אבל ידיעת המספר לא ידעתי למה צוה שידעו אותו אולי להודיעם חסדו עליהם כפי שבבעים נפש ירדו אבותיהם מצרימה ועתה הם כחול הים כך וכך בני עשרים ואחרי כל דבר ומגפה ימנם להודיע כי הוא משגיא לגוים ימחן וידיו תרפינה וזהו שאמרו רבותינו מרוב חבתם מונה אותם כל שעה ועוד כי הבא לפני אב הנביאים ואחיו קדוש ה' והוא נודע אליהם בשמו יהיה לו בדבר הזה זכות וחיים כי בא בסוד העם וכתב בני ישראל וזכות הרבים במספרם וכן לכולם זכות במספר שימנו לפני משה ואהרן כי ישימו עליהם עינם לטובה יבקשו עליהם רחמים: ה' אלהי אבותיכם יוסף עליכם ככם אלף פעמים ולא ימעיט מספרכם..."

הספירה הזאת כל כך חשובה, עד שבאים חז"ל ומגלים לנו שלמשה רבינו היו עשרה שמות;

אומרים חז"ל (ויקרא רבה, פרשה א, אות ג) – עשרה שמות נקראו לו למשה: יד: חבר: יקותיאל: אבי גדור: אבי סוכו: אבי זנוח. רבי יהודה ברבי אלעאי אמר אף טוביה שמו, הדא הוא דכתיב (שמות ב, ב): ותרא אתו כי טוב הוא, כי טוביה הוא. רבי ישמעאל בר אמי אמר אף שמעיה שמו. אתא רבי יהושע בר נחמיה ופרש הדין קריא (דברי הימים א כד, ו): ויתכנם שמעיה בן נתנאל הסופר וגו', שמעיה, ששמעה יה תפלתו. בן נתנאל וגו' כן, שנתנה לו תורה מיד ליד. הסופר, שהיה סופרן של ישראל. הלוי, שהיה משבט של לוי. לפני המלך והשרים, לפני מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא ובית דינו. וצדוק, זה אהרן הכהן. ואחימלך, שהיה אחיו של מלך. בן אביתר, שותר הקדוש ברוך הוא על ידיו מעשה העגל. רבי נתנחומא בשם רבי יהושע בן קרחה אמר אף לוי היה שמו על עקר משפחתו (שמות ד, יד): הלא אהרן אחיך הלוי. ומשה, הרי עשרה, אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה חייך מכל שמות שנקראו לך איני קורא אותך אלא בשם שקראתך בתיה בת פרעה (שמות ב, י): ותקרא שמו משה, ויקרא אל משה.

נשאלת השאלה – מה מונח כאן בכל עין הספירה הזאת? כדי להבין מה מונח כאן, נצטרך להציג עוד שתי שאלות:

אומר המדרש (במדבר רבה, פרשה ב, אות ג) – הביאני אל בית היין, בשעה שנגלה הקדוש ברוך הוא על הר סיני ירדו עמו כ"ב רבבות של מלאכים, שנאמר (תהלים סח, יח): רכב אלקים רבתיים אלפי שנאן, והיו כלם עשויים דגלים דגלים, שנאמר (שיר השירים ה, י): דגול מרבבה, כיון שראו אותן ישראל שהם עשויים דגלים דגלים, התחילו מתאווים לדגלים, אמרו אלואי כך אנו נעשים דגלים כמותן, לכך נאמר: הביאני אל בית היין, זה סיני שנתנה בו התורה שנמשלה ביין (משלי ט, ה): ושתי ביין מסכתי, הוי: אל בית היין, זה סיני. ודגלו עלי אהבה, אמרו אלווי הוא מגדיל עלי אהבה, וכן הוא אומר (תהלים כ, ו): נרננה בישועתך וגו', אמר להם הקדוש ברוך הוא מה נתאיתם לעשות דגלים, חייכם שאני ממלא משאלותיכם, (תהלים כ, ו): ימלא ה' כל משאלותיך, מיד הודיע הקדוש ברוך הוא אותם לישראל ואמר למשה לך עשה אותם דגלים כמו שנתאוו. מובן ש'דגל', זה לא הכוונה לחתיכת מקל עם בד שכל אחד צובע בצבע אחר ויש לו דגל; אם מלאכים יורדים עם דגלים, פירוש הדבר שיש כאן מימד רוחני כלשהו, והשאלה שנשאלת היא – מה מונח כאן בכל הענין של הדגלים, ומזה בדיוק ה'דגל' הזה?

ממשיך המדרש ואומר (שם אות ד) – איש על דגלו באת (במדבר כ, ב), הדא הוא דכתיב (שיר השירים ו, י): מי זאת הנשקפה וגו', קדושים וגדולים היו ישראל בדגליהם וכל האמות מסתכלין בהם ותמהין ואומרים: מי זאת הנשקפה וגו', אומרים להם האמות (שיר השירים ז, א): שובי שובי השולמית, הדבוק לנו, בוואו אצלנו ואנו עושין אתכם שלטונים, הגמונים, דכסין, אפרכין, אסטרטליטין. (שיר השירים ז, א): שובי שובי ונחזה בך, ואין נחזה אלא שורה, שכן אמר יתרו למשה (שמות יח, כא): ואתה תחזה וגו'. שובי שובי ונחזה ה', וישראל אומרים (שיר השירים ז, א): מה תחזו בשולמית, מה גדלה אתם נותנים לנו, שמא (שיר השירים ז, א): כמחלת המחנים, שמא יכולים אתם לעשות לנו כגדלה. שעשה האלקים במדבר, דגל מחנה יהודה, דגל מחנה ראובן, דגל מחנה דן, דגל מחנה אפרים, יכולים אתם לעשות לנו כך. מה תחזו בשולמית, מה גדלה אתם נותנים לנו שמא כמחלת המחנים, שמא יכולים אתם לתן לנו כגדלה שעשה לנו האלקים במדבר, שהיינו חוטאים והוא מוחל לנו ואומר לנו (דברים כג, טו): והיה מחניך קדוש.

במידעו אשכנז, שרים פיוט בכל ליל שבת שנקרא 'כל מקדש שביעי כראוי לו'; שם בפיוט אנוח אומרים: "כל מקדש שביעי כראוי לו, כל שומר שבת כדת מחללו, שכרו הרבה מאד על פי פעלו, איש על מחנהו ואיש על דגלו"

אנחנו משתבחים בזה, שלכל אחד יש מחנה ודגל – מה בדיוק השמחה הגדולה???

טמון בדגלים האלה?

מכאן הייתי רוצה להגיע לעקרם של דברים:

הקב"ה מצוה את משה רבינו למנות את בני ישראל, והוא משנה מהציווי שנאמר בפרשת כי תשא; כאן צריכים למנות אותם **"במספר שמות כל זכר לגלגלתם"**.

נשאלת השאלה – מזה 'מספר' ומזה 'שמות'?

אם מנין השמות הראשון, מצאנו בפעם הראשונה בכוכבים; אנחנו אומרים את זה בכל בוקר: {תהלים קמז, ד} מונה מספר לכוכבים לכלם שמות יקרא. יש מיליארידי כוכבים, אבל לכל כוכב יש שם – נוגה, שביט, שבתאי וכו'; אומר את זה הנביא ישעיהו {מ, כו} שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה המוציא במספר צבאם לכלם בשם יקרא וגו'.

בא הטור ואומר לנו, צריכים לקרוא את פרשת במדבר לפני חג השבועות, כי שם מופיע הענין במספר; **כותב הטור {סימן תכ"ח} – מנו ועצרו** קודם כל פרשת במדבר; מונים את ישראל, ולאחר מכן מגיע חג העצרת.

אם ככה, לכולם יש שם. אבל מהי משמעות השמות? אם הבנו שענין המספר המופיע כאן בפרשה חשוב מאוד לפני מעמד קבלת התורה, **נוכל לגשת כעת לביאור הדברים ובסופם נוכל להבין מה מונח כאן:**

כל יהודי מקדש בשבת על גביע; מי שאין לו גביע מספך, משתמש בגביע מזכוכית וכד'. אבל אף אחד לא עושה קידוש על כוס פלסטיק.

נשאלת השאלה – למה עושים קידוש דוקא על גביע?

כותב השפת אמת {פרשת במדבר שנת תרל"ד} – כי שורש בני ישראל ג' אבות י"ב שבטים ע' נפש ס' ריבוא ואחר כך אין מספר.

בואו ננסה להבין למה הוא מתכוון:

הבני עם ישראל מורכב מ – שלש, שנים עשר, שבעים, ששים ריבוא ואין מספר, וזה מה שאומר לנו הנביא בהפטרה בפרשת השבוע {הושע ב, א} והיה מספר בני ישראל כחול הים אשר לא ימד ולא יספר וגו'; מתחילים בשלושת האבות, עוברים לשנים-עשר השבטים, משם עוברים לשבעים נפש, משם לשישים ריבוא ומשם לאין מספר.

הפעם הראשונה שמופיעה המילה 'גביע' בתורה, היא כאשר מגיעים אחי יוסף למצרים, ויוסף מארח אותם בביתו; הוא שם את הגביע על אוזנו וטען שהוא שומע כל מיני דברים, והתחיל מסדר את אחיו עפ"י הסדר שכביכול שמע מתוך הגביע. לאחר מכן כידוע, הוא ציפה את מנשה בנו, לשים את הגביע באמתחת בנימין.

נשאלת השאלה – למה הוא לקח דוקא גביע ולא כלי אחר? מה טעמו בגביע הזה?

כותב המגלה עמוקות {פר' ויגש} – גביע [הוא] סוד מרכבה; ג' אבות, י"ב שבטים, ע' נפש. וכן למעלה ג' עדרי צאן רובצים עליה [כשהגיע יעקב לחרון], [וכשיצאו עם ישראל ממצרים והגיעו לאילמה, ראו] {שמות טו, כז} שנים עשר מעינות ושבעים תמרים.

בסוף חומש במדבר, בפרשת מטעי, עם ישראל הולכים למ"ב מסעות; בין המסעות הם מגיעים למקום שנקרא אילמה, ושם אומרת התורה: {במדבר לג, ט} שנים עשר עינת מים ושבעים תמרים ויחנו שם.

בשני מקומות, מדגישה התורה שבמקום שנקרא אילמה ישנם "שנים עשר עינת מים ושבעים תמרים ויחנו שם" – הן בפרשת בשלח והן בפרשת מטעי.

נשאלת השאלה – מדוע היה חשוב כ"כ לתורה, להדגיש בשני מקומות את מה שהיה באילמה?

כותב רש"י – שנים עשר עינת מים. כנגד י"ב שבטים נודדנו להם; ושבעים תמרים. כנגד שבעים זקנים.

אומר השפתי חכמים – רצה לומר שהן היו מוצאין אותם אבל אין לפרש שנודדנו להן שעשוינו נבראו דהא כתיב אין כל חדש תחת השמש.

כותב הרמב"ן – ורש"י כתב שנים עשר עינת מים כנגד שנים עשר שבטים נודדנו להם, ושבעים תמרים כנגד שבעים זקנים. לא ידעתי מהו המון הזה, אם במעשה הנסים נעשו שם באותה שעה. אבל ראיתי במכילתא (כאן) ר' אלעזר המודעי אמר, מיום שברא הקב"ה את עולמו ברא שם שנים עשר מבעיני כנגד י"ב שבטי ישראל, ושבעים דקלים כנגד שבעים זקנים. וספר הכתוב זה כי חנו עליהם כל שבט על מבווע, והזקנים ישבו בצלם לשבח האל עליהם שהכין להם כן בארץ ציה...

אם ככה, עם ישראל מתחיל במהותו ב – ג של גביע שהם ג' האבות; ב – יב של גביע שהם י"ב שבטים; וב – ע של גביע שהם שבעים הזקנים. ולכן ברגע שרצו האחים להוציא יוסף ממצרים חשבו שבעים זקנים, הוא השתמש דוקא בגביע כדי להוכיח אותם – איך אתם רוצים להוציא אותי ממצרים של עם ישראל!

אם אלה פני הדברים, נוכל להתקדם למס' הבא – ששים ריבוא:

במספר ששים ריבוא, יצאו בני ישראל ממצרים. בא המדרש בפרשת ויצא ואומר, שאם היה חסר ממנין הששים ריבוא ולו אדם א', התורה לא היתה ניתנת ולא היה מעמד הר סיני;

אומר המדרש {בראשית רבה, פרשה ע, אות ח} – רבי שמעון בן יהודה איש כפר עכו

אמר משום רבי שמואל שאלו היו ישראל חסרים עוד אחד לא היו מקבלים את התורה. פירוש הדבר, עם ישראל בקבלת התורה היו חייבים למנות במניימם 600 אלף. מכאן ואילך הם יכולים להגיע לאין מספר. אבל שורשי הנשמות חייבים להיות 600 אלף!

כותב הידי משה – שאלו היו ישראל חסרים עוד א' לא היו מקבלים את התורה. פירוש, לפי דאיתא שאותיות התורה הם ששים ריבוא נגד ששים ריבוא נשמות ישראל. על כן היו צריכין להיות דוקא במילואו ששים ריבוא.

לכן אומרת הגמרא {מסכת שבת קה, ב} – העומד על המת בשעת יציאת נשמה חייב לקרוע. הא למה זה דומה? לספר תורה שנשרפה.

פירוש הדבר, כאשר הסתלקה נשמה של יהודי מן העולם, כאילו חסרה אות בספר התורה.

אם ככה, מניין עם ישראל הוא שישים ריבוא, ולכן כותב לנו הטור, שחייבים למנות את בני ישראל לפני חג העצרת – שמכוון כנגד ששים ריבוא נשמות עם ישראל – כנגד ששים ריבוא אותיות התורה.

אם אלה פני הדברים, נוכל לגשת ליסוד הראשון:

במספר הנשמה, אין הבדל בין יהודי ליהודי. זאת אומרת, כשהגמרא אומרת לנו שצריך לקרוע על יהודי שנפטר לבית עולמו, לא כתוב שהיהודי הזה צריך להיות ראש ישיבה או תלמיד חכם וכד'. זה יכול להיות אפילו היהודי הפשוט ביותר בכל עם ישראל – יציאה נשמתו? יש לה דין של ספר תורה שנשרף!

נשאלת השאלה – מזה משנה לנו אם יהיו ששים ריבוא, או אחד פחות או אחד יותר?!

אומרת המשנה בירושלמי {מסכת תרומות פ"ח ה"ד} – **היה עובר ממקום למקום וכרתו של תרומה בידו, אמר ליה נכרי: תן לי אחת מהן תן לי ככר אחד ואטמאה כלומר, ואמילא להיות טמאה במגע ידו ואם לאו ואם לא תתן לי הרי אני מטמא את כולן; ר' אליעזר אומר: יטמא את כולן, ואל יתן לו אחת מהם ויטמא! יעשה הנכרי מה שירצה ויטמא את הכל. ר' יהושע אומר: יניח לפניו אחת מהן על הסלע כלומר, לא יניח בידו אלא על הסלע, ובוזה מציל את השאר. וכן נשים שאמרו להן גוים עובדי אלילים: תנו לנו אחת מכם ונטמאה לבוא עליה, וממילא יטמא ואם לאו, הרי אנו מטמאין את כולן יטמאו את כולן, ואל ימסרו להם נפש אחת מישראל ובוזה הכל מזדים שאין מוסרים נפש תחת נפש.**

נשאלת השאלה – האם זה הגיוני שכולם ייהרגו בשביל אחד?!

נתאר לעצמנו שיושבים בבית הכנסת שבעים ראשי הסנהדרין. יש שם יהודי אחד בן 119 וי"א חודשים ועשרים יום; הוא כבר חולה אלצהיימר ולא יודע ממש מה הולך איתו. שמו אותו בכיסא גלגלים והשאירו אותו בבית הכנסת;

מגיעים הגויים ודורשים: "תנו לנו ראש אחד, כדי שנוכיח למלך שהרגנו משהו!" – שבעים סנהדרין, כולם מלאים ביינה של תורה! – למה שלא תיתן לו את הבחור על הכיסא גלגלים, כמה כבר נישאר לו 'לחיות'???

אומרים לנו כאן חז"ל בירושלמי – בשום פנים ואופן לא! למה???

כי כל יהודי שווה אותו הדבר אצל הקב"ה! לא משנה אם הוא ראש הסנהדרין, או יהודי פשוט; במספר כולם שווים!

נתאר לעצמנו סיטואציה נוספת; יש לך בית כנסת שיושבים בו תשעה גאוני עולם – דוגמת משה רבינו – האם הם יכולים להגיד קדיש? האם הם יכולים להוציא ספר תורה ולקרוא בו בברכות? האם הם יכולים לומר קדושה???

לא – צריכים עשרה!!!

לעומת זאת, ממול יש בית כנסת עם עשרה עגלונים; הם יכולים לקדש את שמו של הקב"ה בעולם, כשם שמקדשים את שמו בשמי מרום!

אם יוסיפו עגלון א', לבית הכנסת עם התשעה גאוני – הם יוכלו לומר קדושה ויכלו להוציא ספר תורה וכד' – כי במספר כולם שווים!

נשאלת השאלה – אם במספר כולם שווים, אז איפה מתחילה החלוקה?

החלוקה מתחילה בשמות; אומר הקב"ה למשה רבינו – תמנה את עם ישראל במספר שמות, כמ"ש "במספר שמות כל זכר לגלגלתם" – מה פירוש הדבר 'שמות'?

כדי להבין מה זה שמות, נצטרך קודם להסביר מה ראו בני ישראל:

כשירדו המלאכים, כל מלאך החזיק דגל; כל א' מבין, שדגל זו לא הכוונה לחתיכת סמרטוט עם מקל. המלאכים לא ירדו עם מקלות עם בדים – המלאכים ירדו עם תפקידים; כל מלאך ירד עם משרה! מיכאל יודע שהוא צריך לעשות א', גבריאל יודע שהוא צריך לעשות ב' ועל זו הדרך. אף מלאך לא מקנא בשני – כולם אותו הדבר!

כותב הרמב"ן {מסילת ישרים פ"א – בפרטי מדת הנקיטות} – והוא מה שיעיד לנו הנביא על החנוך העתי, שלמען תהיה טובת ישראל שלמה, יקדים הקדוש ברוך הוא להסיר מלבבנו המדה המגונה הזאת, ואז לא יהיה צער לאחד בטובת האחר, וגם לא יצטרך המצליח להסתיר עצמו ודבריו מפני הקנאה, והוא מה שכתוב {ישעיה יא, ג} וסרה קנאת אפרים וצוריו יהודה יכרתו אפרים לא יקנא את יהודה וגו', הוא השלום והשלוה אשר למלאכי השרת, אשר כולם שמחים בעבודתם איש איש על מקומו, ואין אחד מתקנא בחברו כלל, כי כולם יודעים האמת לאמתו ועליו על הטוב אשר בידם ושמחים בחלקם.

פירוש הדבר, למה מלאך שמח ולא מקנא בחברו? למה "כלם אהובים, כלם ברויים, כלם גיבורים, כלם קדושים"? למה שאף א' לא ירצה לעקוף את השני?! – פשוט מאוד, כי זה לא התפקיד שלו, כל אחד יודע את תפקידו! כל אחד יודע למה הקב"ה מייעד אותו! יוצא א"כ, שדגל זה תפקיד; כל מלאך יודע את תפקידו – רפאל תפקידו לרפאות, מיכאל תפקידו לבשר טובות, גבריאל תפקידו להוציא את מידת הדין אל הפועל וכו'. וכמו ששאל יעקב אבינו את שרו של עשו – {בראשית לב, ג} הגידה נא שמך? ואמר לו המלאך: {שם} למה זה תשאל לשמי – כלומר, "השם משתנה בהתאם לתפקיד שניתן לי".

אומרת הגמרא {מסכת חולין צא, ב} – **חביבין ישראל לפני הקב"ה יותר ממלאכי השרת, שהרי בכמה בחינות מעולה השבח שמשבחים ישראל את הקב"ה מן השבח שמשבחים אותו המלאכים: שישאלו אומרים רשאים לומר שירה לה' בכל שעה, ומלאכי השרת אין אומרים שירה אלא פעם אחת ביום. ואמרי לה ויש אומרים שאין מלאכי השרת אומרים שירה לה' אלא פעם אחת בשבת בשבוע. ואמרי לה ויש אומרים פעם אחת בחודש. ואמרי לה ויש אומרים פעם אחת בשנה. ואמרי לה פעם אחת בשבוע בשבע שנים. ואמרי לה פעם אחת ביובל בחמישים שנה. ואמרי לה פעם אחת בעולם בכל משך קיומו של המלאך.**

אם אלה פני הדברים, נוכל כעת להבין מה רצו עם ישראל מהדגלים:

מבקשים עם ישראל: "נרננה בישועתך ובשם אלהינו נדגל" – ריבוננו של עולם, אנחנו חונים מסביב למשכן; זה בצד צפון ... זה בצד דרום ... זה בצד מזרח ... זה בצד מערב [לא היתה בנייהם מחלוקת, היות ויעקב אבינו כבר קבע איפה כל א' יעמוד], אבל ריבוננו של עולם, אנחנו רוצים לדעת מה תפקידנו – מה ייעודנו בעולם הזה! – וזו היתה כוונת עם ישראל כשביקשו 'דגלים'.

אמר הקב"ה: "אהה, אתם רוצים נרננה בישועתך ובשם אלהינו נדגל? – אין בעיה" – ימלא ה' כל משאלותיך – "אתן לכם בדיוק את מה שאתם צריכים; כל אחד יקבל את דגלו – היינו את תפקידו!"

לכן נקרא חומש במדבר, בלשון חז"ל, בשם 'חומש הפקודים' – מלשון 'תפקידים' – ז"ש במגילת אסתר (ב, ג), ויפקד המלך פקידים, וזה מ"ש יוסף לפרעה (בראשית מא, לד) יעשה פרעה ויפקד פקדים על הארץ וחמש את ארץ מצרים בשבע שני השבע אומרים חז"ל בגמרא (מסכת חולין צב, א) – כנסת ישראל נמשלו לגפן; אמר רבי שמעון בן לקיש: אומה זו ישראל, כגפן נמשלה. זמורות (ענפים) שבה, אלו בעלי בתים עשירים, שגומלים חסדים ותומכים בעניים; אשכולות שבה שהם עיקר הגפן ותכליתה, אלו תלמידי חכמים שהם עיקר האומה. עליו שבה, אלו עמי הארץ; קוננות שבה מין ענפים דקים כחוטם שבהם נכרכת הגפן על הסמוכות, אלו ירקינים שבישראל כלומר, בעלי עביה. והיינו דשלו מתם וזהו פירוש [הבקשה] ששלחו משם, מארץ ישראל לבבל: ליבעי רחמים איתכליא על עליא יבקשו האשכולות רחמי שמים על העלים, דאילמלא עליא לא מתקיימו איתכליא שאילמלא העלים לא יתקיימו האשכולות.

לכאורה, לא מובן – האם ר' יוסף לא ידע שיש מתחזים – מה לא מובן לו? מה הוא חשב, שכל מה שניראה בעולם הזה זוהר, זה באמת זוהר – והרי אמרו חז"ל – "כי האדם יראה לעיניו וה' יראה ללבו"?
האם מיישהו באמת יודע, מה עושה האדם בתוך קורות ביתו?
אומרים חז"ל (מסכת תענית יא, א) – {א} – ושמא יאמר אדם מי מעיד בי? אבני ביתו של אדם וקורות ביתו של אדם מעידים בו, כמו שנאמר (חבקוק ב-יא) כי אבן מקיר תזעק [על מעשי האדם] וכפיס מעץ יעננה וחצי לבנה יענה כנגד האבן מבין שורות העץ המקיפות אותו בקיר, ששניהם צועקים בקול, זה כנגד זה, ושניהם יעידו על המעשים שעשה האדם בינו לבין עצמו.

מחוץ לבית – רבן גדול! בפנים הבית – אף אחד לא יודע, מלבד הקב"ה, היצר הרע ואשתו! – מלבדם, אף אחד לא יודע מה נעשה בחדרי חדרים!
אומרים חז"ל בירושלמי (מסכת נדרים, פרק ג, הלכה ח) – רבי אחא אמר בשם רבי חונא: תעיד עשו הרשע לעטוף טליתו ולישב עם הצדיקים בגן עדן לעתיד לבוא כדי שיראה גדלותם של הצדיקים וחושב אולי תעמוד לו זכות אבות והקב"ה גוררו ומוציאו משם להראות לו שאין לו זכות אבות, הוא לא נקרא זרע אברהם ויצחק שהרי הוא עצמו בזה את כבודו ומכרה ליעקב בנויד עדשים ובה הוציא עצמו מלהיקרא זרעם. מה עומד אדם מהיכן למד זאת? שנאמר {עובדיה א, ד} אם תגביה כנשר ואם בין כוכבים שים קנך משם אורידך נאם ה', ואין כוכבים אלא צדיקים.

אם ככה, עשו חשב שמגיע לו גן עדן – ולמה שיגיע לו גן עדן? בגלל כיבוד הורים!
אומר המדרש (דברים רבה, פרשה א, אות טו) – אמר רבן שמעון בן גמליאל, לא כבד בריה את אבותיו כמו אני את אבותי, ומצאתי שכבד עשו לאביו יותר ממני. כיצד, אמר רבן שמעון בן גמליאל הייתי משמש את אבי בכלים צואים עם אותם בגדים שהייתי עובד, הייתי משמש את אבי, וכשהייתי הולך לשוק הייתי משליך אותן הכלים ולובש כלים נאים ויוצא בהן, אבל עשו לא היה עושה כן, אלא אותן כלים שהיה לובש ומשמש בהן את אביו, הן מעלים.
אמרו לו לעשו: "עשו, מה זה משנה אילו בגדים תלבוש, אבא שלך גם ככה לא רואה מה אתה לובש – שים טרינגי!"
"טרינגי?! אני נכנס לפני אבא!" – ראייתם פעם חזן שעולה לתיבה עם טרינגי, או בעל תוקע בראש השנה עם טרינגי?!

כן, בכלא מעשהו! ©
אבל למרות כיבוד הורים שהיה לו, זה לא הספיק לו בשביל להיכנס לגן עדן – ויאמר עשו בלבו יקרבו ימי אבל אבי ואהרגה את יעקב אחי – אף אחד לא ידע מה בלבו מלבד הקב"ה! כלפי חוץ כולם ראו אותו כ'צדיק' איך הוא מכבד את אביו. אבל לא ראו מה מונח אצלו בלבו!
אם ככה, מה התפלא כ"כ רב יוסף, שכאן בעולם הוא רואה אנשים שנראים ונחשבים כצדיקים, ושם בשמים מתברר שהם היו רשעים???

בסדר הדורות מובא מעשה, על אדם שנקרא בשם ר' יהושע בן אלם:
כותב כאן סדר הדורות {ח"ג, אות ז} – מעשה בר' יהושע בן אלם שהגידו לו בחלום: "שמח בלבך שאתה וננס הקצב מושבך ומושבך בגן עדן וחלקך כחלקך שווין כאחד".
כשיעור ר' יהושע חשב בלבו ואמר: אוי לי שמונים שנולדתי הייתי תמיד ביראת קוני ולא עמלתי אלא בתורה לא הלכתי ד' אמות בלא ציצית ותפלין והיו לי פ' תלמידים ועכשיו שקולני מעשי ותורתני עם הקצב?!", שלח לתלמידיו – "תדעו שלא אכנס לבית המדרש עד שאראה מי הוא זה האיש ומה מעשיו שהוא חביבי בגן עדן". מיד הלך עם תלמידיו מעיר לעיר ושאל בשם האיש ובשם אביו עד שבא אל עירו. כשנכנס שאל מיד "היכן ננס הקצב?"; אמרו לו: למה אתה מבקש אותו, אתה חסיד וצדיק ותשאל על איש כמוהו, אמר להם: מה מעשיו? א"ל: אדונו לא תשאל ממנו כלום עד שתראה אותו מיד. שלחו בשבילו ואמרו לו, ר' יהושע בן אלם שואל אותך, א"ל ננס: מי אנכי ומי אבותי בישראל שר' יהושע שואל אותי?! אמרו לו: עמוד ולך עמנו. חשב בלבו שכל מה שאמרו לו שקר הוא, ואמר: "לא אלך עמכם שאתם משחקים בי!", מיד חזרו לר"י ואמרו לו: אתה אור ישראל ואר עינינו עטרת ראשנו, איך תשלחנו בשבילו הלא הוא לא רצה לילך עמנו. אמר להם: "תדעו שלא אשב עד שאראה אותו". הלך ר"י בעצמו אצל ננס הקצב ונפל ננס על פני ר"י ואמר: מה היום מיומים שעטרת ישראל בא לפני עבדך? א"ל: דבר יש לי לדבר עמך. א"ל: דבר. א"ל: מה מעשיו ומה מלאכתך? א"ל: אדוני קצב אני ויש לי אב ואם זקנים והינם יכולים לעמוד על רגליהם ובכל יום יום אני מלבישם ומאכילם ומרחיצים בידי. מיד עמד ר"י ונשקו על ראשו וא"ל: "בני, אשריך ואשרי גורלך מה טוב ומה נעים ואשרי חלקי שזכיתי להיות חברך בגן עדן!"

לכאורה לא מובן, הקב"ה שם באותה משוואה ת"ח עם שמונים תלמידים, שלא הסיח דעתו מעולם מהמצוות – מול קצב פשוט שטיפל בהוריו? האם זה אותו משקל???

בואו נתקדם לשלב נוסף:
הגמרא במסכת ברכות מספרת לנו, שכאשר התלמידי חכמים היו נפרדים אחד מהשני, היה אחד מברך את השני – "עולמך תראה בחיין" – מה פירוש הברכה הזאת? אומר שלמה המלך: {קהלת יב, ה} כי הלך המצאם אל בית עולמו וגו'. פירוש הדבר, שלכל אדם יש עולם משלו; מצאנו את זה בפרשת אמור, כאשר המקלל גידף את השם – נאמר שם – "ויצא..." – מאיפה יצא?
אומר רש"י – מעולמו יצא.

כותב הרמח"ל {תחילת מסילת ישרים} – יסוד החסידות ושורש העבודה התמימה, שיברר ויתאמת אצל האדם, מה חובתו בעולמו.
לכאורה, היה צריך לומר הרמח"ל: "יתאמת אצל האדם, מה חובתו בעולם!". אבל כבר אמר הגר"א, שאין דברי הרמח"ל מילה אחת מיותרת. ואם ככה, נשאלת השאלה – מדוע הוא חובר לכתוב דוקא את המילה 'בעולמו' ?
פשוט מאוד. אומר לנו הרמח"ל, שלכל יהודי יש עולם משלו. ובעולם הזה, עליו לדעת מה תפקידו ולשם מה הוא בא!
על 'מה תפקידו בעולם הזה' – הייתי רוצה לדבר:
מספרת הגמרא {מסכת תענית כה, א} – רבי אלעזר בן פדת, דחיקא ליה מילתא טובא מצבו היה דחוק ביותר, כלומר, היה עני מרוד. פעם, עבד מלתא עשה מעשה רפואה

אם אלה פני הדברים, ונכל כעת לגשת ליסוד הגדול שמופיע בפרשת השבוע – המנין המיוחד שמצוה הקב"ה את משה למנות את בני ישראל:

בפרשת נשא, מקדישה התורה כמעט תשעים פסוקים לקרבנות הנשיאים; כל נשיא מקבל ששה פסוקים; אומרת התורה: {ז, יב} ויהי המקריב ביום הראשון את קרבנו נחשון בן עמינדב למטה יהודה ... וקרבו קערת כסף אחת שלשים ומאה משקלה מזרק אחד כסף שבעים שקל בשקל הקדש שניהם מלאים סלת בלולה בשמן למנחה... כל נשיא הביא את אותם קרבנות, ובכל זאת כותבת התורה לכל נשיא ששה פסוקים! ידוע שהתורה מקצצת במילים איפה שרק אפשר. לעומת זאת כאן, התורה מאריכה בפ"ט פסוקים בענין הנשיאים, והשאלה שנשאלת היא – למה ?

כותב הרמב"ן – "... והנה הנשיאים כולם ביום אחד הביאו הקרבן הזה שהסכימו עליו יחד ואי אפשר שלא יהא אחד קודם לחבירו וכבד את הנקדמים בדגלים בהקדמת ימים אבל רצה להזכירם בשמם ובפרט קרבניהם ולהזכיר יומו של כל אחד לא שזיכור ויכבד את הראשון "זה קרבן נחשון בן עמינדב" ויאמר וכן הקריבו הנשיאים איש איש יומו כי יהיה זה קצור בכבוד האחרים ואחריו כן חזר וכללם להגיד שהיו שקולים לפניו יתברך וכן אמרו שם בספרי (נשא קס) מגיד הכתוב שכשם ששורו כולם בעצה אחת כך שורו כולם בזכות קערות כסף שתיים עשרה הן הן שהתנדבו ולא איירע בהן פסול..."

רעיון יפה שמובא במדרש – למה נחשון בן עמינדב הקריב "קערת כסף אחת שלשים ומאה משקלה"?

אומר המדרש {במדבר רבה, פרשה יד, אות יב} – שלשים ומאה משקלה, כנגד מאה ושלישים שנה שפרש מן האשה ולבסוף הוליל לשת שהוא היה ראש תולדותיו, שנאמר (בראשית ה, ג): ויחי אדם שלשים ומאת שנה ויולד בדמותו כצלמו ויקרא את שמו שת, שממנו השתת העולם, לפי שהבל וקין נטרדו מן העולם. מזרק, כנגד נח הצדיק שזרק מן דור המבול. למה כסף, על שנקרא צדיק בדורו, שנאמר (בראשית א, ז): כי אתך ראייתי צדיק לפני בדור הזה.

באים חז"ל ואומרים לנו, י"ב נשיאים – כולם הקריבו אותם קרבנות. אבל לכל נשיא היתה מחשבה שונה בעת הקרבת הקרבן; וי"ב נשיאים – כולם הקריבו אותם קרבנות חז"ל {במדבר רבה, פרשה כא, אות ב} – כשם שאין פרצופותיהן דומין זה לזה, כך אין דעתן שווין זה לזה, אלא כל אחד ואחד יש לו דעה בפני עצמו.

ניקח לדוגמה את התפילה – לכל יהודי ישנה מחשבה אחרת בתפילה; יכולים להתפלל ערבית מאה איש, כל אחד חושב מחשבה אחרת בתפילה; כל אחד מבקר בבנק אחר, כל אחד מבקר בארץ אחרת – לא כולם נמצאים באותו הסניף; א' נמצא בדיסקונט, השני נמצא במזרחי ©

כך להבדיל, אלף אלפי הבדלות, היה בקרבנות הנשיאים – אמנם כולם הקריבו את אותו קרבן, אבל לכל נשיא היתה מחשבה שונה.

אמר לי מדען, שעושים עכשיו מחשב ביומטרי – כל כנאדם שירצה לצאת מהארץ, יצטרך לשים את האצבע שלו במחשב, והמחשב יזהה לפי האצבע אם יש לו חובות, קנסות עיקולים וכו' – מיליוני אנשים, לאף א' אין את אותה האצבע!

אם אלה הם פני הדברים, הייתי רוצה לפתוח נושא שממנו נגיע לחג השבועות:

אומרת הגמרא {מסכת ברכות יז, א} – כי הוו מפטרי רבנן כאשר היו החכמים נפרדים זה מזה, ביציאתם מבי [מבית מדרשו של] רבי אמי, ואמרו לה ויש אומרים שהיה זה ביציאתם מבי ר' חנינא, אמרו ליה הכי היו אומרים זה לזה כך: עולמך תראה בחיין ואחירתך לחיי העולם הבא.

איזו ברכה נפלאה – "עולמך תראה בחיין"?! – למה הכוונה?

כדי להבין מה מונח כאן, נצטרך ללמוד גמרא נוספת:

מספרת הגמרא {מסכת פסחים ג, א} – דרב יוסף בריה בנו דר' יהושע בן לוי שחלש ואיתנגדי חלה והתעלף – קיבל דום לב והיה ב'מוות קליני'. כי הדר כאשר חזר, כלומר לאחר ששבה אליו הכרתו והלב חזר לפעול, אמר ליה אבוא (אביו): מאי חזית מה ראת בעולם הבא? אמר ליה רב יוסף לאביו: עולם הפוך ראייתו! אלה שהם עליונים בעולם הזה, נמצאים למטה בעולם הבא – לא להאמין מה שהולך שם! הכרתי כאן יהודי שנראה צדיק – עם פאות, חליפה וכו', כל מי שהיה עובר ברחוב היה מנשק לו את היד; הייתי בטוח שכשאני יבוא למעלה, אני אראה אותו יושב בשורה הראשונה בגן עדן – מקסימום שניה או שלישית. אבל הגעתי למעלה, פתאום אני רואה אותו יושב בשורה השנייה! והנה חוטמי בעולם הבא נמצאים למעלה בעולם הבא! – ורדתי למטה להסתכל מי נמצא בשורה השניה, אתה יודע את מי אני רואה?! את דוד הסנדלר מרחוב אלחריזי! לא יזהיתי אותו, כי הוא תמיד היה עם מסמרים בפה! © – חזרתי מוזעזע, פשוט לא להאמין! אמר לו ר' יהושע בן לוי: בני, עולם ברור ראייתך...

הייתי רוצה להסביר את היסוד שמונח כאן בדברי הגמרא, והאמת היא שאלו דבריו של ר' ישראל סלנטר ואתם דברים מובאים גם במב"ט, בהקדמתו לספרו בית אלקים: לכאורה, דבריו של ר' יוסף לא מובנים; הוא חזר מלמעלה ואמר שהוא לא מבין מה הולך שם – "הייתי בטוח רבנים שורה ראשונה, סנדלרים שורה אחרונה – מה הולך שם?" וראיתי בדיוק להיפך: סנדלרים שורה ראשונה, רבנים שורה אחרונה! – מה הולך שם?"

של הקזת דם [תרם דם] ולא היה ליה מידי למטעם לא היה לו שום דבר לטעום לאחר הקזת הדם, והרי צריכים לאכל משהו אחרי הקזת הדם. מה עשה? שקל ברא דתומא לקח צלע של שום, ושדייה בפומיה והכניסו לתוך פיו. חלש לביה ונים לבו נחלש, התעלף ונרדם. אזול רבנן לשיולי ביה הלכו החכמים לשאול בשלמו, חזיוהו דקא בכי וחייך ראו אותו שהוא בוכה וצוחק מתוך שנתו, ונפק צוציאת דנורא מאפותיה ויצא ניצוץ של אש ממצחו. כי אתער כשהתעורר, אמרו ליה: "מ"ט קבכית וחייבת למה בכית וצחקת? לא מור ליה ר' אלעזר: מפני שארתיך בחלום דהוה יתבי עמי שיהי יושב עמי הקב"ה ואמרי ליה ושאלתי אותו: עד מתי אצטערי בהאי עלמא עד מתי אמשירך לסבול בעולם הזה? ואמרי ליה: אלעזר בני, נוחא לך דאפכיה לעלמא מרישא נח לך שאחזיר את העולם לתחילת הבריאה - לתורה ובוהו, ואברא אותו מחדש? אפשר דמתילדת בשעתא דמוזני אז אולי תיוולד בתקופה שיש בה מזון בשפע. אמרי לקמיה אמרתי לפניו: כולי האי ואפשר כי זה אתה מוכן לעשות, להפוך את העולם לגרום שאוולד מחדש, ואז רק 'אפשר' שישתפר מצבי? אמרי ליה אז אמרתי לו: דחיי טפי או דחייא האם השנים שכבר חייתי הם רוב שנות חיי, או השנים שאני עתיד לחיות? אמר לי הקב"ה: דחייית השנים שחייית כבר מרובים יותר ממה שאתה עתיד לחיות [ועל בשורה זו בא רבי אלעזר לידי בכין] אמרי לקמיה אמרתי לפניו: א"כ לא בעינא איני רוצה להיוולד מחדש, מאחר שנשאר לי מיעוט משנות חיי לחיות בעולם הזה ועוד מעט אכנס לעולם הבא, לא כדאי לי להתחיל מחדש את החיים שלי ולדחות את בואי לעולם הבא אמר לי הקב"ה: בהאי אגרא דאמרת לא בעינא בשכר אמירתך 'איני רוצה' והסכמת להשאר במצב שגורת עליך 'הינבא לך לעלמא דאתן לך בעולם הבא ותליסרי הנורות שלשה עשר נהרות דמשחא אפרסמון דכין כפרת ודיגלת של שמן אפרסמון צלולים כנהרות הפרת והחידקל דמענגת בהו שתוכל להתענג בהם. [ועל בשורה זו, צחק ר' אלעזר]. אמרי לקמיה אמרתי לפניו: האי ותו לא רק זה ולא יותר? אמר לי אמר לי הקב"ה: ולחברך מאי הינבא ולחברך מה אתן, אם אתן לך יותר? הוי לא ראוי לטול את שכרו של אדם אחר כדי לתת אותו לך. אמרי ליה אמרתי לו: ואנא מגברא דלית ליה בעינא אבל אני רק מאדם שאין לו חלק בעולם הבא מבקש שתוסיף לי על שכרי מחיין באקסוטלא אפואתי הבה בי מלאך באצבעו על מצחי [ומהי יצא ניצוץ האש ממצחו, שראו החכמים] ואמר לי הקב"ה: אלעזר ברי [בני] גירי בך גירי נשלחם בך חיצי.

נשאלת השאלה - למה כדי לתת לך אלעזר בן פדת קצת כסף, צריכים להחזיר את העולם לתורה ובוהו, יש בעיה לקב"ה לשלוח אותו לדוכן לוטו ולתת לו לזכות בכמה מאות אלפים???

כדי להבין מה מונח כאן, הייתי רוצה להביא מדרש נוסף ובוזה לסיים:

מספר המדרש (שמות רבה, פרשה נב, אות ג) - מעשה ברבי שמעון בן חלפתא שהיה עני מרוד, בא ערב שבת ולא היה לו מאן לתפרנס, יצא לו חוץ פתח והתפלל לפני האלקים, ונתן לו אבן טובה בה שמים, נתנה לשלחני ופרנס אותה שבת; הגיע הביתה - "אשתי! יש שבת, שימי פלטה הכל מוכן!" אמרה לו אשתו מהיכן אלו, אמר לה: מה את שואלת שאלות - תזרמי! זה הכל ממה שפרנס הקדוש ברוך הוא ☺, אמרה אם אין אתה אומר לי מהיכן הן איני טועמת כלום - אני לא אוכלת מזה, עד שלא תגיד לי מאיפה זה! התחיל מספר לה, אמר לה כך נתפללתי לפני האלקים ונתן לי מה שמים - אני גידל את את האמת, הלכתי ליער, התפללתי לקב"ה והוא שלח לי אבן טובה! אמרה לו איני טועמת כלום עד שתאמר לי שתחזירה מוצאי שבת. אמר לה למה - למה לה לחזירי? היא קיבלה את זה מתנה מהשמים! אמרה לו אתה רוצה שיהיה שלחך חסר אתה רוצה שיחסר לנו משכרו לעולם הבא? ושלחן חבריך מלא. והלך רבי שמעון והודיע מעשה לרבי הוא ר' יהודה הנשיא. אמר לו ר' יהודה הנשיא: לך אמר לה אם שלחך חסר אני אמלאנו משלי. הלך ואמר לה. אמרה לו לך עמי למי שלמדך תורה, אמרה לו רבי ורי ואה אדם לחברו לעולם הבא, לא כל צדיק וצדיק הוה ליה עולם בעצמו, שנאמר (קהלת יב, ה): כי הלך הגי' האדם אל בית עלמו וסבבו בשוק הסופדים, עולמים אין כתיב אלא עלמו לכל אחד יש עולם הבא משלו. שם אתה לא יכול לתת שום דבר, אלא רק כאן! כיון ששמע כן הלך וחזירי.

נשאלת השאלה - מה בדיוק רצתה 'הרבנית חלפתא' מרבינו הקדוש? התשובה פשוטה. בואו נסכם את הדברים:

הקב"ה מוריד נשמות לעולם; אנחנו נמצאים כאן לזמן קצוב - כל אדם קיבל קצבת חיים כמה זמן הוא יחיה כאן.

אנחנו אומרים בווידי של יום כיפור: "אלהי עד שלא נוצרתי איני כדאי, ועכשיו שנוצרתי כאלו לא נוצרתי..." - למה הכוונה?

תמיד אני חושב לעצמי: "יבוינו של עולם, אם היית לוקח את הנשמה שלי ושם אותה בדורו של הרביב", אתה יודע לאיזה מעלות ורוחניות הייתי מתעשה??? הייתי מרגיש הרבה יותר דביקות בך!" - למה כוונה "אלהי עד שלא נוצרתי איני כדאי" - כלומר, לא היה כדאי לברוא אותי באותה תקופה של הגאון מוילנא, אלא בתקופה הזאת! - ולמה??? כי זו התקופה המתאימה ביותר לנשמה שלי!

אם ככה, לקח הקב"ה כל נשמה, והוריד כל אחת במקום אחר; אחד נולד לאבא עשיר מופלג - לא חסר לו כלום. אחד נולד בבית של תלמידי חכמים, ואחד טיפש שנולד בבית של טיפשים; לכל א' שם הקב"ה את התיק שלו, בהתאם לתפקיד שעליו

הוא מגיע לעולם הבא. "ירבונו של עולם, סיימתי מאה פעמים את הש"ס", אמר לו הקב"ה: "ממה אתה מתלהב?! בעולם שלך, בתנאים שלך - השפעת עליך שפע, יכולת לסיים 200 פעם את הש"ס, ובכל זאת אפילו חצי ממה שיכלת לעשות לא עשית! תרד לשורה 62!"

הוא מגיע למעלה ואומר: "ירבונו של עולם, סיימתי מאה פעמים את הש"ס", אמר לו הקב"ה: "ממה אתה מתלהב?! בעולם שלך, בתנאים שלך - השפעת עליך שפע, יכולת לסיים 200 פעם את הש"ס, ובכל זאת אפילו חצי ממה שיכלת לעשות לא עשית! תרד לשורה 62!"

הוא מגיע למעלה ואומר: "ירבונו של עולם, סיימתי מאה פעמים את הש"ס", אמר לו הקב"ה: "ממה אתה מתלהב?! בעולם שלך, בתנאים שלך - השפעת עליך שפע, יכולת לסיים 200 פעם את הש"ס, ובכל זאת אפילו חצי ממה שיכלת לעשות לא עשית! תרד לשורה 62!"

הוא מגיע למעלה ואומר: "ירבונו של עולם, סיימתי מאה פעמים את הש"ס", אמר לו הקב"ה: "ממה אתה מתלהב?! בעולם שלך, בתנאים שלך - השפעת עליך שפע, יכולת לסיים 200 פעם את הש"ס, ובכל זאת אפילו חצי ממה שיכלת לעשות לא עשית! תרד לשורה 62!"

הוא מגיע למעלה ואומר: "ירבונו של עולם, סיימתי מאה פעמים את הש"ס", אמר לו הקב"ה: "ממה אתה מתלהב?! בעולם שלך, בתנאים שלך - השפעת עליך שפע, יכולת לסיים 200 פעם את הש"ס, ובכל זאת אפילו חצי ממה שיכלת לעשות לא עשית! תרד לשורה 62!"

הוא מגיע למעלה ואומר: "ירבונו של עולם, סיימתי מאה פעמים את הש"ס", אמר לו הקב"ה: "ממה אתה מתלהב?! בעולם שלך, בתנאים שלך - השפעת עליך שפע, יכולת לסיים 200 פעם את הש"ס, ובכל זאת אפילו חצי ממה שיכלת לעשות לא עשית! תרד לשורה 62!"

הוא מגיע למעלה ואומר: "ירבונו של עולם, סיימתי מאה פעמים את הש"ס", אמר לו הקב"ה: "ממה אתה מתלהב?! בעולם שלך, בתנאים שלך - השפעת עליך שפע, יכולת לסיים 200 פעם את הש"ס, ובכל זאת אפילו חצי ממה שיכלת לעשות לא עשית! תרד לשורה 62!"

הוא מגיע למעלה ואומר: "ירבונו של עולם, סיימתי מאה פעמים את הש"ס", אמר לו הקב"ה: "ממה אתה מתלהב?! בעולם שלך, בתנאים שלך - השפעת עליך שפע, יכולת לסיים 200 פעם את הש"ס, ובכל זאת אפילו חצי ממה שיכלת לעשות לא עשית! תרד לשורה 62!"

הוא מגיע למעלה ואומר: "ירבונו של עולם, סיימתי מאה פעמים את הש"ס", אמר לו הקב"ה: "ממה אתה מתלהב?! בעולם שלך, בתנאים שלך - השפעת עליך שפע, יכולת לסיים 200 פעם את הש"ס, ובכל זאת אפילו חצי ממה שיכלת לעשות לא עשית! תרד לשורה 62!"

הוא מגיע למעלה ואומר: "ירבונו של עולם, סיימתי מאה פעמים את הש"ס", אמר לו הקב"ה: "ממה אתה מתלהב?! בעולם שלך, בתנאים שלך - השפעת עליך שפע, יכולת לסיים 200 פעם את הש"ס, ובכל זאת אפילו חצי ממה שיכלת לעשות לא עשית! תרד לשורה 62!"

הוא מגיע למעלה ואומר: "ירבונו של עולם, סיימתי מאה פעמים את הש"ס", אמר לו הקב"ה: "ממה אתה מתלהב?! בעולם שלך, בתנאים שלך - השפעת עליך שפע, יכולת לסיים 200 פעם את הש"ס, ובכל זאת אפילו חצי ממה שיכלת לעשות לא עשית! תרד לשורה 62!"

הוא מגיע למעלה ואומר: "ירבונו של עולם, סיימתי מאה פעמים את הש"ס", אמר לו הקב"ה: "ממה אתה מתלהב?! בעולם שלך, בתנאים שלך - השפעת עליך שפע, יכולת לסיים 200 פעם את הש"ס, ובכל זאת אפילו חצי ממה שיכלת לעשות לא עשית! תרד לשורה 62!"

הוא מגיע למעלה ואומר: "ירבונו של עולם, סיימתי מאה פעמים את הש"ס", אמר לו הקב"ה: "ממה אתה מתלהב?! בעולם שלך, בתנאים שלך - השפעת עליך שפע, יכולת לסיים 200 פעם את הש"ס, ובכל זאת אפילו חצי ממה שיכלת לעשות לא עשית! תרד לשורה 62!"

הוא מגיע למעלה ואומר: "ירבונו של עולם, סיימתי מאה פעמים את הש"ס", אמר לו הקב"ה: "ממה אתה מתלהב?! בעולם שלך, בתנאים שלך - השפעת עליך שפע, יכולת לסיים 200 פעם את הש"ס, ובכל זאת אפילו חצי ממה שיכלת לעשות לא עשית! תרד לשורה 62!"

הוא מגיע למעלה ואומר: "ירבונו של עולם, סיימתי מאה פעמים את הש"ס", אמר לו הקב"ה: "ממה אתה מתלהב?! בעולם שלך, בתנאים שלך - השפעת עליך שפע, יכולת לסיים 200 פעם את הש"ס, ובכל זאת אפילו חצי ממה שיכלת לעשות לא עשית! תרד לשורה 62!"

הוא מגיע למעלה ואומר: "ירבונו של עולם, סיימתי מאה פעמים את הש"ס", אמר לו הקב"ה: "ממה אתה מתלהב?! בעולם שלך, בתנאים שלך - השפעת עליך שפע, יכולת לסיים 200 פעם את הש"ס, ובכל זאת אפילו חצי ממה שיכלת לעשות לא עשית! תרד לשורה 62!"

הוא מגיע למעלה ואומר: "ירבונו של עולם, סיימתי מאה פעמים את הש"ס", אמר לו הקב"ה: "ממה אתה מתלהב?! בעולם שלך, בתנאים שלך - השפעת עליך שפע, יכולת לסיים 200 פעם את הש"ס, ובכל זאת אפילו חצי ממה שיכלת לעשות לא עשית! תרד לשורה 62!"

הוא מגיע למעלה ואומר: "ירבונו של עולם, סיימתי מאה פעמים את הש"ס", אמר לו הקב"ה: "ממה אתה מתלהב?! בעולם שלך, בתנאים שלך - השפעת עליך שפע, יכולת לסיים 200 פעם את הש"ס, ובכל זאת אפילו חצי ממה שיכלת לעשות לא עשית! תרד לשורה 62!"

בדרך הדרוש

ויחילו על משפחתם לבית אבתם (א, יח) במדרש (ילקוט ריש הסדר [ילקוט] רמז תרפ"ד) בשעה שנתן הקב"ה תורה לישראל, נתקנו בהם הענינים, אמרו מה ראה להתקרב להם יותר מן הכל, סתם הקב"ה פיהם ואמר להם הביאו לי ספר היוחסין שלכם, שנאמר (תהלים צו ז) ה' בן לך' משפחות עמים כדרך שבני מביאין, שנאמר (במדבר א יח) ויחילו על משפחותם לבית אבותם. ותמחו על אפרם (א), מה ראה להתקרב להם יותר מן הכל, הלא היה לא רצו לקבל, כמו שנאמר (דברים לג ב) וזה משעיר למו וגו' (עיי' ע"ב ז"ב) (ב) מה ענין ספר יוחסין ליה, וכי מה ענין יחוס ליה, הלא כבר נאמר (שם) דברים כט ז) מחוטב עציץ עד שואב מייבן, והנ"ל ביה, דהנה אמרתי ליישב קושית אמונת העולם הנ"ל, דהנה לכאורה קשה על אפרם (שבת פ"ח ע"א) כפה עליהם וכו', הא קיבאון לן אונסא כמאן דלא עביד. אך ידוע דבקרוב תבין (ויקרא א ג) יקריב אותו לרצונו, ואמרו

ידבר ד' אל משה כמדבר סיני בשנה השנית לצאתם מארץ מצרים שאו את ראש כל עדת בני ישראל. (א, יא) וקשה מה זה תלוי בביציות מצרים לך שאו את ראש בני ישראל, ונ"ל לתרץ הדמפורשים הקשו איך הקב"ה צוה למנות את בני ישראל הלא אין הברכה מצויה בדבר ומתעצם בדבר שבקדושה הברכה מוצו אף בדבר המנוי והמפורשים הקשו על מה משבחין אנחנו את הקב"ה שהוציאנו ממצרים הלא הי' מחוייב בדבר שבהט"ה לא"א כבבית בין הבתים ומתעצם שהושבת היא שהוציא אותנו מני שיערי טומאה לני שיערי הקדושה ומילא מוכח שישראל נקראו קדושה והא"ש לצאתם מארץ מצרים ומה השבת היה לך אמר שאו את ראש בני ישראל והלא אין הברכה מצויה אלא מפני שהם קדושים לכך אמר שאו את ראש בני ישראל ודוק: (מדרש יונתן)

אוינזער ניינין בלעטל

מלוקט על ידי תלמידי תלמוד תורה "בת עין"
ע"ש הרה"ק מאוריטש זי"ע פ"ק צפת ת"ו

פּרשׂת במדבר • תשע"ט • גליון 309

אינטרעסאנט

פקידת בני ישראל

בפרשתינו למדנו על הציווי לפקוד את בני ישראל, אשר כמובן הקב"ה אין לו צורך במנין זה. איזה עניינים היו בפקידת בני ישראל?

קוויטל

כתב הרמב"ן (א, מה): "כי הבא לפני אב הנביאים ואחיו קדוש ה', והוא נודע אליהם בשמו, יהיה לו בדבר הזה זכות וחיים, כי בא בסוד העם ובכתב בני ישראל, וזכות הרבים במספרם וכן לכולם זכות במספר שימנו לפני משה ואהרן, כי ישימו עליהם עינם לטובה יבקשו עליהם רחמים".

מכאן אסמכתא למנהג ישראל שנכנסים לפני הצדיק ונותנים בידו 'קוויטל' שהוא כתב שמם ושם תולדתם, להיפקד בדבר ישועה ורחמים¹.

הכרת הגלגולים

בילקוט ראובני מביא בשם הרמ"ע מפאנו, שמשה רבנו ראה והכיר בכל אחד כמה גלגולים יעברו עליו, וזה מרומז בפסוק "לגלגלתם"².

לפי שרש נשמה

בנועם אלימלך (ריש פרשת נשא) כתב כי הצדיק מעלה כל אחד ואחד לפי גלגוליו והכרת שרש נשמתו, ועל זה צוה ה' למשה ואהרן "שאו את עדת בני ישראל לגלגלתם", שעל ידי שהם מכירים כל שרש נשמה וגלגוליה, ידעו כיצד לנשא אותם ולרוממם.

1 ראה מה שכתב ב'אגרא דפרקא' (אות כה): "בעינינו ראינו מכבוד אדמ"ו הרב הקדוש מו"ה יעקב יצחק (מלובלין) זצלה"ה, אשר היה קורא מהכתב שמות בני אדם שכתבו לו, היה מתבונן ברוח קדשו מעשה האיש אם זך וישר פעלו או בהיפך ח"ו... שהיה מכין לייחד הקול והדיבור ונתהווה היחוד למעלה בשורשי הנשמות, וע"י היחוד הזה שבשורש היה מתבונן בענפים הם הנשמות הנולדים מהיחוד והיה מבין במעשיהם".
2 ב'פני דוד' להחיד"א הוסיף לכך רמז על פי מה שכתב האר"י ז"ל שנשים בדרך כלל אין להם גלגול, וזהו "פל זכר לגלגלתם".

והתחזקתם

תכיר את הדגל שלך

כתוב במדבר שפאָשר ראָו בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת מַחְנוֹת הַמַּלְאָכִים בְּעַת מַתַּן תּוֹרָה הַעֲשׂוּיִים דְּגָלִים דְּגָלִים, נְתָאוּ אַף הֵם לְדְגָלִים, אָמַר לָהֶם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ: חַיִּיכֶם שְׂאֲנֵי מְמַלָּא מְשָׁלוּתֵיכֶם, וְאָמַר לְמִשָּׁה לָךְ עֲשֵׂה אוֹתָם דְּגָלִים כְּמוֹ שְׂנַתְאוּ.

וְצָרִיךְ לְהַבִּין מַה הַמַּעֲלָה הַגְּדוּלָה בְּדְגָלִים שְׂפָה נְתָאוּ לָהֶם יִשְׂרָאֵל?

הִנֵּה זֶה יְדוּעַ כִּי הַמַּלְאָכִים נִבְרָאִים לְפִי הַצָּרָה שְׂיִישׁ בָּהֶם, וְכָל מַלְאָךְ יֵשׁ לוֹ אֶת הַתְּפִקִּיד הַמְּיֻחָד לוֹ, וְהוּא נַחוּן בְּכַחוֹת הַנְּדָרְשִׁים לְמַלְוֵי תְּפִקִּידוֹ.

וּבְזֶה בְּאֵר הַחֲדוּשֵׁי הָרִי"ם אֶת עֲבִין הַדְּגָלִים, כִּי צָרִיךְ כָּל אֶחָד לְהַפִּיר אֶת מְקוֹמוֹ וְתְּפִקִּידוֹ בְּעוֹלָם, מִצַּד אֶחָד עָלָיו לְהִיּוֹת חֶכֶם הַמַּפִּיר אֶת מְקוֹמוֹ, וְלֹא לְקַפֵּץ אֶל מַעְבְּרַ לְדַרְגָּתוֹ וְיִכְלָתוֹ, אַךְ לַעֲמַת זֹאת אֶת מַה שֶּׁהוּא יָכוֹל הוּא צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת. וְעַל זֶה נֶאֱמַר **אִישׁ עַל מַחְנֵהוּ וְאִישׁ עַל דְּגָלוֹ**. שְׁפָל אֶחָד צָרִיךְ לְהַפִּיר מְקוֹמוֹ הֵיכֵן מַחְנֵהוּ וְדְגָלוֹ.

כַּאֲשֶׁר בָּא נִסְיוֹן עַל הָאָדָם, הָרִי זֶה בְּרַר כְּשֶׁמֶשׁ כִּי הוּא יָכוֹל לַעֲמֹד בְּזֶה, וַיֵּשׁ לוֹ אֶת הַפְּלִים הַנְּדָרְשִׁים לַעֲמֹד בּוֹ. וְלַהֲפֹךְ עֲצָם הַדְּבָר שְׂבָאִים עָלָיו נִסְיוֹנוֹת גְּדוּלִים, לְפִי גְדֹל הַנִּסְיוֹנוֹת יֵדַע אֶת גְּדֹל כַּחוֹ וְעָרְפוֹ, כִּי לֹא הָיָה יָכוֹל לַעֲמֹד בַּנִּסְיוֹן, זֶה לֹא הָיָה בָּא עָלָיו.

וְלָזֶה נְתָאוּ יִשְׂרָאֵל, הֵם רָאוּ אֶת הַמַּלְאָכִים שְׁפָל אֶחָד יוֹדַע אֶת מְקוֹמוֹ, שְׂמַצָּד אֶחָד אֵינוֹ חֹפֵץ לְקַפֵּץ אֶל מַעְבְּרַ לִיכּוּלוֹתָיו, וְאֵינוֹ מְקַנָּא בְּחִבְרוֹ שְׂיִישׁ לוֹ תְּפִקִּיד נִכְבָּד יוֹתֵר. וְלַעֲמַת זֹאת הוּא יוֹדַע וּבְרַר לוֹ כִּי תְּפִקִּידוֹ שְׂנַתַּן לוֹ זֶה הַתְּפִקִּיד הַמְּתָאִים לוֹ בְּיוֹתֵר, וְהוּא נִבְרָא בְּדִיּוֹק עִם הַכַּחוֹת וְהַפְּלִים הַנְּדָרְשִׁים לוֹ לְמַלְוֵי תְּפִקִּידוֹ. וְאֶת זֶה רָצוּ גַם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שְׂיִזְכְּלוּ לְדַעַת וּלְהַבִּין עֲבִין זֶה.

קורץ אתן שארף

באשר נראה להם שהגיעו לדבקות והשגה, אלו רק דמיונות שוא וחזיון תעתועים.

(אגרא דכלה להרה"ק רבי צבי אלימלך מדינוב)

פנינו בת עין

הלויים השפיעו ענוה לישראל

ונסע אהל מועד מחנה הלויים בתוך המחנה באשר יחנו בן יסעו. הלויים מחמת קרבותם לשכינה, זכו לתוספת דעת ויראת ה' בכל יום ויום, ולכן נקראים 'לויים' לשון התחברות. ובחינת הדעת היא שיודע ומפיר שאין לו מעצמו כלום רק הפל מקבילים מצד חסד חנם מאת הבורא ברוך הוא. ובחינה זו היו משפיעים לכלל ישראל. וזהו ונסע אהל מועד מחנה הלויים, שהלויים שהיו דבוקים באהל מועד - בשכינה הקדושה, על אף שהיו נוסעים ומתעלים בכל יום, בכל זאת הרגישו עצמם בתוך המחנות ולא התגאו במעלתם על שאר ישראל, ובאשר יחנו - אותה בחינת ענוה שבה היו חונים, בן יסעו אותה השפיעו לכל ישראל.

א שייך ווארט

שאו את ראש כל עדת בני ישראל. ברש"י: מתוך חיבתן לפניו מונה אותם כל שעה. ולכאורה הרי אסור למנות את ישראל. ויש לומר על פי מה שהקשו בגמרא כתיב "והיה מספר בני ישראל כחול הים" וכתוב "אשר לא ימד ולא יספר", ומתמצים לא קשיא כאן בזמן שישראל עושין רצונו של מקום כאן בזמן שאין עושין רצונו של מקום. ויש להבין מה הקשר בין עושים רצונו של מקום לענין המנין. אלא הסיבה שאסור למנותם היא בגלל "כי אתם המעט מכל העמים", וכדי שלא יהא ח"ו המיעוט ברוב לכן אסור למנותם. והנה נפסק בשולחן ערוך כי דבר איסור הדבוק בהיתר, צריך שיהא שיעור ביטול כנגד כל החתיכה. ממילא כאשר בני ישראל דבקים בה, אין שום דבר שיכול לבטל אותם. וזהו שתירץ כאן בעושין רצונו של מקום, אז יכולים למנותם ואין שום דבר מזיק להם מחמת דבקותם בה ולא יתבטלו, אבל כשאין עושין רצונו כי אז ח"ו מזיק

כל יצא צבא בישראל תפקדו אתם לצבאתם אתה ואהרן. את בני ישראל לא שייך למנות, כי יהודי אחד יכול להיות שקול ככמה אנשים, אלא ציוה עליהם למנות כל יצא צבא - המלאכים שנבראו מהמצוות, וזה יכולים רק אתה ואהרן. (תפארת שלמה)

לראובן אליצור בן שדיאור... לנפתלי אחירע בן עינו. הראשון שבשמות הנשיאים הוא אליצור והאחרון הוא עינו, ש'אלי-צור' שה' נצר אותם, כ'עינו' - כאישון העין, כמו שנאמר "יצרנהו כאישון עינו". (בעל הטורים)

ויתלדו על משפחתם לבית אבתם. עד עכשיו התייחסו אחר אמם כאומות העולם, אבל אחר מתן תורה ויתלדו נולד בהם דבר חדש שעל משפחתם לבית אבתם - שיתייחסו אחר אביהם. (קדושת לוי)

ויעשו בני ישראל ככל אשר צוה ה' את משה בן עשו. כוונת בני ישראל בעשייתם היתה שכך צוה ה' את משה, ומתוך כך נחשב להם כאילו כל הכוונות והסודות הכלולים בזה ופן עשו - נעשו כל התקונים בעולמות העליונים. (מבשר צדק)

ונתנו עליו פסוי עור תחש ופרשו בגד פליל תכלת מלמעלה. תחש מרמז לשמחה (ששש בגוונים שלו), אכן צריך לקיים המצוות בשמחה, אבל מלמעלה - העיקר צריך להיות פליל תכלת - רמז ליראה. (מהרי"ד מבעלזא)

א טיפוע נעדראנק

לא די הרצון להיות דבוק בה' צריך לעשות מעשה

והלויים למטה אבתם לא התפקדו בתוכם. יש לרמז, שלפעמים האדם יש לו רצונות טובים להיות יהודי בשר וירא ה', אף זה נשאר טמון וחבוי ברצונו ואינו עושה פעולות לזבד את החמר והגשמיות מעצמו, וחושב שעל ידי רצונו בלבד יגיע לבד, לבן אמר "והלויים" אלו הרוצים להתלוות ולהדבק בבורא יתברך שמו, על ידי "למטה אבתם" - מזה שהם נוטים לרצון טוב בלבד (אבתם מלשון רצון כמו ולא אבה סיחון), בלא יגיעה ועבודה להחליש ולזבד החמר, "לא התפקדו בתוכם" לא יזכר ולא יפקד להם הדבקות הזו בתוכיותם ובפנימיותם, כי גם

להם המנין ואז "אשר לא ימד ולא יספר", וזהו שפרש"י מתוך חיבתן מנאן, כי הם דבוקים בו יתברך והם חביבין אליו למנותן כדי לקרבם אליו יתברך שמו ויתעלה אמן. (נועם אלימלך להגה"ק הרבי ר' אלימלך מליזענסק)

אש זרה" שהביאו אש מן ההדיוט שלא כהוראת משה, בכך הוציאו עצמם מכלל בני משה ונשאר בני אהרן. (עיר דוד הגה"ק רבי לידא אב"ד ור"מ באמטרדאם)

מַעֲשֵׂה לַעַר אֶתְּ אֶתְּ מְלִיצוֹת

שבט זבולון הוא מחזיק התורה שהיה מחזיק את שבט יששכר - לומדי התורה כדי שיהא לבם פנוי מדאגת הפרנסה ויוכלו לעסוק בתלמוד תורה, אך כל זה כשהתלמיד חכם פונה מכל עסקיו ומקדיש חייו לתורה, אך כאשר התלמיד חכם הולך לחפש לו מקורות הכנסה נוספות, ומתגלגל ממקום למקום כדי לקבוץ על יד, אינו ראוי לכבוד. בזה אמר הכתב סופר רמז בדרך הלצה בפסוק: **וּבְנֵי הַמִּשְׁכָּן יִרְיֵדוּ אֹתוֹ הַלְוִיִּם וּבְחִנֹּת הַמִּשְׁכָּן יִקְיֵמוּ אֹתוֹ הַלְוִיִּם.** הלויים שעמדו לשרת להקים ולהוריד המשכן וסביב למשכן יחבו לשרת בקודש, הם בבחינת זבולון המשמשים את המשכן שהוא התלמיד חכם שהתורה בתוכו. **ובנסוע המשכן** שהתלמיד חכם נוסע ממקום למקום להוסיף על פרנסתו, **יורידו אותו הלויים** מגדולתו, אבל **ובחנות המשכן** שיושב במקומו ועוסק בתורה **יקימו אותו הלויים** יעלהו ויכבדהו.

מסופר על הרה"ק המגיד ממעזריטש, כי בהיותו ילד עלה ביתם באש ונשרף כליל, אמו עמדה שם ומררה בבכי, ועל פניו היה נראה כי היא בוכה על הדירה והנכסים שנשרפו ואינם, ניגש אליה בנה הקטן ואמר: אמא! על מה תבכו, על קנייני עולם הזה שאינם?! אמרה לו אמו: לא יקירי, אני בוכה על כתב יחוס שהיתה לנו עד דוד המלך, שנשרף באש. אמר לה: אמא, מבטיח אני לך כי ממני תתחיל יחוס חדש! ואכן עמד בדברו ומהמגיד זי"ע נפתחה שלשלת יחוס חדשה המפארת את כרם בית ישראל.

בזה ביארו צדיקים את הפסוק **אִישׁ רֹאשׁ לְבַיִת אֲבֹתָיו הוּא**, על אף שכולם הביאו ספרי יוחסין, לא סמכו נשיאי ישראל על היחוס, אלא כל אחד דאג שיהיה הוא עצמו **ראש לבית אבותיו** - שממנו תתחיל היחוס.

וַיִּקַּח מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אֶת הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר נִקְבוּ בְּשֵׁמֹת. בְּרַשׁ"י: אשר נקבו לו כאן בשמות. וצריך להבין מה בא רש"י להוסיף במילים "לו כאן". ויש לפרש כוונת רש"י על פי מה שאמר בפרשת שלח שכל 'אנשים' שבמקרא לשון חשיבות. ואיתא בגמרא אמר רבי יוחנן חמשה שמות היו לו זמרי ובן סלוא וכו', ומפרט שם ארבעה שמות שהיו על שם המעשה עם כזבי בת צור, ומה שמו שלומיאל בן צורישידי שמו. וזה מה שהוקשה לרש"י, איך כתב כאן "אנשים" לשון חשיבות, הלא ביניהם נחשב גם שלומיאל בן צורישידי נשיא שמעון שחטא עם כזבי בת צור, לכן מתרץ ואומר רש"י שהאנשים שניקבו 'לו כאן בשמות' לפי השמות שנקבו כאן ששמו שלומיאל בן צורישידי, ובשמו זה שאינו על שם החטא היה כשר וחשוב באותה שעה.

(דברי יאיר להגה"ק יאיר ציון מק"ק בראד [נדפס תצט])

וְאֵלֶּה תּוֹלְדֹת אֶהֱרֹן וּמֹשֶׁה וּגֹו', וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי אֶהֱרֹן וּגֹו' וַיָּמָת נָדָב וְאַבְיָהוּא לְפָנָיו ה' בְּהַקְרִיב אֹשׁ זָרָה. בְּרַשׁ"י: ואינו מזכיר אלא בני אהרן ונקראו תולדות משה לפי שלמדן תורה, שכל המלמד אתת בן חבירו תורה כאילו ילדו. יש לדקדק במה נקרא כאילו ילדו, הרי אביו מורישו לאחר מיתתו אבל רבו אינו מורישו. ויש שלומר שלגבי בני אהרן אכן מצינו שהיה תועלת בזה שנקראו על שם משה, שהרי לאחר שעשה אהרן את מעשה העגל כתוב "ובאהרן התאנף ה' מאד להשמידו" וכתב רש"י זה כילוי בנים, וכיון שידע משה על הגזירה הלך ולמדם תורה, ובכך ירד מהם הגזירה כיון שנקראו בני משה. והנה נדב ואביהוא מתו על שהורו הלכה בפני משה ואמרו שאף על פי שאש יורד מן השמים מצוה להביא מן ההדיוט, אם כן לא נחשבו כבני משה ולכן נשאר עליהם גזירת מיתה. וזה ביאור הכתוב "ואלה תולדות אהרן ומשה" שבני אהרן נחשבו כבני משה ויצאו מכלל גזירת כליון, אבל "וימת נדב ואביהוא" בגלל הגזירה על בני אהרן, והטעם "בהקריבם

עדין במירון...

פורשים אנו עתה מן היריעה על הקשר שבין צפת ומירון, אך לקראת חג השבועות נוסף עוד אריגה אחת הקשורה ליריעה זו. הזכרנו באחד המאמרים על האסון הנורא שקרה בשנת תרע"א במירון, שבעת ההדלקה נפלה חלק ממעקה הגג שעל הציון, וחלק מהמעקה עליה נשענו האנשים נהרסה ואתה גם יסודות הגג. רוב מן ההרוגים והפצועים מתושבי צפת.

בין הרוגי האסון היתה הילדה יהודית לאדמיר, שעמדה יחד עם אביה בחצר למטה, ונפלה עליהם מפלת אבנים ואנשים. אביה היה רבי מרדכי זיידל לאדמיר שנפצע גם הוא, ובמשך שבועים שכב על ערש דוי, ובערב ראש חודש סיון השיב נשמתו ליוצרו כשהוא רק בן ל"ג שנה, ונטמן בצפת.

מן המשפחות החשובות של חסידי באיאן בצפת היתה משפחת לאדמיר. אבי המשפחה הגאון רבי צבי אריה היה רבה של העיר לאדמיר באוקראינא,

וכשעלה לצפת (בשנת תקצ"ד) הצניע את גדלותו והתפרנס כשואב מים. אבל רבנו הקדוש רבי אברהם דוב מאווריטש והגה"ק רבי שמואל העליר שהבחינו בטיבו ועמדו על גדלותו בתורה, מנוהו להיות דין בבית דין של צפת¹. בנו היה רבי חיים שמעון גם הוא תלמיד חכם מפלג, הוא אביו של רבי מרדכי זיידל המדבר.

הספור שלפנינו קשור לחג השבועות הבא עלינו לטובה, בה נלמד מסירות ללמוד התורה מהי.

מחויי זיהב וכסף

כך היה סדר יומו של רבי מרדכי זיידל. עם שחר נוהג היה לצאת את ביתו, להתקדש בטבילה לקראת עבודת קונו, אחר כן התפלל תפלת שחרית, וטעם דבר מה. מכאן ואילך היה מתישב ללמד עד חצות היום. לומד היה רבי מרדכי זיידל

עם תלמידים מקשיבים שעורים שונים, עיון ובקיאות, חמש רש"י, גמרא תוספות, והלכה. שום דבר לא היה יכול להפריעו מסדר למודו. אף אשתו ובני ביתו ידעו זאת, בשעה שר' מרדכי זיידא לומד אין לפנות אליו בשום בקשה שבעולם, שעות אלו הם עקר ותמצית החיים, ושום דבר אינו בעל ערך בשעה שלומדים את התורה הקדושה שהיא מתוקה מדבש ויקרה מאלפי זהב וכסף.

רק לאחר חצות היום, סיים רבי מרדכי את חק למודו ומעתה פונה הוא למסחרו. סוחר היה רבי מרדכי זיידל בדברים שונים, קונה בזול ומוכר ביקר, וכך מתקיים הוא ומאכיל את בניו ובני ביתו. השנה היא שנת תרס"ג, עסקה מציינת נפלה לידיו של רבי מרדכי זיידא, סוחר בחוטי זהב טהור הגיע לצפת והוא מבקש למכור את כל הסחורה בבת אחת במחיר זול. עשה רבי מרדכי זיידא חשבון שהעסקה משתלמת, חוטי זהב שמושים רבים להם, ובמקרה שלא נמצא להם קונה אפשר להתיכם ולעשות מהם חתיכות זהב או תכשיטים שונים. את כל כספו השקיע רבי מרדכי זיידא בקניית חוטי הזהב, הכניסם לבית אוצרו, והמתין לקונה שיקנם תמורת רוח הגון.

אך הקונה המיחל בושש מלהגיע. עובר יום, עוברים יומים, עוברים שבוע ושבועים, חדש וחדשים, וקונה אין. בינתיים אזל הכסף מכיסו של רבי מרדכי זיידא, עדין היו לו חסכונות מהם היה יכול להתקיים, אך לעסק במסחר לא היה בידו. החשש היה שמא יתמוטט רבי מרדכי זיידא מפל עסקיו, ובפרט שביום מן הימים יגמרו גם חסכונותיו, ואז גם לחם לפי הטף לא יהיה לו.

יום אחד נראתה הישועה קרובה. סוחר ערבי מהעיר בירות שבלבנון הגיע לצפת, מבקש הוא לקנות כמות גדולה של חוטי זהב, אם ימצא את מבקשו בצפת - מה טוב, ובאם לאו - ימשיך הוא בדרך אולי ימצא במקום אחר. מברר הוא אצל העוברים ושבים אצל מי יוכל לקנות חוטי זהב, עד שהגיע לאזניו הידיעה שאצל הסוחר לאדמיר ישנה כמות נכבדה של חוטי זהב.

מצבתו חקוק: "ד"ץ [ד-ין צדק] דעה"ק צפת".

¹ בסוף ימיו עלה לירושלים שם נפטר ונטמן בהר הזיתים, על

ליקוטים נפלאים פרשת במדבר

שמותיהם בתוך תיבה גדולה. לאחר מכן היה בא נשיא כל שבט עם תיבה משלו, והיה בורר את הפתקאות, כאשר מצא שם של אחד מבני שבטו היה נותן את הפתק לתוך התיבה שלו. כך עשה כל נשיא ונשיא.

לבסוף מנו את מנין הפתקאות בכל תיבה וידעו כמה מונה כל שבט ושבת.

כך עשו נשיאי כל השבטים, אולם נשיא שבט נפתלי שנמנה אחרון, לא היה צריך לעשות כן משום שלאחר שסיימו כל הנשיאים ליטול את הפתקים עם שמות בני שבטם, ממילא נותרו בתיבה הגדולה הפתקים עם שמותיהם של בני שבט נפתלי.

לכן בכל השבטים נכתב: "לבני" כיון שהיו אומרים: "פתק זה שייך לבני שבט זה"... אולם מאחר ונשיא שבט נפתלי לא ברר פתקים אלא נטל את מה שנותר מברירת האחרים, נאמר בשבט זה: "בני נפתלי".

(וקראת לשבת עונג)

"בני נפתלי" (א, מב)

בכל השבטים שנמנו כתוב "לבני", ולבני נפתלי שנמנו אחרונים כתוב "בני".

ויש להסביר הענין, כי האות ל' יש לה צוואר גבוה, וזה מרמז על גאווה, ובכל השבטים שנמנו, היה מקום למחשבה של גאווה, אני נמנית לפניך, ואולי כי אני יותר חשוב ממך, אבל נפתלי שנמנה אחרון, לא היה בו שום מקום לגאווה, לכן לא מוזכר אצלו האות ל', אלא כתוב 'בני נפתלי ולא לבני'.

(אגרא דכלה)

"אלה הפקדים אשר פקד משה ואהרן... ויהיו כל פקודי בני ישראל... כל יצא צבא בישראל... ויהיו כל הפקדים שיש מאות אלף"

(א, מד-מה-מו)

שלוש פעמים חזר הכתוב ושנה אותן הלשונות, לפי שכאן מרומזים שלושת הטעמים של הציווי לפקוד את ישראל:

א. כדי שיעברו לפני משה ואהרן ויזכרו בשמותיהם (רמב"ן) - לפיכך אמר הכתוב הראשון: "אלה הפקודים אשר פקד משה ואהרן".

ב. כדי לקבוע מי ראוי לצאת למלחמה ולצבא - לפיכך אמר הכתוב השני: "ויהיו כל פקודי בני ישראל...מבן עשרים שנה ומעלה כל יוצא צבא בישראל".

ג. כדי להודיע כמה גדולים חסדי הבורא, כי משבעים נפש שירדו

מצרימה יצא מנחה עצום של למעלה מששים ריבוא אחרי תקופה של עשרים שנה בלבד - לפיכך אמר הכתוב השלישי: "ויהיו כל הפקודים

"וידבר ה' אל משה במדבר סיני" (א, א)

בשלושה דברים ניתנה התורה: באש, במים ובמדבר, מה אלו חינם לכל באי העולם אף דברי תורה חינם הם (רבה א, ו).

מעירים על כך חכמי ישראל: שלשה דברים אלו - האש, המים והמדבר, מורים לאדם את הדרך שעליו לילך בה, כדי לעלות במעלות התורה והיראה.

האש, זו שלהבת י-ה, הלהט וההתלהבות שבלב ישראל לאביהם שבשמים.

המים, זו שפלות הרוח, יישוב הדעת וצלילות המחשבה.

המדבר, הוא סמל הצניעות וההסתפקות במועט, כמאמר חכמינו (אבות ו, ד): "כך היא דרכה של תורה: פת במלח תאכל ומים במשורה תשתה ועל הארץ תישן... ואם אתה עושה כן, אשריך וטוב לך".

(פרפראות לתורה)

כאשר ציוה ה' את משה ויפקדם בהר סיני"

(א, יט)

לשם מה ראתה התורה לציין שמניינם של ישראל היה "כאשר צוה ה' את משה", כלום אין אנו יודעים זאת?

באר רבי משה פיינשטיין: במדינה מתוקנת יש תועלת בידיעת מניינם המדויק של תושביה. על ידי כך ניתן להעריך את שיעור ומדת הצרכים השונים של התושבים: כמויות המזון הנצרכות להם, וכדומה. כאשר היו ישראל במדבר, אכלו ושתו כאות נפשם, מן ירד מן השמים, ומים מן הבאר, והיו ענני הכבוד מעטפים אותם, והיו שפים בכסותם ומגהצים אותם, ואף הקטנים שבהם היה לבושם גדל עמהם. ואם כן, לא נזקקו לא למאכל ולמשקה ולא ללבוש, ולא הוצרכו להגן עליהם מפני אויביהם. נמצא שלא היתה שום תועלת מעשית בידיעת מניינם המדויק של ישראל במדבר.

זהו שאומר הכתוב: "כאשר צוה ה' את משה ויפקדם במדבר סיני" - שאלמלא צוה ה' את משה לא היו נצרכים לפקוד את מניינם של ישראל. אך לאחר שצוהו ה', יש לקיים את צווי ה' בשלמות ללא ערעור ופקפוק, גם אם לא מוצאים בו טעם וסיבה.

(ומתוק האור)

"בני נפתלי" (א, מב)

בכל השבטים נכתב "לבני", כגון "לבני ראובן", "לבני שמעון", ורק אצל שבט נפתלי נכתב "בני נפתלי", מדוע?

הגאון רבי נפתלי צבי יהודה ברלין, הנצי"ב, מביא בספרו "העמק דבר" את ששמע מחותנו

הגאון רבי איצ'לה מוואלוז'ין - בשם האר"י ז"ל שאמר, שמנין בני ישראל היה באופן שבתחילה היו בני ישראל נותנים פתקאות עם

לעי"נ

הרה"צ פנחס בן ר' בנימין בינוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

ליקוטים נפלאים פרשת במדבר

זהו שנאמר בפסוק שלפנינו - מסיים ה"הרי בשמים" - "איש על דגלו באותות לבית אבותם יחנו בני ישראל", וכל זמן שיחושו עצמם "מנגד", כלומר: רחוקים מן הקב"ה, זהו האות לכך ש"סביב לאהל מועד יחנו", שהם קרובים עד מאוד לאביהם שבשמים.

"כאשר יחנו כן יסעו" (ב, יז)

ישנם אנשים שכאשר הם בביתם, מדקדקים הם במצוות ובהכשרים קלה כבחמורה, ותפלה בציבור וכדו', אבל כשנוסעים למנוחה במקומות נופש... מקילין על עצמם בהרבה דברים שבביתם מחמירים בשגרה לכן רמזה התורה 'כאשר יחנו' כמו שמתנהגים בבית בשעת חנייתם, 'כן יסעו' כן צריך להתנהג בשעת נסיעה. (ייטב לב)

"וימת נדב ואביהוא... ובנים לא היו להם" (ג, ד)

אמרו חז"ל שהסיבה של המיתה היה כי לא היה להם בנים, וקשה הרי הסיבה היתה ככתוב, בהקריבם אש זרה, ומדוע אמרו כי לא היה להם בנים?

ויש ליישב, עפ"י הפסוק 'פוקד עוון אבות על בנים על שלשים ועל רבעים', וא"כ אילו היה להם בנים היה ה' דוחה את ענשם לדורות אחריהם, וכיון שלא היה להם בנים, לכן נענשו הם בעצמם, על הקריבם אש זרה, ולא נדחה ענשם לדורותיהם. (מגדל דוד)

"וימת נדב ואביהוא לפני ד' בהקריבם אש זרה וגו' ובנים לא היו להם" (ג, ד)

צריך להבין לאיזה צורך משמיענו כאן הכתוב שלא היה להם בנים. ונראה לרמז בדרך צחות, דהנה לפעמים עושה האדם איזה תנועות של התלהבות בשעת תורה ותפילה, שיהיה נראה לבני אדם כעובד ד' ביראה ופחד, ובאמת לבו בל עמו, וזה הוא עוון, ונקרא אש זרה ר"ל.

אך לפעמים נמצא איש אשר עושה התנועות הללו של התלהבות, אף שבקרב אינו בוער אש שלהבת הזה ואין תוכו כבדו, אמנם עושה זאת למען בניו ובני ביתו שיראו וילמדו איך שצריך להתפלל ולעבוד את ד' ביראה ופחד, ויכול באמת להיות שבניו אחרי יעבדו את העבודה הזאת בלב שלם, בלי שום פניות וגיאות, עבודה תמה. על איש כזה, נוכל להמליץ טוב, אף שעושה הוא תנועות של שקר.

זהו שרמז הכתוב "וימת נדב ואביהוא בהקריבם אש זרה", ואם תאמר, אפשר עשו כן למען בניהם אחריהם, שבאופן זה אינו נחשב לחטא, על כך אומר כמשיב, "ובנים לא היו להם", ומהאי טעמא נענשו. (מועדני מלך)

שש מאות אלף ושלושת אלפים וחמש מאות וחמישים". (כתב סופר)

"איש על דגלו באותות לבית אבותם יחנו בני ישראל מנגד סביב לאהל מועד יחנו" (ב, ב)

י"ל בדרך מליצה, כי צבאות עם ישראל מפוצלים לעדות שונות, אשכנזים, ספרדים ותימנים, וגם אלו מפולגים לכתות של חסידים, מתנגדים, בעלי מוסר, וגם בקבוצות אלו, מתאפיינים בדרכי הנהגה מסוימות כפי שנהגו אבותיהם, אבל סביב אהל מועד - מקום שהשכינה שורה - שם יחנו בני ישראל, היינו אמצעי ההתקרבות לשכינה שונים הם, ברם המטרה של כולם שווה, וסביב אהל מועד, היינו מקום שהשכינה עצמה מצויה, שם חונים כל בני ישראל.

וכעין דברים אלו אמר הגאון רבי מאיר שפירא זצ"ל כי יש המקדימים ברוך שאמר להודו ויש המקדימים הודו לברוך שאמר, אבל כולם יחד מודים ומהללים בשווה ב"הי כבוד ה' לעולם". (טעם ודעת)

"איש על דגלו באותות לבית אבותם יחנו בני ישראל, מנגד סביב לאהל מועד יחנו" (ב, ב)

מדוע חוזר הכתוב בסוף הפסוק על תיבת 'יחנו' הנראית, לכאורה, מיותרת?

ה"הרי בשמים" אומר על כך, כי בעבודת ה' הכלל הוא שכל שאדם מרגיש שהוא יותר רחוק, הוא קרוב יותר, ואילו כאשר אדם מרגיש קרוב לעבודה, והוא חש כי מצבו הרוחני טוב, הוא מוכיח על ריחוקו, כמאמר הכתוב (ירמיה לא, ב): "מרחוק ה' נראה לי".

דברים דומים אמר הרבי מגור ל"חפץ חיים", כאשר נפגשו בכנסיה הגדולה הראשונה. בפגישה זו שאל ה"חפץ חיים" את הרבי אודות הכתוב בפרשת ראה (דברים יג, ה): "אחרי ה' אלוקים תלכו".

רש"י מפרש שכל 'אחרי' הוא מופלג ורחוק - הקשה ה"חפץ חיים" - אם כן, מהי כוונת הפסוק "אחרי ה'... תלכו", וכי בהליכה רחוקה עסקינן?

אכן כן - השיב לו האדמו"ר - משום שכל שיהודי מרגיש שהוא רחוק, כך הוא יותר קרוב...

כיוצא בכך ביאר ה"בעל שם טוב" הקדוש את הפסוק בתהלים (קית, יט-כ): "פתחו לי שערי צדק אבוא בס... זה השער לה' צדיקים יבואו בו" - עומד לו יהודי ומבקש להיכנס בשערי השכינה, ואין הוא יודע איפה השער, ומשיבים לו: "זה השער לה'" - עובדה זו, שאתה מרגיש עוד בחוץ ורחוק מעבודת ה', היא גופא השער לה', אשר צדיקים יבואו בו.

סיפורים נפלאים פרשת במדבר

טובה עליו, אזר עוז אחד מאנשי הפמליה המלכותית, ושאל אותו לפשר החידה המוזרה, ומדוע הדיח את המושל מכהונתו רק משום שהוא מדקדק בספר החוקים.

השיב הצאר ואמר: כדי לנהל מדינה על פי החוק, ככתבו וכלשונו, אין צריך במושל, בשביל זה יספיק סמל משטרה..."

עד כאן ה'צידה לדרך' בו צוידו בוגרי לומז'א (כעדות אחד מבוגרי הישיבה בספרו 'ברכתו של הרבי').

המסר שעולה מן סיפור ה'צידה לדרך' הוא חד וברור: כדי להתנהל כיהודי מוכרחת 'התורה' להיהפך ל'תורת חיים'. שכן השולחן ערוך החמישי, מעולם לא הודפס, וכדי לדעת כיצד להתנהל על כל צעד ושעל אי אפשר להתנהג כסמל משטרה, בעל ראש קטן, שפוטר את עצמו בכך שנוהג "על פי הספר", אלא יש להפעיל גם את ה"תוונא דליבא"!

שמא יש כאן ביאור חדש אודות הסמיכות של פרשת במדבר לחג השבועות. כאשר אדם יושב בעיר, תחת גפנו ותאנתו, וחי כיהודי, הוא עדיין לא עמד במבחן התורה האמיתי. דווקא במדבר, אי שם בין הגאיות, בעיתות שלא הכל זורם כהרגלו,,, דווקא שם עומדת למבחן מהותו של יהודי. אם הוא יהודי תורתי במלוא מובן המילה, אזי גם במדבר הוא ימשיך לחיות כיהודי. אך אם התורה שלו אינה מופנמת בעומק הנפש, אזי ימצא את עצמו במדבר ערום ועריה.

(פרי עמלנו)

"ויקה משה ואהרן את האנשים האלה אשר נקבו בשמות" (א, יז)

משה רבינו יכל לבחור אותם בעצמו שהרי היו ניכרים בגדלותם, הן נשיאים היו קרואי העדה, אך כדי שלא לפגוע באלו שלא נבחרו, ביקש משה רבינו שהקב"ה ינקוב בשמותם.

נבחין עוד שגם בעת לקיחתם, ראשית "ויקה... את האנשים..." ורק אחר כך "ואת כל העדה הקהיל", כדי שלא יהא מי שיתבייש, כאשר יקראו לחברו ולא לו.

כך גם ארע בתחילת שליחותו, הקב"ה מתגלה למשה בסנה ומודיעו כי הוא נועד לשליחות חיונית ודחופה, הצלת ישראל ממצרים. משה רבנו מסרב לכך ובמשך שבוע שלם הוא מתדיין עם הקב"ה בענין זה, זאת כי חושש הוא מפגיעה באהרון שהיה אחיו הגדול והיה נביא ומנהיג בפועל בכל אותם שנים שמושה נעדר ממצרים, כל צרותיהם של ישראל לא היה בכוחם להצדיק את הפגיעה באהרון הכהן, ורק כאשר הובטח לו כי 'וראך ושמח בליבו' הסכים ללכת.

לאחר אירוסיו של גאון הגאונים רבי עקיבא איגר, הזמינו חותנו לעירו להתפאר בחתן שזכה, נתכנסו תלמידי החכמים בבית המדרש, והחותן ציפה שחתנו הגאון יפתח את פיו ויאירו דבריו.

אך החתן אינו פותח פיו, חותנו נדהם ורצה לפרק את הקשר.

ביקשו חתנו אורכה של יומיים ואחר כך פתח פיו בחכמה.

"וידבר ה' אל משה במדבר סיני" (א, א)

אם משים אדם עצמו כמדבר... תלמודו מתקיים בידו (עירובין נד, א)

ענותו המופלגת של החתם סופר זי"ע הייתה מופלגת לאין ערוך.

כתב הגאון רבי שלמה אלכסנדר סופר זצ"ל: "כאשר באמצע לימוד רבינו החת"ס עם התלמידים עלו בלבו רעיונות נשגבים בחריצות נפלא כשטף מים כבירים ונהר היוצא מעדן - הפסיק מלימודו וגעה בתפילה 'אהבה רבה אהבתנו ה' אלוקינו'."

הוא לא תלה את הרעיונות הנשגבים בגודל חריצותו וכשרונותיו, אלא ייחס את הכל למתנת ה' אשר אהב אותנו אהבה רבה ונתן לנו את התורה.

כאשר נבחר הגאון מהר"י אסאד לאב"ד בסערדאהעלי, היו שם שניים מתלמידי רבינו החתם סופר שסברו כי הם למדנים יותר ממנו, ולכן לא הכניעו את עצמם אל מהר"י אסאד.

כתב להם רבינו החת"ס: "הן אמנם שתורה ויראת שמים לא יכולתם הרבה ללמוד אצלי. אולם, איך לכבד תלמידי חכמים ולהתבטל אליהם, דבר זה יכולתם ללמוד אצלי..." ורבינו לא כתב דברים בעלמא, אלא סבור היה באמת, כי לא זכה ללמוד תורה ויראת שמים די הצורך!

(ספרא דמלכא מאת מהרש"צ גנץ)

"וידבר ה' אל משה במדבר סיני" (א, א)

מדוע ניתנה התורה "במדבר"?

באחת השנים, לקראת 'סוף הזמן' בישיבת לומז'א, ניגשו עשרים ושישה תלמידים להיפרד ממורם ורבים מן הגאון רבי יחיאל מיכל גורדון זצוק"ל. כל אחד מהם היה אמור לפנות לדרכו, למקומו ולחיי.

ביקש ראש ישיבת לומז'א לצייד אותם בצידה לדרך, משהו שיתאים לכל אחד ואחד מהם. חיפש ומצא!

בני - פנה לתלמידי האהובים - רבים מכם יזכו בוודאי לקבל משרות רבנות, ואחרים לא יזכו. הבה ואספר לכם סיפור שישמש לכם כעין מורה דרך לחיים.

הצאר הרוסי, ניקולאי הראשון, יצא פעם לערוך סיור במדינות מלכותו. כשהגיע אל המדינה הראשונה ונתקבל בברכה על ידי המושל המקומי, פנה אליו הצער ושאל: "איך אתה מנהל את עניני המדינה?"

- "לפי החוק ככתבו וכלשונו!" - השיב המושל.

נתן בו הצאר מבט מאיים וקבע: "אתה מפוטר!"

אלפי האזרחים הוכו בתדהמה. נבצר מהם להבין: במה חטא המושל?! אך איש לא העז לערער על דברי הצאר - במיוחד לא

על ניקולאי הראשון ימ"ש שנודע כעריץ קשה לב וכונה "צאר הברזל".

בערב, בעת המשטה החגיגי, לאחר שהצאר לגם כמה כוסות 'וודקה' ורוחו היתה

לעי"נ

הרה"צ פנחס בן ר' בנימין בינוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

סיפורים נפלאים פרשת במדבר

"איש על מחנהו ואיש על דגלו" (א, נב)

רב אחד היה דר בשכונתו של חזן, בפרוס הימים הנוראים, החל החזן להתאמן לקראת תפילת ראש השנה, והיה מנגן נעימות חדשות בקול גדול, ביום ובלילה.

ביקש הרב מהחזן להנמיך את קולו, שכן הדבר מבטל אותו מתלמודו.

כעס החזן והשיב כשהוא מצטט מלשון הפסוק "איש על מחנהו ואיש על דגלו" - הרב לרבנותו והחזן לחזנותו, יעסוק כבודו בשלו ואני אעסוק בשלי.

מתוך שנמשך הדבר כך, למד הרב שלא מדעת את המנגינות החדשות, והיו שגורות בפיו.

בראש השנה נהוג היה באותה עיר שהרב מתפלל שחרית לפני התיבה, והחזן תפילת מוסף. עבר הרב לפני התיבה בשחרית, והמנגינות החדשות מושרות בפיו, וכשעבר החזן לפני התיבה, לא נותר לו אלא לחזור על המנגינות ששר הרב בשחרית.

אחרי התפילה, התרעם החזן על הרב שלקח לו את כל המנגינות החדשות שלו. אמר לו הרב: הלא אתה אמרת "כל אחד בשלו, אתה במוספך ואני בשחרית".

(במשנת הפרשה - בדרך צחות)

"ואלה תולדות אהרן ומשה וגו'" (ג, א)

מסופר על הגאון מהר"מ מרגליות זצ"ל, שכשהיה בן חמש והתחיל ללמוד מסכת בבא מציעא, לימדו המלמד את המשנה 'אבידתו ואבידת אביו אבידתו קודמת, אבידת אביו ואבידת רבו של רבו קודמת, מפני שאביו הביאו לחיי עולם הזה ורבו שלימדו תורה מביאו לחיי עולם הבא'. והיה נהוג אז בימיהם, שבשבת הראשונה להתחלת לימודו, היו עושים קידוש, והילד חתן השמחה היה יושב בראש המסובים, והיה חוזר על המשנה שלמד. והנה כאשר התחיל ללמוד את המשנה בפני הציבור שקע פתאום בהרהורים. שאלו אביו, במה הוא מהרהר. ענה לו הילד, הנה כשחזרתי על דברי המשנה נתקשיתי בדברי רש"י בפרשתנו על הפסוק "ואלה תולדות אהרן ומשה" ופירש רש"י ואינו מזכיר אלא בני אהרן, ונקראו תולדות משה לפי שלמדו תורה מלמד שכל המלמד את בן חבירו תורה מעלה עליו הכתוב כאילו ילדו, ולכאורה מדברי המשנה שלמדתי עכשיו מוכח כי יפה כח המלמד מכח האב, כיון שהאב מביאו לחיי העולם הזה, ורבו מביאו לחיי העולם הבא, ואם כן למה זה כותב רש"י כי המלמד את בן חבירו מעלה עליו הכתוב 'כאילו ילדו', ותו לא. לאחר שהרהר קצת, קרנו לפתע פני הילד, ואמר אני חושב שכוונת רש"י הוא לא כפי שלמדנו רבי, אלא כך הוא הפירוש האמיתי, המלמד את בן חבירו תורה 'מעלה' עליו הכתוב היינו שהכתוב מעלה ומרומם אותו הרבה יותר מאביו, שחוץ ממה שמביאו לחיי עולם הבא, הוא גם נחשב 'כאילו ילדו' הוא בעצמו, ולפי זה דברי רש"י ז"ל ודברי המשנה יהיו עולים בקנה אחד.

כשנשאל, מדוע סיכן את הקשר עם ארוסתו, ענה, היה כאן חתן נוסף שחותנו התפאר בו ואם הייתי פוצה פי בדברי תורה היה יורד ערכו בעיני חותנו לכן שתקתי.
(הרב צבי פוליאס)

"שאו את ראש כל עדת בני ישראל" (א, ב)

בשעה שקבלו ישראל את התורה נתקנאו אומות העולם בהן, מה ראו להתקרב יותר מן האומות, סתם פיהן הקב"ה ואמר להן: הביאו לי ספר יוחסין שלכם כשם שבני מביאין.

אמרו חכמינו: "לעתיד לבוא מביא הקב"ה ספר-תורה ומניחו בחיקו ואומר: מי שעסק בה יבוא ויטול שכרו. מיד מתקבצים ובאים אומות העולם... אומרים לפניו: רבונו של עולם, כלום כפית עלינו הר כגיגית ולא קבלנוה, כפי שעשית לישראל?... מיד אומר להם הקב"ה: הראשונות ישמיעונו - שבע מצוות שקבלתם היכן קיימתם?"

למה הדבר דומה, לאב שחלו אצלו בנו ובן-חורגו, רשם להם הרופא סם מריר ששניהם סירבו לגמועו, והכריח האב את בנו לגמוע את הסם ואכן הוא נתרפא מהר; ואילו את הבן החורג לא הכריח ולכן נמשכה מחלתו זמן רב יותר.

לאחר זמן שאל הבן החורג את האב: מדוע לא הכרחת גם אותי לגמוע את הסם? השיב לו האב: בשעתו כבר הכרחתך לגמוע סם טוב ומתוק ופלטת גם אותו, לפיכך לא רציתי עכשיו להכריחך שתגמע סם מר.

אומות-העולם גם הן יטענו כך: אמנם סבורים היינו שהתורה מרה היא, אולם אתה שידעת כי טובה ומתוקה היא, מדוע לא כפית אותה עלינו? מיד ישיב להם השם-יתברך: הן כבר נתתי לכם בשעתו שבע מצוות, אשר טעמתם מהן וראיתם כי טובות הן, ואף-על-פי-כן מאנתם לקיימן, הרי לא היה איפוא כל טעם לכפות עליכם עוד תרי"ג מצוות.

זוהי גם הכוונה, שואלות אומות העולם: למה זכו ישראל בתורה והלא גם הם לא רצו בה אלא הוכרחו לקבלה, אם-כן צריך היה להכריח גם אותנו? משיב להם השם יתברך: הביאו לי ספר-יוחסין שלכם, זכרו כיצד נהגו אבותיכם לפניכם ביחס לשבע המצוות שקבלו, והשוו אותם לעומת אבותיהם של ישראל אשר קיימו את התורה עוד לפני שניתנה להם, כי אז תבינו היטב למה את ישראל הכרחת לקבל את התורה ואתכם לא הכרחת.

בני-ישראל ירשו את הקדושה מאבותיהם, אשר עבדו את השם יתברך בכל לבבם ובכל נפשם, הרי היו איפוא במהותם הפנימית טובים וקדושים, אלא הכוחות הגופניים מנעו מלקבל את התורה, לפיכך אפשר היה לנקוט לגביהם באמצעי-כפיה, אבל אומות העולם לא ירשו כזאת מאבותיהם, כך שבמהותם היו רעים וטמאים, הרי ממילא אין בכוחו של שום אמצעי-כפיה לעורר בהם את הרצון האמיתי. שזו איפוא מובנה של התשובה: "הביאו ספר יוחסין שלכם".

(שער בת רבים)

גליון 362
שנה ח' תשע"טסיפורי
צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר שיבלט"א

תודה למשפחת קליין על האישור לשריטמש בתמונה

סיפורי חז"ל

מלכותא דארעא כעין מלכותא

רב ששת סגי נהור עור היה, פעם אחת הלכו כולם לקבל פני המלך שבא לשם, והלך רב ששת עמהם. מצאו מין אחד, אמר לו, הכדים שלמים הולכים לנהר לשאוב מים, אבל כדים השבורים להיכן הם הולכים? מאחר שסומא אתה ולא תראה היכן תלך ולמה אתה הולך. אמר לו בוא וראה שאני יודע יותר ממך, חלף גדוד ראשון כשהוא רועש, אמר לו אותו מין בא המלך, אמר לו רב ששת לא בא, חלף גדוד שני כשהוא רועש, אמר לו אותו מין עכשיו בא המלך, אמר לו רב ששת לא בא המלך, עבר גדוד שלישי כשהוא שותק, אמר לו רב ששת ודאי עכשיו בא המלך, אמר לו אותו מין זו מנין לך? אמר לו מלכותא דארעא כעין מלכותא דרקייע וכתוב "לא ברוח ה' לא ברעש ה' לא באש ה' ואחר האש קול דממה דקה". אמר המלך פתח רב ששת וברך עליו, אמר לו אותו מין את מי שאין אתה רואהו אתה מברך? נתן בו רב ששת עיניו ויצאו ניצוצות של אש וכבו את עיניו של המין.

(ברכות נ"ח א')

פרשת השבוע

בצבא ה' לכן למדתי בעל פה את החוקים.

אל תכריתו את שבט משפחות

הקהתי (ד' - י"ח)

פעם באו פרנסי העיר לאניק להתדיין עם רב העיר בפני הרה"ק השר שלום מבעלזא זיע"א. הרב טען כי אין הוא יכול להתקיים מהקיצבה הזעומה של הקהל, והפרנסים טענו שיש לו די צרכו, ולא עוד אלא שגם אומרים שיש לו חסכוניות. אמר להם הרבי, עכשיו התיישב לי מאמר תמוה במדרש על הפסוק 'אל תכריתו את שבט משפחות הקהתי' נאמר במדרש תנחומא וזש"ה "אל תגזול דל כי דל הוא ואל תדכא עני בשער". ולכאורה מה הקשר בין שני הפסוקים? אלא בדרך כלל צרה עינם של הבריות בלוויים המתפרנסים מכספי הציבור, ורוצים תמיד לגזול 'דלותם' ולהוכיח שיש להם כסף סמוי, ואין צריכים להחזיק בהם. לפיכך הזהירה התורה, אל תכריתו אוכל מפי שבט הקהתי, ואל תדכאו עני בשער בכל מיני השערות שיש לו ממון בסתר.

כאשר יחנו בן יסעו (ב' - ב')

מספרים על הרה"ק רבי ר' שמעלקא מנילקשבורג זיע"א שהיה רגיל לישון כשהוא יושב ונר דולק בין אצבעותיו כדי שיקיץ כשתיגע השלהבת בידו. משביקר אצלו הרה"ק רבי אלימלך מליזונסק זיע"א שיכנע אותו שישכב ויישן. כששכב רבי ר' שמעלקא במיטה, סגר רבי אלימלך את החלון, פרש עליו יריעה. רבי שמעלקא ישן עד למחרת בבוקר, כאשר קם הרגיש שמוחו צלול ביותר, ואמר: נודע לי שגם ע"י שינה אפשר לעבוד את ה'.

מבן עשרים שנה ומעלה כל יוצא

צבא בישראל (א' - ג')

מסופר על הרה"ק רבי חיים בעל ה"דברי חיים" מצאנז זיע"א, שבהיותו בן ארבע שנים בלבד כבר ידע בעל פה את כל התרי"ג מצוות, כפי שסידרן הרמב"ם זיע"א. שאלו את חיים הפעוט מה ראית ללמוד בעל פה את כל תרי"ג המצוות? והוא השיב: נוכחתי כי חיילים חייבים לדעת בעל פה את כל הפקודות היוצאות מפי המפקד, אנחנו היהודים חיילים אנו בצבאו של ה', ועל כן עלינו לדעת בעל פה את כל פקודותיו וחוקיו, להיות ואני משתוקק להיות חייל טוב

זמני השבת

זמני יציאת שבת

ירושלים: 8:21 ת"א: 8:24 ר"ת: 8:54

פרשת במדבר

זמני כניסת השבת

ירושלים: 7:04 ת"א: 7:19

מעשה שהיה

אמצעיו לא היו רבים – תמיד היה ביתו פתוח לרווחה.

אם סבורים אתם, כי אנשי עירם של ר' משה ור' מתתיהו הוקירו את ר' מתתיהו הודות למעשי החסד שלו, ולעומת זאת, זלזלו בר' משה הקמצן – טועים אתם! אמנם בני העיר העריכו את ר' מתתיהו טוב הלב ורב החסד, אך הבריות כבדו והוקירו גם את ר' משה העשיר הקמצן, הנה כי כן, דרך העולם היא לכבד את העשירים אף כשאין הללו ראויים לכך כלל ועיקר! כיון שכך, התעורר בשמים קטרוג גדול על ר' משה העשיר, וכך אמרו דרי מעלה זה לזה: "אמנם בעולם של מטה חולקים לו כבוד וקוראים לו 'רבי משה' וכל זאת בשל עשרו, אך אצלנו, בעולם של מעלה, נדון כל אדם על פי מעשיו והתנהגותו ולא על פי עשרו!" נמנו וגמרו ליטול ממנו את כל עשרו ולהעבירו לידי – הלא ניחשתם? – לידי ר' מתתיהו! והנה הגיע אליהו הנביא וזכר לטוב ואמר: "אין דנים איש על פי השמועה בלבד, אלך ואראה אם אמנם מגיע לו, לעשיר ר' משה עונש שכזה!"

הלך אליהו הנביא ודמותו כשל עני והגיע אל בית ר' משה ביום חורף קר ומושלג. לגופו לבש בלויי סחבות וגופו רעד מצנה כעלה ברוח. בא אל פתח הבית וביקש להיכנס, באותה שעה לא שהה העשיר בביתו, פנה אליהו הנביא המתחזה כעני, אל המשרת שפתח את הדלת ואמר לו: "הרשה נא לי להיכנס פנימה ולהתחמם אצל התנור." "לא אוכל", השיב המשרת, מהר וצא מכאן, עוד מעט יבוא בעל הבית – אדם רע וצר עין הוא, ואינו מוכן לעזור לאיש, וכשיראה כי אורח נכנס לביתו בהיעדרו – יגרש מכאן את שנינו אל הרחוב המושלג."

עודם מדברים ואל הבית נכנס ר' משה בכבודו ובעצמו, עינו נפלו על העני העומד בחדר המבוא, ושאלה נזרקה מפיו: "מי האיש הזה? מה הוא מבקש?" ברוב מבוכה ופחד דבקה לשונו של המשרת לחכו, אך הנה פצה האורח את פיו ובלי להסס פנה אל בעל הבית ואמר: "האוכל לקבל כוס יין שרף להחיות את נפשי?" הבקשה עוררה את זעמו של בעל הבית. "גרש את האיש הזה מביתו!" צעק לעבר המשרת. והמשרת – צער רב מלא את לבו, אך בלית ברירה פנה למלא את פקודת אדוניו, הוא ניגש אל העני, הובילו החוצה וסגר אחריו את הדלת. מבעד לדלת נשמע קולו של העני, העומד בכפור, והוא בוכה, מפציר ומעורר רחמים, אך בעל הבית עשה עצמו כאילו הקול לא מגיע לאזניו והמשיך בעיסוקיו הרגילים.

הרי ר' משה נמצא כאן, נשאל איפה את פיו

סיפור זה אירע לפני למעלה ממאה וחמישים שנה. אל הרה"ק רבי מאיר מפרעמישלאן זיע"א (יומא דהילולא כ"ט אייר) נכנס אחד מצדיקי דורו וגילה את אזנו כי בכונתו לנסוע לארץ ישראל. הקשיב רבי מאיר לדברים ושתק. אחרי כמה רגעים שאל "ומנין תיקח כסף לנסיעה?" השיב הצדיק כי בכונתו לשהות בדרך אצל קרוביו ומכריו ולקבץ שם את דמי הנסיעה – ארבע מאות שקלי כסף. שוב שתק רבי מאיר ושקע בהרהורים, ואחר שאל: "וכלום לא כרוכה נסיעתך אל קרוביך בביטול תורה? מוטב כי תשב עמי באותו פרק זמן ותהגה בתורה, ובזמן זה אני אאטוף עבורך בעזרת השם את הסכום הדרוש". חכך הצדיק בדעתו והחליט להיענות להצעתו של רבי מאיר.

בינתיים קרא רבי מאיר מפרעמישלאן לשמשו והורה לו להכניס לחדרו את כל האנשים המבקשים להיכנס. החלו הבאים להיכנס, ראשון היה יהודי עשיר, גביר בעמיו, הלה דרך כבר על סף חדרו של רבי מאיר, ולפתע הבחין כי בחדר שוהה יהודי נוסף – היה זה הצדיק שנענה להצעת רבי מאיר, נרתע איפוא הגביר לאחור ולא ידע את אשר יעשה – יכנס או יצא, כך עמד לו נבוך מן הצד וחיכה. חלפו דקות מעטות, שבעיניו של הגביר נדמו כנצח, והנה פצה רבי מאיר את פיו ופנה אל הצדיק ששהה בחדרו: "ברצוני לספר לך מעשה נורא, ישמע גם האיש הזה" – הוסיף בהפנותו פניו אל הגביר – "וילמד מוסר השכל".

וזה היה המעשה שסיפר רבי מאיר: בעיר אחת התגורר עשיר מופלג, בעל נכסים רבים, ר' משה – זה היה שמו של העשיר – היה קמצן מופלג, אל ביתו של ר' משה מעולם לא הוזמן איש להיכנס, מעולם לא בא אורח בצל קורתו, מעולם לא זכה איש לסעוד לחם על שולחנו, לעיתים, אמנם נודמו עניים לחצר ביתו, אך אל הבית פנימה לא הוכנסו. בעל הבית היה שולח אותם אל שכנו, אל ר' מתתיהו ירא האלקים וישר הדרך, "אצל שכני בודאי תקבלו מזון ומקום ללון בו" היה אומר העשיר הקמצן לאותם עניים. ואכן, אמת דיבר, בבית ר' מתתיהו וכו העניים בקבלת פנים נלבבת, בעלת הבית ואשתו נדיבי לב היו וקיבלו כל אדם, ויהי זה הדל והפשוט ביותר, בסבר פנים יפות. אותו ר' מתתיהו לא היה אדם עשיר, רחוק היה מכך, אם כי בני משפחתו מעולם לא ידעו מחסור, אף כי

משל ונמשל

שנראה מעלת חברנו ולא את חסרונו

משל לבן שעזב את בית אביו, ונדד במרחקים במדינות אחרות ימים רבים. כשחזר, התפאר לפני אביו כי הוא למד לעשות מנורה תלויה, וביקש מאביו שיאסוף כל בעלי אומנות זו בעירו כדי שיראה להם חכמתו באומנות. עשה אביו את בקשתו ואסף את כל האומנים במלאכת זו, הוציא הבן מנורה מכוערת והראה להם, הלך האב אצל כולם לשאול דעתם על המנורה, והודו לו כי היא נראית בעיניהם מכוערת מאוד, אף על פי כן התפאר הבן לאמר: הראתי לכם חכמתי באומנות זו. אמר לו האב והרי אין היא נראית יפה בעיני כל בעלי האומנות. השיב לו הבן, דווקא בזה הראיתי גדולתי, כי הראיתי לכולם חסרונותיהם, כי במנורה זו ישנן כל המגרעות של כל אחד מהאומנים, הלא תראה אצל זה חלק פלוני מכוער, אצל השני חלק זה עשוי יפה, אלא שחלק אחר מכוער, וכן אצל כולם, מה שנראה רע בעיני זה, נראה יפה בעיני חברו, ואני עשיתי מנורה זו, כשהיא מורכבת מכל המגרעות של כל אחד ואחד, כדי להראות לכל אחד שאין בו שלימות, ומה שנראה בעיניו טוב ויפה, נראה בעיני חברו רע ומכוער. אבל באמת יכול אני לעשות מנורה משוכללת.

והנמשל אילו ידענו את כל החסרונות והעיוכים של כל דבר, היינו יודעים מהות הדבר, אף שלא ראו את הדבר מעולם. אין אדם דומה לחברו, וכל הצורות היו באדם הראשון היינו בתיבת "אדם" בלבד, כל המאורות היו נכללים בתיבת "אור" בלבד וכן מעשי בראשית. ואפילו העלים של האילן אין עלה אחד דומה לחברו. ויש חכמות בעולמנו שאפשר לחיות עם החכמות בלבד בלי אכילה ושתיה.

(הרה"ק רבי נחמן מברסלב זיע"א)

כשנוכח אליהו הנביא זכור לטוב, עד היכן מגעת דרגתו הנמוכה של העשיר, כבש פניו בקרקע ובכה, על כי אדם מישראל מסוגל לנהוג כך! חזר ובא לפמליה של מעלה, והפעם לא היו בפיו מילים, הבינו דרי מעלה מתוך שתיקתו, כי גם אליהו הנביא מסכים עתה לביצוע גזר הדין, שנחרץ על ר' משה העשיר הקמצן.

"ואז, כשכלו כל הקיצין", המשיך הצדיק רבי מאיר מפרעמישלאן את סיפורו, "קשה היה לו, למאיר, לישב במנוחה ולראות כיצד מוטל גזר דין כל כך קשה על אדם מישראל, יהודי שנלכד בחטאיו כזבוב שנתפס בקורי עכביש. לא יכול איפה להבליג, קפץ ממקומו ואמר: רבותי! כלל גדול בדינו: אין עונשין, אלא אם כן מזהירין אני אהיה שליח בית דין, ואלך להזהירו אזהרה אחרונה. והיה – אם יסכים העשיר ר' משה להעניק ארבע מאות שקלים של כסף ליהודי הזה, הרוצה לעלות לארץ הקודש, ונוסף לכך יקבל על עצמו להיטיב את דרכו ולגמול חסד עם הבריות – ימשיך עשרו להיות בידי, אך אם, חלילה וחס, ימשיך ר' משה בדרכו הרעה – גזר הדין יתקיים: כל רכושו ילקח ממנו, וכל ימי חייו יהיה סמוך אל שולחנם של אחרים.

סיים הרה"ק רבי מאיר מפרעמישלאן את דבריו, המתין קמעה ואחר כך אמר בפנותו אל היהודי העשיר שעמד בפתח החדר: "הרי ר' משה נמצא כאן, נשאל איפה את פיו". בטרם סיים את דבריו, בקע ועלה בחדר קול בכי, וכעבור רגע צנח הגביר ארצה, מתעלף. שעה ארוכה ניסו לעוררו מעלפונו, וכששבה אליו רוחו וחזרו אליו כוחותיו, ניגש האיש אל רבי מאיר ואמר: "כנים דברי רבנו, חטאתי, עויתי ופשעתי, ואני מקבל על עצמי לעזוב את דרכי הרעה ולהיטיב את מעשי, והלוא נאמר: 'מודה ועוזב ירוחם!'". ובדברו, הוציא הגביר מכיסו ארבע מאות שקלים ומסרם לידי האיש היושב בפינת החדר, אותו אדם צדיק שעליו אמר הרבי, כי ברצונו לעלות לארץ ישראל. "אנא!" ביקש הגביר, "בהגיעך לירושלים, הזכר את שמי לברכה אצל הכותל המערבי!" ובעזרת ה' זכה הצדיק לעלות עם בני ביתו לארץ ישראל, בלי שיבטל זמנו ותורתו על איסוף מעות לשם כך.

והגביר ר' משה? – הוא שינה את דרכו מן הקצה אל הקצה. ביתו היה פתוח לרווחה ועניים היו בני ביתו. עד מהרה יצא שמו לתהילה בכל קהילות ישראל כבעל צדקה וכמכניס אורחים, ונכסיו הרבים היו לברכה לו ולאחרים.

צ'ין אדם לחברו

אהבת ישראל

מסופר: פעם אחת הגיע הרה"ק בעל ה"אהבת ישראל" מוויזניץ זיע"א ("יומא דהילולא ב' סיון) לעיר חוסט שבאוקראינה, והמנונים נקהלו לקבל את פניו בתחנת הרכבת, ביניהם היה יהודי אומלל, מוכה שחין שבגדיו קרועים ובלויים, מוזהמים ומרושלים, כאשר הוא ניגש לקבל שלום, חיבקו הצדיק ונישקו, והחל משוחח איתו בידידות ובאהבה, רבים מהנוכחים הזילו דמעה בראותם מהי אהבת ישראל אמיתית, ובראותם לאיזה יחס זוכה יהודי זה מהרבי. פעם אחת הגיע ה"אהבת ישראל" לעיר ווישווא, ובין מקבלי פניו היה מנקה הארובות של העיר, שגופו ובגדיו מפוחמים ומוזהמים, הרבי חיבק אותו ונישקו, בלא להשיג על כך שבגדיו מתלכלים.

לא לפגוע בכבודו של אדם

מסופר: על אחד מתלמידי הרה"ק רבי שלמה זלמן אויערבאך זיע"א שהזמין אותו לסידור חופה וקידושין. כשהגיע זמן החופה נודע לרבי שלמה זלמן מי יהיו עדי הקידושין, ונסתפק לגבי כשרותו של אחד העדים. התלבט רבי שלמה זלמן מה לעשות, מצד אחד הרי חייבים העדים להיות כשרים על פי גדרי ההלכה, ומאידך כבר הזמינו את

אותו אדם להיות עד, ואם יטלו ממנו כיבוד זה עלול הדבר לפגוע בכבודו. בשעה זו בא לידי ביטוי ענוותנותו ופקחותו של רבי שלמה זלמן, הוא ניגש אל העד ואמר לו בחיובו הידוע: אני מבקש מכבודו שיהיה מסדר קידושין במקומי, ואילו אני אהיה עד. הלה ניסה לטרב ואמר כי אינו ראוי לאיצטלא זו, אך רבי שלמה זלמן עמד על כך והפציר בו עד שנתרצה.

להרגיש כאבו של הזולת

מעשה שבא פעם הרה"ח ר' שמואל שמעלקא הלפרט שליט"א לפני רבנו כ"ק אדמו"ר רבי דוד משה זיע"א להזכיר לפניו את אביו הגה"צ רבי לייבוש בער זצ"ל אבד"ק וואסלוו, על מיחשים חזקים שחש בלבו, רבינו הרגיעו ואמר לו שאין לחשוש כלום, "אם היה איזה חשש קטן - כבר הייתי מרגיש מיד".

ושימח את אשתו

מסופר על הגאון הצדיק רבי משה אהרן שטרן זיע"א משגיח ישיבת קמניץ, שהבחין פעם באברך תוך שנה ראשונה לנישואיו, העומד ומשוחח לאחר סדר הישיבה. העיר ואמר לו: כאשר אינך לומד, מתבטל ומשוחח ולא הולך הביתה, עובר הנך על מצות "ושימח את אשתו". סימת ללמוד, רוץ לביתך וקיים את המצוה כדבעי.

הילולא דצדקיא

שבת קודש כ"ז אייר

הרה"ק רבי שלמה זלמן מקאפוסט ב"ר יהודה לייב (מגן אבות - תר"ס)

יום ראשון ב"ח אייר

שמואל הנביא בן אלקנה (ב"א תתפ"ב) רבינו יצחק מקורבייל ב"ר יוסף (הסמ"ק - ה"א י"א)

יום שני כ"ט אייר

הרה"ק רבי מאיר מפרעמישלאן ב"ר אהרן אריה לייב (תר"י)

יום שישי א' סיון

הרה"ק רבי מאיר הורוויץ אב"ד טיקטין ב"ר שמואל (תק"ו)

הרה"ק רבי גרשון מיאמפאלא מחכמי הקלוז דברודי (תקס"ד)

יום רביעי ב' סיון

הרה"ק רבי ישראל מוויזניץ ב"ר ברוך (אהבת ישראל - תרצ"ו)

הרה"ק רבי חיים אלעזר ב"ר צבי הירש ממונקאטש (מנחת אליעזר (תרצ"ו)

יום חמישי ג' סיון

הרה"ק רבי יעקב שמשון משפטייווקע ב"ר יצחק (תקס"א)

הרה"ק רבי יצחק מראחוב הי"ד ב"ר מאיר מקרעטשניף (תש"ד)

יום שישי ד' סיון

הרה"ק רבי ישע"י נפתלי הירץ מדינוב ב"ר דוד (תרמ"ה)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נמליאל הכהן רביטבין שליט"א
מח"ס "גם אני אודך" רפורם יוסף הורוויץ על המעשים.

ספירת העומר (ד')

א) מצוה על כל אחד לספור בעצמו. (שו"ע אור"ח סימן תפ"ט, סעיף א')
ב) בדיעבד אם שמע את הספירה מחבירו, ונתכוין לצאת, וגם חבירו כיוון להוציא, יצא, אך יחזור ויספור בלי ברכה. (שו"ע הרב שם, סעיף א', ופמ"ג בא"א ס"ק ב'. ועוד בענין שומע כעונה בספירת העומר, עיין אריכות גדולה בספר הנפלא רץ כצבי, להגר"צ רייזמן שליט"א, ח"א, עמודים תי"א - תנ"ו. ע"ש)
ג) אם אמר ביום ל"ט, היום ארבעים חסר אחת לעומר, יצא. (באר היטב שם ס"ק ו')

פני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת שכונת "עין חמד" - מכללת ציון

פרשת במדבר - חג השבועות 'תורת חיים'

הצלחה בגורר

יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב
 שמואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רותי
 מאיר ישראל בן רחל ברכה- ראת שמים
 ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי
 יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה
 רונן אברהם וב"ב קסירר אפרים וב"ב
 רחל ברכה בת פדילה דליה משפ' שטרית
 נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב
 יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים
 שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב
 י.מ.י.ש כדורי אקבלי יוסף חיים בן נסכה
 שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב

זיווג הגון וכשר במהרה

אוחן חיים בן אלן אסתר רונית בת סימי
 תרצה בתיה בת ימנה נינט יוסף בן רוחמה
 נתנאל בן ג'ינה אילן בן ג'וליאט
 אסף בן סופיה דוד עומרי בן יהודית
 מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו
 טליה עדן אסתר בת שולמית יפית בת ג'ינה
 שירי ימנה בת שולמית שמעון בן שולמית
 אנאל חביבה בת שולמית אוחן בן נעמי
 שושנה שירה בת סילביה מיטל בת שושנה
 סיון רבקה בת אלן אסתר עמית בת טובה
 אברהם גורג'י בן דליה אפרת

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו דרזי בן ימנה
 אילנה בת רוחמה שמואל אימן בן אסתר דרי
 סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית
 נועה בת מזל טוב משה מנחם בן רחל
 דניאל בן שרה ואושרית בת שושנה
 נעמה בת יפה דגנית בת שושנה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא
 ימנה ניזרי בת סטה- בריאות ואריכות ימים
 מרדכי ניזרי בן פרחה- בריאות ואריכות ימים
 מאיה בת עדי דליה אפרת בת נעמה
 סימי בת סוליקה שלו בן מזל פחימה
 אוחן בן אסתר דינה בת מזל
 נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל
 שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה
 לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה
 מוריה בת רחל ברכה נחום בן כיריה
 יהודה אריה בן רחל ברכה טובה בת אורה
 יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה
 מישא אסתר בת זוהרה שאול בן סילביה
 עינת בת רחל ברכה בנימין בן יקוט
 רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה
 רחל ברכה בת פדילה דליה יצחק בן רבקה
 רונית בת סבריה קסנש בת דגטו
 יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה
 אליהו בן רחל נעמה בת שרה
 יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

הרי לנו דוגמא לפרט מסוים שבו התורה מדריכה את האדם בדרכו בחיים. ופרט זה לא ללמד על עצמו יצא אלא על הכלל כולו. מכלל חשוב זה ניתן להבין את המשמעות של "אָפֶּשֶׁר נִתֵּן לָנוּ תּוֹרַת אֶמֶת"- המופיע בברכה השניה של העולה לתורה.

ומכאן מגיעה המסקנה, שלא די לאדם ללמוד את התורה על מנת להכיר את תריו"ג המצוות, אלא התורה מאירה עיניים ומסירה עיוורון לקרב את האדם אל רצון הבורא.

כל זמן שהאדם לא השיג זאת מהתורה, עדיין אין לו קניין בתורה, גם אם הוא יודע את כל התורה כולה בעל פה עם כל התרי"ג מצוות.

אדם זה דומה לפקיד בחנות גדולה אשר חרף בקיאותו בכל מה שנמצא שם אין החנות שלו. כך להבדיל בתורה- כל זמן שהתורה לא מאירה את נפשו ואת נשמתו, חסר הוא את קניין התורה.

בנוסף להארת נתיבי החיים בעולם הרוחני, מלמדת התורה גם כיצד להתנהג בחיים הגשמיים. התורה 'תורת חיים' במובן הפשוט של המילה, שכן בכל מה שאדם מתלבט בחייו הגשמיים ואינו יודע כיצד לנהוג, עליו לפנות אל התורה וכשיתבונן בה ימצא כיצד עליו לנהוג.

מספר הגאון ר' יעקב ניימן זצ"ל (ראש ישיבת 'אור ישראל' בלידא ולאחר מכן בפתח תקווה) בספרו 'דרכי מוסר', על ה'סבא מקלם' זצ"ל:

יהודי נכנס לרבינו כדי להתייעץ עימו בענייני מסחר. מדובר בתקופה שבה נאסר על היהודים ברוסיה לקנות קרקעות. והנה הייתה ליהודי השואל הזדמנות נפלאה לרכוש שטח אדמה גדול.

בא האיש לשאול את ה'סבא' האם כדאי לקנות את הקרקע על שם פריץ אחד, אדם ישר הנאמן עליו. השיב לו ה'סבא' זצ"ל: "הבה נחפש את התשובה לשאלתך בתורה הקדושה".

מכיוון שהדבר היה בפרשת 'חיי שרה' פתח את החומש בפרשת השבוע ואמר לאיש: "הינך רואה מה שהתורה מספרת על אליעזר עבדו הנאמן והמסור של אברהם".

"עד כדי כך נאמן היה לרבו שכאשר ראה שהקב"ה המציא לו אישה עבור יצחק נפל על פניו ונתן הודיה לה', ובוודאי לא עשה זאת כדי להחניף לאברהם שכן הוא לא היה נוכח שם".

"והנה למרות נאמנותו הגדולה לא סמך עליו אברהם אבינו בלי שהשביעו תחילה. מדברי המפרשים משמע עוד יותר- אילו יכול היה אברהם ללכת בעצמו לא היה סומך כלל על עבדו".

"למדנו מכאן", סיים ה'סבא' ואמר, "בדבר הנוגע לעיקר חייו של האדם אין בוטחים באחר אפילו לא באדם נאמן כאליעזר עבד אברהם".

(סופו של המעשה היה, שהאיש לא שעה לעצתו של ה'סבא מקלם' ורכש את הקרקע על שם הפריץ, ואכן הפריץ מעל באמון שנתן בו ולקח את הקרקע לעצמו, ואותו אדם יצא נקי מנכסיו).

בברכת שבת שלום

הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א חבר הרבנות המקומית מבשרת ציון

זמני לכת

ע"י	כניסת לכת	צאת לכת	רבני חס
י"ג	19:04	20:17	21:11
ת"א	19:22	20:15	21:08
מ"ס"ב	19:25	20:18	21:12
ב"ל	19:22	20:14	21:08

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בו גורג'יה ז"ל

לרפואה שלימה לאיידה חיה בת אסתר ויליד אלחנן רפאל בן איריס ויליד אורי חיים בן שלי

ברצוננו להודות על תרומת אנשי הקהילה היהודית ג'קסון וויל שבפלורידה. למשה חמאוי, מאיר כהן ואורן גהריאן ה"ו. יהי רצון שיזכו לשפע גדול מאיתו יתברך

שואל ומשיב בהלכה - עורלה - חלק י'

האם נטיעת פרי בעציץ מחייבת בעורלה? וכן מה הדין באוכמניות, אונס, לבבות דקל, פאפאיה, סברס, רימון וכו'? **שאלה:**

להלן סיכום ההלכה מפי הרב אליהו חיים פנחסי, מתוך ספרו 'הכשרות למעשה': **תשובה:**

הנוטע גידול פרי בעציץ שאינו נקוב, חייב בעורלה. **מקורות:** שו"ע (יו"ד סימן רצד סכ"ו), חזו"א (עורלה סל"ב). עציץ שאינו נקוב העשוי ממתכת, בחזו"א (עורלה אות לב) כתב שמדרבנן חייב בעורלה. אולם בשו"ת מנחת שלמה ח"א (סו"ס מא) העלה דאף מדרבנן אינו חייב.

קנה שתיל ממין פרי, וברצונו לנטוע אותו בגינה שבביתו כאשר סביב השתיל יש גוש עפר, שהשתיל ראוי לחיות כך 14 ימים? אין צריך למנות שלוש שנים מיום הנטיעה. וכשהוא מונח עם עפר בניילון, יקפיד שיהיה נקב בתחתית השקית בקוטר של 2 ס"מ, וכאשר יש כמה חורים מצטרפים יחד לשיעור זה. וטוב שיקח אותו שתיל במכונתית פתוחה מלמטה שלא יהיה הפסק של היניקה בשעת ההעברה. ואם העביר באופן שהופסקה היניקה, בדיעבד - אין לאוסרו. **מקורות:** שו"ת יביע אומר ח"י (סימן לג), ובשו"ת שבט הלוי ח"ה (סימן קנו אות ב). וכתב בספר משפטי ארץ (עורלה עמוד 41) כאשר העציץ נקוב דינו כאילו שנעקר וניטע מחדש, ובדרך כלל יכול האילן לחיות עם העפר שבעציץ [אפילו למ"ד שלש שנים], רק יש להיזהר שלא יתפורר בשעת העברה ולכן יש להרטיב קודם את העפר. וכ"כ בספר קדושת הארץ (שם), חלקת השדה ח"א (סימן ט). וכאשר מעביר את השתיל באוטו עם חלון פתוח, מונים לו מנטיעה ראשונה. כ"כ בספר אסף המזכיר להגר"מ מאזוז שליט"א (עמוד שסג).

אין לאכול אוכמניות ללא כשרות מוסמכת, כי הרבה מהן אסורות באיסור עורלה. **מקורות:** משמיה של הראש"ל הגר"מ אליהו זצ"ל.

אין נוהג באונס דין עורלה. **מקורות:** הגר"מ לוי זצ"ל בספרו ברכת ה' ח"ג (עמוד יח), ובשו"ת חלקת השדה ח"א (עמוד עב). יש לציין כי האונס רובו ככולו יבול חו"ל.

לבבות דקלים הנמצאים במרכז גזע הדקל [15 ס"מ מתחת למקום קציצת הלולב] ובנטילתו העץ מת, לא נוהג בהם דין עורלה. **מקורות:** במשנה עורלה (פ"א מ"ז): העלים והלולבים ומי גפנים וסמדר מותרים בעורלה וכו'. וכ"כ הרמב"ם (פ"ט ממעשר שני הי"ג), ובשו"ע (יו"ד סימן רצד ס"ב). ונראה, שהוא הדין לענין לבבות דקלים שדינם כעצים ומותר לאוכלם.

פרי הפאפיה אין נוהג בו דין עורלה אף בארץ ישראל. **מקורות:** שו"ת יחיה דעת ח"ד (סימן נב) היות והעץ נותן תוך שנה את פירותיו. ע"ש. וכן העלה הראש"ל הגר"מ אליהו זצ"ל בקובץ תחומין (כרך ז עמוד 88). וכתב הגר"ש וואזנר בשו"ת שבט הלוי ח"ו (סימן קסה) להחמיר בפאפיה מדין עורלה, ודחה דברי הרב פעלים ח"ב (סימן ל). ע"ש.

נחלקו רבותינו הפוסקים האם שעונית סגולה הנקרא בערבית "פאסיפלורה" הוא מין אילן ונוהג בו דין עורלה, או שהוא שיח ודינו כירק, שאין בו עורלה. ולהלכה העיקר להתיר פרי זה תוך שלש שנים כדין ירק. **מקורות:** בספר 'כרם ציון' (אוצר פרי היוליים עמוד עה) העלה ששעונית סגולה אינו עץ אלא מטפס רב שנתי, גם בגידול טוב דרכו להפחית את היבול משנה לשנה. ובספר חלקת השדה ח"א (סימן טז) כתב ממחקר מתברר שתוך אחד עשר חודש, כבר נותן פרי בשל וכתבו הפוסקים שאינו אילן, גם מכיון שיבול הפרי הולך ופוחת משנה לשנה בצורה משמעותית אינו עץ. ואף צמח זה גזעו חלול. וכן דעת הראש"ל הגר"ע יוסף והגר"מ אליהו והגר"ש משאש זצ"ל. וכן הביא במדריך שמיטה לחקלאים (עמוד 17). אולם בקונטרס הליכות שדה (גליון 37) הביא דעת הגרי"ש אלישיב זצ"ל ששעונית דינו כאילן לענין עורלה.

מעיקר הדין נוהג בפולי קפה ובקקאו דין עורלה לכל דבר, כיון שנאכלים בעודם מעורבים בסוכר. אולם במציאות - עץ הקפה לא מוציא פירות אלא לאחר ארבע שנים מנטיעתו. וכיוון שקפה מיובא מחו"ל, הוי ספק עורלה ומותר.

הסברס הוא אילן ויש בו דין עורלה. **מקורות:** הראש"ל בספר פרי האדמה ח"א (דף כ"ד ע"ב). ובשו"ת יחיה דעת ח"ב (סימן כא) כתב שברכתו העץ ודינו כאילן, ומינה לדין עורלה. וכן דעת הראש"ל הגר"מ אליהו זצ"ל הו"ד בקובץ בית הלל (טבת תש"ע עמוד קכה). **ואם נטעו אותו לצורך גדר, אין בפירותיו איסור עורלה.**

ענפים חדשים שיוצאים מהשורשים שבקרקע של האילן כגון אותו המצוי בעץ רימון, יש בפירות משום עורלה. **מקורות:** חזון אי"ש (עורלה סכ"ח), הגר"ש וואזנר בקובץ "מבית לוי" (כרך יז תשס"ג עמוד קד).

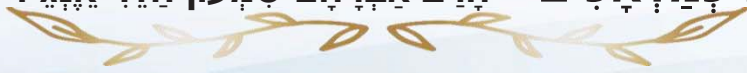
חֶסֶד מְפָלָא

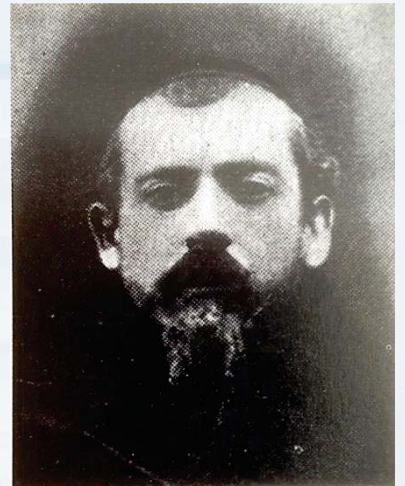
כאשר היה מרן הגאון הרב אהרון יהודה לייב שטיינמן זצ"ל אברך צעיר, מיד לאחר נישואיו, בשוויץ, פגש שם את ידידו ר' חיים שטרן, שהיה מאורס וראה אותו עצוב ומדוכדך. שאל אותו הגרא"ל: "הרי אתה ב"ה הולך להקים בית בישראל ומדוע פניך רעים?". השיב לו: "מחר בלילה בעז"ה חתונתי ועדיין לא השגתי לנו מקום ללון... אמר לו הגרא"ל: "אל דאגה, בוא עימי". הלכו מספר רחובות עד שהגיעו לאיזה מחסן. פתח הגרא"ל את הדלת, היו שם שתי מיטות, ואמר לידידו: "זה שלך!". לאחר תקופה התברר לאותו חתן כי חדר זה היה מושכר לרב שטיינמן ורעייתו, שהיו בשנה הראשונה לנישואיהם, ועקב מעשה זה, עברו לגור במשך חצי שנה... בעזרת נשים באחד מבתי הכנסת!

מינויים לקבלת העלון חינם במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל PnineEH@gmail.com	הקדשת העלון ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו' נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084 כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 ת.ד. 83375. מברשת ציון. מיקוד 9076926	לשאלות בהלכה נא לפנות לרב אליהו פנחסי בטל' 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)
---	---	---

אם ראשונים כמלאכים – הרב אברהם שמעון הלוי אנגל הורביץ זצ"ל

הגאון הרב אברהם שמעון הלוי אנגל הורביץ מזליכוב הי"ד - נולד בשנת ה'תרל"ו (1875) בזליכוב (עיירה הממוקמת בין וורשה לראדום). עוד בהיותו בגיל הרך התבלט בידיעותיו. כשהיה כבן שש נבחר אצל הגה"ק רבי יהושע'לי מקוטנא בכל שישה סדרי משנה כאשר בגיל זה היה כבר בקי בעשרים וארבעה ספרים: תורה, נביאים וכתובים, ורק לאחר שידע את כל המשניות על בורין, ניגש ללמוד גמרא. לאחר פטירת אימו אביו נישא שנית, והנער יצא ללמוד כעשר שנים רצופות בבית מדרשו של הרה"ק מקוזניץ רבי זליג אליעזר. בגיל י"ח שנה כבר היו שגורים על פיו כל מסכתות הש"ס מברכות ועד נידה, וכל הספרא והספרי, תוספתא ומכילתא.

לאחר שנישא ישב על שולחן חותנו. לאחר שנים, כשחמיו התרושש, חזר לזליכוב והתפרנס מייצור חומץ (היות ולא רצה להתפרנס מעסק התורה). בהמשך סחר בכלי חרסינה ולאחר זמן מה פשט את הרגל ובני משפחתו רעבו ללחם ולכן נאלץ לשמש כמגיד שיעור בישיבה לצעירים בצאנז (בעוד משפחתו נשארה בפולין). אחרי תקופה מסויימת עבר מצאנז להרביץ תורה בקשאנוב, משם הלך ללמד בישיבת 'בית ישראל' בסטולין. לאחר מכן שימש כר"מ בישיבת 'תומכי תמימים' של חסידי ליובאוויטש בוורשה. בהמשך שימש כמגיד שיעורים בישיבת 'חכמי לובלין' ובהמשך שימש כמשגיח. **גאון אדיר בתורת הנגלה וגאון הגאונים בתורת הנסתר. ענוותן מופלא. מרבית ימיו היה עסוק בתפילה, עטוף בטלית ומוכתר בתפילין. בעל רוח-הקודש.** נרצח בקיץ ה'תש"ג (1943) על ידי הגרמנים ימ"ש. חי כ-68 שנים.

אביו: ר' מאיר (בתחילה התפרנס מחומץ. לימים שימש כראש ישיבה בצאנז ובהמשך שימש ראש ישיבת ליובאוויטש. מיוחס בן אחר בן להשל"ה הקדוש ולרבינו זרחיה הלוי בעל ה'מאור'). **אשתו:** בת הגביר ר' משה פייגנבוים מגרוואלין. **מרבתי:** הרה"ג זליג אליעזר מקוזניץ (בן הרה"ק ר' יעקב מבלנדוב), הרה"ג אלכסנדר ברבי נפתלי הירץ, הרה"ג משה פרלוב. **מתלמידי:** הרה"ג שמואל הלוי וואזנר, הרה"ג ברוך שמעון שניאורסון (ראש ישיבת טשעבין), הרה"ג נתן לוברט, הרה"ג יצחק שטרנהלל.

מסופר שהגאון רבי יהודה מאיר שפירא (ראש ישיבת חכמי לובלין) הדפיס מודעה אודות משרת ראש הישיבה של ישיבת 'חכמי לובלין', וביקש מהמועמדים שיכתבו מה שלמדו ומדוע לדעתם הם מתאימים לשמש כראש ישיבה. רבינו בפשטותו שלח פתק שידוע ש"ס בבלי ירושלמי, מדרש, זוהר, ספרי מהר"ל, כתבי רבינו האריז"ל, ספרי חסידות וכו' הגר"מ חשב, שאיש זה מהתל בו. אבל כשראה את הגאון הרב דב בעריש וידנפולד (הרב מטשעבין) ושאל אודות רבינו, שמע שמדובר רק מקצת שבחו.

○ **יפר תלמידו הגאון הגדול מרן רבי שמואל הלוי וואזנר זצ"ל** שפעם ישב עם הגאון רבי מאיר שפירא לפני רבינו ועל כל דבר הביא סמך מלשון הזוהר, פסיקתא, פי' הר"ש בטהרות וכו' ואחר כך נאנח רבינו, כי גברה עליו השכחה. רבי מאיר שפירא התפלא, שכן אם כבוד תורתו זוכר הכל עכשיו, מה היה זוכר לפני השכחה? וענה שמלפנים היה יכול לסדר כל הש"ס במוחו עפ"י שיטת ר"ת, רבינו פרץ, מהר"י ברצלוני וכו' **ואם לדוגמא היה לומד בתוספות דברי ריב"א, היה עובר במוחו כל דברי ריב"א בש"ס אם מתאימים לסברא זו, וכיום אין ביכולתו לזכור זאת...** בשבתות של ארבע פרשיות היה מתפלל לפני העמוד, והיה אומר את הפיוטים ללא סידור.

○ **יפר תלמידו הגה"ח ר' נתן לוברט זצ"ל:** רבינו ידע את שישה סדרי משנה על פה עם כל הגירסאות. כידוע ישנן גירסאות רבות לנוסח המשנה. פעם אחת למד עם תלמידים שישים דפי גמרא במסכת זבחים בבת אחת. מאידך, לאחר פטירת הגר"מ שפירא, מסר רבינו שיעורים בישיבה. או אז למד בעיון רב כשבעה דפי גמרא במסכת חגיגה במשך כחורף שלם. בשיעורו התקשה פעם בהבנת דברי תוספות מסויים שרבים נילאו לפרשו, למחרת הגיע לשיעור, **וחיווה דעתו, שיש להגיה בתוספות תיבה אחת.** שאלוהו: מניין לו זאת. והשיב: **"כך גילו לי מן השמיים!"**

○ **יפר יהודי זקן,** שהיה מתלמידי רבינו: "רבינו חיבר ספר בקבלה ואמר לי לפני השואה, שעתידיים לאבד מישראל שישה מיליון יהודים, וזאת לפי שבזמן שחטאו ישראל בעגל היו שישים ריבוא מבני ישראל, ואיתא שכל נשמה, שהייתה בדור ההוא, מתחלקת לעשר נשמות בדורות שאחריהם, ואכן הרגו שם שישה מיליון יהודים", הוא כתב כעין יומן בכל יום ויום, מה שאמר לו רבינו.

○ **יפר תלמידו הג"ר יצחק שטרנהלל שלמד אצלו בצאנז (בספרו כוכבי יצחק) -** בל"ג בעומר חזר רבינו בע"פ על כל המשניות, שבהן מוזכר רשב"י עם הרע"ב ותוס' יו"ט. ובלמוד החומש היה מציע שלשים-ארבעים קושיות ומתרחץ את כל הקושיות בתירוץ אחד.

○ **יפר ר' שמחה זייאנץ מסאן-פאלו,** שפעם אחת הלך עם רבינו ברחוב ועברו ליד חנות ספרים, שבעל החנות הניח ספרים מחוץ לחנותו, ואז יצא לאור הספר 'תוצאות חיים' על שבת מהגאון האדיר ר' מנחם זמבא. עזר רבינו ועבר על כל הספר ובאמצע אמר: "זה כתוב ברשב"א במס' פלוני וזה ברמב"ן במס' פלוני וזה בשו"ת רעק"א ועוד ועוד... וזה גם אני אמרתי" וכך אמר הרבה מאוד פעמים.

בחג הסוכות בבוקר, לפני שבירך על האתרוג, חזר בעל פה על מסכת סוכה, ולא החסיר אף דיבור אחד מפירוש רש"י.

כשלימד בישיבת חכמי לובלין נתקלו באיזה תולדות על חנוכה שבמבט ראשון נראה קשה להבנה, וניגש איזה בחור לרבינו לשאלו מה הפשט בתולדות מוקשה זו. החל רבינו לומר במשך כמה שעות הקדמות מקבלה ועניינים שונים, רק לאחר כל האמור הסביר לו, מה כוונתו בזה עפ"י ההקדמה שהשמיע קודם לכן, וכל דברי התולדות נתחווירו ונתבררו.

בקיץ ה'תש"ג, בעת חיסול גטו קרקא, הוצא רבינו לדרכו האחרונה מעוטף בטליתו. הבחין בו איש משטרה יהודית ורצה להצילו. רבינו סירב ואמר: **"כלך לך מזה! אינני רוצה שתצילני! ברצוני לצאת יחד עם כל היהודים- על קידוש ה'!"**

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט"?

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

כּחוּ שֶׁל דִּיבוּר

מצלמה יקרה. לא שהיה מותר אצלנו בישיבה להחזיק מצלמה, רק שזה היה לפני ימי חנוכה, שבו נהגו בישיבה שבה למדתי, לנסוע לירושלים כדי להשתתף ב'הדלקת- הנרות' במעון קודשו של מרן הגאון רבי יוסף שלום אלישיב זצ"ל".

"לאחר ההדלקה הייתה לנו הזדמנות נדירה להיכנס ולהתברך מפיו. בימים אלו אישרו רבני הישיבה להחזיק מצלמה כדי לצלם את כל המעמד מלא ההוד".

"עם המצלמה הזו שהוא גנב, הוא הספיק לצלם כמה 'תמונות משפחתיות', ומבלי משים הוא מסר לי את המצלמה עם אותן התמונות".

"נוכחתי לדעת, שהשערת הבחורים היא אכן נכונה, והבחור ה'חשוד' הוא אכן הגנב. למעשה, מבין הבחורים, אני הייתי היחיד, שידעתי בוודאות את זהותו של הגנב".

"הבנתי, שהבחורים לא רק הגזימו ב'גזר הדין' שהם ביצעו באותו בחור, אלא שהם כבר חיפשו לנקום בו והשפילו את אותו בחור במילים, שאי אפשר להעלות על הדעת, ובכל מקום שראו אותו עשו בו שפטים".

"החלטתי לעשות מעשה. נעמדתי על ה'בימה' שבמרכז בית המדרש, וכשהשתררה דממה, אמרתי בדרמטיות: "אני יודע בוודאות מיהו הגנב".

כמובן שכל הבחורים הקשיבו במתח, הם רצו לקבל מידע וודאי על זהות הגנב, ואז אמרתי: "הגנב לקח לי מהארון את המצלמה, וכעת כשהוא החזיר לי אותה, אני רואה את התמונות, שהוא צילם במשך הזמן, שהמצלמה הייתה ברשותו, יש שם תמונות של בני משפחתו".

וכאן סיימתי את דבריי: "אני רוצה לומר לכם בוודאות, שההתעללות שלנו באותו בחור, שאנו חושדים בו שהוא הגנב, היא התעללות שווא".

כמובן שבעקבות דבריי הבחורים הפסיקו במעשיהם, ואף חלקם ניגשו לאותו בחור וביקשו ממנו סליחה".

חמש שנים חלפו מאותו מאורע!

"באחד הימים פגשתי את אותו בחור, ואז הוא אמר לי: 'אני רוצה לומר לך שבאותם ימים שבהם עברתי את אותם השפלות, הבנתי, שעולמי היהודי חרב עלי'".

'דע לך, שכבר עמדתי רגע לפני עזיבת הישיבה, ועזיבת היהדות. לא יכולתי יותר לסבול את ההערות הפוגעניות של הסביבה! המילים שלך הצילו אותי'.

'על אותן שגיאות קשות שעשיתי, אני ודאי לא אחזור, מה שכן - עליך לדעת, המילים שלך שאמרת, הצילו דורות!'..."

פעמים רבות אין אנו מבינים, מה הכוח שבדיבור ועד כמה מספר מילים יכולות לשנות מציאות, ולעיתים אף משפיעות לדורות. להלן סיפור מופלא, שיש בו כדי ללמדנו על כך. לא בכדי אמרו רבותינו: 'מוות וחיים- ביד הלשון' וכן 'מחיה מתים במאמרו'. בכוח הדיבור אנחנו עלולים לגרום נזק בלתי הפיך לאדם או לחילופין להציל את האדם רוחנית כפי שמובא בסיפור המופלא הבא:

מדובר בבחור, שמדי לילה היה מפשפש בין חפציהם של חבריו, ובלאט, כשאיש לא היה מודע למעשיו הנוראיים, היה מבצע את זממו. הוא היה גונב.

מספר דקות לאחר מכן הוא היה נרגע. נראה, שאיש לא רואה אותו, ואף אחד לא יודע ממעשיו. הוא הרגיש את הכאב הצורב של חבריו, כאשר הם נדהמים לגלות, איך שחפץ יקר ערך נגנב מהם.

בנימים החבויים שבליבו היה כואב את כאבם, אבל הוא לא הצליח להתגבר על היצר שלו. הוא פשוט הלך שולל אחרי דחפיו הרעים ללא יכולת לעמוד מולם.

נושא הגניבות הפך לשיחת היום בין בחורי הישיבה. מידי יום הצטרף אומלל חדש למעגל המתוסכלים, והבחורים הרבו להגיש את תלונותיהם אל צוות הישיבה.

הללו כמובן שהבטיחו לשים את היד על הגנב, ולפתור אחת ולתמיד את התופעה הבלתי נסבלת. עד שיום אחד הגנב נתפס. המשגיח הודיע לבחורים, כי את זהותו של הגנב הוא בשום אופן אינו מוכן לגלות.

אבל בימים הקרובים הוא יחזיר לכל הבחורים את החפצים הגנובים. את הכסף שהוא גנב, הוא ביזבז, ולכן הוא יחזיר אותם בתשלומים.

אבל מבחורים סקרנים אי אפשר להסתיר בקלות מידע כל כך מסקרן, ומצירוף עובדות, בד בבד עם קישור חלקי משפטים שהם הצליחו לשמוע מפה ומשם, הבחורים עלו על הגנב.

מאותו רגע הוא הפך להיות "הבחור שגנב". הבחורים החלו לרדוף אותו ולפצוע את נשמתו, הם החליטו לרמוס אותו עד טיפת דמו האחרונה.

אומנם הוא לא היה 'טלית שכולה תכלת', אומנם הוא עשה מעשים קשים, אבל העונש, שהבחורים הענישו אותו, היה רמיסה מוחלטת.

"הלב שלי נקרע", סיפר יהודי שלמד באותה ישיבה באותה תקופה. "לא יכולתי לראות, איך הבחור הזה פשוט הופך להיות למרמס".

"ידעתי, שבאמת הוא הגנב. כיוון שממני הוא גם גנב

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל	הרב שבתי בן אסתר אטון זצ"ל	ולד יחיא בן יוסף ז"ל
הרב מנחם בן ויקטוריה בצרי זצ"ל	מאיר מורד בן שושנה ז"ל	יצחק בן ברוק דב ז"ל
אביבה בת איריין ע"ה	זהבה בת שושנה רייזל ע"ה	שרה בת נרקיס ע"ה
אברהם בן יונה ז"ל	עמירם בן דבורה ז"ל	אביגדור בן ג'ולי ז"ל
יצחק בן חביבה ז"ל	ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל	מסעוד בן יקוט ז"ל
אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל	דרור יהושע בן ארץ מיוחס ז"ל	מזל בת שמעון ז"ל
חי זידי בן קלרה ז"ל	דב בן יצחק ז"ל	יוסף בן מרים נוסרת ז"ל
ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל	סוליקה בת עישה ע"ה	רחל רפאת בת השמת ע"ה
אסתר בת נעמי ע"ה	סלים בן פרחת ז"ל	יעקב בן אסתר ז"ל
יעקב בן סלימה ז"ל	לטיף בן פרחת ז"ל	מאיר בן נעמי ז"ל
ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה	דניאל רפאל בן חגית ז"ל	זילפה בת רנדה ע"ה
מישא אסתר בת זרה ע"ה	יהודה בן סעידה ז"ל	אביבה לושי ע"ה
אברהם בן דינה ז"ל	עפאת בת השמת ע"ה	כל נשמות עם ישראל

הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל	הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל
הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל	הרב יעקב בן מרגלית זצ"ל
חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל	שמואל בן רבקה ז"ל
נעמי בת כתון ע"ה	משה בן רוזה ז"ל
מרים בת בלה ע"ה	אביחי בן אסתר ז"ל
צדיק חכם בן חזלה ז"ל	נעימה בת גורג'יה ע"ה
ע"ה שני בת אסתר ע"ה	דוד בר חסיבה ז"ל
מסודי בת חביבה ע"ה	חוזה בת יעקב צבי ע"ה
יונה בן סעדה ז"ל	שמעון בן שמחה ז"ל
ברכה בת מרדכי ע"ה	ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל
יעקב בן נעמה ז"ל	אורנה בת נעימה ע"ה
שרה בת מורברי רחל ע"ה	שמעון בן חנה ז"ל
אלון בן סעדה ז"ל	גורג'יה בת נעימה ע"ה

**נא לשמור על קדושת העלון
אין לקרוא בשעת התפילה.
מומלץ לקרוא בשולחן שבת!**

לע"נ מוריס מורטזה בן שרה ז"ל

או צרות הפרשה

פרשת "במדבר"

אמונה ובטחון

חומש במדבר מתאר את סדר מסעותיהם של בני ישראל במדבר וכל מה שאירע להם בתקופה זו. 40 שנה הלכו בני ישראל במדבר שומם, וב-40 שנה אלה הם עברו דירה 42 פעמים... בשנה ראשונה בלבד הלכו 14 מסעות!!! ובשנת ה-40 הלכו 8 מסעות! וכל 38 שנה שביניהם נסעו 20 מסעות. יש פעמים שהיו נשארים במקום אחד למשך שנה תמימה, ויש פעמים שהיו נשארים יום אחד בלבד... ולמחרת על הבורק היו צריכים שוב לארוז את חפציהם ולהמשיך במסע. ואיזה מדבר היה המדבר הזה? לא היה זה סתם מדבר, אלא היה זה מדבר גדול ונורא שכן מעיד הכתוב "המוליכך במדבר הגדול והנורא נחש שרף ועקרבי", והמדבר הזה לא היה קרוב אל הישוב שיקבל חרישה וזריעה ופעולת הצמיחה, "לא מקום זרע ותאנה וגפן ורמון", ואף מים לשתות לא היה בו "ומים אין לשתות", לפי הטבע לא שייך שיחיה שם אדם אפילו יום אחד, "ארץ לא עבר בה איש ולא ישב אדם שם" כלומר שאין בטבע האדם שיחיה שם. ובכל זאת מיליוני בני ישראל נדדו במדבר הזה 40 שנה... מנין להם לאן פניהם מועדות? מנין להם היכן לחנות? מנין להם לחם לאכול ומים לשתות?

באחת משיחותיו של הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל הוא הדגיש את מאמר הכתוב "כה אמר ה' זכרתי לך חסד נעורך אהבת כלולותיך לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה", הקב"ה משבח אל כלל ישראל שהלכו אחריו במדבר, וכשנדייק בפסוק נראה כי השבח אינו המסירות נפש שבעצם הליכתם במקום ציה וצלמות, אלא השבח הוא שכל הליכתם היתה "לכתך אחרי"... שהלכו אחר ה' יתברך בלי להרגיש כלל בקושי המדבר, אנשים נשים וטף הולכים במדבר כאילו הולכים הם בארץ מיושבת, וזהו "חסד נעורך אהבת כלולותיך", שכל הטבעים לא היו קיימים לגביהם, ואין לפניהם אלא הקב"ה, "לכתך אחרי" בלי לשים לב למצב הסובב אותם. האמונה שהאמינו בבורא עולם היא זו שהניבה להם פירות של ניסים על גבי ניסים בכל אותה התקופה, איך הם ידעו לאן ללכת? הקב"ה שלח להם 'מדריך טיולים', ה' יתברך שלח להם ענן להנחותם הדרך, "ויה' הולך לפנים יומם בעמוד ענן לנחתם הדרך ולילה בעמוד אש להאיר להם ללכת יומם ולילה". וכשהיו צריכים לעקור ממקומם היה הענן נעשה כמין קורה גדולה מעל מחנה יהודה ובוזה ידעו שעליהם לארוז את חפציהם, לקפל את אוהליהם, ולהתכונן לצאת לדרך, היה הענן נוסע וכל ישראל הולכים אחריו עד שנעצר הענן וסכך על בני יהודה. ובוזה ידעו שהקב"ה חפץ שינוחו במקום זה, עצרו במקום, פירקו את כליהם, ובנו את האוהלים, עד למסע הבא.

מידת הביטחון היא המידה שמקשרת אותנו עם הקב"ה מבחינה מעשית, אמנם כולנו מאמינים בהקב"ה, כולנו יודעים שיש בורא לעולם, אבל לא כולם בוטחים בו מבחינה מעשית.

כלפי מה הדברים אמורים? מספר "החזון איש" זצ"ל בספרו אמונה וביטחון על אדם אחד שהיה רגיל לגנות אנשים שמתלוננים שפרנסתם בצמצום ואין הפרוטה מצויה בכיסם, "איפה האמונה שלכם! וכי אינכם יודעים שפרנסה משמים!" – כך היה מוכיח אותם.

אמנם כבר אמרו חז"ל אל תדון את חברך עד שתגיע למקומו, הוא עצמו איש מצליח בעסקיו, יש לו חנות ביגוד במרכז העיר, וקהל לקוחות רחב היה פוקד את חנותו מידי יום ביומו, והוא לא צריך לבזבז כסף לפרסם את החנות כדי למשוך לקוחות מפני שהיתה לו בלעדיות בכל אותו האזור, אין עוד חנות ביגוד בכל אותה השכונה, על כן הלקוחות היו באים מאליהם, 'חבר מביא חבר', וכך היתה פרנסתו מצויה לו בריווח, ותמיד היה מדבר דיבורים של אמונה שפרנסה משמים, עד ש... עד שהגיע השמועה לאוזניו שעומדים לפתוח חנות ביגוד ליד החנות שלו... ואז הוא איבד את עשתונותיו בהעלותו על ליבו איך שאותו אדם בא 'לגנוב' לו את לקוחותיו ואת פרנסתו, ומיד החל לפעול בעניין להפך עצתו ומחשבתו שלא לפתוח את החנות באזור שלו. וכאן אנו שואלים את אותו אדון נכבד: "איפה האמונה שלך?! לאן נעלמו המילים 'פרנסה משמים' שהיית רגיל להוציא מהפה"!!

אלא שיש הבדל בין אמונה לביטחון, האמונה היא בכח והביטחון הוא בשעת מעשה, וכבר כתב הרמב"ן שכל הבוטח יקרא "מאמין", אך לא כל המאמין יקרא "בוטח", כי האמונה היא כמו האילן, והביטחון כמו הפרי, הפרי מעיד שגדל באילן, ואין האילן מעיד שיוציא פרי.

קל להאמין וקשה לבטוח, כי הביטחון בא לידי ביטוי בשעת מעשה, הביטחון בא לידי ביטוי בשעת ניסיון, אותו אדון נכבד היה מאמין אבל הוא לא היה בוטח, אם הוא היה מכיר בעובדה שה' יתברך זן ומפרנס לכל, אז היה יודע שגם כשיפתחו חנות בגדים ליד החנות שלו, עדיין פרנסתו תהיה מצויה לו בריווח.

וכך ביאר בספר נחלת אליהו את דברי חז"ל 'אמר הקב"ה: הרבה שערות בראתי באדם, וכל שיערה ושערה בראתי לה גומא בפני עצמה, שלא יהיו שתי שערות יונקות מגומא אחת'. הבה נתבונן, מה המרחק בין שיערה אחת לחברתה? פחות ממילימטר... ועם כל הקרבה שבין שיערה לחברתה, לכל שיערה ושערה יש מקום יניקה בפני עצמה, וזה הרמז לפרנסה, שאפילו שתי חנויות שמוכרות אותו סחורה והן צמודות זו לזו, אין האחד נוטל מהשני ולא כלום, הכל קצוב מראש לזה ולזה.

בתקופתו של דוד המלך היו הפלישתים מצירים מאוד לישראל, דוד הכין את חייליו לצאת למלחמה, והנה הוא מקבל נבואה מאת ה' יתברך שלא ירים ידו בפלישתים עד שישמע קול צעדה בראשי העצים. ואמרו חז"ל שהפלישתים היו מתקרבים ומתקרבים והיו שיני גיבוריהם קהות להילחם ולשפוך דם. והיה דוד מעכב את חייליו שלא יכו את פלישתים עד שישמע קול צעדה בראשי העצים.

ננסה לתאר את המחזה הנורא המלחיץ והמאיים שבאותו הרגע, קול המולה של פלישתים המסתערים כמו מטורפים קרב ובא כשחרבות צורים בידם, מי יכול לשים לב ברגע זה לקול רחש קל היוצא מן העצים!!! אולי באמת כבר יצא קול מן העצים אלא שמרוב ההמולה של הפלישתים דוד לא שמע את הקול!!! אבל דוד רגוע, הוא בכלל לא נלחץ, היה לו ביטחון מלא בהקב"ה שישמיע לו את קול העצים.

הפלישתים התקרבו כל כך עד שכבר חרבם היתה נטויה מעל ראשי דוד וחייליו, אז שמע דוד את קול הצעדה בעצים, והניף את ידו להראות לחייליו שעכשיו ילחמו בפלישתים, והנה נס ופלא, בחסדי ה' ובישועתו, נפלו הפלישתים בידי דוד וחייליו פגרים מתים. וכותב על כך האלשיך הקדוש בספרו תורת משה כי מידת הביטחון של דוד המלך בהקב"ה, היא זו שעמדה לו לנצח את הפלישתים.

כיוצא בדבר אנו מוצאים גם באליהו הנביא, אנשי דורו של אליהו היו פוסחים על שני הסעיפים, הם לא ידעו לברור בדעתם מי האלהים, אם הקב"ה או הבעל, מה עשה אליהו? הוא קיבץ את כל ישראל בהר הכרמל, והוכיח להם שהקב"ה הוא האלהים, הוא שחט בהמה, ניתח אותה לנתחים, העלה אותה על המזבח, נתן על המזבח מים, ושוב פעם נתן שם מים, ועוד פעם שלישית נתן שם מים, עד שהמקום היה מוצף במים, ואחר כך הוא התפלל להקב"ה שתירד אש מן השמים ותאכל את הקרבן, "ענני ה' ענני" – זו היתה תפילתו של אליהו הנביא, ירדה אש מן השמים, ושרפה את הקרבן את העצים ואת האבנים, וליחכה את כל המים. ובזה נוכחו כל העם לדעת כי ה' הוא האלהים. בזה אנו רואים גודל מידת הביטחון שהיה לאליהו בהקב"ה, נתאר לעצמינו שלא היתה יורדת אש מן השמים, איזה חילול ה' היה שם באותו מעמד, אבל הוא בטח בהקב"ה שלא ישיבנו ריקם, הוא בטח בהקב"ה שיקדש שם שמים ברבים (דבש וחלב).

חג השבועות □ סגולת הלילה הקדוש

מעשה שהיה – כך היה: הבחור אליהו התחזק מאוד לאחרונה, וכאשר השתתף בשיעור תורה באחד הימים שלפני חג השבועות, שמע מהרב את דברי האר"י הקדוש: "דע, שכל מי שבליל שבועות, לא ישן כלל ועיקר, ויהיה עוסק בתורה, מובטח לו שישלים שנתו [ולא ימות באותה שנה], ולא יארע לו שום נזק!"

אליהו שמע את הדברים, וכולו התמלא בהתלהבות והתרגשות. הוא החליט שיעשה כל שלא ידו על מנת להשאר ער בכל ליל החג, ולעסוק בתורה...

דא עקא, שבערב החג לא הספיק לנוח כלל, והרגיש תשישות וחוסר כוח. משום שחשש שיהיה לו קשה מאוד להחזיק מעמד ולא להרדם בליל החג, החליט לפנות לידידו הטוב מרדכי, ולאחר שסיפר לו אודות הסגולה הנפלאה של האר"י הקדוש, הציע לו: "אשלם לך סכום הגון בצאת החג, אם תסכים לשבת לצדי למשך כל הלילה, ותדאג שלא ארדם אפילו לא לרגע אחד, ובכך אזכה שהסגולה תתקיים בי בע"ה... אם תראה שאני עומד להרדם, או אפילו לנמנם, תעיר אותי לאלתר".

מרדכי הסכים להצעה, ואכן התייצב בליל החג בשעה עשר בבית המדרש. (יצוין, שלמרות שאסור ליטול "שכר שבת" אפילו על עבודות שמותר לעשותן בשבת, מכל מקום, כנראה שהשנים סמכו על השיטות שכאשר מדובר בשכירות ל"דבר מצוה", מותר ליטול עבורה שכר).

עם תחילת הלימוד בלילה הקדוש, התיישב מרדכי בצמוד לאליהו, והשיגו עליו בקפידה. בכל פעם שאליהו עמד לנמנם, דאג ה"שומר" מיד לעורר אותו. כך היה עד לשעה ארבע לפנות בוקר, כרבע שעה לפני עלות השחר. באותה שעה, לאחר שש שעות של לימוד ושינון מאומץ, חש מרדכי השומר עייפות ומעט סחרור, עד ש... התנמנם מעט.

לא חלפו רגעים ספורים, ופתאום החל גם ראשו של אליהו לרכון אט אט לכוון השולחן, עד שצנח לגמרי ושקע בשנה עמוקה, עד לתפילת שחרית...

בצאת החג, ניגש מרדכי אל אליהו ואמר: "אני מבין שאיני זכאי למלוא השכר, אבל לאחר שעבדתי כיאות כמעט כל הלילה כולו, בוודאי שאני זכאי לרוב השכר!"

אליהו הגיב בהתרגמות: "עבדת כראות! ידידי היקר, התכוונתי לשלם לך כדי שתשמור שלא ארדם אפילו לא לרגע אחד, על מנת שאזכה בסגולה העצומה, והלא הסגולה פועלת רק על מי שלא נרדם אפילו לרגע אחד, ומכיון שלמעשה אתה בעצמך נרדמת ולא שמרת עלי, ובעקבות זאת גם אני נרדמתי, אם כן לא מגיע לך כלום!"

מרדכי המשיך לטעון: "אבל שמרתי עליך עד ארבע לפנות בוקר, ומנעתי ממך לישון כמה וכמה פעמים, וכי לימוד תורה של שש שעות אינו כלום?! עם מי הדין?"

השיב מו"ר הגאון יצחק זילברשטיין שליט"א: כתב רבנו יהונתן אייבשיץ זצ"ל: שומר שנשכר לשמור על סחורה למשך תקופה של עשרה ימים, ושומר תשעה ימים כראות, אך ביום העשירי פשע בשמירתו, ומשום כך נגנבה הסחורה, הדין הוא שהפסיד את כל השכר, גם עבור הימים ששמר כראוי, שכן למעשה הוא לא השלים את כל מלאכתו שהיתה שמירה לעשרה ימים יחדיו! ורק אם שכרו בעל הבית לימים נפרדים, דהיינו שקצב לו שכר לכל יום בנפרד, לא הפסיד השומר את השכר עבור שאר הימים.

ומכאן נלמד לשאלתנו, שמן הדין אליהו אינו חייב לשלם ל"שומר" שנרדם, שהרי כששכרו, הדגיש בפניו שתכלית השכירות היא לדאוג לכך שלא ירדם כל הלילה, אפילו לא לרגע אחד, כדי לזכות בסגולה החשובה, ואם למעשה מרדכי לא דאג לכך, הרי שלא השלים את מלאכתו ואינו זכאי לשכרו.

אולם, ראוי שאליהו ישלם לחברו חלק מהשכר, כי על כל פנים זכה בגללו לשכר עצום של לימוד תורה [מתוך צער של עייפות, ששכרו פי מאה] בלילה הקדוש של מתן תורה. (נמחיש זאת במשל: אחד שכר את חברו שיעזור לו לזכות במליארד דולר, והפועל השתדל ועבד בכל כוחו ברוב שעות השכירות, אך מעד ברגע האחרון, ולבסוף זכה המעסיק בתשע מאות מיליון דולר – וכי לא מגיע לפועל "הכרת הטוב" על זכייה זו?!...)

לסכום: מן הדין אליהו אינו חייב לשלם למרדכי את השכר. אמנם, ראוי שישלם לו חלק מהשכר (אחת שאלתי).

זכות הלימוד בעלון זה תהיה לעילוי נשמות: ר' נוריאל חזני בן מרים ויעקב ז"ל, לע"נ מרת מונירה חזני בת כורשיד ז"ל, לע"נ מרת פארי בת מונירה ז"ל, לע"נ ר' עזיזלה בן שרה ז"ל, לע"נ מרת מנסורה בת כשוור ז"ל, לע"נ קודסיה בת כשוור ז"ל, לע"נ אליהו בן שלום ז"ל, לע"נ שמואל בן חתון ז"ל, לע"נ ניסן בן ננה ז"ל, לע"נ ציפורה בת רחל ז"ל, לע"נ יהודה בן מרים ז"ל, לע"נ אליהו בן בתיה ז"ל, לע"נ מנשה בן שמחה ז"ל, לע"נ דוד בן מרים ז"ל, לע"נ משה בן כורשיד ז"ל, לע"נ אלון בן דינה ז"ל, לע"נ לדידה בת רחל ז"ל, לע"נ לון בת פרווין ז"ל, לע"נ יונה בן אסתר ז"ל, לע"נ אסתר בת פרי ז"ל, לע"נ אברהם דוד בן תמר ז"ל, לע"נ לוציאנו בן מיסה ז"ל, ולע"נ כל נפטרי עם ישראל.

למעוניינים בהפצת העלון: 03-5592523. לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: otzarot.hparasha@gmail.com

"וְנִשְׂאֵי לְבַנֵּי גֵד אֱלִיָּסָף בֶּן רְעוּאֵל" (ב, יד)

מדוע נקרא כאן אביו של אליסף בשם "רעואל"? והלא בתחלת הפרשה (לעיל א, יד) נקרא שמו "דעואל" - "לגד אליסף בן דעואל".

נתן להסביר זאת על פי המובא בספר "אמרי נעם" (מבעלי התוספות), שבשעה שמנה משה את שבט דן לראש דגל, יכול היה שבט גד לטעון, שראוי הוא להיות ראש דגל, לא פחות ממה שראוי לכך דן. הן שניהם היו בכורי שפחות יעקב - דן היה בכור לבלהה, וגד היה בכור לזלפה. והנה דן זכה להיות ראש דגל, ואלו גד רק הסתופף תחת ראש דגל מחנה ראובן.

אמנם גד לא ערער על כך, וקבל את הדין בשתיקה, ושכרו על כך היה שזכה שמשה רבנו יקבר בחלקו.

רמז לדבר נתן למצא בעבדה, שנשיא גד נקרא כאן "בן רעואל" - שזכה להיות בחלקו של זה שהוא רע-אל, דהינו משה רבנו, שהוא רעו של הא-ל.

(חומת אנה לחיד"א)

"וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת כֶּסֶף הַפְּדִיּוֹם" (ג, מט)

שגור בפי העולם, שהמשתתף בסעדת פדיון הבן, נחשב לו כאלו התענה שמונים וארבע תעניות.

ומהו מקור הדברים? מהמלה "פדיום" כאן בפסוק. הן לכאורה לא היתה צריכה המלה להסתים באות מ"ם אלא באות נו"ן - "פדיון". אלא שבאה התורה לרמז בזה, לאותם שמונים וארבע (בגימטריה פ"ד) יום:

פדיום = פ"ד יום.

(רבי מרדכי מנשכיז)

האדמו"ר מ'תולדות אברהם יצחק' הפהן שליט"א בפדיון הבן

"שאו את ראש כל עדת בני ישראל למשפחתם לביית אבתם במספר שמות" (א, ב)

גם בפרשת פנחס כשנמנו בני ישראל כתוב: "שאו את ראש כל עדת בני ישראל... לביית אבתם".

ונשאלת השאלה: מדוע בפרשת במדבר נוספות המלים "במספר שמות"? מהו ההבדל בין המנינים?

מניתם של עם ישראל, המזכרת בפרשת במדבר, נעשתה בסמוך לצאתם ממצרים. רצתה התורה להדגיש את מעלתם שלא שנו את שמם במצרים, לכן אומר הפסוק: "לביית אבתם במספר שמות" - בני ישראל נקראו בשמות אבותיהם.

(בעל הטורים)

"איש על דגלו באתת... יחנו בני ישראל" (ב, ב)

אחד מכל שלשה שבטים נשא דגל הכולל בתוכו את סמליהם של שלשה שבטים.

על פי מה נקבע מי מבין השבטים ישמשו בנושאי הדגלים?

דבר זה נקבע על פי הנרמז בברכותיו של יעקב אבינו לבניו. כל מי שאליו פנה יעקב בלשון נוכח, נתמנה לנושא הדגל:

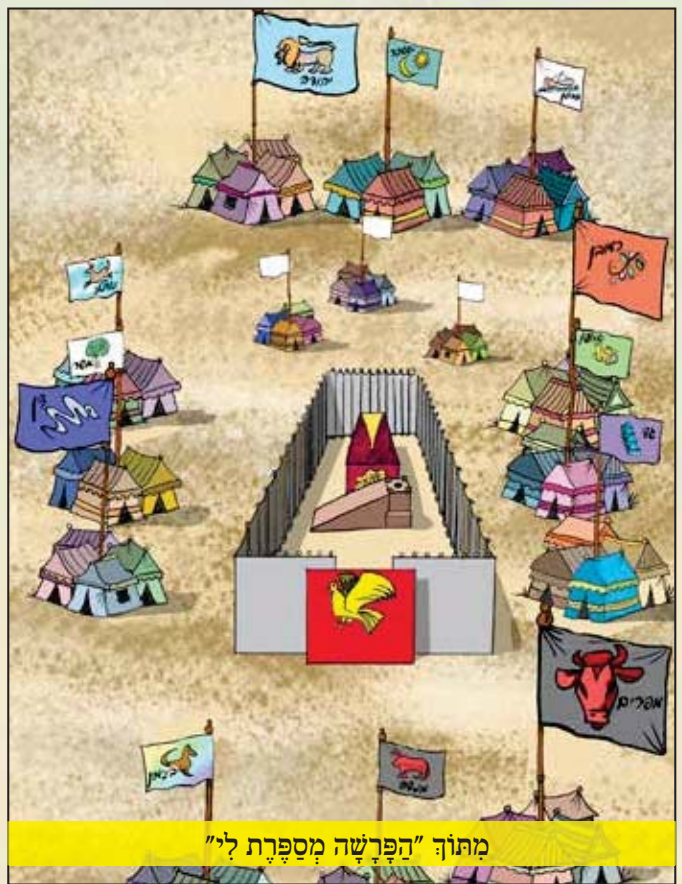
ראובן - "ראובן בכרי אתה"

יהודה - "יהודה אתה יודוה אחיך"

יוסף - "מק-ל אביה ויעזרך"

דן - "לישועתך קנייתי ה"

(בעל הטורים)

מתוך "הפרשה מספרת לי"

הלולא דצדיקיא | חיים הופקוביץ

רבנו עובדיה מברטנורא
יום חמישי ג' סיון (ה' ר"ץ. לא ברור)

שם משפחתו המקורי של רבנו עובדיה מברטנורא הנו "יך-א" - ראשי תבות "יהי רצוני אחיו", ויש האומרים כי שם משפחה זה מיחד על שמו של רבנו עובדיה, על שום הפסוק בנביא (מלכים) : "ועבדיהו היה ירא את ה' מאד" ונקרא "מברטנורא" על שם מקום מוצאם של בני משפחתו

זמן מה לאחר נשואיו התמנה לכהן כרב הקהלה היהודית בעיר צ'יטה די קאסטלו שבאיטליה. באותה תקופה עסק לפרנסתו בתחום הפנקאות, ובעקבות השתדלותו במוסדות השלטון, הצניק לכל הפנקאים היהודיים בעירו אשור רשמי המתיר להם לסגור את הפנקים בשבתות ובמועדי ישראל.

בא' בכסליו ה'ר"ו יצא רבנו עובדיה למסע ארץ, בדרך לארץ ישראל. במהלך המסע שארך כשנתיים וחצי, בקר רבי עובדיה בקהלות יהודיות ברחבי איטליה, סיצליה, אלפסנדריה, וקהיר שבמצרים.

בהגיעו לקהיר התקבל בכבוד ויקר על ידי הנגיד רבי נתן שולאל, שהפציר בו רבות להשאר במצרים, אך לנוכח סרובו של רבנו עובדיה ורצונו העז לעלות לארץ הקודש ולחונן את עפרה, הפקידו רבי נתן על ביתו רחב הידים בירושלים אשר היה ברשותו עוד מתקופת מגוריו בה, ואף מינהו לכהן כרב העיר.

בהגיעו לירושלים, התקבל רבנו עובדיה בכבוד רב. באותה תקופה הייתה בירושלים קהלה יהודית קטנה ודלת אמצעים. פה צניים היו עד שאפלו ספר תורה לא היה ברשותם.

רבנו עובדיה נרתם בכל מאודו לשפור מצבם העגום. הוא גייס תרומות כספיות לטובת אחיו היהודים, שקם את בית הכנסת

המרכזי שנהרס על ידי פורעים ערבים, קומם את מוסדות הקהלה ודאג באופן אישי לחלוקת פספי צדקה לגזקקים.

עם בואו לירושלים הביא רבנו עובדיה לעיר תחייה רוחנית מחדשת. הוא תיקן שעורי תורה והלכה להמון העם, והקים ישיבה גדולה אליה הצטרפו תלמידי חכמים ממגורשי ספרד שעלו לארץ.

באגרת שכתב באותה תקופה מתאר בהתפעלות את אשר ראו עיניו: "ירושלים עם כל חורבותיה ושוממותיה, יש בה ארבעה שוקים ארפים פים מאד, לא ראיתי כמותם".

באגרת אחרת הוא מוסיף ומתאר: "והפתל המערכי אשר הוא קים עדין, רצוני לומר, חלק ממנו - אבניו הן אבנים גדולות מאד, לא ראיתי כגדל האבנים הן בשום בנן קדמון לא ברומי ולא בשאר מקומות"

גלת הכותרת של פעילותו התורנית הנה פירוש על ששה סדרי משנה. את פירושו זה, המאיר את עיניהם של ישראל צעירים ומבגרים כאחד עד היום הזה, התחיל רבנו עובדיה לכתב עוד בהיותו באיטליה וזכה להשלימו בארץ ישראל.

על ההערכה הרבה אותה רחשו לו חכמי דורו נתן להנכח מדברים שכתב הרדב"ז בתשובה לאחר צטוט מפירושו של רבנו עובדיה למשנה: "והאיש הזה מפרסם בחכמה וראש לכל רבני ירושלים, וכל חכמי צרפת וספרד ואשכנז שבירושלים יושבים לפניו וכפופים לו.."

בצידה המזרחי של עיר דוד, למרגלות הר הזיתים, מצויה מערה סגורה וחתומה אשר על פי המסורת טמונים בה כמה צדיקים, ביניהם גם רבנו עובדיה מברטנורא.

זכותו תגן עלינו

"נשא את ראש בני קהת... לעשות מלאכה" (ד, ג)

מדוע על עבודתם של בני קהת נאמר "לעשות מלאכה" ולא "לעבד" כמו שנאמר על בני גרשון ומררי?

עבודתם של בני קהת נקראת "מלאכה" בגלל כמה סבות:

א. אין זו עבודה פיזית, משום שהארון נושא את נושאי, לכן תפקידם נחשב "מלאכה" ולא "עבודה".

ב. משמעות המושג "מלאכה" הוא פעולה הנעשית מתוך כבוד ראש ומחשבה - "מלאכת מחשבת". בנשיאת הארון היה צריך בתכנון סדר הנשיאה בכתף, ובהליכה מתוך יראה, לכן נקראת עבודתם של בני קהת בשם "מלאכה". (אור החיים)

ג. בני קהת נשאו את המשאות על כתפיהם ממש, וזו נחשבת למלאכה - "מלאכת שבת" הוצאה מרשות לרשות.

לעמדתם, בני גרשון ומררי נשאו את המשאות בעגלות, ופעולה זו היא אסור בשם "מחמר", ואינה אחת מל"ט המלאכות, ולכן מכנה "עבודה" ולא "מלאכה".

(משך חכמה)

"ונתנו עליו כסוי עור תחש" (ד, ו)

מהו אותו תחש שהזפירה פאן התורה? היה זה בעל חיים יחיד במינו, שלא נמצא עוד כמוהו. קרן אחת הייתה לו במצחו, ולא הכריעו החכמים אם היה זה מין חיה, או מין בהמה.

אומר היה רבי מאיר: לא נברא התחש עם שאר בעלי החיים בששת ימי הבריאה, אלא בריה בפני עצמה היה. יצור אחד בודד, שנברא בעת שהיו ישראל במדבר, וכל ברייתו לא הייתה, אלא כדי שיעשו מעורו את כסוי המשכן. לאחר שנתגלה למשה, ועשה ממנו את כסוי המשכן, נגזז התחש ונעלם.

(שבת כח:)

הילד שלכם יאהב את החג

חג השבועות של הילדים!

ניתן להשיג באידיש ובאנגלית

ספור מגילת רות ערך ומתאם לגילאי 3 ומעלה, מלווה באורים מרהיבים המחברים את הילד לסיפור המגילה בצורה מרתקת. העניקו לילדיכם חג שמח ושעות של הנאה יהודית אמיתית.

"כל פקודי הלויים ... שנים ועשרים אלף". (ג' ט"ו)

מפני מה שבט לוי היה מועט מכל השבטים?

הרמב"ן תירץ לפי שבט לוי לא היו בכלל עינוי מצרים - מי שהיה בכלל 'פן ירבה' היה בברכת 'כן ירבה'.

שבט לוי לא החזירו את נשותיהם בעקבות עמורם, ואדרבה, נס עשה ה' שנשאר מהם כמספר הזה.

כעסו של יעקב אבינו. (רמב"ן) קללת חכם ... יעקב באומרו בכעסו לשמעון ולוי "מתי מספר - אנשים מועטים" נתקיימו דבריו. (י"א)

יש אומרים, שלא נתרבו, כדי שיהיה נקל לישראל לפרנס אותם. וזה טעם רחוק, כי אין מעצור לה' להושיע ולפרנס עושי רצונו.

יש אומרים, לפי שהם מחנה שכינה, על כן מיעטם ה' על מספר זה, להורות, שאין מחנה שכינה פחותה מעשרים ושנים אלף.

ויש אומרים, שהיה הארון מכלה בהם, שצפה הקב"ה שלא יהיו כולם צדיקים, לכן העביר רבים מהם מן העולם ונשארו קב ונקי, כדי שיהיו כל העוסקים עם הארון צדיקים. (כלי יקר ג' ט"ו)

כתב ה"כלי יקר": ולי נראה לבאר, שבגזירת פרעה, רק בני שבט לוי גירשו את נשותיהם, לכן היה שבט לוי מועט. וזה טעם נכון ומתיישב על הלב יותר מכל ההסברים, ובחר ה' בהם בשל היותם מועטים, כי כן מצינו בהרבה מקומות שהקב"ה בוחר במועט, כמו שכתוב "לא מרובכם ... ויבחר בכם כי אתם המועט מכל העמים". וכן בשלש משפחות הלויים, גרשון, קהת ומררי, היה מררי מרובה באוכלוסין, לכן נתרחק ממשא הקודש שניתן למועטים. (ועיי"ש)

רבינו ה"בית הלוי" העיר שאין זה מקרה שבני לוי היו מעטים במספרם, שהרי פרנסתם היתה מוטלת על שאר השבטים, כדי שיוכלו למלא כראוי את תפקידיהם כמשרתים בקודש וכמורי הוראה. ככל שמספר הלויים היה קטן, הוקל בכך על שבטי ישראל לפרנס ולקיים בכבוד את בני לוי. ("משולחן של בית הלוי" עה"ת)

סיפר הגה"צ רבי אליהו לאפיאן: 'זכורני, שפעם נסע הסבא ברכבת מקובנה לקלם. בקרון ישבו קבוצה של סוחרים יהודים אמידים. הם הכירוהו היטב כי הוא הנהיג את הישיבה בסלבודקה. החלו מדברים בקול, בכוונה, כדי שהסבא ישמע דיבורם, הנה מושיבים שלש מאות בחורים בישיבה ואנחנו צריכים לעמול עבורם ...

פנה אליהם הסבא: 'למה אתם תמהים כל כך על זה ואין אתם תמהים על עצמכם. יש לאחד מכם עשרים סוסים וכולם עובדים עבורו... או ארבעים סוסים שעובדים בשבילו והוא רק אחד!'

אלא כבר אמר שלמה המלך "כי זה כל האדם", כל העולם נברא אלא בשביל "זה"! כל הדומם, כל החי והצומח לא נברא בשביל עצמם, אלא רק בשביל האדם העוסק בתורה וירא את ה'. אם כל הבריאה עובדת בשביל העוסק בתורה, למה תתמהו על זה שאתם עובדים בשביל בני התורה!'

(לב אליהו קרח)

"כל זכר מכן חודש ומעלה תפקדם" - כתב רש"י: "משיצא מכלל נפלים, הוא נמנה לקרות שומר משמרת הקדש!"

כ"ק האדמו"ר רבי אהרן מבעלז היה חוזר הרבה על דברי רש"י הללו בתוספת הטעמה, שצריכים להשיג על הטף מהגיל הרך ביותר, שיהיו ראויים להקרא שומרי משמרת הקודש, ולא להשאיר זאת לימים הבאים כשיגדלו בשנים. ("יהי יוסף")

וימת נדב ואביהוא לפני ה' בהקריבם אש זרה ... ובנים לא היו להם. (ג' ד)
מעשה שהיה אצל הרבי ה"אמרי חיים" מויז'ניץ. נכנס אליו יהודי חסידי והתאונן שהוא טרוד במשך כל ימות השבוע להביא פרנסה לביתו ואינו יכול להתעסק כראוי בחינוך הבנים המוטל עליו. סיפר שהוא נמצא בבית במחיצת ילדיו רק ביום השבת.

אמר לו ה"אמרי חיים" שמוטל עליו להתגבר ביום שבת קודש בכל כוחו להחדיר בבניו חינוך מתוך דוגמה אישית. שיראו אצלו לימוד תורה ועבודת ה' בשבת, בסעודות, בזמירות ואמירת דברי תורה בצורה שזה יקרין עליהם למשך כל ימי השבוע!

אמר אותו חסיד: רבי, אמנם מוטלת עלי מצות חינוך ילדי, אך הנני יודע שויז'ניץ זה "אמת", הרי הרבי מכיר אותי היטב שאינני צדיק גדול, לא ערלכר ייד ולא בעל התלהבות, איך אעשה שקר בנפשי להתנהג למעלה ממדרגתי האמיתית, הרי אין זה אמת?! השיב לו ה"אמרי חיים": דע לך כי למען חינוך הילדים רשאי אדם להתנהג לפעמים אפילו בהתלהבות שהיא מדומה, שהיא למעלה ממדרגתו, בבחינת אש זרה!

והטעים דבריו בדרוש נאה מפרשת השבוע. נדב ואביהוא נענשו בהקריבם אש זרה לפני ה' והכתוב מדגיש ואומר "ובנים לא היו להם", משמע שמה שהם נענשו ונחשב להם חטא במה שהביאו "אש זרה" מפני שלא היו להם בנים. ("ניצוצי התורה" פר' במדבר)

היה זה לפני שנים, קבוצת אברכים חסידיים נכנסה אל מרן הרב שטיינמן, בבקשה מן הלב: יש להם "ילדים מיוחדים" ואין בבני ברק כיתות לחינוך מיוחד בשפת האידיש. הציגו בפניו את הקושי שיש להם, שאם ילמדו בעברית, הילדים הללו ידברו בעברית וצביון הבית עלול להשתנות.

רבי אהרן לייב התרגש מן הדברים. מיד קרא לנאמן ביתו וביקש שידבר עם ראש העיר. למחרת, היתה הבטחה לכיתה, הענין סודר. ("נר לשולחן שבת" מידידי הרה"ג א"ז)

אחרי ארבעים ותשע מגיע חמישים...

"ועד בן חמישים שנה כל בא לצבא לעשות מלאכה באהל מועד" (ד'ג)

השיב הגאון רבי שלמה קלוגר: "בנידון המחלוקת שבין ... ידי אל תהי בו ולא אתערב בזה. הנה אמת שהימים הראשונים היו טובים מאלה, כי בילדותי או בשנותי האמצעיות הייתי אוהב להיות ניצב לריב ולהלחם על האמת.

ואף שידעתי שיהיו מלעזיזים עלי, קיימתי בנפשי את מאמרו של דוד המלך: "כסתה כלימה פני מוזר הייתי לאחי", ואת מאמר הנביא "גוי נתתי למכים ולחי למורטים", ולא חשתי לכבודי, היה לי כח לסבול ולעמוד בפרץ.

אבל עתה לעת זקנותי אין לי כח לצאת במלחמת חובה, ולקבל עלי דברי נרגן ומהלומות...

בזה עלה בלבי לפרש בדרך צחות מה שכתוב "ומבן חמישים שנה ישוב מצבא העבודה", ומה שייך צבא ומלחמה ללויים, הרי הלוויים לא יוצאים לצבא! אלא הכוונה היא: ללויים ניתנה הוראת התורה והמשפט בין איש לרעהו - "וללוי אמר תומיך ואוריך לאיש חסידך ... יורו משפטך", בזה רמזה התורה שעל הלוויים מוטל ללחום מלחמת ה' עם החוטאים, כפי שעשו בעגל. ואם בבן חמישים אמרה התורה שהוא פטור, כל שכן במי שהוא תודה לה' יותר מזה.

ובאמת הריני כזקן שפטור - "פעמים שאתה מתעלם" - בזה אני מלמד זכות על עצמי, והלוואי שילמדו עלי גם זכות למעלה... לכך ידע כי אני לא אתערב בזה, יבוא בעל הכרם ויכלה קוציו!" (שו"ת "האלף לך שלמה" רנ"ד)

ומה בן חמישים צריך להיות?

בעת כינוס הקונגרס הגורלי בשנת תרכ"ט הגיע לבודפסט ה"כתב סופר". אחד מגדולי תלמידי, הגאון רבי משה עקשטיין, הלך להקביל את פניו באכסנייתו. בתחילה המשמש לא נתנו להכנס, אולם רבי משה הפציר בו וניאות.

כשנכנס, השתומם מאד למצוא את מורו ורבו בוכה בדמעות שלישי. "על מה בוכה רבינו?" שאל.

ענהו ה"כתב סופר": 'היום מלאו לי חמישים שנה, ומכיון שהכתוב אומר "ובמשוך היובל המה יעלו בהר" מרומז כאן כי בהגיע האדם ליובלו עליו לעלות בהר ה' - 'המה' עולה בגימטריא חמישים - לפיכך, בהתבונני במיעוט ידיעתי בתורה וחסרונותי נתמלאו עיני דמעות, על זה בוכה אני!' (החכמת חיים" עמ' רכ"ט)

" כל בא לצבא ... כל יוצא צבא"

סמוך להכרזת האו"ם על כינון המדינה, באחד מלילות כסלו של שנת תש"ח, בשעה אחת אחר חצות נפגש הרב מפוניבז' במקום חשאי עם מר חיים ישראלי, סגן המטה הארצי של ההגנה, שמילא תפקיד מרכזי בארגון צה"ל ואחר כך מראשי מערכת הבטחון ויועצם הקרוב של מרבית שרי הבטחון במשך חמישים שנה!

מר חיים ישראלי הבהיר באותה שיחה, כי הוא אישית, שפעל בנעוריו כשליח ארגון "החלוץ" בעיר פוניבז' מכיר יפה את חשיבות פעוליו של הרב כהנמן ומשוכנע לחלוטין שהשיבות חייבות להמשיך להתקיים כדי שתשרוד תורה בעם ישראל.

"אין להעלות שדווקא כעת בקום מדינה עברית נגרום חלילה לשכחת התורה מעמנו!" הוסיף בהטעמה, עם זאת לא הסתיר את העובדה שהיתה ידועה כי ב. ג. מגלה נוקשות רבה בנושא.

מרן הרב היה מזכיר בשנים הבאות את המפגש הגורלי הזה בתוספת משפט נוקב ומאלף: "אם האנשים האלה, רחוקים מתורתנו הקדושה הבינו שיש צורך חיוני לקיים ישיבות ולומדי תורה בישראל - כמה עלינו עצמנו להיות חדורי הכרה זו, לפעול בהתאם לכך, דהיינו ללמוד הרבה ובהתמדה ולהרבות לומדים!"

בשיחה אחת שאל הרב מפוניבז': מקובל שמלאך המופיע בעולם מתגלה בדמות התפקיד והשליחות שהוטלה עליו למלא. אם כך, אותו מלאך שנשלח במלחמת עי, להוכיח את ישראל על ביטול תורה, מדוע התגלה אל יהושע בדמות שר צבא חמוש בחרב ולא בדמות זקן יושב בישיבה!?

תירץ הרב שבהופעה זו ביקש המלאך לרמוז כי התוכחה אשר בפיו על ביטול תורה אינה תוכחת מוסר רגילה - מנקודת מבטו של איש התורה - כי אם תוכחה הבאה מפיו כאיש צבא. שכגיבור מלחמה מנוסה רואה בביטול התורה סיכון צבאי מובהק, שעל יהושע להבין כי יש למנוע ביטול תורה בכל מחיר! (הרב מפוניבז' ח"ג)

סיפר ידידי, הגאון ר' יהודה פ': היה זה בין שתי מלחמות העולם. אחד האחים של אמי, בחור יקר, רבי מנחם מנדל ברין, הגיעה שעתו להתגייס לצבא הצ'כי.

והנה באותו זמן עבר בעיירתנו האדמו"ר ה"מנחת אלעזר". אנחנו היינו משפחה לא חסידית, אבל ראו בזה הזדמנות פז להתברך על ידו. דודי הזכיר את שמו וביקש ממנו ברכה שלא יגייסוהו. אמר לו ה"מנחת אלעזר": 'מנדל, אתה לא תשרת!'

כחודש לפני שהיה עליו להתגייס חטף כאבי שינים נוראים אשר בגינם כמעט ולא אכל ורזה כעשרים קילו! כשהגיע ללשכת הגיוס מראהו היה מזעזע, שדוף וחיוור, שחררוהו לאלתר... והנה לפלא, מיד אחר כך עזבוהו הכאבים וחזר למצבו כמקודם! ("נר לשולחן שבת")

השבוע יחול יום הזכרון לגאון רבי חיים אלעזר שפירא בעל ה"מנחת אלעזר", האדמו"ר ממונקטש, ב' סיון תרצ"ז

מעט מתוך צוואתו

כי לא ידע האדם עתו. 'מוקנים אתבונן', הגאון המובהק רבי שלמה קלוגר אשר כתב את צוואתו הראשונה בהיותו בן חמישים שנה ורמז "בשנת היובל הזאת תשובו ... ובפרט כי אני בן ז'ן שנים ועבר עלי שמיטה אחת אחר היובל, על כן ארשום איזה דברים בתורת צוואה:

א תלמידי שיחיו - אשר מעולם לא קראתים בשם זה כי המה לי כבנים וחברים ורבותי, כמו שאמרו חז"ל 'מתלמידי יותר מכולם', עם כל זה כיון שאצל רבים מהם הוא חביבות ביותר להקרא 'תלמידי', הפעם אעשה רצונם. נא להזהר ללכת בדרכנו!

א הארון יעשו מדפי השולחן של שבת בבית המדרש שלי כמו שעשו לאבותינו. א ילבישוני את הטלית אשר הורגלתי ללבושה במנחה של שבת קודש והוא של אבי מורי זיע"א, ולא יפסלו בו הציצית כלל. א לא יספידוני בפני מיטתי ושלא בפני, ובפרט לומר עלי תואר 'צדיק' ו'חסיד' או 'גאון' שאין בי בעוונותי הרבים.

א הנה תסלחו לי בני ביתי ובתי כי לא הנחלתי לכם בית ועושר. כפי שלמדתי מאבותי ורבותי, לא לקחתי מעות ממחללי שבת ובני התערובת וכיוצא, וכוונתי לשם שמים. בזה הפקרתי כסף תועפות להרבה מליונים. ברוך ה' איני מתחרט על זה כי זהובים כאלה שאינם כראוי יוכלו לגרום חורבן בנפש לו ולזרעו אחריו ...

א נא לפרסם מיד אחרי פטירתני ולבקש מאנ"ש, בפרט מאנשים שאינם חסידים מיוחדים בתורת ידידים שנתנו לי קוויטלך עם מעות פדיון בחושבם כי הנני צדיק, קדוש וטהור. אמנם באמת לב יודע מרת נפשו ואולי נהפוך הוא והמעות גזילה... ולמען נחדל מעושיך דינו, הגם כי יש לדון אותי לכף זכות, כי הנה רבים פעלו ממני עצות או רפואות טובות ומועילות שנתתי להם.

עם כל זה כאשר כמה לא פעלו אולי הוא בכלל גזילה דרבנן כמו אסמכתא, כי אם ידעו שלא יפעלו וגם שאיני צדיק, לא היו נותנים, לכן אבקש ברחמים לומר שמוחלים לי, שנתיתם היתה מדרך אוהב לאוהב להחזיקני, וגם התפללתי בעדם כפי כוחי ... (בצוואתו כ"ה סעיפים: הנני נותן רשות להעתיק או להדפיס הצוואה כדי שיהיה לזכר עולם, גם שיקיימו ויסיעו הדורים במקומות רחוקים לקיים דבריו... ילמדו מוסר ויהיה להם לטובה.)

הקלדה	איכות מכון הוצאה לאור	עריכת תורנית
ניקוד		הגהה
עימוד	עריכת ספרי קודש והוצאה לאור	מפתחות
הדפסה	054-850-4410 e0548504410@gmail.com	יעוץ והדרכה

עלוך שבועי מבית 'בני אמונים' וכל מאמיניהם

מאוצרות אמונים

פניני אמן ותפלה בפרשה

'לראש ולא לזנב'

"ואתכם יהיו איש איש למטה איש ראש לבית אבתיו הוא" (דק)

פרש רבי משה חפץ מחכמי איטליה:

במסכת יומא (כב ב) אמרו חכמים: "אין מעמידין פרנס על הצבור אלא אם כן קפה של שרצים תלויה לו מאחוריו [שיש פגם ביחוס משפחתו (רש"י ש"ס)], שאם תזוז דעתו עליו, ואמרים לו חזר לאחוריק". ומעשה היה באיש ריק שבא מגוע גדולים אשר פגע בחכם שבא ממשפחה פשוטה על דבר יחוסו. הגיב אותו חכם: "וכי במה מתגאה הפוגע? הלא אני ראשית יחוס משפחתי, ואילו בו הסתים יחוס משפחתו..."

כאן מעיד הכתוב, שאכן קדברי חכמים, נשיאי המטות לא נבחרו ממשפחות רמות יחס, ואולם מכל מקום לרב גדלותם, כל אחד מהם: "איש ראש לבית אבתיו הוא" - שבו החל ראשית יחוס משפחתו.

על פי דבריו פרש רבי גרשון שטרן רבה של מאראש-לודאש את בקשתנו בעת אכילת ראש כבש לגיל ראש השנה: "שנהיה לראש ולא לזנב" (ש"ע או"ח תקפג ב) - שנוכח להיות 'ראש' ליחוס משפחתנו, ולא חלילה 'זנב' - סוף היחוס.

מלאכת מחשבת [ונגזיה ע"ת]: 'לקוטי הגרשני' - כללים, ח"ג בהקדמה

הזכרת היחוס בקריאת התורה

"ויתלדו על משפחתם לבית אבתם" (ח א)

מדברי המדרש על פסוק זה למד רבי הלל ליכטנשטיין מקולומביא טעם למנהג ישראל לקרוא לעולה לתורה בשמו ובשם אביו (רמ"א או"ח קלט א):

מובא במדרש (ילק"ש במדבר רמז תרפד): "בשעה שקבלו ישראל את התורה נתקנאו אמות העולם בהן... סתם פיהם הקדוש ברוך הוא, אמר להן: הביאו ספרי יוחסין שלכם... כדרך שבני מביאין - ויתלדו על משפחתם". כיון שזכו ישראל לקבל את התורה בזכות יחוסם, לפיכך כשנקראים הם לעלות לתורה, יש להזכיר את יחוסם.

מקני יודיש

מקום קובע בבית הכנסת

"והנו בני ישראל איש על מחנהו ואיש על דגלו לצבאתם" (כב)

על לקח חשוב הנוגע לתפלה ומקומה בפסוק זה עורך רבי יעקב אבוחצירה:

חכמים החשיבו עד מאד את חובת קביעות המקום לתפלה בבית הכנסת, ואמרו (ברכות ב): "כל הקובע מקום לתפלתו אלקי אברהם בעוירו". חובה זו נרמזת בפסוק שלפנינו: "והנו בני ישראל" - בתפלתם, "איש על

מחנהו" - במקום הנתי השכינה בבית הכנסת, "ואיש על דגלו" - במקומו הקבוע.

פתחי חתם

שלושה סימנים בשבת

"איש על דגלו באתה לבית אבתם יחנו בני ישראל" (כב)

ב'לקוטי ראובני' בפרשתנו הובא, שעל גבי עמוד הענן שהיה קבוע בפרך המכונה, מעל ארון העדות, היו מאירות אותיות "ה'"; במשך ימות השבוע היו הן מרחפות לסרוגין על ארבעת הדגלים שחנו בארבעת צדי המשכן, ואלו ביום השבת הן נשארו חונות על אותו הדגל, מכניסות השבת ועד צאתה.

על פי דבריו באר היעב"ץ את שאנו אמרים בזמר 'מה יפית' בליל שבת: "דבר סימן טוב לך במן ואת דגל, סמבטיון המתגלגל"; כלומר מלבד העבדה שבשבת לא ירד מן, ונהר הסמבטיון נח מהתגעשותו, התוסף סימן נוסף למנוחת השבת - ששם "ה' נח על אותו דגל מכניסתה עד צאתה.

סדור בית יעקב עמ' קנה

מבאר אמונים

מקורות בפרשה על מעלת עניית אמן

להזהר לא לבטל אף אמן

"ואתה הפקד את הלויים... והלויים יחנו סביב למשכן העדת ולא יהיה קצף על עדת בני ישראל" (כג-כ)

כתב רבי יעקב אבוחצירה:

"הלויים" גימטריה אמן, והלויים לשון חבור. שעל ידי אמן מתחברים השמות הוי"ה ואדנות [שהן בגימטריה אמן]. ובא הקדוש ברוך הוא להזהיר את משה, כדי להזהיר את ישראל על ענין זה, שיהיו זהירים וזריזים בענין הזה במאד מאד, משום שפעולת רבות נעשות למעלה על ידי עניית אמן, שהרי על ידי זה מתחברים השמות, ומעלים העולמות ומורידים השפיע.

וחזר ואמר 'והלויים יחנו סביב למשכן העדת' להזהיר אזהרה אחר אזהרה לעונים אמן, שישמרו שמירה גדולה שלא לבטל שום אמן... וכשישמרו לענות אמן, אפלו נגזרה עליהם גזרה גדולה מתבטלת וזה שכתוב: 'ולא יהיה קצף על עדת בני ישראל' וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (שבת קט"ב) ש'העונה אמן בכל כחו קורעין לו גזר דין של שבעים שנה'.

פתחי חתם

'בנים' שבאו מחמת התפלה

"ואלה תולדות אהרן ומשה ביום דבר ה' את משה בהר סיני" (א)

פתח הפתוב: "ואלה תולדות אהרן ומשה" ולא מנה אלא את תולדות אהרן. הכי צד?

פרש האור החיים הקדוש:

במדרש (ויק"ר ה) הובא שכשנגזרה מיתה על בני אהרן התפלל משה שתתבטל הגזרה. ולפי שתפלה עושה מחצה נצלו שנים מהם, אלעזר ואיתמר, בזכות תפלתו. ויש לומר כי לפי שנגזרו בזכות תפלתו, החשיבם הכתוב כבניו.

הוסיף ואמר בעל הלב שמחה' כי לפי זה אף עם ישראל כלו נחשבים כבניו של משה, שהרי כלם נצלו מעניש על חטא העגל בזכות תפלתו.

אור החיים; לב שמחה'

הרחק משכנו רע ומרשעי

"משפחת בני קהת יחנו על ירך המשכן תימנה" (ג טט)

ויסמוכין להם דגל ראובן החונים תימנה, אוי לרשע ואוי לשכנו, לכה לקו מהם דתו ואביכם ומאמתי וחמשים איש עם קרוח ועזתו ושנמשכו עמהם במחלקתם" (רש"י).

במשנה (אבות ז א) מבאר כי כיון שדרכו של אדם להגדר אחר שכניו וללמד מפעשיהם, לכה: "הרחק משכנו רע ואל תתחבר לרשעי".

על מסר נוסף הטמון בדברי המשנה עמד רבי גרשון שטרן רבה של מאראש-לודאש:

בגמרא (ברכות ח א) מבאר כי: "כל מי שיש לו בית הכנסת בעירו ואינו נכנס שם להתפלל, נקרא שכן רע"; לפיכך שנינו במשנה: "הרחק משכנו רע" - ממי שאינו נכנס לבית הכנסת כדי להתפלל, כדי שלא תלמד מפעשיו ותתפלל ביחודות, אולם מאידך אף בשבתה בבית הכנסת: "אל תתחבר לרשעי" - לאלו המבזים את כבוד בית הכנסת והתפלה בכך שמדברים בהם דברי חלין.

'לקוטי הגרשני' על אגדות הש"ס ח"ב עמ' נג

טוב להתפלל במחצת הצדיק

"והחנים לפני המשכן קדמה לפני אהל מועד מזרחה משה ואהרן ובניו" (לח)

ויסמוכין להם דגל מחנה יהודה, והחונים עליו יששכר וזבולון. טוב לצדיק טוב לשכנו, לפי שהיו שכניו של משה שהיה עוסק בתורה נעשו גדולים בתורה" (רש"י).

משמעות חשובה נוספת לכלל: "טוב לצדיק טוב לשכנו", הביא מרן היחוס סופר: "סגלה נפלאה שתתקבל התפלה ביותר בעמדו סמוך לאיש צדיק... וטוב לצדיק טוב לשכנו".

דרשות חתם סופר ח"ב עמ' שנו

נוהג היה האדמו"ר רבי מאיר'ל מאמשינוב, לשהות שעות ארוכות כדי לענות אמן אחר ברכות השחר מפי המתפללים במנגינים הרבים שהתקיימו בבית מדרשו שבשכונת בית וגן.

צדיק שומר אמונים

גלב"ע כ"ז איר תשל"ו

ברכת המזון - בקשת רצה (ב')

יום גדול וקדוש

בנסח בקשת רצה' אנו מדגישים "כי יום זה גדול וקדוש הוא לפניך... הדגשה זו מבטאת את העבדה, כי אין מהות השבת רק שביתת האדם מעמל ששת הימים ומיגיעתם, אלא שביתתה ומנוחה של קדשה; עקר חובת האדם ביום השבת, היא 'לקדש' את יום השבת במנוחת הנפש, באמצעות נצול הזמן הפנוי ללמוד התורה, וכפי שהביא הטור (או"ח רב) בשם המדרש: "אמרה תורה לפני הקדוש ברוך הוא: רבוננו של עולם, כשיכנסו ישראל לארץ, זה רץ לפרמו זה רץ לשהה, ואני מה תהא עלי? אמר לה: יש לי זוג שטנים ממולאכתם ויכולין לעסק בך" וכתב הטור: "על פן צריך שיקבעו מדרש (ביום השבת), להודיע לעם את חקי האלהים ואת תורותיו".

ובבית יוסף שם הוסיף והביא בשם המדרש (תנחומא ויקרא): "אמר הקדוש ברוך הוא למשה: יד ועשה לי קהלות גדולות בשבת כדי שילמדו כל הדורות הבאים אחריך להקהיל קהלות בכל שבת, להקניט בבתי כנסיות ובתי מדרשות ללמד בהם תורה לרבים... אמר להם הקדוש ברוך הוא לישראל: אם אתם נקהלים בכל שבת ושבת בבתי כנסיות ובבתי מדרשות וקורין בתורה ובנביאים, מעלה אני עליכם כאלו המלכתם אותי בעולמכם".

מדברי חכמים למדנו כי התורה היא בת זוגו של השבת, ובאל התורה נחשבת השבת רק כחצי דבר. על פן תקנו לנו בבקשת רצה' לומר: "פי יום זה גדול וקדוש הוא לפניך" - יום השבת הנו 'גדול' ומשלים, רק כשהוא 'לפניך', דהיינו: "לשבת בו... כמצות בצונף", כפי שצוית, לשבת בו וממלאכה מדר ולעסק בתורה מאידך (להורות נתי' להגרי"ג נשטערן) - מועדים, ח"ב עמ' מח).

השגתו של רוכל

משמעוהו הפשוטה של צמד המלים: 'גדול וקדוש' היא: 'גדול' - שיש בו חלק מרומם באפן המובן על פי השגתו, ו'קדוש' - שאין לנו תפיסה כלל בעמק מהותו (ע"פ מלבי"ם יחזקאל לח כו).

מרו' החתם סופר' היה נושא על קף את משלו: משל' ליהודי רוכל פשוט, בן עברה נדחת, אשר בקר בפטרבורג הבריאה. כאשר עבר סמוך לארמונו הצאר והבחין בגנת הארמונו המטפחת, לא יכול היה להתגבר על סקרנותו. הוא התגנב לתוכה, מבלי לדעת כי גנת הארמונו היא. תוך כדי שהוא צועד במשולבו הגן ומתפעל מהצמחיה המרהיבה ומתפלא המופתית, הופיע מולו לפתע הצאר הרוסי.

הצאר כבש את כעסו על הפלישה לגבולו והחל לחקק את היהודי: "מי

אתה?" שאל. "פלוגי מעירה פלוגית", השיב היהודי. "ומה מעשיך?" המשיך הצאר להתענון. "רוכל אני", השיב הלה, וכדרכם של יהודים השיב מיד בשאלה נגדית: "ימי אתה אדוני?" "ניקולאי שמי", השיב הצאר הקמוס. "ומהו עסוקך?" המשיך היהודי התמים לשאל. "אני הצאר של רוסיה", השיב הצאר כשהוא מבליע חוזר על תמימותו של ההלך. "צארו?" הגיב היהודי כשהוא מביט בפרחב הירק שסביבו, "אינני יודע מה זה, אך אני מניח שאו פרנסה די טובה..."

"הנה לנו המחשה", אמר החתם סופר, "כיצד מסתכמת השגתו של רוכל בן עברה נדחת בצאר הגדול של רוסיה. ומכך - להבדיל אלפי הבדלות - נוכל להבין עד כמה קטנה השגתנו בגדלת השבת הקדושה" (ערוי' מס' ה' תר"ו).

יום גדול - החלל מ'שבת הגדול' הגאון רבי זליג ראובן בנגיס אב"ד ירושלים הביא בשם המפרשים שהשבת שלפני הפסח מכנה 'שבת הגדול', כי משבת זו ואילך הכירו הכל בגדולתה של השבת על ששת הימים, ואולם מאז כל השבתות מגדרות 'יום גדול', כנסח בבקשת רצה'.

ובאר הגר"ר: עד ליציאת מצרים טעו אנשי העולם וסברו שפחם של ששת ימי המעשה גדול מן השבת, שהרי במהלכם ברא הבורא את כל ברואי העולם, ואלו בשבת נח ולא ברא מאום. אולם בשבת שקדמה ליציאת מצרים הבינו הכל את גדולת השבת, כי מיום השבת ואילך, עד עצם היום הזה, לא התחדשה ולו ברה אחת, אלא כל הבריות הן תולדות של הבריות הראשונות שנבראו בששת ימי בראשית. ומיום השבת והלאה מנהיג הקדוש ברוך הוא לבדו את הטבע בהשגחה ובשליטה מחלטת, כפי שראו הכל ביציאת מצרים שהתהפכו כל סדרי הטבע. כח שליטה זה שהוא מעל ומעבר לכל כוחות הבריאה, טמונו ביום השבת, ועל פן נקראת השבת 'יום גדול וקדוש' (לפניות ראובן - אגדה ח"ב דרושי" עמ' קמא).

יום גדול ללא שעור

פרוש נוסף לשבח 'גדול וקדוש' הביא האדמו"ר רבי יחזקאל שרגא ליפשיץ הלברשטאם מסטרופקוב: סגולתו המיוחדת של יום השבת היא, שיכול האדם להוסיף עליו בהקדמת כניסתו ובאחריו יציאתו ככל שיחפץ, ותוספת זו מתקדשת בקדשת השבת. והו' שאנו אומרים: 'כי יום זה גדול וקדוש' - יכול הוא להיות גדול ולהתקדש מעבר לשעורו, אם נקפיד 'לשבת בו ולנוח בו באהבה' - להוסיף עליו, לא מתוך חיבונג, כי אם מתוך אהבת ה' (דברי' יששכר דב' עמ' קסד).

זמירות השבת שהחיו מתים

לקום את מצות ה' לשבת ביום השבת מתוך רב שמחה.

כאשר הגיע הצדיק לבית שבו הוא מבקש ברגש: "חי זקוף מך, לקוראי שמך, שמע עליון ואל תחרש לךש ואביון, וקבל ניש וגם הגיון..." הסכימו כל פמליא של מעלה כי יש להחיות ולזקוף את קומת הנו הנרצח, וכך התרחש הנס המפלא:

נשמתו של הנו חזרה לגופו. הוא התעורר כמו מתוך חלום, הזדקף על עמדו והביט סביבו בבלבול. אט אט הוא וזכר בכל אשר התרחש עמו בשעות האחרונות. היה זה בעצמו של ליל שבת קדש, והנער בקש לשוב לביתו אל משפחתו שבדאי דואגת לשלמו. דלת החדר הייתה נעולה, והוא חכך בדעתו כיצד עליו לנהג: אם ינקש על דלת החדר ויבקש מבעל המקום לצאת, בודאי לא יסכים הלה לשחררו, מפחד פן יענש בידי ראש העיר שלא יאמין לספורו. יתכן אף שהלה הנרגוה מתוך בהלה וחסר אמן.

לא נותרה לו בררה אלא לטפס אל החלון הגבוה, להדחק מבעד לסוגרים ולברת דרכו אל היער הסמוך.

המקום היה מחוץ לתחום העיר, ועל פן החליט הנער להעביר את השבת בין יציא היער, ומיד במוציא השבת מהר לרוץ לעיר לעבר בית אביו.

בשעה שרץ הנער אל בית אביו, סיס האב את אמירת ההבדלה. פניו שהיו עד לאותו רגע מאירות וזרחות משמחת השבת, החלו להשתנות לרעה. הפאב הנורא שהדחיק משף כל השבת, צף לפתע במלוא עצמתו והכחי עמד לטלטל את כל ישותו.

האב כבר חלץ את נעליו כדי לשבת שבעה, כאשר לפתע נפתחה הדלת, ויבא הרגו ברגליו.

רבי מרדכי יפה התקשה להאמין למחזה. בתחלה סבר כי זהו מחזה תענועני ודמיון, אלא שהנער הנרגש מהר להסביר: "אכן, אבא, כבר הייתי בעולם העליון, עמיתי בפני בית דין של מעלה, כשליפתם פצע וגוהר המעורר והחל להשמע בהיכל בית הדין.

התאמצותו לכבש את פאבך לכבוד השבת ולכבוד הבורא יתברך שצוה לשמח בה, עוררה רחמים בשמי מרומים, והקול יצא מאת בית דין של מעלה להשיבני חזרה אל העולם הזה".

בינתיים כבר הספיק ראש העיר לשמע על העלמותו של הנרצח. בפיו של השומר לא היה כל הסבר לפשר ההעלמות, אולם כטרם יעשה עמו דין, החליט ראש העיר לגשת לבית הוריו הנרצח כדי לברר את הענין. ומה רבה הייתה הפתיעתו כאשר גלה את הנער יושב ומשוחח עם הוריו כאחד האדם.

כאשר שמע ראש העיר את הספור שמאחורי הגס הנפלא, בקש לרשם בעבורו את מלות הזמר, ומאותו היום ואילך התפרסם גגון מה יפית' בפי כל, יהודים וגוים כאחד.

'פתבי רבי ישעש ש"ב עמ' קלח

מספורי המגיד

"קדיש על החי" [סיפור היסטורי מרתק בעיבוד חדשני]

פרק ד'-מלון עולה בלהבות.

תקציר של השבוע שעבר:

יצחק סאלאן נצר למשפחה מגולי ספרד שהשתקעה בפולין, אמנם היא שומרת על אורחות חיים ספרדיים אך מתערה עם הקהילה האשכנזית ונישאת לה, האבא ר' שלמה מתגורר בלבלין הוא סוחר בסוסים אך ראשו ורובו שקוע בש"ס ופוסקים, כל ימיו מכאוב בשל צער גידול בנים שמתים עליו בזה אחר זה, אך לאחר שנים רבות זוכה הוא לבר קיימא אחד, הלא הוא יצחק שגדל כעילוי מופלא ויפה תואר ביותר, הוא מגדל אותו כב תורה אמיתית שכל הווייתו תורה ויראת שמים, בגיל י"ז שנים הוא נישא לחיזי טוביע פרנס מהכפר לולה מרינסקה שבקרבת לבלין הוא עובר להתגורר סמוך לבית חותנו ר' שלמה זלמן תלמיד חכם מופלג שלומד תורתו מתוך הדחק, ר' שלמה שזכה לתורה וגדלה במקום אחד נוטל את כל עול החזקת בנו על צוואתו, הוא גם קונה לו דירה רחבת ידיים היפה ביותר במקום מושבו.

לאחר שנה וחצי חובק יצחק בן בשם שימעליה על שם הסבא מצד האשה, הוא שקוע כל כולו על התורה והעבודה, אך כחודשיים ומחצה לאחר לידת בנו מגיע אביו אליו לביקור פתאומי, הוא מספר לו על יחשה גדולה שממתינה לו בעיר אמסטרדם, החדד ר' יעקב פערלמוטער שמתגורר כמה עשרות שנים במקום ועשיר מאד [רכשו נאמד בכ-3 מליון מרקם עושר אגדי ביותר] נפטר לאחרונה, החדד לא הותיר אחריו זרע של קיימא לפיכך כתב צוואה בה הורש את כל נכסיו לאחיו הצעיר ר' שלמה, כדי לזכות בירחיה חייבים לנסוע לאמסטרדם ולהתייצב בפני בית המשפט, הוא מצייד אותו עם מסמכים רבים ועם סכום כסף גדול שיספיק לכל ההוצאות הנלוות. האבא משער שכל המסע לא יארך יותר מג' חודשים ומבקש את רשת כלות הצעירה שתתן לבעלה הצעיר לנסוע לשם.

הכלה הצעירה מתנגדת למסע הזה בכל תוקף, היא לא מוכנה לשהות זמן רב כל כך לבד, אבל לאחר מסע שכמעט גדול מצליח הוא לקבל את הסכמתה הכפויה למסע. לאחר שהוא מתחייב לסדר את המסע רק עם עגלונים יהודים יראי שמיים.

החלק הראשון של המסע התנהל כפי שרוב שלמה תכנן, העגלון חיים פרץ וולקוביץ היה "רב אמן" במקצועו, הוא הכיר את הדרכים כעל כף ידו, ועגלתו החזקה שרתומה הייתה לצמד סוסים אבירים נערכה כהוגן לדרכים ארוכות ומייגעות, פרסות סוסיו פורזלו כיאות שלא יכשלו בדרכים מעוקשות, מהירים היו כנשרים, גם כשהדרכים היו קשות וזרועות מהמורות לא התעכבו, מדי ערב קיבלו מספוא עשיר ולינה באורווה מכובדת להחלפת כוחות ליום המחרת.

נראה היה כי כל יום מתוכנן היטב, בלי הפתעות ועיכובים, הוא הכיר את כל ה"סטאנצייס" וה"קרעטשמעס" (בתי הארחה יהודיים שהיו בתי מלון ברמה סבירה) שבצירי הדרכים, למעט פעם אחת שלא מצא בשום אופן בית הארחה ראוי לשמו. יצחק היה שבע רצון מאד, לפי הערכתו לא יתעכב זמן רב בדרכים, אמנם לא תמיד יכול היה להתפלל במניין, פריבילגיה זו איננה שמורה להולכי דרכים, אבל גמרתו צמודה הייתה אליו ורוב שעות היום שקוע היה בה, לומד בה בעיון כאילו הוא מצוי בבית המדרש.

כשחש עייפות מלימוד ארוך היה עושה הפסקה קלה, או אז נהנה היה מהמראות המדהימים שחלפו על פניו, העגלה הייתה חולפת על פני ערים וכפרים בעלי שדות רחבות ידיים, לא אחת ראה מראות נוף מדהימים ביותר, הוא חרש בדרכו את פולין כמעט מצד אל צד.

מידי ערב נעצרת הייתה העגלה במקום בו ניתן למצוא אכסניה יהודית ראויה לשמה, חיים פרץ יודע היכן למצוא אותם, הייתה לו אוריינטציה (חוש התמצאות) מושלמת, הוא הכיר את פולין כעל כף ידו (ולא רק). חבריו העגלונים היו מלגלים עליו בהומור רווי קנאה, שאם ייפול בתוככי הגונגל האפריקאי חזקה שימצא מקום היכן להתארח, לעולם לא יטעה להיכנס לכפר של קניבלים (אוכלי אדם עם הכשר מהודר ביותר).

לאחר שבוע וחצי נפרד ממנו, כאשר הגיע לגדנסק עד הנמל, חיים פרץ לא זנח אותו גם לאחר שהגיע למקום, הוא איתר ספינה חזקה שנעה אל העיר הורן שבצפון הולנד, הוא העלה אותו לספינה ודאג לסידור כל חפציו, יצחק היה נפעם מאד, לראשונה נוסע הוא בספינה, הוא קיבל תא נפרד, כדי שלא יצטרך לשהות בחברת אנשים שאינם מהוגנים. הים היה רגוע מאד וכמעט לא גלי, המסע לא היה ארוך מדי, יומיים ומחצה שטה הספינה ברחבי הים הגדול בלי תקלות, כמעט שלא חש בחילות (מחלת ים) תופעה שמלווה אנשים שאינם רגילים במסעות ימיים, את רוב שעות הים היה עושה על גבי הסיפון כשגמרתו צמודה אליו, איש לא יצר עמו קשר, כך יכול היה לשבת על סיפון האוניה ולשאוף לקרבו אויר צח, ליהנות ממרחבי הים ולראות את נפלאות הבורא, כשום דבר לא מערבל את תחושותיו, כי מים תכולים מקיפים אותו מארבע רוחות השמים, רק הוא לבד עם הבורא.

מפעם לפעם התזו הגלים עליו והרטיבוהו כדי שיטעם מעט ממליחות הים, באותם ימים לא פסק פיו מלימוד ותפילה ואמירת תהילים. כעבור יומיים וחצי הגיעה האוניה אל מחוז חפצה בנמל של צפון הולנד. הנסיעה התנהלה עד לאותו זמן, כשעון שוויצרי, יצחק שמח מאד, הוא ראה סייעתא דשמיא שמלווה אותו על כל צעד ושעל, עכשיו הבין עד כמה אביו צדק כשביטל את כל חששותיו.

אלא ששמחתו הייתה מוקדמת מאד, החלק השני של המסע השתבש לחלוטין.

התקיים בו הפתגם "דער מענטש טראכט און ג-א-ט לכאכט" האדם מכין לעצמו כל מיני תוכניות, אך יושב בשמים, המכוון מצעדי גבר, ישחק למו. כאשר אדם עושה את כל ההכנות, חושב הוא שבכך מכסה את הכל, אבל "אין אדם נוקף אצבעו למטה אלא א"כ הכריזו עליו מלמעלה" וליצחק הוכנה בשמים תכנית פעולה שונה לחלוטין ממה שרוב שלמה אביו הכין.

אם עד עתה מלווה היה על ידי אדם מיומן ביותר, שהקל עליו בכל שלב ושלב, עד שכמעט לא חש את טלטולי הדרכים, החלק השני של המסע קרס תחתיו לחלוטין, בער אופנהיימר העגלון היהודי שזומן עבורו ועליו סמך אביו, חלה לפתע מאד עד שלא יכול היה למלא את חלקו, הוא לא שלח ממלא מקום תחתיו, בשל מחלתו הפתאומית.

מספורי המגיד

יום תמים המתין יצחק סמוך לנמל נבך כולו, הוא אינו רואה יהודי שיזכיר בצורתו את בער אופנהיימר, אביו תיאר לו את דמותו היטב, עד שלא היה מקום לטעות בו, אולם יצור כזה לא נראה באופק, יצחק היה מבוהל לחלוטין ולא היה לו את מי לשאול, הוא אמנם פנה בגרמנית אל עוברי אורח, אך לפתע גילה כי השפה ההולנדית שונה מאד מהשפה הגרמנית ולא היה איש שיבין את שפתו.

האנגלית והצרפתית בהן ניסה את מזלו, לא הניבו כל תועלת, מתברר שהרבה אנשים חסרי תרבות מינימאלית מסתובבים בעולם. יום תמים עבר עליו כשכולו מלא פחדים ותסכולים, בלית ברירה היה צריך למצוא אכסניה מקומית, בעל המלון ידע מעט גרמנית וסידר לו חדר ללינת לילה. למחרת גילה איזה גוי שהכיר היטב את בער אופנהיימר וידע את השפה הגרמנית, הוא סיפר לו כי הלה חלה פתאומית ומרותק למיטתו.

כששמע יצחק את הבשורה הלא משמחת איבד את עשתונותו, הוא לא ידע עתה מה לעשות, הורן היא עיר זרה ואין לו שם קרוב וגואל שיבוא לעזרתו. הגוי ריחם עליו ושכר עבורו עגלון מקומי ששלט בשפה הגרמנית, הלה היה גם רוח שרק פרצופו הרתיע אותו, אך לא הייתה לו ברירה שום עגלון אחר לא הסכים לצאת לדרך ארוכה עד לעיר אמסטרדם, מלבד אותו עגלון, ליצחק היה פחדים עצומים ממנו, הלה נראה לו חצי שיכור ולא מהימן, אך מחוסר ברירה עלה לעגלתו... ומאשר יגור כן היה, מהרגע הראשון התגלה לו כי הלה עושה את מלאכתו רמייה.

גם בלי להכיר את הולנד, נראה היה לו כי הלה נוסע בדרכים עקלקלות, כמעט בכל הימים שנסע עמו לא ראה עגלות נוספות בנתיבים בהם נסע, נראה היה שהלה מבכר לנסוע בדרכים משונות ולא ב"דרך המלך" וזה הפחידו מאד, אולי רוצה הוא חלילה להתנכל לו ולגוזלו באחד מעיקולי הדרכים, הוא לא העז לשאול אותו למה הוא נוסע בדרכים שאין בהן נפש אדם, שמא ירצחנו נפש. כך נע עמו מבקר עד ערב בנתיבים לא סלולים, בלי לדעת אם נוסע הוא בדרך הנכונה או אולי ההיפך.

באותם ימים היה פזור נפש ולא הצליח כמעט ללמוד. הוא לא פסק מלהצמיד את צרורו אליו, כדי שלא יוכל לטלו ממנו. העגלון שהרגיש זאת לא הפסיק מלצחוק.

"דומע (שוטה) אם ארצה לקחת ממך את ממונך לא אצטרף להתאמץ חחחח"

הוא נהנה מבדיחתו שעה ארוכה, וצחוקו רעם כחבית מתגלגלת, לקינוח שר (יותר מדויק ליהג) כמה שירי שיכורים מלווים בצחוק גס וצורמני, עד שאוזני יצחק העדין צללו, מדי ערב עצר ללון במקומות מפוקפקים ביותר, שאפילו לגוי מהרמה הנמוכה ביותר לא היו מתאימים, יצחק נדר בלבו, נדר כפול שמונה, כי אם יצא מהמסע חי יותר לא יעזוב את ביתו, הוא יהגה בתורת ה' יומם ולילה, בכך יכפר על כל ביטול התורה שנגרם לו באותם ימים.

לאחר שעברו עליו ארבעה ימי עינוי ודכדוך, החליט כי לא ימשיך איתו את הדרך עד לאמסטרדם, באכסניה הראשונה שימצא יתור אחרי עגלון אחר והלוואי שלא ייפול שוב חלילה עם נבל אחר. הוא הודיע לעגלון הנבל כי החליט לעצור בדרכו ומעתה הוא משוחרר לדרכו.

העגלון שהופתע מהשינוי הפתאומי הרעים עליו בקולו הגס: "וואנזיניג (משוגע) באמצע הדרך אתה רוצה לעזוב? מי יסתכל עליך בכלל? תישאר תקוע באמצע הדרך עד שבשרך יהיה מאכל לעוף השמים".

אבל יצחק לא נסוג מעמדו. "אני מעוניין כעת לרדת מהעגלה ואל דאגה, אני אסתדר בדרכי".

כשראה הרשע כי לא יוכל לו, תבע ממנו מחיר אסטרונומי עבור הנסיעה העכורה. יצחק החליט לא להתמקח איתו על המחיר, כדי לא להרגיז אותו. לאחר שירד מהעגלה החל לצעוד רגלית לכיוון הכפר הראשון שהזדמן בדרכו. לשמחתו הרבה מצא במקום אכסניה נאה מאד, היה זה בית בן שתי קומות שנבנה בסגנון הולנדי מיוחד, ניכר היה כי מתארחים בו אורחים מכובדים שבאים לנפוש במקום, לפיכך השקיע בעל המלון מאד בבנין כדי לשוות למקום מראה מכובד. כששאל את בעל המלון האם אמסטרדם רחוקה מהמקום, סיפר לו הלה כי הכפר סמוך לעיר כדי ארבעה פרסאות.

היה זה רגע מכוון ביותר עבורו, לאחר ימים סיוטיים מאד. הוא ביקש את עזרת המלונאי, למצוא עבורו עגלון שיסיעו ליעד חפצו באמסטרדם. הלה שידע גרמנית טובה סיפר לו כי הגיע ברגע הנכון ביותר, מחר אמור להתקיים יריד גדול באמסטרדם, בשל זה כל החדרים שבמלוננו תפוסים על ידי סוחרים שהתקבצו לצאת בשיירה, אם ירצה יוכל להצטרף אליהם ולהגיע למרכז העיר.

נס גדול אירע לו שנותר איזה חדר בודד בקומה השניה שלא אויש על ידי האורחים [הוא לא סיפר לו את הסוד הגדול שזהו החדר העלוב ביותר במלון, לכן אין עליו קופצים] הוא העלה אותו לקומה השניה שם היה חדר קטנטן ביותר שכמעט נצמד לקצה עליית הגג. יצחק ששמח למצוא לעצמו "קורת גג לראשו" לא הלן על התנאים, בלאו הכי מדובר על אכסניית לילה אחד והרי הוא כל כך קרוב למטרה החשובה.

לאחר שהתפלל ערבית בכוונה עצומה, הוציא ממזוודתו את ארוחתו (אביו ציידו במזון רב, גם העגלון חיים פרץ וולקוביץ קנה עבורו מצרכים שיכולים לעמוד בתנאי הדרכים) לאחר מיכן הכין עצמו לשינה, גופו שיווע לשינה טובה מניחת נפש, לאחר ארבעה ימים רוויי מתח רב, אף שמיטתו לא הייתה נוחה כלל נרדם כמעט מיידית, למרות שברקע נשמעו רעשים רבים, בשל האורחים הרבים שהסתובבו במסדרון ודיברו בקולות רמים, איש מהם לא חשב להקדים לישון למרות היריד שמזומן להם מחר.

הוא שקע בחלום נוסטלגי ביותר, מסעו מסתיים בשלום, לאחר שהיה קצרה ביותר, הוא זכה בשלושת מיליוני המרקים בקלות רבה בלי עזרת עו"ד, הוא שכר מרכבה מהירה ששעטה במהירות מסחררת, תוך יום הוא מגיע לביתו, הוא עוצר ליד ביתו ודופק בדלת, הוא שומע מבעד הדלת את שימעל'ה שלו ממרר בקול רם: "טאטי וואו ביסטו" (אבא היכן אתה?) הוא חוזר על המילים כמה וכמה פעמים, הוא חש כי בכיו מביע את געגועיו הרבים אליו.

גם בחלום חש עצמו מופתע מאד, הרי שימעל'ה שלו רק בן קרוב לחצי שנה ועוד לא מזהה אותו איך הוא בכלל מדבר? גם בחלום הרגיש עצמו לחוץ מהבכי שלו, הוא פותח את הדלת בהפתעה ורץ אל עריסתו ומרים אותו ממנה, הוא מחבק אותו בחום רב וחש את עומק געגועיו לילד שלא ראהו זמן רב. נס שישנם חלומות שאפשר לברוח אליהם מהמציאות הלא קלה ולחיות בעולם שכולו דמיון מועיל.

מספורי המגיד

לפתע שומע הוא את אשתו שניצבת בקצה הבית כשהיא בוכה מאד.

"טייערע רויזי (יקרה) למה את בוכה" שואל הוא אותה בפליאה רבה, אני הרי נמצא כאן ולמה לך לדאוג?"

"איך בעהן שטארק דערשטראקען (אני מאד פוחדת) דו ביסט דאך אזוי ווייט, און ווער ווייסט אויב איך וועל דיר א'מאל וידער זעהן" (אתה כל כך רחוק ומי יודע אם אי פעם אראה אותך)."

"למה את מעלה כאלו פחדים משונים? שואל הוא אותה בתימהון, הרי הגעתי בחזרה, הנה תתבונני היטב ותראי אותי כאן" השיב לה בביטחון רב כאילו הכל מתרחש במציאות.

לפתע רואה הוא את אביו נכנס לחדר ופניו מביעות תמרור אזהרה חמור. "יצחק מיינער (שלי) תשמור על עצמך מאד" אל תבטחו בנדיבים, בן אדם שאין לו תשועה" אנא ממך, אל תאמין לאיש, העולם כולו מלא בנוכלים שרוצה רק להרע לך" שומע הוא ממנו אזהרה מקצועית.

החלום הפחיד אותו עתה מאד עד שניעור מבהלה, הוא לא ידע כי באמת התעורר בשל צעקות רמות שנשמעו ברקע. למרות שכמעט כולן היו בהולנדית הרגיש בטונים כי הם היסטריים מאד, זה נתן לו הבנה כי עובר כעת על המלון אירוע קשה ביותר. הוא קם בפחד ממיטתו, למרות שעוד לא הספיק לצבור כוחות בשל השינה הקצרה. נוסף לכך חש בראשו כאבים איומים והוא מטושטש עדיין מהחלום העמוק בו היה שרוי, קשה היה כעת להבין מה סיבת הרעש הגדול שבחוץ, אך הצעקות לא נתנו לו מנוחה, מה שהתברר לאחר מיכן כנס ההצלה שלו.

הוא רץ לכיור הקטן נטל את ידיו ושטף את עיניו כדי להתעורר, לאחר מיכן הביט מבעד לחלון הקטן שנשקף לחוץ, עתה קלט את האסון הגדול שניחת עליו, המראה שניבט מולו היה מפחיד ביותר, בית המלון החמוד היה למאכולת אש, כנראה שאחד מאנשי המלון לא נזהר בעת שהתעסק עם האש והיא יצאה מכלל שליטה ואחזה במהירות בבנין שהיה בנוי כולו קורות עץ, בשל הקיץ הארוך שהיה חם ביותר היו הקורות חסרי לחוחית, דבר זה אפשר לאש לאחוז בהן במהירות, לשונות האש תמרו כמעט עד לקומה השניה, הייתה זו שאלה של דקות בודדות עד שלא יותר מהבניין דבר.

"הצילו ראטעוועט, החל לצרוח בכל השפות שהכיר, גרמנית צרפתית אנגלית ופולנית, אולי יהיה אי מי שיבין את אחת השפות וינסה להצילו. אני בסכנה איומה, דחוק באיזה חדרון קטן בקומה השניה, הלו אנשים יקרים, האם יש מי ששומע אותי? אני מבקש הצלה מהירה, עוד מעט אהיה חלילה וחס למאכולת אש, איש צעיר אנוכי ואשה וילד חמוד מחכים עלי בבית, אנא מכם, עשו כל שביכולתכם להושיעני".

עשן מחניק חדר בעד חלון חדרו, עד שחשש שעלול הוא למות מחנק, טרם יהיה גופו למאכולת אש, ה' ישמור. הוא רץ במהירות למסדרון אל גרם המדרגות מנסה לברוח דרכן, אך כבר מאוחר מידי היה להשתמש בהן, הן היו אחוזות אש שליפפה אותן מכל צד, לרדת דרכן היה מוות בטוח, הוא שב בייאוש לחדרו בודק מה ניתן עוד לעשות, לשונות האש הססגוניות התקרבו במהירות לחלונן, עוד מספר שניות וכל החדר יהיה אחוז להבות, נראה שהמוות סוגר בעדו מכל כיוון רח"ל.

לפתע שומע הוא קול דובר אליו בגרמנית צחה מלמטה.

"אלמוני יקר, אל תהיה שוטה ומתאבד, קפוף החוצה דרך החלון, אם תקפוף יש לך עוד סיכוי, שמת' עתה כמה שמיכות עבות כדי לרפד את הקפיצה".

הקול הזה השיבו למציאות, הוא השתרבב דרך החלון ובלי היסוס קפץ לחוץ, נראה היה לו כי נוחת הוא חלילה אל לשונות האש שרקדו בעליזות רבה, לבו צנח בקרבו, בטוח היה כי הפעם לא ישרוד, הוא צעק בקולי קולות "שמע ישראל" וצנח מטה כאבן, הוא לא ידע אם הצליח לחמוק, כי איבד את הכרתו.

תקציר קצר מפרק ב':

ליל נשנת שנה'ז, בית משפחת פיי מוחזקת ודמה נראה, שות הבית הצעירה מיה אחוזה צדי לילה, אך לפתע באמצע הלילה ככה הער, המיילדת היעששה שייטל סון בקנשה מהבגל הצעיר ר' מרדכי להזליק נה, בשל סמת הנפשות בו מציה היולדת הצעירה. אך ר' מרדכי אבך מעי בן 24 מחזיר גחל (ביסקר עד לפי שהומצאה העישה) הוא מנה בדם שילד פנח איש מונה, במקום להזליק מצנחו את הער כפי שההלכה אומרת, הלך לחפש גי שידליק במקומו, הוא רץ לקסוקפין הצבאי שבנקיבת הגנו וביקש מהקצין העומד בעשור שיפנה אליו את אחד הדיילים שיאיר את ביתו, הקצין הסט, אבל לאור שידליקים רבים הסכים, הוא בש מוצל'ל דימך חיל גבחתן וגבה להחלוחת אליו, הוא החצה עמו שלא יתמרחו יתר מעשור דקות, כדי שלא ייחסס בבקורת שההלח המוחה עשהו.

תוצל עשהו את חפיקו אך חיקי לוח מוח באופן פתאומי ביותר באמצע חוד המוחות, ר' מרדכי רץ לבקש את הקצין בבקשה לסלק את החייל מהמקום, כדי למוע פוחסם שיהחם לחדר. כל אנשי הגנו, הקצין נדחם למעשימה, הם הצליחו בעיין, בסודי הבדא יחבך הובילו הקצין ור' מרדכי את הגופה אל מוחין לגנו, בסמיכות לבית המוח העיני, החיל הונח לחוך שגלילת עמוקה בחוסר בקסם יין שרפי סיסתני כדי לעשות לצביעה מראה מבע, אך הסמה לא חלפה בכך, הקצין עמל לעבור חקירה צבאית קשה שתוקקק איתו עד שמק החין על ביחוחו של תוצל מוקסוקפין, יש מקום גחל לחוש שלא יעמוד בחקירה ויהיה כי יד יחזרית הייתה באמצע, הלך הסמה עיין בעצמו, עד שלא יבא הקצין לבער שיצא נק בחקירתו לא יוכלו החוזים לעסב במחור.

רבי פיי מרגלית ראש הקהל מספר למרדכי, על גודל הסמה שמחפפת על הקהילה בעקבות מוח החייל, המהר"ל מזמן את ר' מרדכי ומעמידו על גחל הנשנת שעשהו חפ קשה על כך, כדי שגלה לא ישוב לסכסל עור.

יום ראשון היה ערב יום הכיפורים שנת שמי"ז, בכל שנה היו היהודים נוהגים להתאסף שעה ארוכה לפני כל נדדי לפני בית רבם מאור הגולה ואון הדור המהר"ל זיע"א כדי לקבל ממנו ברכה ולברכו לשנה טובה ומבורכת, בה יוכל להשפיע מהודו וגאונותו הרבה על כל בני עדתו. אהבה עזה אהבו בני הקהילה את רבם קדוש ישראל וגאונו שזכה להתפרסם בכל תפוצות ישראל, עד ליום זה אין אדם מן הישוב שלא שמע את שמעו, ספריו המונומנטאליים התפשטו בכל תפוצות ישראל והפכו לספרי יסוד במחשבת ישראל.

איש מהנוכחים לא צפה כי שנה זו תהיה שונה מחברתה, אך חששו מאד שמא... לא היה זה סוד כי הרב העמיק בגבורות, יתכן שאף היה כבר בשנות התשעים (גילו המדויק לא ידוע לאיש עד היום, מחלוקות רבות קיימות בקשר לתאריך הלידה) כולם ייחלו שיזכו לשנה נוספת תחת הנהגתו. בשעה היעודה ליציאתו הופיע הרב לפני קהל עדתו, עטוף בלבנים כמלאך ה' צב-אות, גבה קומה היה וקומתו תמירה מאד, עד שאפילו

זמני בניסת וצאת השבת

בניסת שבת: 19:20
שקיעה: 19:42
צאת השבת: 20:22
דבנו תם: 20:55

הזמנים ל"פי אופק נתיבות

אזר השבת

העלוך מופץ ברכבות עותקים בארץ ובעולם מוקדש לע"נ מור אבי רבי משה אלפסי בן עישה ז"ל

העלוך השבוע הקדש להצלחת התורמים שובו לתרום תרומה ותנוט לחצאת הכפי מר אברהם וזקנין הי"ו - טורנטו, קנדה מר יוסף שטיין הי"ו - דאלאס, ארה"ב

האלון נרמס לאלו נשיות: תורה בת נשיא - ארץ לי וסמחה בת נשיא - אמת כחן בן אלו נשיות נשקאל בן אלו נשיות

דיון הלכתי בשולחן השבת

שאלות ותשובות אשכוליות שהוקדמו על שולחן של גדולי ישראל שפי"א תמוז ואלול תשע"ט

מפניני הפרשיה

"למשפחתם לבית אבתם במספר שמות"

כוחם של בני ישראל להחזיק בטהרת משפחותיהם ויחוסם בגלות קשה כזו של מצרים, מקום שם היו משועבדים ונתונים להפקר - נבע מזה ששמרו על עצמיותם ומקוריותם והתרחקו מכל שמץ של התבוללות. הם נמנעו מלהתקרב אל הסביבה הזרה אפילו על ידי שינוי שמותיהם. וזה שפר עליהם מסגי טמיעה גמורה.

בזכות "במספר שמות" - שהחזיקו בשמותיהם המקוריים והתרחקו מן הסביבה הזרה - יכלו לשמור על "למשפחותם לבית אבותם"...

"מבן עשרים שנה ומעלה כל יוצא צבא בישראל"

כיון שמתמלאות לאדם עשרים שנה הריהו נעשה בר עונשין גם מצד בית דין של מעלה, ואז מתחילה מלחמת היצר האמתית והאדם נעשה בבחינת יוצא צבא, דרוך ומוכן תדיר ללחום נגד היצר הרע, שכן "הבא להרגך השכם להרגו".

הוא אשר אמרו חכמינו: "בן עשרים לרדוף" (אבות פ"ה מ"א) - כיון שמגיע אדם לגיל עשרים שנה, מתחילים לרדפו בבית דין של מעלה על חטאיו, ולפיכך עליו להתגבר ולרדוף את היצר הרע... (אדמו"ר רא"מ מגור זצ"ל)

"איש ראש לבית אבתיו הוא"

שני בני אדם היו מריבים זה עם זה. הטיח האחד ביריבו: "אין לך כל יחוס!" - נענה הלה ואמר: "אמנם מיוחס אתה, אולם בך היחוס מסתיים, ואילו בי היחוס מתחיל"...

זוהי הכוונה שבפסוק: "ראש לבית אבותיו הוא" - כל אחד מהם היה מיוחס מכח עצמו, כך שהתחיל בו יחוס חדש לבני המשפחה הבאים אחריו. (הר"מ חפץ ז"ל)

תשובות למדור ניתן לשלוח עד יום שלישי בשבוע
 לפקס: 08-9941870
 או למייל - 7665190@gmail.com

אזר התורה

חידה: היכן מצינו שהקריבו קרבן בעל מום. והיכן מצינו שהקריבו חיה? פרס החודש: הו קניה מכובד! באחת מורשות המזון + 5 זוכים בשובר מימש יקרתי בחנות ביגוד [בסה"כ 6 זוכים]

החידה משבוע שעבר: מי היה שקול בעולם כנגד רבי שמעון בר יוחאי? פתרון החידה: חכמי אתונה. (רבי יצחק הכהן עמ' מ', ד"ה 'וכמו', מתיבתא בכורות, ח: הערה ח')

המדור בחסות: ת"ת אשדוד | כל הלבוש לבן תורה במחירים מיוחדים רחוב: חסדא אשדוד | טלפון: 052-766-8251

העלוך להצלחת מר תומר סגרון ורעייתו תחיל ניתן להצטרף לרשימת התפוצה במייל. שלחו מילת "הצטרפות" ל- keremyosef@okmail.co.il לתגובות תרומות הארות והערות: 052-7148454 ניתן לשלוח גם בפקס: 08-9941870

קנה כרטיס הגרלה לאחר ההגרלה ונמצא שזכה בגורל

שאלה: ראובן רכש כרטיס לוטו, שממלאים בו ששה מספרים, ואם כל המספרים שבחר עולים בהגרלה זוכה בסכום גדול מאד, ואם רק חמשה מתוכם עולים זוכה בפחות, וכן בארבעה וכן בשלושה, אך אם רק שנים מתוכם עלו בגורל אינו מקבל כלום. והנה יום לאחר ההגרלה עדיין לא נתפנה ראובן לבדוק האם הכרטיס שלו עלה בגורל, ובינתיים נזדמן שמעון לביתו, והוא הבחין בשני המספרים האחרונים בכרטיס הם המספרים שעלו בגורל, אך לא הצליח להבחין האם גם יתר המספרים הם המספרים הנכונים. ביקש שמעון מראובן שימכור לו את הכרטיס בסכום נאה של מאתיים ש"ח, על מנת שאם המספרים שבו עלו בגורל תהיה הזכיה לשמעון, ואם לאו ירויח ראובן את דמי המכירה. ראובן הסכים ולאחר בדיקה התברר שאכן הכרטיס זכה בעשרת אלפים ש"ח. כעת טוען ראובן שהמכירה בטלה מכיון ששמעון ידע בשעת המכירה ששני המספרים האחרונים הם המספרים הנכונים ולא אמר לו על כך, ואילו היה יודע לא היה מוכר את הכרטיס, ושמעון טוען שהמספרים הנכונים הם חסרי משמעות, שהרי אין עדיין כל זכיה בכרטיס שרק שני המספרים האחרונים הם הנכונים. הצדק עם מי?

תשובה: הגאון הגדול רבי חיים קניבסקי שליט"א אמר שקנין זה קנין ואי אפשר לבטלו, אלא אם כן הקונה ידע שהכרטיס זכה בגורל והטעה את המוכר, שבה בודאי המקח בטל, אבל בנידון דידן המקח קיים. וכן הסכימו הגאונים רבי מרדכי גרוס, רבי שלמה זלמן אולמן, רבי נפתלי נוסבוים, רבי יעקב חיים סופר. ועוד.

אספורה

סיפור לשבת

אמתק ומאט!!

רבי אלעזר אלנקר

ברכת המזון מול הבדואים

התארגנו שוב ליציאה, והפעם יציאה בטוחה...
"הם חולפים את כל הכבישים, ושהגיעו ליד צומת י"ד מרדכי" רכב אחד עמד לו בשולי הכביש, וסימן להם שיעצרו בצד כדי שיעזרו לו לתקן את ה"תקלה" שהתגלתה לו ברכב.

"בהתחלה הוא הסתפק, אבל בשביל ברכת המזון הוא חזר עד לאולם, לאדם שרוצה עזרה כאן לידו הוא לא יעצור? לקח ימינה לכיוון הנתבי ויצא מהאוטו. הוא התקרב לכיוון הרכב והוא חשב שהוא מעט הוזהר... הוא שומע מבטה ערבי כבד שמדבר אליו. לקח לו דקה להבין שהוא פשוט עצר בצד במיוחד לעזור לערבי שלא יודע בכלל מה לעול לעשות לו.

"כמובן שפחד היה. אבל הדבר הגרוע מזה היה שלפתע מאחורי השיחים יצאו לו עוד כמה בדואים שהיו שייכים לאותו אחד מהרכב, ותכננו להוציא את בני המשפחה מהרכב, להשאיר אותם בחוץ, ולהעלים עם הרכב.

"באותו רגע הוא חשב לעצמו, הרי כל ההתעכבות הזאת באה בגלל שאשתו החמירה בברכת המזון, וחוף מזה, הוא עצר בצד כדי לסייע במחשבה טובה לאותו אחד ומה יצא מכל הסיפור הזה?? ופשוט התפלל לקב"ה שיושיע אותו מכל הסיפור המסובך אליו נקלע בטעות, שבעצם עלתה לו ביוקר...
"לא עבר שניה אחת והוא שומע סירנות של משטרה. משטרה כאן? מאיפה להם הדיווח על כך שאני נמצא בעת מצוקה. אבל השאיר את המחשבה הזאת לאחר כך, והודה לקב"ה. המשטרה הגיע עצה את הבדואים והם נלקחו איתם לחקירה.

"כשחזר בחזרה לרכב, הוא התקשר לבני המשפחה השניה כדי לספר להם את מה שקרה להם באמצע הדרך, אבל הוא הופתע לגמרי ממשפחתם של המשפחה הנמצאים מעבר לקו.

"הם אמרו לו שעשרים דקות קודם לכן הם עברו שם בדיוק באותו מקום, ואותם בדואים סימנו להם לעצור בצד כדי לעזור להם, אבל הם קלטו מיד שמדובר כאן בעסק שלא מריח טוב... ומיד הזמינו משטרה.

"יד ההשגחה סיבבה שבזכות המצווה הגדולה הזאת שחזרו לברך ברכת המזון לחומרא במקום שאכלו והמשפחה השניה במקום לצאת איתם יחד יצאו לפניהם, והם בעצם הזמינו את המשטרה והכינו אותה כדי שתציל אותם בזמן ובעת הנכון. באו נחשוב חלילה, אילולא שניהם היו יוצאים יחד מהאולם ואחד מהם היה עוצר לאותו רכב בצד מה היה קורה, היה קשה לחשוב את הצעדים הבאים".

יהודי בכל מקום שהוא צריך להראות 'אהבה לבורא עולם'. אהבה לבורא עולם זה לא רק לתת כסף לצדקה וזה לא רק להתפלל. אהבה לבורא עולם זה לתת מעבר ליכולות.

שיהודי מראה לבורא עולם שהוא עושה דברים שישמחו אותו יותר ממה שהוא מצווה, בורא עולם מחזיר לו טובה כפולה ומכופלת. אדם שמקבל על עצמו להכניס שבת כמה

דקות קודם, ולהוציא את השבת כמו זמן רבנו תם, למרות שאם יכניס שבת יותר מאוחר או יוציא שבת יותר מוקדם וודאי שהוא לא יחלל שבת. אבל הזמן הזה שהוא נותן לבורא עולם זה בעצם האהבה הנוספת שהוא מראה לאבא שבשמיים שהוא לא כמו תוכי שמה שמצווה הוא עושה בדיוק, אלא הוא נותן יותר מעצמו. יותר קרבה. יותר אחריות למצוות.

ואותו הדבר לעניין מפעלים המסחללים שבת, שכמה עלינו להיזהר לבל נקדש את השבת בדברים המסחללים את השבת בצורה נוראה וכואבת. ובדור שלנו צריך יותר ויותר לחזק את כל הנושא הזה של כבוד השבת בפרט, ואת האהבה לבורא עולם בכלל.

ובוודאי שיהודי מראה אהבה לבורא עולם הוא זוכה לזכויות מעין העולם הבא. כמו שאנו רואים במהלך כל החיים שרק מי שנותן לבורא עולם רק הוא מקבל מבורא עולם.

את הסיפור הבא סיפר בחודש האחרון מגיד המשרים רבי גואל אלקריף שליט"א:

"סיפר לי אדם חשוב בשם עמנואל חדד מנתיבות", פותח הרב אלקריף, "שבסבב האזעקות שהיו בדרום לא האחרון אלא לפניו הוא ובני משפחתו היו בחתונה בבני ברק. הם סיימו את האירוע בשעה שתיים עשרה בלילה ויצאו לכיוון נתיבות שהם צועדים לכיוון הכביש של גהה, ביציאה מבני ברק.

"כשהוא הגיע לשם, לפתע אמרה לו אשתו שהיא שכחה לברך ברכת המזון. בעלה אמר לה שלפי ההלכה בשעת הדחק אכן מותר לברך ברכת המזון שלא במקום סעודה, אבל משום-מה החליטה להחמיר על עצמה והחליטה שהיא רוצה לחזור לאותו אולם ולברך ברכת המזון לחומרא כמו בן אדם במקום שישבה ואכלה.

"היו אתם עוד בני משפחה שגם הם באו עם רכב אחר, שתכננו לצאת איתם ביחד, אבל בגלל שהאישה רצתה לחזור ולברך הם החליטו שהם יוצאים מוקדם מהם. ושאלו ברכבם בכביש גהה לעבר העיר נתיבות. ומיודענו עמנואל ומשפחתו חזרו בחזרה לאולם.

"האישה סיימה לברך ברכת המזון. והם

"התורה לא ניתנה לנו בנפרד מחיי היומיום, אלא כחלק מהותי של חיינו הפשוטים והגשמיים"

קוראים יקרים!

חג השבועות שונה משאר ימים טובים בדרך מפתיעה. בניגוד לשאר ימים טובים, בהם הגמרא מביאה מחלוקת ביחס לדרך הנכונה לחגוג את היום, לעניין שבועות אין ספק שלפחות חלק מהיום צריך להיות מיוחד לעינוגים גשמיים: "בעצרת כולם מודים דבעינן נמי לכם" (פסחים סח, ב).

אמרת חז"ל זו נוגדת את האינטואיציה. הרי דווקא בשבועות, ביום בו אנו מציינים את מתן תורה, היה נראה מתאים להקדיש את היום כולו לתורה ולתפילה - לעבודת השם.

שהתחדשה בתורה? למה דווקא כאן נתייחד היום להיות "חצי לכם"?

התשובה לשאלה זו גלומה בתוך דברי הברייא: "גדולה תורה שנותנת חיים לעושיה בעולם הזה ובעולם הבא" (אבות ו, ז). גדלותה של תורה היא שהיא נותנת חיים לאדם לא רק בעולם הבא - מה שנוכח ביחס לכל המצוות - אלא גם בעולם הזה. תורה נקראת "תורה חיים" - "עץ חיים היא למחזיקים בה". התורה היא עצמה חיים, כיון שהיא מגדירה לא רק "פולחן דתי", אלא דרך חיים שחובקת את כל פינות חיי האדם.

כפי שהרב שמשון רפאל הירש מזכיר בכל הזדמנות, התורה לא ניתנה לנו בנפרד מחיי היומיום, אלא כחלק מהותי של חיינו הפשוטים והגשמיים.

כשאנו אוכלים, אנו אוכלים עם התורה; כשישנים, ישנים עם התורה וכשהולכים לעבודה, עובדים עם התורה. הרעיון של 24/7 אינו מצוי בדרך כלל בלקסיקון הדתי, אבל ביחס לתורה הוא בהחלט מתאים:

אין רגע ביום או בלילה שיהודי חי בנפרד מהתורה. מסיבה זו, בשבועות, יום מתן תורה, עלינו לעבוד את השם לא רק בדרך פולחן, אלא אף בדרך של הנאה גשמית. עלינו לגלות שהתורה חודרת לא רק לרובד של מצוות ועבודה, אלא אף לכל פינות חיים, לכל המעשים הפשוטים והגשמיים שבני האדם נדרשים לעשות בשבועות, וכך בשנה כולה, אנו נדרשים לחיות חיי תורה.

כאשר ניתנה תורה לישראל הגמרא מלמדת שנשמות ישראל עזבו את גופותיהם. רק על-ידי שהוריד הקב"ה "טל של תחיית המתים" זכו העם לחיות שוב. אם תורה היא סם החיים, אין ייתכן שהתורה הביאו בעטייה דווקא מיתה?

ייתכן שהתשובה לכך היא שהעם היה צריך לגווע ולמות, ושוב להיוולד מחדש. החיים שלנו - חיים ארציים ואנושיים - לא יכולים להיות אותם חיים לאחר התורה שפי שהיו קודם התורה. כל העם היה צריך למות, ולהיוולד מחדש. אלו שחיים שאנו חיים: "חיי עולם נטע בתוכנו".

הלואי שהתורה תחדור לכל רובדי חיינו, במלוא המובן. ויה"ר שכל אחד מאתנו יזכה לחלקו בתורה, כאיש אחד בלב אחד.

**חג שבועות מלא תורה וכך יהיה שמח!!
ובברכת יגדיל תורה ויאדיר**

אם כרה

סיפור לפנת

באם שרות יכם
לזכות את הרבים
ללא כל מאמץ!
אם אירע אתכם
או מכירים
סיפור מחזק
שלוחו אלינו בית
'אור השבת'
רח' חזני 1133, 4 מתיבת
ולציון עבור 'אור
השבת'
או במקט:
08-9941870

אור חזני - מקרה

סגירת מעגל בבית העלמין

הכף שלו.

האברך הזדעזע ממה ששמע, בגלל שזה לא ראוי שיכסו כך את קברו של אותו יהודי מסכן. לכן החליט להישאר במקום לראות מה שיהיה. לאחר דקות ספורות הוא שומע רעש מנוע, וראה שהגיע למקום טרקטור קטן, ועליו נהג גוי, שבא לכסות את הקבר. הלך אליו האברך ואמר לו, "אולי תסכים לתת לי את המעדר שברשותך, כדי שאני בעצמי אכסה את הקבר?".

בעל הטרקטור כצפוי אמר לו שאין בעיה, "בבקשה, קח לך מעדר ועשה מה שתרצה". אותו אברך כיסה בעצמו את הקבר במשך כחצי שעה, באמצעות מעדר, לאחר מכן קבע את השלט עם שמו של הנפטר שהשאירו שם אנשי ה"חברא קדישא".

אותו אברך המשך ללכת עם רעייתו, כשהם מהורהרים מאד, איזה דבר מוזר נקלע בדרכם, שהרי הם לא חשבו כלל להגיע באותו יום לבית העלמין, וכעת זכו לכבד כל כך את הנפטר בדרכו האחרונה. אולם לא היתה להם כל

בימים אלו נהגו עם ישראל בכל תפוצותיו לקרא בכל שבוע את פרקי אבות עד לחג השבועות. הסיבה לכך, אומרים בעלי המוסר ע"פ הסבר מאמר חז"ל "דרך ארץ קדמה לתורה", דהיינו "דרך ארץ- הנהגות דרך ארץ, שהיא מסכת אבות, כידוע. 'קדמה לתורה'- קדמה לזמן נתינת התורה, שהוא חג השבועות. כשקראו בפרקי אבות בפרק ד' את המשנה:

"רַבִּי יוֹסִי אָמַר, כָּל הַמְּכַבֵּד אֶת הַתּוֹרָה, גּוֹפֵא מִכְּבֹד עַל הַבְּרִיּוֹת". עלתה בי מחשבה שבאמת אדם שהוא מכיר בערכה של התורה, ומכבד את התורה הקדושה ואת חכמי התורה, זוכה שגם הוא מכובד בעיני הבריות.

והסיפור הבא, שנראה אפילו כהמשך להמחשת המשנה... כל כך מתאים לנידון דנן. הסיפור המרטיט הבא אירע בארצות הברית לפני כשנה. אברך שגר באזור ניו יורק החליט עם רעייתו שבאותה שנה, הם לא יהיו בביתם בראש השנה, אלא ייסעו לעיר אחרת.

רעייתו של אותו אברך אמרה, "בכל שנה אני רגילה לנסוע בערב ראש השנה לפקוד את קברות הורי הקבורים באזור ניו ג'רזי הסמוכה, והשנה הדבר לא יסתדר, לכן אשתדל ללכת לשם עוד לפני ערב ראש השנה, כדי לקיים את מנהגי".

בחדש אלול האחרון, נסעו האברך ורעייתו באזור העיר ניו ג'רזי, ולפתע נזכרה האישה בדבריה, שכאשר יתאפשר הדבר, היא תלך לפקוד את קברות הוריה. לכן נסעו האברך ורעייתו לבית העלמין, ושם התפללו על קברות הורי האישה.

כשבאו לצאת מן המקום, הם רואים קבוצת אנשים יהודים בצד העלמין, אותם אנשים קראו לאברך ושאלו אותו, אם הוא יוכל לבוא לדקה אחת, כי הם באו לקבור כאן נפטר אחד שמת, ואין לו קרובי משפחה, ושהם רוצים לומר קדיש לפני קבורתו.

האברך ענה תשובה חיובית, שהרי מצוה גדולה נקרתה בדרכו. האישה המתינה בצד, והאברך הצטרף למניין, כאשר איש ה"חברא קדישא" אמר קדיש לעילוי נשמת הנפטר הגלמוד. לאחר מכן הורידו את הנפטר אל קברו.

אבל אז, הופתע האברך לראות כי אנשי החברא קדישא אינם מכסים את הנפטר בעפר, אלא פונים להם לדרכם, מיד שאל אותם, מה אתם עושים? מדוע אינכם מכסים את הנפטר? אמרו לו, כי מנהגם הוא שבעוד כמה דקות יגיע לכאן טרקטור, והוא יכסה את הקבר באמצעות

אמרי קודש בראי הפרשה

"וידבר ה' אל משה במדבר סיני באהל מועד באוהד לחודש השני בשנה השנית לצאתם מארץ מצרים לאמר" (במדבר א א)

במדבר רבה (א, ז) אמרו רבותינו ז"ל בשלושה דברים נתנה התורה: באש, במים ובמדבר.

באש מנין- "והר סיני עשן כולו" (שמות יט, יח), במים מנין- "גם עבים נטפו מים" (שופטים ה, ד) במדבר מנין- "במדבר סיני ע"כ.

ובספר "שערי ישועה" [להגאון ר' ישועה עטיה זצ"ל] כתב לבאר, על פי מה שכתב הרמב"ם זיע"א הדברים אשר הם קיום הגופות, כל אשר יהיה הצורך לו גדול הוא יותר נמצא ומזומן.

כמו האוויר שאי אפשר לחיות בלעדיו אפילו רגע, לכן הוא נמצא בכל מקום, ובכל זמן, כי אי אפשר להיות בחיים גם רגע אחד בלי אוויר. לא כן המים, כי אפשר לחיות בלא מים כמה שעות. וצורך המים יותר גדול מהמזון, לכן המים מצויים יותר. וכן הלחם מצוי יותר ממינים שאינם הכרחיים מספיק למציאותם גם במקומות רחוקים. אשר על זה אמר הכתוב (דברים ל, יא- יד) "לא נפלות היא ממך, ולא רחוקה היא וכו' כי קרוב אליך הדבר מאוד", ואם כן בכל כורחך תשפוט- "כי היא חייך", כי היותר מוכרח אל החיים הוא יותר קרוב.

זה שאמר המדרש [הנ"ל] בשלושה דברים נתנה התורה: באש, במים ובמדבר, להורות שכשם שהדברים האלה בחינם ומצויים, כן התורה בחינם. שנאמר (משלי ת, י) "קחו מוסרי ואל כסף".

ונקודה נוספת הנרמזת "במדבר", שהבוא מסמל עניין של ענווה כידוע [עיין בבעל הטורים] ואחת מן המידות הטובות היא מידת הענווה אשר מאוד חשובה היא להגיע לשלימות בתורה הקדושה והמפרשים אמרו רמז לזה שכמעט בכל שנה יוצא שלפני חג השבועות קוראים בתורה בפרשת 'במדבר', ללמדנו שמי שרוצה לזכות לכתרה של תורה צריך קודם לכן להשפיל עצמו ולהיות עניו כמדבר, וכמו שדורשת הגמ' (עירובין נד). מאי דכתיב ממדבר מתנה אם אדם משים עצמו כמדבר זה שהכל דשייך בו תורה נתנה לו במתנה.

ובגמ' תענית (ז). אמרו רבותינו ז"ל, למה נמשלו דברי תורה למים דכתיב "הוי כל צמא לכו למים, לומר לך מה מים מניחים מקום גבוה והולכים למקום נמוך, אף ד"ת אין מתקיימים אלא במי שדעתו שפלה. [מגיד דבריו ליעקב" (שבועות עמוד יז והלאה) עיי"ש עוד מש"כ בזה דברים נפלאים].

ברכת חג שמח ושבת שלום ומבורך.

הפילות הגר"ש פינקוס לזה השבועות

החיי אשר נתנה השבועות יעמוד לפני בורא העולם ויאמר לו פן:
"רבונו של עולם רבוני לקבל עליך תורה, אף סוף סוף הגני מגבל עקוב היצ"ה"ר הגדול הנמצא בתוכי. ומבקש אני ממך, אפוא, שתרוממני למדרגת מתמיד אמתי, שקוע באמת בגלמוד התורה ומקיים מצוותיה, ושכח רגלי העולמים והיה לא יענינו אותי כלל. דבר זה הגני מבקש ממך מ-נוף ענג ו-נוף"

ניתן לשלוח אלינו תגובות הארות הערות חומרים וסיפורים למייל:
or7148454@gmail.com

"ארבעה דברים צריכים היזוק" (ברכות)
ויהיזוק בהם האדם בכל כוחו (רש"י)

היזוק

סיפורים מתפקים

מדור תמיהות וקושיות אשכול יוסף

הגאון רבי יוסף חי סימן טוב שליט"א

"ואלה תולדות אהרן ומשה" (ג, א)

פירוש רש"י: "ואת מרים אלא בני אהרן, ונקראת תולדות משה, לפי שלפני תורה, מלמד שכל המלמד את בני תורה, מעלה עליו הכתוב כאלו ילדו."

מה היא מעלת המלמד בן חבירו תורה שנהשב לו כאילו ילדו והלא אף עכו"ם מוליד בנים?

שוב א'

המלמד בן חבירו תורה מקבל שכר כאילו ילדו

מצאתי למרן הגר"ל שטיינמן זצוק"ל בספרו אילת השחר עה"ת שהקשה כן, והוסיף דזכות דברא מזכה אבא פשוט שיש לרבו אפילו אם לא היה נחשב כאילו ילדו, כיון דבמצאיות לומד תורה בזכותו, וכתב דאולי הכוונה שחוק מהשכר על שלימדו תורה, יש לו גם זכות כאילו ילדו, וסיים שעדיין קשה שהרי לא נחשב לו כאילו יצר את גופו, שהרי אינו מקיים בו מצות פריה ורביה ואינו חייב בטיפולו, אלא שיצר את הרוחניות שבו, ולגבי הרוחניות אין זה כאילו ילדו, אלא זה המציאות שהוא ילדו, עכ"ד.

שוב ב'

להורות שמי שלא הניח אהריו בן והניח תלמיד אין עליו קפיידא

ע"ל על פי מה שמצינו במסכת בבא בתרא (קטז.) אמר רבי יוחנן משום ר' שמעון בן יוחאי כל שאינו מניח בן ליורשו הקב"ה מלא עליו עברה, כתיב (במדבר כ"ז) "והעברתם את נחלתו", וכתוב (צפניה א') "יום עברה היום ההוא". וכן דרש בזה את מאמר הכתוב בתהלים (פרק נ"ה) "אשר אין חליפות למו ולא יראו אלהים" על מי שאינו מניח בן, ורבי יהושע בן לוי ורבי יוחנן חולקים ודורשים פסוק זה על מי שאינו מניח תלמיד. ומעתה יש לומר שרש"י בפרשתינו, וכן התוספתא במסכת הוריות, באו להורות שהעיקר כדברי רבי יוחנן ורבי יהושע בן לוי, שיש קפיידא רק על מי שאינו מניח תלמיד, ואם מלמד את בן חבירו תורה, ממילא מעלה עליו הכתוב כאילו ילדו, ונמצא שגם ילדו וגם לימדו תורה, ואין הקב"ה מלא עליו עברה ואין עליו שום קפיידא. וראה מה שנתבאר בזה בתירוץ הקודם.

שוב ג'

כאילו למדו לבן חבירו ולבנו ולבן בנו עד סוף כל הדורות

ע"ל על פי הגמרא במסכת קידושין (ל.) למאן דאמר (דברים י"א) "ולמדתם אותם את בניכם" ולא בני בניכם, ומה שנאמר (שם ד') "והודעתם לבניך ולבני בניך" לומר לך שכל המלמד את בנו תורה, מעלה עליו הכתוב כאילו למדו לו ולבנו ולבן בנו עד סוף כל הדורות. ונראה פשוט שהוא הדין אם מלמד בן חבירו תורה, מעלה עליו כאילו למדו לו ולבנו ולבן בנו עד סוף כל הדורות. וזה הכוונה מעלה עליו כאילו הוא ילדו, וכאילו הוא יצרו, שכל בניו וזרעו של בן חבירו שילמדו תורה, הכל מכח כוחו שלימדו תורה.

מסופר על יהודי אחד שהיה סוחר ביינות והיה לו עבד אחד שהיה מחביא את כספו בין החביות במרתף. פעם אחת ירד בעל הבית למרתף לקחת יין וראה שם את כספו של העבד. חמד את הכסף ולקח אותו. לאחר זמן הרגיש העבד ותבע מבעל הבית שישביב לו את כספו. כמובן שבעל הבית הכחיש. זה בכך וזה בכך החליטו ללכת לרב. ראה הרב שהעבד צודק אבל לא היו לו הוכחות. אמר לבעל הבית אני בטוח שלא אתה גנבת את הכסף אלא איזה גוי. צעק בעל הבית כבוד הרב אתה צודק ודאי שגוי גנב את הכסף. אמר לו הרב א"כ אני פוסל את כל היינות שיש לך במרתף משום יין נסך. ראה בעל הבית שנפל מהפח אל הפחת והודה על גניבתו והחזיר את כספו של העבד.

כידוע, הרמב"ם היה רופאו האישי של מלך מצרים, ועקב זאת נגרמה קנאה גדולה מצד שרי המלך. כיצד? רופא המלך, שתפקיד זה מאוד נכבד במלוכה הינו בידי יהודי, והרי השנאה כלפי עם ישראל בלטה גם במצרים. אחת פנו שרי המלך למלכם ואמרו, אדוני המלך, הרי רופאים גדולים מן הרמב"ם ישנם במלכותך. סירב המלך להאמין, שהרי הרמב"ם ריפאו מן החולי שלוהו אותו במשך שנים, ושום רופא במצרים לא הצליח לרפאו. פתאום פנה אחד השרים ואמר: כבוד הוד מלכותו, אביא לך רופא גדול ממנו. ומיד ענה המלך: אם כך אפטר את הרמב"ם ואקח את רופאך. ואכן לאחר שתן אחר רופא חדש גדול ומוצלח מן הרמב"ם מצא רופא גדול, וכשהביאו לפני מלך מצרים הצהיר הרופא בגאווה: "אני רופא גדול מן הרמב"ם!!! שאלו המלך בתמיהה: באמת כך? אתה מוכן להוכיח בדרך כלשהי את דבריך? בוודאי, התרברב הרופא הגוי. יביא הוד מלכותו את הרמב"ם ואוכיח לפני המלך את דברי. נתן מלך מצרים רשות לניסיון זה, וכשהוא רמב"ם לארמון המלך והתבקש לניסיון זה, היה מוכן הרמב"ם מיד לעזוב בשמחה את ארמון המלך וללכת לביהמ"ד ללמוד תורה, אך ידע שמעשה זה יחשב כבגידה במלך ויתכן שיהרג, לכן חיכה לזמן הנכון. שני הרופאים נעמדו זה מול זה. לנוכח מלך מצרים פנה הרופא הגוי לרמב"ם ואמר: אני גדול ממך והוכיח לך זאת. שאלו הרמב"ם: כיצד? אמר לו הרופא הגוי: שינוי נכון כוסות של רעל, אתה היהודי תכין את הרעל החזק ביותר שתוכל, ואני אכין את מרקחת הרעב החזק ביותר, ולאחר מכן אני אשתה את כוסך, ואתה את כוסי. ומי שישאר חיים הוא הרופא הטוב ביותר, שהרי בחוכמת הרפואה ינצל מיד... אמר הרמב"ם: אני יכול! התפרץ הרופא הגוי: כלומר, אתה מפחד שכוס הרעל שלי חזקה יותר? מיד שאל המלך: האם אתה פוחד? ענה הרמב"ם: לטל, אני פוחד. אבל אני רוצה להרוג את השני אך המלך ציוה לערוך את הניסוי. הגיע הרמב"ם לביתו, ולאחר תפילה מעומק הלב פנה להכין את מרקחת הרעל. למחרת בנוסף לכך אף סמי מרפא וציוה על תלמידיו, שישקוהו ממנו לאחר שישתה תן הרעל. למחרת כשהגיע הרמב"ם לארמון ציוה המלך שהרמב"ם ישתה ראשון מן הרעל. מיד הגיש הרופא הגוי לרמב"ם את הכוס וכששתה נעשו פניו כהות, מיד התמוטט על הרצפה מעוצמת האש שבערה במעי, מיד נשאוהו תלמידיו והשקוהו את סמי המרפא ואכן כעבור זמן- חזר לחיים. מיד חזר לארמון ועמד לפני המלך ואמר: אדוני המלך, גרפאתי בעזרת ד'. מיד לקח כוס מחיקו וכיסה אותה בבגד ואמר: אפילו בנשימת אדי הכוס עלולים למות, הכוס הוגשה לרופא הגוי שכמעט מת מפחד. והנה ביקש הרמב"ם מהמלך לשתות מן הכוס. מיד תפסוהו שרי המלך, אך אמר הרמב"ם: ברוך כבוד המלך, הכוס מכילה בתוכה מי סוכר מקני סוכר המבריאים את המלך. להרוג אדם אני רוצה. מיד הודו כולם למלך מצרים על חוכמתו הנפלאה של הרמב"ם וכך ניצל הרמב"ם מהניסיון הגדול.

מעשה באחד שחלה באפן פתאמי ועבר כמה נתוחים, וצפתה לו סדרת נתוחים. ובכאב לבו הגיע אל כ"ק האדמו"ר מגור זיע"א בעל "פני מנחם", והאדמו"ר שאל כיצד מתנהגים בשלחן שבת? ושמע מהם שנוהגים בשלחן שבת לדבר על פלוני ואלמוני, ומנתחים כל אחד וכל בעיה, במקום לומר דברי תורה ושירי שבת בשלחן שבת. "תפסיקו לנתח אנשים בשלחן שבת ויפסיקו הנתוחים ממך", אמר הרב. וכך היה שפסקו הנתוחים (רבינו היקר הגר"י זילברשטיין שליט"א, ברכי נפשי שמות עמ' תפז).

ההיסטוריה העולמית חוזרת

הפעם - כולם שותפים.

אלפי משפחות המחזיקות את הספר "אור השבת" בביתם

לא מפסיקים להודות לכם!!

נכשיו היו שותפים גם אתם בהוצאת הספר אור השבת חלק ד' שיצא לאור אי"ה בשנה הבעל"ט, ההוצאות מרובות אך אם אתם, קוראים יקרים, תטו לעזרתנו שכם, נצליח להגיע למטרה זו.

בהשתתפות של 50 נה בלבד (המזכה אתכם גם בהקדשה בספר)

כולם!!! מצטרפים עכשיו 052-714-84-54

(ניתן להנציח פרשה בעלות של 200 נה, וכן הזמנת מהדורה שלימה)

ניתן להשיג את הספר "אשכול יוסף" בפלאפון - 054-8460007

גליון

282

פרשת במדבר תשלע"ט

ענתה הרבנית בשאלה: "מה היה קורה אם היית אומר לבחור שימתין כמה דקות עד שתגמור לאכול ואח"כ תקבל אותו בכבוד?".

הרים רבי איסר זלמן את קולו ושאל בתמיהה: "מה, אני פרופסור שצריכים להמתין עלי...?" [לב ישראל]

למרות היות הגאון רבי נתן צבי פינקל זצ"ל 'מחזיק התורה הגדול שבדור', כהגדרתו של מרן הגרא"מ שך זצ"ל, בהיותו ראש 'ישיבת מיר' - ממלכת התורה הגדולה בתבל, ואחראי על ישיבות וכוללים שכלכלו אלפי אברכים, הוא עדיין לא הסתפק בכך. באהבתו העצומה לתורה ראה עצמו אחראי לכל מקומות התורה... כאשר שמע על ישיבות וכוללים ויזמות תורניות, כגון, ישיבות בין הזמנים וארגונים שמעודדים חזרות ושינונים וסדרי לימוד רצופים, שזקוקים לעזרה, היטה את שכמו ובקש מנדיבי הישיבה לסייע גם בהחזקתם בסכומים גדולים.

סיפר הגה"צ רבי דן סגל שליט"א שפעם נפגש עם הגאון רבי חיים קרייזווירט זצ"ל סמוך לימים הנוראים, ורבי חיים סיפר לו שפניו מועדות להתברך מפי רבינו בכתיבה וחתומה טובה. היות ורבינו היה אז צעיר מאוד והגר"ח היה מבוגר ממנו בשנים רבות, שאלו רבי דן מדוע הוא הולך דוקא אליו לקבל ברכה, ענה לו הגר"ח: "מימי לא ראה אדם שמפקיר את עצמו ואת כל אשר לו למען התוה"ק, ללא שום רווח אישי".

המשגיח דלייקווד, הגה"צ רבי נתן ווקטפויגל זצ"ל, ביקש פעם להגיע לרבינו כדי לבקש ממנו שישתתף אתו בהחזקת כולל שהקים באותם ימים בשכונת גילה בירושלים [אחד מתוך עשרות כוללים שהקים רבי נתן במקומות שונים, בעיקר בעיירות מרוחקות באר"ב במטרה להפריח את אוירת היידישקייט בעיר כולה].

בדרכו למעונו של רבינו שאלוהו נכדיו: "הלא לראש ישיבת מיר ישנה ישיבה ענקית, שכדי להחזיק אותה צריך הון רב, מדוע סבור המשגיח שיוכל לשכנע אותו לעזור למקום תורה אחר?". אמר להם המשגיח: "כנראה שאינכם מכירים את היהודי הזה, אצלו אין שום הבדל בין הישיבה שלו לישיבה אחרת. יש לו רק שאיפה אחת, לבנות תורה!".

בשנים האחרונות נכנסו למעונו של רבינו קבוצת אברכים חסידי 'תולדות אהרן', המתגוררים בבית שמש. הם סיפרו לרבינו שאין בקהילתם כולל ערב, וישנם אברכים צעירים

וידבר יי אֶל מוֹשֶׁה בְּמִדְבַּר סִינַי (א, א)

במדבר סיני. לעיל מיניה (ויקרא כז לד) כתיב 'אלה המצוות' וסמך ליה 'במדבר'. לומר: אם אין אדם משים עצמו כמדבר אינו יכול לידע תורה ומצות (בעל הטורים)

שח הגה"צ רבי ישראל גרוסמן זצ"ל ראש ישיבת פינסק קארלין: מרן הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל בעל 'אבן האזל' על הרמב"ם, הצטיין באופן מיוחד בענוותנותו ובפשטותו. כשבא לפניו תלמיד ישיבה אפילו משיבה קטנה היה משוחח ומדבר אתו בלימוד ומחשיב אותו כאלו עומד בפניו תלמיד חכם בא בימים. וכשהתלמיד הקשה קושיה טובה או עלה בידו לתרץ תירוץ, היה רבי איסר זלמן קופץ משמחה ומביע התפעלות עצומה מהדברים הנפלאים והנחמדים.

הרבה פעמים זכיתי להיכנס אליו ולשוחח עמו בסוגיות הש"ס. והנה סיפור נפלא שהייתי עד לו, ממנו אפשר להיווכח בגודל הענווה שלו. היה זה ביום י"ג ניסן, ערב בדיקת חמץ. נכנסתי לבית כנסת כדי ללמוד, ניגש אלי הגבאי וביקש את סליחתי האם יכול אני לחפש מקום אחר, כי כעת עסוקים בנקיון המקום לכבוד פסח. פניתי לבית כנסת אחר ושוב חזרה התמונה על עצמה, הגבאי ביקש ממני לחפש בית כנסת אחר. הייתי אובד עצות, לאן ללכת.

בלית ברירה עליתי לביתו של מרן ראש הישיבה הגאון רבי איסר זלמן. הרב קיבל אותי במאור פנים, אמרתי לו שבאתי בשביל - 'רעדן אין לערנען' - [לשוחח בלימוד]. ראש הישיבה נענה ברצון ובשמחה והטה אוזן לשמוע מה בפי. על השולחן היתה מוכנה פרוסת לחם, דברי מריחה וכוס קפה [עד היום אני לא סולח לעצמי מדוע לא המתנתי כמה דקות עד שהיה גומר לאכול]. קרוב לשעתיים ארכה השיחה. הרב השיב לי על השאלות שהרציתי בפניו, סתר ובנה.

קרוב לחצות היום חזרה הרבנית ביילה הינדא כשידיה עמוסות בסלים מקניה שערכה לכבוד החג. כשראתה שהצלחת והכוס מונחות כמו שהניחה אותן בבוקר, שאלה את בעלה ראש הישיבה למה לא טעם כלום.

רבי איסר זלמן ענה לה בתמימות: "הרי נכנס כאן בן תורה ובא לדבר אתי בלימוד, איך יכולתי להפסיק באמצע?".

לבוא ולומר 'ישר כח', בכל אופן בקשה אחת לי אליכם, הדלת שלי תמיד פתוחה, אם תצטרכו משהו אל תחששו".

סיפור זה היה להם למופת לאיזה דרגה מופלאה של טהרת לב ניתן להגיע. הלא בעצם בואם לישיבה לתקופה קצרה בלבד, הם לכאורה מכריזים שבאו לישיבה רק כתחנת מעבר. ואילו רבינו מקבלם בחום ונותן להם הרגשה טובה שהם אפילו לא זקוקים להודות.

רבינו כאב את המציאות שיש בני ישיבה שהנהגתם מראה כאילו ניתנה הברירה בימי בין הזמנים לקחת חופשה מלימוד התורה הקדושה. מתוך דאגה לשינוי התופעה התאמץ לסייע לישיבות בין הזמנים, ובפרט דאג לחיזוק הלימוד בישיבה עצמה, בה נשארים בבין הזמנים של חודש אב רבים מבני הישיבה, בני חו"ל. הוא יזם פעולות ומבצעים כדי לעודדם לשקוד על תלמודם.

היתה תקופה שכל בחור שלמד בישיבה בבין הזמנים בסדר א' יכול היה לנסוע לים בשעות אחה"צ באוטובוסים שהעמידה הישיבה לרשותם, חנים אין כסף. פעם אמרו לרבינו שאם הישיבה תיתן בבין הזמנים ארוחות טובות במיוחד, יגרום הדבר שהבחורים ישארו ללמוד בין כתלי הישיבה והשקידה תגדל. למרות שבאותה שעה כבר החל מצבה הכלכלי של הישיבה להיות קשה, נענה רבינו להצעה, והנהיג שבימי בין הזמנים יוגש בישיבה אוכל טוב יותר מהרגיל, ובלבד שיתרבו ספסלי בית המדרש. אחד מרבני הישיבה נכנס יום אחד למעונו של רבינו ואמר, שאומנם היוזמה של ארוחת הצהרים בימי בין הזמנים הצליחה, ורבים מבני הישיבה שוקדים על תלמודם, אולם המצב הוא שרבים מיישיבות אחרות באיזור, ביניהם רבים מבתים מבוססים כלכלית, באים גם הם ללמוד בישיבת מיר ונשארים לארוחת צהרים, והיות שבמטבח הישיבה מכינים מנות בהתאם לבאים ללמוד, מכינים מנות רבות, הרבה מעבר למתוכנן. לכן, כדאי לכתוב מודעה בישיבה שהאוכל מיועד לבני הישיבה בלבד. רבינו שמע וכדרכו, שתק. נראה היה שהוא מסכים לדברים. הגיעה שעת הצהרים ולא נתלתה שום מודעה כך שהמצב המשיך. חזר אותו רב לרבינו, ושאל שנראה היה שרבינו מסכים לטענתו, ומדוע, לא נעשה כלום. אמר לו רבינו: "בעצם הדבר אתם צודקים, המצב לא קל ועיקר דאגתנו נתונה לבני הישיבה. אבל מה אעשה שאיני יכול למנוע מבני תורה שבאים ללמוד, לאכול בישיבה. ומה שטוענים אתם שהמצב הכלכלי קשה ודבר זה עולה כסף רב לקופת הישיבה, מהשמים ירחמו!".

ביטוי לאחריות זו שהרגיש רבינו שכל אחד ילמד תורה, סיפר הגאון רבי **מנחם צבי ברלין** שליט"א ראש ישיבת רבינו חיים עוזר. בחור מיישיבתו, תושב בני ברק, שהה בירושלים בימי בין הזמנים והלך ללמוד מידי יום ביומו בישיבת מיר. נכנס אותו בחור לרבינו ואמר לו שהוא לומד בישיבת רבינו חיים עוזר בבני ברק, ועכשיו בימי בין הזמנים, הוא יושב ולומד כאן, ושאל האם יוכל לאכול בחדר

שחסרה להם הדחיפה ללמוד בלילות בשקידה כשאינ מסגרת מסודרת. הם בקשו שהישיבה תישא בעול הקמת כולל ערב בקהילתם. רבינו השיב שמוטל עליו עול כבד לדאוג לאברכי הישיבה שלו, ולצער הרב אין הוא יכול להיענות לבקשתם. אולם כשאמרו לו שבלי סיוע של הישיבה לא יפתח הכולל, הסכים להחזיק את הכולל למשך שנה.

אהבת התורה של רבינו היתה עצומה, לא רק שהסכים להחזיק ולכלכל מוסדות אחרים בלי שום טובת הנאה, גם יחידים היה עמל לגדלם ולהחזיקם. גם במצבים שמטבע הדברים לא היה אמור להחזיקם רבינו היה תומך מתוך שאיפתו הגדולה שתתרבה תורה בעולם.

אחד מבני הישיבה החליט שברצונו ללמוד בישיבת בריסק. הוא חשש לבוא להיפרד מרבינו, מחשש שעזיבתו עלולה להיתפס כפגיעה בישיבה. בסופו של דבר החליט לבוא ולהיפרד. אותו תלמיד מספר שרבינו קיבל את עזיבתו ברוח טובה. הוא חיך לעומתו חיוך רחב, ואיחל לו בכל לב שיצליח במקום לימודו החדש. אותו בחור סיפר לחבריו בישיבה, שכשהתעניין על סדרי הישיבה הגשמיים של הישיבה אליה הוא עובר, התברר לו שאין בישיבה זו חדר אוכל ואילו לו עצמו, אין תמיכה מסודרת מהוריו, בה יוכל לכלכל את עצמו. אחד הבחורים הציע לו רעיון שנראה היה לכולם מופרך לחלוטין. הוא הציע לבחור שיגש לרבינו ויספר לו את מצבו, ויבקש ממנו רשות להמשיך לאכול בישיבה. כמובן שהבחור חש שלא בנוח לבקש זאת ואף ראה בכך חוצפה ועזות פנים. אך אותו חבר הצליח לבסוף לשכנע אותו שרבינו באהבת תורתו מסוגל להסכים. ואכן, הבחור נכנס ולפליאתו הרבה רבינו ניאות לבקשתו.

אל שולחנו של רבינו הגיעה פעם בקשה יוצאת דופן. קבוצת בחורים מחו"ל הגיעה לארץ כדי ללמוד בישיבת בריסק המעטירה. הבחורים הגיעו ארצה בפרוס חודש אלול והתברר להם שמסיבות שונות יוכלו להיכנס וללמוד בישיבת בריסק רק לאחר החגים. ניגשו הבחורים אל רבינו ושאלוהו במבוכה האם יוכלו ללמוד בישיבת מיר בזמן אלול. אין צורך להסביר שבקשה מעין זו נחשבת כפגיעה בראש הישיבה, שכן הוא פותח ישיבה ומעוניין לגדל בני תורה בצורה המיוחדת של ישיבתו, מאות מתדפקים על דלתי הישיבה, וכאן בחורים שבאו לישיבה אחרת מבקשים ללמוד בה בינתיים. תגובת רבינו על אתר הייתה: "בשמחה רבה!". ולא זו בלבד שקיבלם, הוא אף פתח להם 'חבורה' מיוחדת שלמדו באותו אלול 'קדשים' לחודש זה, הוא טרח וסידר להם מקומות באוכל ומקום לינה וכל צרכיהם על הצד הטוב ביותר.

לאחר שעברו החגים והגיע הזמן בו היו הבחורים אמורים להיכנס לישיבת בריסק, הרגישו הבחורים אי נעימות לבוא ולהיפרד ממנו, לאחר קבלת הפנים החמה שקיבלם. רבינו חש במבוכתם ואמר להם: "בחור שיושב ולומד לא צריך

האוכל. רבינו ענה לו: "תסתכל עלי, אתה בוודאי רואה שאני חולה ותשוש, ולמרות זאת אני נוסע לכל העולם לאסוף כסף לישיבה. מטרתי היחידה היא שישבו וילמדו תורת ה', אם כן, מה לי בחור מישיבת מיר מה לי בחור מישיבת רבינו חיים עוזר...?".

דאגתו התמידית של רבינו לגדל ולרומם את בני הישיבה היתה ברחבות הלב. כל דבר היה רואה בדרך של הרחבה. כך למשל, כאשר הבחין שלבחורים, בני חו"ל בעיקר, ישנה בעיה שלא הסתגלו לאוכל של הישיבה, ונזקקו מפעם לפעם לקנות אוכל במסעדות באזור, ישבו ראשי הישיבה על המדוכה וסברו לתקן תקנות שונות. אבל רבינו, רוח אחרת היתה עמו. הוא אמר: אם דרוש להם אוכל עשיר יותר, הבה ונביא להם אותו לישיבה. מטבח הישיבה הופקד בידי קייטרינג מקצועי, והבחורים והאברכים זכו לאוכל מעולה, העיקר שיוכלו לשקוד על תלמודם בלי הפרעה.

הנהגה זו של רחבות הלב סופרה על זקנו הגאון רבי אליעזר יהודה, בהקשר לאחד הלומדים, מבני ירושלים, שפת לחם נעדרה מעל שולחנו. אמר לו הגרא"י: "חדר האוכל של הישיבה פתוח לפניך, הבא עמך יום יום סיר קטן וטול עבור בני ביתך, הישיבה היא ביתך!".

זו בדיוק היתה התשובה שנשמעה גם כאשר הישיבה הונהגה תחת רבינו, אלא שבשינוי העיתים ההבדל היה לגבי איכות המאכל... רחבות הלב ללא מיצרים אפיינה את כל הנהגתו, למרות שהיה מחושבן שלא לבזבז מכספי הקדש, לא אהב להצטמצם בדקדוקי חסכנות. לא אחת כשבאו ואמרו לו שכאן ניתן להצטמצם ושם ניתן לחסוך... היה מגיב ואומר: 'אין עניות במקום עשירות'. ['בכל נפשך']

לְרֵאיוֹנָן אֱלִיצוֹר בֶּן עֲדִיאוֹר (א, ה)

הנשיאים מתחיל באליצור ומסיים בעינן, על שם 'יצרנהו כאישון עינו' (דברים לב, י) - על ידי הענן (בעל הטורים)

הקב"ה משגיח על עם ישראל כאישון עינו - כביכול. והרי לא כתוב 'יצרם' אלא 'יצרנהו' לשון יחיד, ללמדנו שלא רק עם ישראל בכללותו מושגח, אלא גם כל יחיד ויחיד נמצא בהשגחה פרטית.

להלן סיפור מופלא, שממנו ניתן ללמוד עד כמה הכל מושגח משמים וכל מה שבורא עולם עושה - הוא לטובתנו ולתועלתנו.

מספרת בעלת המעשה: הסיפור שלי החל, כאשר הגעתי לבית הרפואה לצורך ביצוע ניתוח קל ופשוט של איחוי שבר פנימי, ניתוח שנעשה בשיטה לפרוסקופית עם שלושה חתכים קטנים. ההתאוששות מהניתוח אמורה להיות מהירה - אשפוז של יום אחד ולכל היותר יומיים. הוזמנתי להגיע לבית הרפואה בשעה שבע בבוקר כאשר אני בצום מהלילה, לצורך ביצוע ההרדמה, בדיקות שגרתיות לחץ דם

וכו'... מילוי שאלונים והמתנה שיקראו לי לחדר הניתוח. ואז אני רואה שמכניסים מנותחים אחרים ואומרים לי להמתין בסבלנות, כי כולם מוזמנים לאותה שעה וכמו כן ייתכנו ניתוחי חירום וכו' וכו', ובקיצור - 'יש להתאזר בסבלנות'...

בשעה שתיים עשרה בצהרים בערך ניגשה אליי האחות ובטון חגיגי משהו אמרה: "תתכונני מרים, באים לקחת אותך לחדר ניתוח..."

תוך עשר דקות הייתי בחדר הצמוד לחדר הניתוח, מדדו לי שוב לחץ דם, ושוב פעם המתנה לשיחה קצרה עם המנתח, עד להגעת המרדים... ושוב אני ממתינה וממתינה... "משה", אמרתי לבעלי שלא עזב אותי לרגע, "משהו לא נראה לי".

אבל אני מחכה בסבלנות וממלמלת לי כמו בחדר ההמתנה פרקי תהילים, אותם אני יודעת בעל פה. לפתע ניגשת אליי האחות ואומרת לי: "תראי מרים, צר לי לומר לך, אבל מסתבר שאין לנו רופא מרדים..."

"מה אין לכם?" בעלי ואני שואלים יחד בתימהון. מדובר באחד מבתי הרפואה הגדולים בארץ, למעלה מעשרה חדרי ניתוח שפועלים עשרים וארבע שעות ביממה, ואין רופא מרדים. זה נשמע מופרך לחלוטין...

האחות פורשת ידיה בתנועת ייאוש: "מהבוקר היו המון ניתוחי חירום, המרדים שלא ישן כמעט כל הלילה פשוט התעייף והלך לישון..."

"ומה זה אומר מבחינתנו?" שאל בעלי.

- "זה אומר, שאתם צריכים ללכת הביתה, ויקבעו לכם מועד חדש לניתוח".

"לא ייתכן!" אני עונה לעומתה, "עד שהתכוננתי נפשית לניתוח הזה, הסתדרתי עם הילדים, אני בצום של יותר משתיים-עשרה שעות, אתם לא יכולים לעשות לי את זה".

"אני ממש מצטערת", אומרת האחות, "זה לא תלוי בי".

בדרך חזור למחלקה אני מנסה להתאמץ ולשנן לעצמי את כל התובנות, ששמעתי עד היום בנושא אמונה וביטחון 'הכל בידי שמים' 'אין אדם נוקף אצבעו למטה, עד שמכריזים עליו מלמעלה', 'כל עכבה לטובה'...

התור החדש נקבע לעוד שבועיים, כאשר כפיצוי על עוגמת הנפש הבטיחו לי שני דברים: א. אני אהיה הראשונה להיכנס לניתוח. ב. את הניתוח יבצע סגן מנהל המחלקה למרות שבדרך כלל ניתוח כזה מבוצע ע"י מנתח זוטר.

לאחר שבועיים חזרתי לבית הרפואה. הפעם הכל התנהל כשורה ובדיוק כמו שהבטיחו, נכנסתי ראשונה לניתוח, המרדים הגיע בזמן והמנתח היה סגן מנהל המחלקה...

כשהתעוררתי מהניתוח, הרגשתי רע מאוד, בחילות קשות, סחרחורות וכאבים. בעלי היה לידי ואמר: "הניתוח היה ארוך יותר ממה שחשבנו, אבל ברוך ה' הכל נגמר לטובה..."

"מה פירוש? מה קרה?" שאלתי.

- "קרה לנו נס גלוי ממש... הרופא התחיל לנתח, ותוך כדי הניתוח הוא ראה שיש במקום השבר גידול קטן שהתפתח ולא נצפה בצילום המקדים, כנראה משום היה רק בתחילתו. בשלב זה איחוי השבר הפך להיות דבר שולי... וכך מניתוח פשוט וקצר יחסית – זה הפך לניתוח מסובך של כמה שעות שבמהלכן עמל הרופא קשה כדי להוציא את הגידול ולנקות הכל היטב".

בערב באה אל"י האחות הראשית ואמרה: "את לא תאמיני, כל המחלקה פשוט רועשת וגועשת על הנס הגדול שאירע לך, את פשוט לא מבינה, היה לך נס גדול, שהניתוח שלך נדחה ודווקא הרופא הזה ניתח אותך. תביני, רופא אחר לא היה שם לב לגידול, הוא פשוט היה מתרכז באיחוי השבר, סוגר ומסיים. סגן מנהל המחלקה הוא מומחה גדול בדיוק בהוצאת גידולים כאלה, ורק אחד כזה יכול לשים לב לגידול קטן כזה".

חודש לאחר הניתוח הגיעו תוצאות הביופסיה, התברר, שמדובר היה בגידול ממאיר (ל"ע) אבל בחסדי השי"ת הוא הוצא בשלימותו, שאם לא כן הוא היה מקרין גרורות, וייתכן שגם טיפולים לא היו מועילים... ר"ל.

ואני עוד כעסתי על המרדים שהתעייף... על הניתוח שנדחה... ועל התכניות שהשתבשו... במקום להרים עיניים לשמיים ולהודות לה' יתברך גם על שינויי התוכניות שהוא משנה לנו וכמו שנאמר 'אודך ה' כי אנפת בי, ישוב אפך ותנחמני' (ישעיה יב, א)... **['פניני עין חמד' – 'מרוה לצמא']**

לקראת חג הפסח נכנס לכולל שלנו יהודי אמיד, כאשר בידו האחת תיק ג'יימס בונד ובשניה קלטר. הסקרנות התעוררה בי ועקבתי אחר צעדיו. הוא התיישב בספסל המזרח של בית המדרש, פתח את התיק שהיה מלא וגדוש במזמנים אגודים בשטרות חדשים ובוהקים... לבקשתו, אברכים החלו לגשת אליו בזה אחר זה, ולאחר שרשם את שם האברך בקלטר מסר לידו שטר של מאתיים ש"ח לכבוד החג... אף אני ניגשתי וקבלתי את מתת ידו. כאברך שמחתי מאוד על העזרה והודיתי לו בחום.

המשכתי לעקוב אחרי החלוקה וראיתי אברך אחד שישב בפינה מרוחקת ולא הרים את עינו מהספר. כדי שלא יפסיד את החלוקה מפאת שקדנותו, ניגשתי אליו והסבתי את תשומת ליבו לחלוקה המתרחשת ותיכף מסתיימת. האברך השיב לי קצרות: "בזמן הלימוד לא מפסיקים עבור שום הון שבעולם!!!" ותיכף רכן על ספריו ולא התייחס לכלום. התפעלתי מהתמדתי, ועוד יותר התפעלתי מכוחות הנפש

שלו, שהרי ברור לי שאין פרוטה מצויה בכיסו ובכל זאת ממשיך בתלמודו כאילו לא קרה דבר סביבו.

המשכתי לעקוב אחר החלוקה, כאשר כל אברך לוקח את מתת החג וממשיך בלימודיו. כאשר סיים הגביר את החלוקה, העיף מבט לקצה בית המדרש ושאל: "מי זה האברך שיושב שם בפינה? ומדוע לא ניגש לקבל מילגה?". רק שתבינו... מדובר בכולל של 180 אברכים, ובכל זאת הוא קלט שהאברך הזה לא ניגש... הסברתי לו שהאברך הזה אינו מוכן להפסיק מלימודו בשביל שום דבר שבעולם...

סיים הגביר את מלאכתו, קיפל את התיק והלך היישר לכיוונו של אותו אברך. ובעודי מתבונן בדריכות בנעשה, ראיתי תוחב לידו של האברך אלף שקלים, מברכו בחג שמח ויוצא מבית המדרש. האברך הודה לו בחמימות ומיד המשיך בתלמודו כאילו לא אירע דבר... ואילו אני יצאתי נפעם עם שיעור מאלף לחיים על אמונה והשגחה פרטית!

הסיפור אירע לפני שנים מספר, בהיותי אברך, אולם הרושם העז שעשה עלי השאיר את חותמו בנימי נפשי, והיום, כשאני עסוק במסחר אך גם קובע עיתים לתורה במידה שווה ואף יותר - אין מצב בעולם שאקבל שיחה או אבטל את הזמן הקבוע לתורה, ויהי מה. גם אם לוחצים לסגור עסקה עם רווח נאה בצידה, לעולם זה לא ייסגר בשעות המוקדשות ללימוד... כי הלוא ראיתי בחוש את מאמר חז"ל: "אין אדם שומע לי ומפסיד!!!" **['טיב ההשגחה']**

חברי, מורה הוראה, סיפר לי עובדה נפלאה: לפני סוכות התקשרה אשה ושאלה בפיה. היא עובדת אצל מעסיק שאינו שומר תורה ומצוות שמחייב את כולם לעבוד בחול המועד. זאת עבודה טובה בסביבה שמתאימה לה, וחבל לה להפסיד אותה. הבוס רואה בעין עקומה מי שאינה מגיעה לעבודה בחול המועד, והיא שואלת מה לעשות. הרב יעץ לאשה שתלך לעבודה, אך לא תדרוש עליה תשלום. האשה עשתה כדברי הרב. היא הלכה לעבודה אך לא העבירה כרטיס. הבוס במשרד ראה לפי העדכון במחשב, שהאשה לא הגיעה לעבודה, והתקשר אליה. הן כפי שהזהיר, הוא מקפיד מאד על מי שאינה עובדת בימים אלו. "אני רואה שאת לא מופיעה", אמר לה.

"אני נמצאת כאן", החזירה האשה. "הגעת לעבודה?!" הוא לא הבין מה קורה כאן. אם היא כאן, למה המחשב לא 'רואה' אותה. - "למה לא העברת כרטיס?"

האשה הסבירה את העניין: "אני לא רוצה לעבוד בחול המועד, אבל מפני שאיני רוצה להפסיד את העבודה, אני חייבת להגיע. לכן אני עובדת, אבל בלי כסף".

הבוס התרגש מאד. "ככה? ברגע זה את משוחררת, ובקשר למשכורת זה יהיה הפוך ממה שחשבת. את תכננת לעבוד ולא לקבל כסף, בסוף על הימים האלה תקבלי כסף בלי לעבוד...". **['השגחה פרטית']**

השגחה שבועית

עכשיו מובן איך כזה דבר מביא ישועות לעולם

האמינו לי, שלי עצמי לא היה מושג כמה גדול הוא ה"להגדיל". ההתרגשות תופסת אותי כשאני רואה את ההיענות של כל הציבור, מכל הגוונים ממש. כולם "יחד" רוצים להפיץ את האמונה בעולם. אנשים פשוט רצו אחרי הממונים, כדי לחתום על הוראת קבע. צרפו אותנו! אנחנו רוצים להיות חלק מהפעילות האדירה הזאת!

הרבה אנשים מעידים על הישועות שזה הביא להם, יש הרבה הסברים למה זה מביא כאלו ישועות לעולם, מכל אדם שומעים ישועה בעניין אחר, נראה לי שהכי מתאים להביא במסגרת זו את המאמר שהתפרסם בעלון כוכבי אור, המביא את דברי הגה"צ ר' יעקב מאיר שכטר שליט"א, ונעתיק את דבריו:

"הרה"ק רבי שלומק"ה זוויעהלער זיע"א ביקש מאיש אמונו, הרה"צ רבי אלי' ראטה זצ"ל, לעורר את הציבור בענייני השגחה פרטית. עז היה רצונו לייסד "כולל" ייחודי, אשר בו יתועדו מדי יום מניין יהודים ויספרו זה לזה סיפורי אמונה והשגחה פרטית, ובצוותא חדא יתבוננו בחסדי השי"ת המסבבים אותנו ללא הרף. "זה ימשיך השפעות טובות בעולם" התבטא הרה"ק רבי שלומק"ה. (יומא דהילולא כ"ו אייר)

כל ימי הצטער הצדיק רבי אלי' ראטה, בפעולותיו להוציא את משאלת רבו מן הכח אל הפועל, אולם הדבר לא עלה בידו. לא אחת הביע את חזונו, לראות את השיבה מתנוססת על תילה, כשאברכים יושבים יחד ומשוחחים בענייני אמונה. "אילו הייתי צעיר וכוחותי במתני, הייתי בעצמי מכתת את רגליי להתדפק על פתחי נדיבים ולהתרים אותם למען מטרה נשגבה זו" - היה מתאונן רבי אלי' זצ"ל.

יפה אמר החכם מכל אדם: "לפל זמן ועת לְקַל חֶפֶץ" (קהלת ג א), שכן בשנה אחרונה נוסדה ישיבת ענק כלל-עולמית, אשר תחתיה חוסים רבבות אלפי ישראל, אנשים נשים וטף. מדי יום, רבבות יהודים שמים את אונם כאפרכסת להאזין לסיפורי פלא אשר ההשגחה העליונה מובילה. מדובר בטלפון-ליין הנודע, "קו השגחה פרטית" אשר זכה, ועל ידו נתרבה שלום בעולם אנשים פוקחים את עיניהם לחזות ולראות את הנסים והנפלאות שגומל עמנו השי"ת בהשגחתו הפרטית בכל עת, ערב ובוקר וצהריים, ומתעוררים על ידו להודות ולהלל לשמו הגדול. אשרי העם שככה לו."

עכשיו הכל מובן. אם הרה"ק רבי שלמה מזווהיל התבטא "זה ימשיך השפעות טובות בעולם", אין פלא שכל הישועות שבעולם נמשכות על ידי הפועלים והתורמים, להגדיל שמו יתברך.

שבת שלום ומבורך
פינחס שפר - ראש המכון

דברים שבלב

על פי השיעורים שנמסרים ב"קו השגחה פרטית" במהלך השבוע בספר חובות הלבבות "שער הבטחון"

לפני החיפוש, כדאי לבדוק את הסיכויים למצוא

עת לכל דבר. לריבון העולם יש את החשבונות שלו, ולפעמים אנחנו רואים דברים לא מובנים, איך זה שלצדיק אין ולרשע יש, זה שהתאמץ בעבודתו יתברך נכשל, וזה שחטא הצליח... עינינו כל כך קצרות רואי, אין לנו שום אפשרות לקלוט את התמונה.

אומר רבינו בחיי משפט שעלינו לחקוק על לוח לבנו ולשוב ולשנן עד שנדע אותו על פה: והליכות דיני הבורא יתעלה, הם יותר בעלמות ועמוקות ועליונות, מהגיע אל ידיעת חלקיהן, כל שכן כולן.

כדי להבין לעומק את דברי רבינו, ניעזר במשל. מלך גדול הודיע כי לכבוד יום הולדתו הוא מאפשר לכל מי שרק רצה, לחפש וגם למצוא יהלום גדול ששווי עשרים מיליון דולר! כולם באים ומנסים לחפש, דעת הפוסקים האחרונים היא שבעשרים מיליון דולר אפשר להשיג הרבה דברים... אלא שהכרוז מכריז כי היהלום לא הוחבא במקום מוגדר, אלא אי שם, ברחבי המדינה כולה.

המחפשים מתייאשים. אין סיכוי למצוא יהלום, שעם כל גדלו הוא קטנטן ביחס למרחבי המדינה העצומים. הוא בעלם.

מהו עמוק? שאת האבן היקרה הטמין המלך בים הגדול. נו, מי זה ילך ויביא אותה מקרקעית הים? אין סיכוי.

ועליון כיצד? שאת האבן היקרה תלה המלך ברקיע, והיא עליונה, אי שם מעל העננים. מי שילך להביא אותה למשוגע יחשב.

הליכות הבורא ודיניו הם גם בעלמים, גם עמוקים, וגם עליונים. איך אפשר בכלל לנסות להבין אפילו חלק מהם, כל שכן את כולם? הרעיון שמישהו מעלה בדעתו כי הוא יצליח להבין, הוא אווילי. די לנו באמונה הפשוטה, שהבורא הוא טוב ומיטיב לכל, וכל דרכיו אמת ומשפט, הצור תמים פעלו, ואנחנו, בראוי, בניו האוביו, מוכנים ומזומנים לקבל עלינו את גזרתו יתברך, ומתפללים שזוכה לראות טוב וחסד בנראה ובנגלה.

(מתוך שיעור 44)

מי שראה דבר או שניים בחיים שלו, מבין שפגעי הזמן יכולים תמיד לקרות. שלמה המלך מונה לנו עשרים ושמונה עתים. עת לטעת ועת לעקור נטוע, עת לבקש ועת לאבד, עת מלחמה ועת שלום... כל כך הרבה עלול להתרגש על אדם בימי חייו, כמה הרפתקאות וסערות עשויות להיות מנת חלקו.

אם חושבים שאדם קל רגליים יוכל לברוח ולהינצל - "לא לקלים המרוץ". אולי זה שניחן בחכמה מיוחדת, גאון במתמטיקה, ויעוץ עצות נפלאות לכלכלה נבונה, הוא זה אשר מובטח לו שהוא מסודר בחיים? "לא לחכמים לחם". כך ממשיך שלמה המלך, ומפורר בזה אחר זה את העמודים שבני אדם מנסים להישען עליהם ולהבטיח את עתידם, "לא לנבונים עושר וגם לא ליודעים חן כי עת ופגע יקרה את כולם".

כן, אותם עשרים ושמונה עתים יכולים להגיע לכל אחד. אלו גבולות של זמן לכל דבר ועניין שהקב"ה בעצמו קבע, וההשתדלות הטבעית אינה יכולה לעמוד כנגדן.

אז מה עושים? יעמוד אדם ויחכה למר גורלו? לא ולא. רש"י כותב כי אכן ניתן ללמוד את הפסוק כמשמעו, שכל פגע יקרה לכולם, אבל אפשר גם ללמוד אותו אחרת - פגע זה לשון תפילה. כמו שלמדנו אצל יעקב אבינו שתיקן תפילת ערבית, "ויפגע במקום", פגיעה זו תפילה, לבקש במפגיע, אומר רש"י: הפגיעה והתחנה יהיו רגילין בהם, שלא יבואו לדברים הללו.

כמה דברים מזכירים יש בעולם. רואים מדינה שמשתלטים עליה אנשים רעים עם תאוות שלטון, והם עושקים את העניים, "אל תתמה על החפץ", איך הקב"ה מרשה ומשפיע שיקרה כזאת, "כי גבוה מעל גבוה שומר", גבוה זהו מלאך. מכל מעשה נברא מלאך, מהחטא נברא מזיק, והעונש שמור למי שמגיע לו. עוד יבוא היום שהצדק יעשה, אבל גם המלאכים הממונים אינם יכולים לעשות דבר מבלי לקבל הוראה מגבוה, כמו שאומר הפסוק (קהלת ה, ז) "וגבוהים עליהם". הקב"ה, הגבוה מכולם, הוא זה שמנהל את הכל, ושומר

ניסיון שבכל יום

סיפורי השגחה מופלאים שסופרו ב"קו השגחה פרטית"

שני ארגזים בהזמנה

אני גר בויליאמסבורג, אבל תפילת שחרית איני מתפלל סמוך למקום מגורי, אלא באיסט סייד מנהטן. שם ישנו בית כנסת קטן - "קלוז", אותו ייסד האדמו"ר מבויאן צוק"ל. בעבר האזור שקק חיים, והקלוז היה מתמלא דרך קבע ביהודים חרדים שבאו להתפלל וללמוד. היום התמעטו החרדים באזור. רבים מהם עברו למרכזים הגדולים, ובאי הקלוז הלכו והתמעטו.

כיוון שכך, אני עושה את דרכי מדי יום מויליאמסבורג למנהטן, כדי לחזק את המניין בקלוז. כשרואים שהמניין ממשך להתקיים, זה מושך יהודים להגיע. דווקא היכן שיש מעט חרדים, המשמעות של בית כנסת פעיל באזור היא גדולה מאד. ככה יש תמיד פינה יהודית חמימה, ובתוך השיטפון של החיים, היא מזכירה לכל שיש בורא לעולם.

ביום שלישי, בשבוע שאצלנו קראו פרשת קדושים, ובארץ ישראל - פרשת אחרי, התקשרתי לנהג שאמור לקחת אותי יחד עם חברים נוספים למנהטן. הנהג, שהוא גם אחד מהמתפללים בקלוז, לא ענה לטלפון שלי. התקשרתי לחברים שנוסעים עמו בדרך כלל - ודממת אלחוט ענתה לי. כאילו כל האנשים שקשורים לנסיעה הזאת סיכמו ביניהם לא לענות למספר שלי, כולל אחי.

אחי אינו מהנוסעים הקבועים, אך מידי פעם הוא מצטרף אלי. החלטתי לקחת מוגית באופן פרטי ולנסוע לקלוז. כידוע, כאשר שני אנשים נוסעים במונית התשלום מתחלק, ולכן חשבתי שאם אחי ירצה להצטרף, שנינו נרוויח.

כאמור, הוא לא ענה לצלצולים שלי, והחלטתי לעשות מה שעשו פעם, לפני שהיו פלאפונים. לרדת את הרחוב ברגל, ולראות אולי אחי עומד בפניה שבא הוא רגיל לחכות להסעה למנהטן. אני מגיע לפינה, והנה רכב נעצר לידי, והנהג מסמן לי. "אתה נוסע לאיסט סייד, נכון? בוא תיכנס".

באותו רגע אני מרים את הראש כדי לתת עוד בדיקה אחת אם אח שלי נמצא באזור, ואכן כן. הנהג הוא מגיע, ושנינו נכנסים לרכב. מתיישבים, מתרווחים, ואני מביע בקול את תודתי להשם, "איזו השגחה פרטית! איך הכל התרחש בדיקת נמרץ כל כך! באותו רגע שאתה הגעת לפינה, הגעתי גם אני, ורגע אחר כך אחי, ואתה מצאת אותי, ואני מצאתי את אחי, ונפגשנו כולנו כדי שנוכל להצטרף למשלימי המניין של שחרית בקלוז של בויאן".

הנהג חייך חיוך רב משמעות. קוראים לו ר' יעקב ברוך הרצוג, יהודי יקר שירש מאביו ומסבו את המאפיה הכשרה היחידה באיסט סייד. "אתה מדבר על השגחה פרטית?" הנהג ר' יעקב ברוך, "תשמע לאיזה גילוי מופלא של השגחה פרטית זכיתי לפני כמה שנים".

הוא לוחץ על הדוושה, נותן דלק, ומתחיל. - כידוע לך, המאפיה שיש לי באיסט סייד היא המאפיה הכשרה היחידה בכל האזור. פעם היו לי הרבה לקוחות. בימי חמישי ושישי הקונדיטוריה הייתה מפוצצת קונים. בכלל, להיות המאפיה הכשרה היחידה, זה אומר להיות השותף הטבעי בכל השמות, ברית, קידוש, חאלקה, בר מצווה, סיומים, מפגשים ומה לא. ככה הכרתי את התושבים מהצד השמאל של החיים, וזה חוץ מפינוקים קטנים פה ושם שאנשים מפרגנים לעצמם.

היום, כיוון שהאוכלוסייה החרדית הידלדלה, גם הקונים הידלדלו, והיקף המכירות קטן באופן משמעותי. בכל זאת שווה לי להחזיק את המאפיה, בין השאר מפני שסמוך אליה ממוקם מושב זקנים. רוב החוסים בו אינם יהודים, אבל בכל זאת, מתגוררים בו יהודים בודדים, ולכן מושב הזקנים צורך בקביעות עוגות כשרות במאפיה שלי. בשלב מסוים אף נעשה הסכם בינינו, כי אני אספק בקביעות את העוגות הכשרות למוסד.

כך התנהלו העניינים שנים רבות. מושב הזקנים קונה ממני, ואני מוכר לו, הודו להשם כי טוב. יום אחד מחליפים מנהל למושב זקנים. ליד שולחן המנהלים מתיישב לו גוי רשע, ונעשה לפריץ הכפר. בטוח שהכל שלו. הוא יעשה רק מה שבא לו, ויעיף את מי שלא כל כך מתחשק לו להיות אתו בקשר. האופי שלו היה באמת גרוע, כך שהוא הצליח להסתכסך גם עם הצוות שם, עד שיום אחד שילחו אותו החוצה ופיטרו אותו, אבל בינתיים הוא הלחיץ אותי.

המנהל החדש לא אהב את ההתקשרות של מושב הזקנים עם המאפיה, אבל חוזה הוא חוזה, והסדר הוא שעוגות כשרות קונים אצלי, ואין לו ברירה, אלא להמשיך ולקנות אצלי על אפו ועל חמתו. אני הרגשתי את הלך הרוח. האווירה נעשתה מתוחה, הוא חיפש רעיונות איך לתרץ התנתקות מהמאפיה, וביום ראשון אחד, הוא מתקשר אלי ומזמין ארגז עוגיות דייאט בטעם וניל, ועוד ארגז דייאט בטעם לימון. עוגיות אלו אינן מיוצרות במאפיה שלי, ואני נוהג לקנות אותן ממפעל אחר. "תשמע המנהל", אני אומר לו עם כל הכבוד, "היום יום ראשון, ואנשים לא עובדים. תוך כמה ימים העוגיות יגיעו".

המנהל התרגז, "איך תוך כמה ימים? אם אתה לא מביא לי את העוגיות למחר בשעה תשע, אני מסיים את ההתקשרות בינינו!"

זה כבר היה איום רציני. הרי אין לי הרבה קונים, ומושב הזקנים הוא לקוח כבד, שבשבילו שווה לי להחזיק את המאפיה, אבל מה אעשה? נראה שהמנהל המציא במיוחד בקשה בלתי הגיונית כזאת, כדי שיהיה לו תרוץ להתפטר ממני.

מה שהועיל למעיל

ביום חורפי אחד, בשלהי החורף, אני פותח את הארון בביתי שבביתר כדי להוציא את המעיל וללבשו. הארון נפתח יפה, אבל המעיל אינו מופיע. אני מזיז קולבים מפה לשם ומשם לפה, ממשש, מחפש, מתייאש מהארון ופונה למתלים, משם לארון אחר, אך המעיל איננו. לא זכרתי מתי הייתה הפעם האחרונה שלבשתי מעיל. אולי אצל ההורים בירושלים ואולי באוטובוס, אולי בבית כנסת אחד ואולי בבית כנסת אחר. תחילה אני מוותר ויוצא בלי מעיל, מחליט שכבר לא מאד קר, ואפשר להסתדר בלי זה. בשלב הבא בכל זאת אכפת לי. זהו מעיל יקר שנקנה לא מזמן, ולכן אני מרים טלפון לפינת האבדות לשל חברת האוטובוסים ולהורים. מפשפש במלתחות של בתי המדרש, ואין.

תקופת מה אחרי שהמעיל נעלם מסדר היום שלי, עברה בראשי מחשבה, כי עדיין לא התפללתי על הדבר. לא ביקשתי מהקב"ה שיעזור לי למצוא את המעיל. הן יש לי מנהג כזה, לשוחח עם הקב"ה על העובר עלי, ולהתפלל על כל דבר, ואין זה שבכלל עלה בדעתי להסתדר לבד? עשיתי תשובה על התנהגותי עד עתה, ונעמדתי להתפלל לפני הקב"ה שאמצא את המעיל היקר, שיוכל להמשיך ולעטפני, ועוד הוספת, כי אין לי כוח לחפש ולעסוק באיתורים ובטלפונים. "אנא, הקרה לפני!" ביקשתי, שהמעיל פשוט יופיע, מבלי שאצטרך לרדוף אחריו עוד.

הנהג, אחרי מנחה, כאשר ברצוני לקחת את הפלאפון שהנחתי בצד, מה מופיע מולי? מעיל תלוי על הקיר. אני ניגש אליו, ובוחק את סימניו, ואכן כן, זהו מעילי שלי, אשר אבד לי. הנהג, כאשר התפללתי אל השם, בו ביום נענית.

ברוך המשיב אבדה לבעליה.

(יום שני אור ל"א ניסן, מהדורת לילה, סיפור מספר 1)

הנהג הוחלף, הילד הוחזר

לכבוד שבת הגדול נסענו כמה משפחות מירושלים ומבית שמש, למושב "אור הגנוז". הזמנו לנסיעה זו טנדר. לפני שבת צלצל הנהג לאחראי, ואמר שהוא קיבל הצעה אחרת, משתלמת יותר, והוא שולח לנו נהג אחר. בדרך לאור הגנוז אנו נכנסים למירון, לרבי שמעון בר יוחאי. לפני שאנו יוצאים, פוגש הנהג שלנו את אחיו, גם הוא נהג טנדר, והם מחליפים ביניהם כמה מילים של אחווה.

רשמתי את ההזמנה, והתקשרתי למפעל שמייצר עוגיות דייאט. כצפוי, איש במפעל לא ענה לי. ניסיתי לברר את מספר הטלפון של מנהל המפעל, אך הדבר לא עלה ביד. אף אחד שיכול לעזור לי בדרך הטבע אינו נמצא בהישג יד, ואני תקוע עם הזמנה שסיפוקה יכול לחרוץ את גורל המאפייה שלי. ככה בכל אופן זה נראה.

השעון מתקדם, השמש מתקדמת בשיפולי הרקיע, ושום דבר אינו מתקדם עם ההזמנה. אני הולך להתפלל מנחה. מתחילים, והנה, מי מופיע בפתח בית הכנסת? האיש שאני מחפש בשעות האחרונות. מנהל המפעל לעוגות דייאט!

אני ממש מתרגש. זאת פשוט השגחה פרטית מופלאה. את היהודי הזה לא פגשתי אף פעם בבית כנסת, והנה בדיוק כשאני נמצא במצוקה ועומד להפסיד לקוח הוא מגיע. ברצוני לקרוא לו, לבקש ממנו לחכות לי אחרי התפילה, אבל... התפילה כבר החלה!

רק לפני ימים מספר דרש הרב בבית הכנסת בעניין השתיקה בשעת התפילה, ואני התעוררתי מאד בעניין, וקיבלתי על עצמי שלא לדבר בשעת התפילה מעתה ועד עולם, יהיה מה שיהיה, והנה, כזה ניסיון!

עלו לי בראש כל מיני היתרים, למשל, שאולי זה לא ממש נקרא, ואולי פה זה אחרת, ויש כאן עניין של הפסד מרובה. איזה יצר לחש לי, שאם אדבר עם האיש זה יעזור לי לכוון בתפילה, שהרי אדע שהעניין מסודר, וזה ממש כעין ביטולה זהו קיומה, בקיצור, כל מיני מושגים מהשולחן ערוך התגייסו לצדי, אבל האמת הייתה חזקה יותר. עכשיו זהו זמן תפילה, ואין לדבר באמצע התפילה!!! חשבתי לסמן לו באצבעות שיחכה לי, לקרוץ לו ולהראות לו בשפת הסימנים שיתקשר אלי, אבל בסייעתא דשמיא, הבנתי שהסימון לא יישאר רק סימון, ובוודאי אגרר אחר כך לשיחה, וגם מזה נמנעתי. לא רציתי בשום מחיר להפר את הקבלה הטובה שקיבלתי.

קיוויתי לדבר עם מנהל המאפייה אחרי תפילת מנחה, אך אחרי שסיימתי 'עלינו לשבח' ראיתי שהוא כבר לא נמצא. כנראה הארכתי קצת. יצאתי לחפש אותו בכל בניין בית המדרש, גם בחוץ סקרתי את השטח, אך כמו שהוא הגיע כך הוא גם נעלם. לא ידע אפילו כמה הוא מבוקש. ואני, הרבה יותר ממה שהצטערתי על שלא מצאתי אותו, שמחתי על שהתגברתי, ועמדת בניסיון הקשה. עמדת היהודי להי' אלוקי, על שזכיתי לכבודו בכל מאודי, ולעמוד בקבלה שקיבלתי על עצמי. הלילה עבר בלי שום חדשה מסעירה. בבוקרו של יום שני, עשר דקות אחרי השעה שבע, פתחתי את המאפייה. לא היה שום סיכוי שבשעה תשע יהיו אצלי עוגיות למושב זקנים, והצטערתי מאוד על ההפסד הגדול שבא לקראתי.

והנה, בשעה שבע ועשרים נכנסו בבחילות יהודי אחד שמתגורר במונרו, וביקש להיכנס למקום שנכנסים בני אדם שבאים מהדרך.

עם יהודי זה היתה לי היכרות שטחית. הוא היה סוכן של עוגיות. לוקח ארגזים ממפעלים ומפזר בחנויות. מידי פעם פגשתי אותו, אך למאפייה שלי הוא כמעט לא הגיע. בין המפעלים שהוא עובד אתם נמצא גם המפעל של עוגיות דייאט. שאלתי אותו, "אולי יש לך במשאית שני ארגזים, אחד של עוגיות לימון ואחד של עוגיות וניל?"

"הזמנה מדויקת!" חייך הסוכן, "המשאית שלי ריקה עכשיו. ביום שישי אני מרוקן את כולה! ואם בכל זאת נשאר משהו, אין סיכוי שזה בדיוק וניל ולימון."

סיפרתי לי על המצוקה שלי, והוא אמר לי, "אתה יודע מה? בשבילך אני הולך לבדוק עוד פעם!" הוא יצא החוצה, ואחרי דקה צעק לי מאחורי המשאית, "עקב ברוך, בוא מהר, תראה מה יש לי במשאית!"

יצאתי החוצה, ומה אני רואה? במשאית הריקה נחים שני ארגזים בדיוק. ארגז אחד של עוגיות בטעם לימון דייאט, וארגז שני של עוגיות בטעם וניל דייאט.

מופלא! מופלא זה לא מילה. נגד כל הסיכויים, בלי שום היגיון. פשוט ישועה שמימית. אני כל כך מתרגש, והסוכן שואל אותי, "למה אתה לא שואל איך הגעתי אליך בדיוק עכשיו?" "עכשיו אני שואל", החזרתי לו, "איך באמת הגעת הנה? הרי איסט סייד לא שייכת למסלול הקבוע שלך".

והיהודי מספר: "בכלל לא הייתי אמור להיות כאן. בשעה ארבע לפנות בוקר אני יוצא ממונרו ליליאמסבורג, לומד שם שיעור תורה, מתפלל שחרית, ופונה לעבודתי. מה עשה הקדוש ברוך הוא? עצר אותי בפקק. משאית התנגשה במכונית, ואני נתקעתי עם הרכב למשך שעה וחצי באותו מקום. אחרי שהמתנתי זמן רב כל כך, הוצרכתי להתפנות, ונזכרתי במאפייה שלך, שנמצאת כמה דקות נסיעה מהמקום שבו עמדת. התפללתי להשם שיעזרני וישיעני, ושהמאפייה כבר תהיה פתוחה ברגע שאני מגיע, והנה, עיניך הרואות, השם עזר לי!"

כמה מופלאים דרכי השם. בזכות הניסיון שעמדתי בו, ניהל אותי הבורא בדרך מופלאה מאוד. לו הייתי מדבר עם בעל המפעל באותן דקות של תפילת מנחה, זה לא היה עוזר לי. קרוב לוודאי שהוא לא היה יכול לספק לי מיידית את העוגיות האלה.

והנה השם זימן לי את העוגיות בדרך מקורית! פתחתי את המאפייה בדיוק כמה דקות לפני שהיהודי שהתפלל להשם והיה זקוק לישועתו, הגיע. היהודי הזה, באופן בלתי מובן, שכח להוציא מהמשאית שלו שני ארגזים שהייתי זקוק להם בדחיפות, ובאורח פלא נתקע בפקק לזמן רב. הכול הכול בתזמון מושלם.

לקחתי את ארגזי העוגיות, פניתי למושב זקנים הסמוך, והנחתי אותם שם. המנהל קבע את האולטימטום לשעה תשע בבוקר, והנה, יש לו את העוגיות כבר בשבע וחצי.

אנחנו יורדים מהאוטו, אל הקלויז של בויאן באיסט סייד, ועם הכנה שכזאת לתפילה, מצטרפים למניין של שחרית.

בטנדר

ש ו א ל

הנהג:

כולם,

פיה?

וכולם,

במקהלה של מבוגרים

וילדים עונים: כן!

קדימה. נוסעים. כאשר אנחנו

מגיעים למושב, מתקשר אחי של

הנהג, "השארתי ילד במירון, חולצה חומה

ומכנסיים כהים?"

מתברר שכן, אחת המשפחות לא הבחינה כי

אחד מילדיה חסר.

ראו כמה הכנות עשה הקב"ה כדי שנוכל לאתר

את הילד בקלות יתרה. החליף לנו את הנהג,

זימן את אחיו של הנהג שלנו גם כן למירון,

והפגיש אותם רגע לפני שיצאנו, כדי שאחר

כך ידע הנהג למי לשייך את הילד שראה אותו

בודד בציון.

הודו לו, ברכו שמו.

(יום שלישי אור ל"ג ניסן, מהדורת לילה, סיפור מספר 4)

לא סוחבים זמן סתם

בתחילה תכננו לנסוע לטיול בצפון בשעה שש בבוקר, כמה משפחות עם הילדים. באמצעו של דבר, אחרי שדיברנו עם הנהג של ההסעה, הוחלט שנצא ברבע לתשע. כיוון שמשפחתנו המורחבת צרכה שני אוטובוסים, חיכה אוטובוס אחד לשני, וכך יצאנו כולנו רק בתשע ורבע.

הסחבת המשיכה אתנו לאורך כל הדרך הרבה יותר ממה שחשבנו, אך בסייעתא דשמיא, אף אחד לא התעצבן. הילדים נהנו, והמבוגרים נהנו שהילדים נהנים. אחרי שהינינו במערת אליהו בחיפה, המשכנו לקבר רב אבדימי. בין המערה לקבר ישנו כביש רומזור אדום. כדי שהרמזור יחלף לירוק יש ללחוץ על כפתור כלשהו, ואז הרמזור 'מבין' שאנשים רוצים לעבור, והוא מתחלף לירוק. הראשון בחבורה לחץ על הכפתור, ואנחנו חיכינו עד שמישהו העלה את האפשרות שהרמזור מקולקל.

בשביל לעבור כביש כזה בלי רמזור צריך שבעים עיניים, וחירות מופלגת. העברנו את כל הילדים את הכביש בהלוך, ומאוחר יותר, בחזור, וככה נסחב לו עוד זמן.

רגע לפני שאנו עולים לאוטובוס עולה יהודי מקומי, שאינו נראה כלל שומר מצוות, ושואל - יש כאן למישהו תפילין? הנהג מתרגש: "לי יש!"

הוא מוציא תפילין, והיהודי היקר מניח תפילין ואומר קריאת שמע.

מספר הנהג: "כלל איני רגיל לקחת את תפילין. רק היום, מפני שמיהרתי מאד, הנחתי אותן כאן, ולא הספקתי להחזירן לביתי. תראה איך שהקב"ה דאג לך!"

כולנו התרגשנו, איך הקב"ה דואג לנשמה יהודית, שיוכל גם מי שרחוק, אם הוא רק רוצה, להניח תפילין. והכי יפה - כאשר שאלנו את הילדים ממה הכי נהניתם, הם ענו: מההשגחה פרטית, איך שכל היום נסחבנו, וכל דבר לקח הרבה זמן, כדי שבסוף, רגע לפני שנצא, נפגוש את היהודי שחיפש תפילין.

(יום רביעי אור ל"ג ניסן, מהדורת לילה, סיפור מספר 3)

(יום שלישי פרשת אמור בחויל קדושים, מהדורת לילה, סיפור מספר 1)

הנצחה פרטית

הכולל העולמי לאמונה ובטחון
'קו השגחה פרטית'
- פטרון חודש אייר -

הרה"ח ר' משה ויסבלום שליט"א
לטו"נ הרה"ק רבי ישעי' זצוק"ל
בן רבי משה זיע"א מקרעסטייר
לרגל יום ההילולא החל בחודש זה
ולהצלחה גדולה בעסק החדש

עלונים ל- 280 בתי כנסת

נתרמו לזכר הרה"ק

רבי שלמה בן יוסא זצוק"ל הי"ד מקרלין
לזכר הרה"ק רבי ישעייה ב"ר משה זצוק"ל
מקרעסטייר

לזכות עידן ישראל בן טרוז

חוג' איריס בת סוליקה ויוצ"ח שיחיו

לע"נ הילדה מרים חנה הי"ד

בת יבלחטי"א הרב יעקב שליט"א

נרצחה ע"י בני עוולה בצרפת כ"ה אדר תשע"ג

לזכות עובדי מרים פינסיים

עלונים ל- 100 בתי כנסת

נתרמו לעילוי נשמת הרה"ג ר' מאיר זצ"ל

בן הרה"ג ר' ישראל זצ"ל

עלונים ל- 70 בתי כנסת

נתרמו על ידי דוד בן מליא ציפורה

להודיה לה' על חסדיו המרובים ולפרנסה ברווח

עלונים ל- 50 בתי כנסת

נתרמו לע"נ אורה בת דוד ושושנה ע"ה

נלב"ע כ"א אייר תשנ"ד

עלונים ל- 40 בתי כנסת

נתרמו על ידי הרב יעקב בן אסתר

שהבטיח להפיץ אמונה והשגחה פרטית - ונושע

המעוניינים להפיץ את העלון
בבתי כנסיות, חנויות וכדומה
מחזמנים להתקשר למשרד ההפצה
בטלפון 02-372-1801

מענה אנושי בין השעות 11:00 ל-13:15

ניתן להשאיר הודעה בכל שעות היממה ונחזור אליכם בס"ד

לקבלת העלון במייל הרשמו בכתובת 023011300@GMAIL.COM

הבטיחו את עצמכם
בהבטחת הרשב"י
לבנים ובני בנים יראים ושלמים

התקשר עכשיו לקו השגחה פרטית 02-30-11-300

הקש על מקש 6 או בעמדת נדדים פלוס בחבתי הארץ על שם 'קו השגחה פרטית'

לפרנס החודש או לשבוע ב'קו השגחה פרטית'

ולבירור פרטים במענה אנושי 0527-199-866

שיחו בכל נפלאותיו

רב שיח תורני רעיוני בין משתתפי "קו השגחה פרטית"

הוורטים שאתם פוגשים כאן נאמרו בחבורה העולמית, בקו השגחה פרטית, ונערכו כאן ב'חבורה' אחת. הנכם מחזמנים לקחת חלק, לשמוע וכן להשפיע על החבורה, ולשתף אותנו בהגיגי לבכם. (כשלושה מס' 2)

מיליונר, גם עליך מרחמים משמים

יצרת אותי, אנא שלח לי אוכל, ותברך אותי בפרנסה. השם שומע את תפילתו ושולח לו כל מה שהוא צריך. כולם יודעים מאיפה הוא מתפרנס.

אבל העשיר, מאיפה הוא מתפרנס? הן יש לו המון כסף, החשבון הנפוח שלו בבנק נראה ממש טוב. הוא אמנם אינו מדלג על ברכת 'ברך עלינו', אבל אי אפשר להשוות את התפילה שלו לתחנונים של העני. העשיר בקושי שם לב למה שהוא מדבר, והעני עומד ומתנועע... אז אתם יודעים איך בכל זאת מגיע אוכל לעשיר? משום 'ורחמיו על כל מעשיו'.

הקב"ה אומר לו, אתה לא יותר גרוע מבעלי חיים, לדגים אני נותן אוכל, וגם עליך, המיליונר, אני מרחם ונותן אוכל...

יוסף שלמה מאוהיו: זה נשמע טוב מאד, ומעודד את העניים, אך עם כל הרווח העצום שיש לעני הקרוב לבוראו, השיטה שלי היא - לא ייסורים ולא שכרם. קשה מאד לחיות כעני, ח"ו. וכי אי אפשר לעבוד את השם גם אם יש כסף בחשבון?

חנוך חן מירושלים: לא חייבים להיות עני שאין לו כלום, כדי להתפלל כמו עני. הנה, תראה מה שכותב הרמ"ק בתומר דבורה, פרק ט, וישם עצמו תמיד כעני, ויעמיד עצמו לפני קונו כדל שואל ומתחנן. ולהרגיל עצמו במדה זו, אפלו שיהיה עשיר יחשב שאין דבק עמו מכל אשר לו מאומה, והוא נעזב, צריך לרחמי הבורא תמיד, שאין לו כל דבר, אלא הלחם אשר אכל, וכיגיע לבבו ויעני עצמו, ומה גם בעת תפלותיו, שזו סגולה נפלאה.

ידידיה מאור יהודה: הרמ"ק היה רבו של האר"י הקדוש. ואם הוא כתב שזו סגולה נפלאה, אז כך הוא הדבר! אם תרצה, אפשר לנסח את זה כך: סגולה לעשירות - עניות.

שמואל מביתר: זה מה שהרמ"ק כותב, להתנהל כמו שדוד המלך אומר בתהלים "יחיד ועני אני" היינו, שבלי קשר לגודל של חשבון הבנק, עלינו להרגיש שאנו תלויים בהקב"ה, כי הוא עושה הכל, ומכין מזון לכל בריותיו, והשפע מגיע רק ממנו.

זבולון מאופקים: ראיתי בספר שערי תפילה שכתב הרב שמשון פינקוס זצ"ל, שכל העניין של נטילת ידיים והמוציא, הוא כדי להתקשר לקב"ה, ולקשר את האוכל אל הקב"ה. יש כאלו שאומרים בכל סעודה "מזמור לדוד, ה' רועי לא אחסר". גם זאת, מלבד העניין של דברי תורה בשעת הסעודה, זה בשביל להחדיר את האמונה, שהאוכל מגיע מהקב"ה.

נפתלי הרץ מרכסים: הוא מביא שם מהזוהר, (בשלח דף ס"ב) שרבי ייסא סבא, בכל פעם כאשר ביקש לסעוד את סעודתו, לא היה מתקין סעודה, עד שהתפלל לקב"ה וביקש את מזונו, שכך אמר: לֹא נִתְקַן סְעוּדָתָא, עַד דְּתִתִּיב מִבֵּי מַלְכָּא.

אהרון מנשה ממונטריאול: יודעים מה ההבדל בין פרוסת לחם שביקשו עליה לבין פרוסה שלא ביקשו עליה? שמעתי פעם מאחד מגדולי הדור הקודם, שהגיע אליו אבא יחד עם ילד שנולד לו אחרי הרבה שנות ציפיה. אמר הרב, זהו ילד מיוחד, זהו אויסגעבעטענע קינד - ילד שביקשו עליו והתפללו עליו והתחננו עבורו כל כך הרבה, הוא בוודאי בעל נשמה גבוהה, ויש לו כוחות מיוחדים.

בסיפור זה ברצוני לומר, שכך זה גם בשאר עניינים. כאשר מתפללים על האוכל, על הלחם, אזי זהו אויסגעבעטענע שטיקל ברויט - חתיכת לחם שהתחננו עבורה, והתפללו לקבל אותה. זאת היא פרוסה בעלת מעלה רוחנית, שוודאי תשפיע טוב על הסועד בה את לבו.

אליקים מבורו פארק: ר' דוד קלצקין שיח"י סיפר בשיעור, שרק חלק ממנו הביאו בגליון הקודם, שר' חיים ברים זצ"ל אמר פעם, כי מי שהוא עני ואביון, אפשר להבין מאיפה יש לו פרנסה. הוא רואה שאין מה לאכול, אז הוא פותח תהלים ומדבר עם הקב"ה, א ת ה

מאד
שהתחלתי
לשמוע את הקו
התפילה שלי השתנתה
מקצה לקצה.
גם בעצם צורת התפילה, אני מרגיש
שה' קרוב אלי.
ובנוסף, יש לי את כל הזמן שבעולם להתפלל,
אין שום צורך למהר.
מה שמיועד לי - יבוא.

מתגובות המאזינים

חייגו: מארץ ישראל - 400 / 02-30-11-300

מארה"ב - 646-58-52-979

מאנגליה - 44-330-3900-489

מבלגיה - 3233-696-766

קו השגחה פרטית

להתחזק. להתמודד. להשתנות.

פניני הפרשה

במדבר

עלון מס'

988

שנה כ' התשע"ט

יו"ל ע"י הקרן לזיכוי הרבים. נייד: 052-7654216

כתובת: רח' הרב רוזובסקי 14/13 אשדוד. דוא"ל: 7654216@gmail.com

ראיה של אמונה

אך בה' לא תמרודו ואתם אל תיראו את עם הארץ כי לחמנו הם – כתב רבנו בחיי מכאן יש ללמוד כי יראה מפני בשר ודם, נחשבת כמרידה בקב"ה. שכן בדוד נאמר "ה' לי לא אירא מה יעשה לי אדם". ונשאלת השאלה הרי טבע בני אדם לפחד מדברים גדולים ומפחידים, וברגע האמת האדם שוכח מכל מה שלמד וידע, ואם כן איך אפשר לקרוא לזה מרידה במלכות שמים? ועוד איך אפשר להרגיע את הפחד והמחשבות על ידי דמיון לאכילתם כלחם?

בביאור הדבר כתב החפץ חיים שאדם יכול לראות את אותם דברים ולצאת עם מסקנות הפוכות. פשוט הכל תלוי באיזה משקפיים הוא מתבונן על העולם. אדם הרואה את הכל בראיה של אמונה, בכל דבר הוא מוצא את החסד והטובה שה' עושה. כלב ויהושע ראו את חוזק הארץ ויושביה לטובה – "כי לחמנו הם", כמה שהם גדולים ועצומים כך ננחל יותר, כי אנשים גדולים וחזקים בונים הרבה ערים בצורות ונוטעים הרבה. כמו לחם שככל שיהיה גדול ומשובח יותר, כך יהיה ניתן לאכול ממנו יותר. כך גם אצל העם הכנעני, אין מקום לפחד מגדלם ועוצמתם, אדרבה כמה שהם גדולים ועצומים יותר, עם ערים גדולות ובצורות בשמים, כך ניתן לקחת מהם יותר שלל ועושר עד אין קץ ותכלית, והכל לטובת עם ישראל. אולם כאשר לא זוכים לראות את הדברים באור האמונה הנכונה, רק מסתכלים לפי הבנה שכלית, אנושית וחומרית, גם כאשר יראו את כל האותות והמופתים שעשה הקב"ה לישראל עמו, ועל אף ההבטחה המפורשת של הקב"ה, עדיין עושים חשבונות של ערים בצורות ואנשים ענקים.

מסופר על האדמו"ר מגור בעל האמרי אמת שאחד מחסידיו היה עשיר מופלג ושאל בעצתו אם לרכוש סחורה בהשקעה כספית ניכרת. הרבי עודדו לעסקה זו, אך בסופו של דבר העסקה כשלה והוא הפסיד את כספו. החסיד היה מאד ממורמר ומאוכזב, ובלית ברירה, מכר את נכסיו הנותרים ועלה לארץ ישראל. והנה דבר זה נעשה מעט קודם שעלה הכורת על קהילות אירופה ופולין, והתברר כי דוקא עצתו של הרבי הצילתו, ומחיר רכישו שהלך לאבדון, היה תמורה קטנה מדי לעומת חייו וחיי משפחתו שניצלו. רק אז הבין כי גם דבר שנראה כהפסד מוחלט, יכול להיות הישועה בעצמה.

לא תהו בראיה	עצה טובה
<p>חלום</p> <p>עולם החלומות מסתורי ביותר. חלק מהחוקרים סבור שתפקיד החלומות לעבד את החוויות והמחשבות שהצטברו במהלך היום שעבר. בזמן שאדם חולם, המוח מאחסן את ההתרחשויות והחוויות החשובות, ממיין אותן ו'מוחק' את הפחות חשובות.</p>	<p>כדי להתגבר על כעס, שנן לעצמך תמיד: יהיה אשר יהיה, אינני מגביה קולי על שום אדם בכל מצב. וגם אם ארגיש בתוכי תבערה פנימית וזעם נורא המבקש להתפרץ, אמשוך לדבר בנחת (או לפחות אשתוק). על התועלת בהנהגה זו כותב ה"פלא יועץ": "ואף אם לבו בוער כאש וחמתו בערה בו, לעצור במלים יוכל! ואז יהיה הכעס עקר שאינו עושה פירות, כי ידוע שעבירת הכעס גוררת עבירות רבות ורעות". (הגאון רבי זמיר כהן שליט"א).</p>

מגיד דבריו / פנינה מתורתו של הגאון רבי בוגיד סעדון זצ"ל

"ידוע הדבר ומפורסם הענין שנתן לנו השי"ת בחודש זה חודש סיון את התורה הקדושה והנחילה לנו נחלת עולם, והכל לזכותנו ללמוד ולעסוק בה ולשמור ולקיים מצוותיה, ובזה נזכה לחיי אושר בעולם שכולו טוב הוא העולם הבא". ("מגיד חדשות" ח"ט דרוש י"ז).

ולא יבואו לראות כבלע את הקדש ומתו (ד' כ')

הנה סופי התיבות "את הקדש ומתו" הם שתו, לרמוז שאם ח"ו יכנסו שתויי יין למקדש אזי גם על זה ייענשו במיתה, וכמו שנאמר להם בפרשת שמיני (ויקרא י"ד ט'). (מכת"י הגאון רבי משה לוי זצ"ל).

נקודת חן / עובדיה חן

כשופרים יהלומים...

והוא נודע אליהם בשמו, יהיה לו בדבר הזה זכות וחיים... ישימו עליהם עינם לטובה, יבקשו עליהם רחמים, ה' אלוקי אבותיכם יוסף עליכם ככם אלף פעמים ולא ימעיט מספרכם" (לשון הרמב"ן שם).

*

יתירה מזו, התורה הדגישה שצריך למנות את בני ישראל "בְּמִסְפָּר שְׁמוֹת", דהיינו בצורה שמית ולא מספרית (עיין למלבי"ם כיצד התבצעה הספירה). ומבאר הספורנו: "כי היה אז כל אחד מאותו הדור נחשב בשמו, המורה על צורתו האישית למעלתם. על דרך 'ואדעך בשם'".

אדם מישראל אינו רק "מספר", אלא בעיקר "שם". לכל יהודי יש שם, שם המבטא את הייחודיות שלו. משה ואהרן לא התייחסו לכל אחד בתור עוד כבשה מהעדר, אלא בתור אדם יחיד ומיוחד במינו החשוב לפני הקב"ה כעולם מלא ובלעדיו המנין איננו שלם.

כל יהודי הוא יהלום יקר ונוצץ. גם אם התלכלך בבוץ, גם אם זקוק הוא לליטוש, עדיין יהלום הוא. וכשופרים יהלומים, נותנים יחס וכבוד לכל אחד, כי לכל יהודי יש תפקיד יחודי בעולמו של הקב"ה שאין לאף אחד בלתו!

*

אחת התופעות המדהימות בעבודתו הציבורית של הרבי מליובאוויטש זצ"ל, היתה קבלת הקהל שנהג לקיים מדי יום ראשון בשבוע בפתח לשכתו. ביום זה היה עומד על רגליו מבוקר עד ערב ומקבל אלפי אנשים, שומע את בקשותיהם, מיעץ, מברך ומעניק לכל אחד מהם שטר של דולר על מנת שיתנו לצדקה. גם בגיל תשעים ויותר, לא חדל הרבי ממנהגו, והיה עומד למשך חמש-שש ואפילו שמונה שעות, מבלי שיתיישב לנוח אפילו פעם אחת!

יהודי קשיש שלא כבש את התפעלותו תמה פעם בפניו: "רבי, איך מסוגל אתה לעמוד ברציפות זמן כה ממושך, ועוד מצליח להאיר פנים לכל אחד ברענונות מדהימה? אם אני עומד על רגליי קרוב לשעתיים, אני מתמוטט!". הביט בו הרבי בחום וחיך רחב פשט על פניו. "כל יהודי חשוב בעיניי כמו יהלום", אמר, "וכשופרים יהלומים לא מתעייפים...".

בימיו של הצאר אלכסנדר השלישי, היה אחד השרים נוהג להתנכל ליהודים ולגזור עליהם גזרות קשות ביותר. יום אחד הפיצו האנטישמיים שמועה שהברון גינצבורג עורך מגבית כדי לשחד את הצאר.

כשנפגשו השניים, פנה הצאר אל הברון בנימה ידידותית: "שמעתי שרוצה אתה לתת לי במתנה סכום כסף. כמה בדעתך לתת לי?".

השיב לו הברון בעקיצה: "אם תאמר סכום כסף כפי שוויים של היהודים בעיני, הרי שכסף כל כך הרבה אין לי, ואילו אם תאמר סכום כפי שוויים של היהודים בעיניך, לכך מוכן אני ומזומן לתת לך כבר עכשיו...".

*

הפרשה פותחת בציווי למנות את בני ישראל ומשתמשת בלשון "שאו את ראש". "שאו" מלשון לשאת ולרומם כל יחיד מבני ישראל (עיין לרמב"ן להלן פסוק ג'), שגם אם הוא יהודי פשוט שבפשוטים, הרי הוא נמנה כשורה בין שוים כמו שבעים הזקנים. עצם הספירה העניקה תחושה של חשיבות בסיסית וערך עצמי לכל אחד מבני ישראל, שבל נשכח, לא מזמן היו עבדים נעדרי אישיות במצרים. כעת, הרגיש כל אחד מהם ש'סופרים אותו', מתעניינים בו, ויש לו זהות עצמית.

בהתאם לכך גם התבצע אופן הספירה, כאשר כל יהודי מקבל יחס אישי ומכבד. הרמב"ן (להלן פסוק מ"ה) מתאר זאת נפלא בשם המדרש: "אמר לו הקדוש ברוך הוא למנותם בכבוד ובגדולה לכל אחד ואחד. לא תהיה אומר לראש המשפחה 'כמה במשפחתך?' 'כמה בנים יש לך?', אלא כולהוון יהוון [כולם יהיו] עוברים לפניך באימה ובכבוד ואתה מונה אותם. הדא הוא דכתיב (פסוק י"ח) 'במספר שמות מבן עשרים שנה ומעלה לגולגלותם'".

רצה הבורא שכל אדם מישראל יקבל את הכבוד הראוי לו, ויתקבל אצל משה ואהרן באופן אישי. משה ואהרן שאלו כל יהודי לשמו, התעניינו בשבטו ובייחוסו, ואף העניקו לו ברכה אישית: "כי הבא לפני אב הנביאים [משה] ואחיו קדוש השם [אהרן].

ויספרו לבניהם / ספור לשלחן השבת

יתן ויחזור ויתן

כשמוע העני כי הרב קורא לו, נפל לבו בקרבו ויחרד האיש חרדה גדולה בחושבו: כנראה מתחילה רצה הרב לתת לי מטבע נחושת, והתחלפה לו במטבע של זהב. והנה כעת הבחין בטעותו, ורוצה להחליף לי את מטבע הזהב במטבע של נחושת... אך מה מאוד נדהם, כאשר התייצב לפני הרב, והרב הוציא מארנקו מטבע זהב נוסף, ומסרו לו!

יושב היה הצדיק רבי מנחם מנדל מרימינוב זצ"ל ולומד בחבורה עם תלמידיו. והנה בא לפניו עני מרוד, לבוש בלויים, פניו חיוורות, וכל הופעתו מעוררת חמלה.

ריחם עליו הרב, ורמו לשמשו שיביא לו מהארנק מטבע זהב יקרה. הושיט הרב לעני את המטבע, והלה אורו עיניו.

לאחר שהלך שוב, הביע השמש את פליאתו הרבה על מעשיו של הרב. "רבי, אם רצית לתת לו שתי מטבעות זהב, למה מתחילה לא נתת לו שתיים?!"

אחר שהלך העני לדרכו שמח וטוב לב, התיישב הרב בדעתו, והחל להיות מיצר על כך שנתן לעני את המטבע רק מתוך רחמנות, ולא חשב שהוא נותן לו את הדינר לשם מצות צדקה, והרי בפרשת תרומה נאמר "ויקחו לי תרומה", ופירש רש"י "לי לשמי".

הבהיר הרבי את מעשיו: "מתחילה חשבתי לתת לו רק מטבע זהב אחת, אך בראותי שנתתה לו מרוב רחמנותי עליו, החלטתי כי עלי לתת לו מטבע נוספת, שתהא כולה לשם מצות צדקה שציווני הבורא יתברך!".

קרא איפוא שוב לשמשו והורה לו לצאת לשוק ולחפש אחר העני ולבקשו לחזור אליו.

☺ זה כא 3חוק! ☺

שני קבצנים יהודים הולכים ברחוב מחפשים אחר קליינט. לפתע הם רואים שלט שמכריז: "כאן נותנים \$500 לכל יהודי שמוכן להמיר את דתו". אחד אומר לשני: "תשמע, אתה הולך לבדוק אם זה נכון, ואני מחכה לך פה".

הראשון נכנס, עובר את כל התהליך ובסיומו מקבל את הכסף שהובטח. כשהוא יוצא החוצה, שואל אותו חברו בקוצר רוח: "נו? קיבלת ת'כסף?".

היהודי מעמיד פנים המוצות עם קריצה שובבה: "את... היהודים האלה, כל היום חושבים רק על כסף...".

☺ 3חוק 3חוק אכא... ☺

חברה רעה יכולה להשפיע במהירות.

מוצאים את האוצרות - אצלנו!

"אוצרותינו"

וטועמים עונג שבת אמיתי!!!

כעת בכרך חדש על חומש במדבר

הספר 'אוצרותינו' לוקח את הקורא למסע אל אוצרות התורה לאור חידושיהם ולקחייהם של רבותינו הספורדים, שזור בסיפורים ומשלים

ניתן להשיג בישיבת כסא רחמים

אור המאיר

שאלות ותשובות שענה לשואליו בקצרה מרן רה"י הגאון רבי מאיר מאוזו שליט"א

שאלה: מה התשובה לאלה האוסרים את הבחירות, מהטעם שמשביעים את חברי הכנסת שיהיו נאמנים למדינה ולחוקיה ח"ו?

תשובה: כל ענין נאמנות למדינה, הכוונה שלא להדליף סודות בטחוניים וכדומה. חוקי המדינה אינם מהייבים לחלל שבת ולגלות עריות ח"ו. רק שלא להתערב ולייסר אחרים שלא על פי החק. וזה בלאו הכי אין בידינו לעשות הרבה, וגם סנהדרין ומלקות אין לנו. ואם עוד נשאר משהו, מבטלו בלבנו ודין. וכבר אמר החזו"א בזמנו שהכניסה לכנסת היא מאבק בחוקי הרשעים עד כמה שאפשר, ובימיו (ובידיעתו) היה הרב יצחק לוי (חתנו של אדמו"ר מגור) שר הסעד בכנסת כידוע.

שאלה: מה הטעם שבעשר זכירות הקדימו זכירת "מה שיעצו בלק ובלעם" לפני "מעשה מרים הנביאה" שקדם בזמן?

תשובה: כנראה לפי סדר הפרשיות – פרשת בלק ואחר כך פרשת כי תצא (זכור את אשר עשה וגו').

שאלה: שמעתי משמו של כת"ר נר"ו שלא מומלץ לחשוב בדברי תורה באמצע הסעודה, ורציתי לדעת מה הטעם?

תשובה: כדי שיתרכז באוכל, אחרת עלול לבא לידי סכנה, וכן שמעתי בשם ר' ינון חורי ז"ל.

שאלה: הלומד תורה בזמנים קבועים בכולל תמורת תשלום, האם נחשב לו הדבר לקביעת עתים לתורה, או שצריך דוקא ללמוד ללא קבלת תשלום, כמ"ש מרן החיד"א בברכי יוסף (סי' קנ"ה)?
תשובה: זו רק חומרא בעלמא שהחמיר מהר"א אזולאי, וגם על זה סיים החיד"א שיש לחלק קצת בין דיין ומלמד תינוקות ובין הלומד בישיבה בעת קבוע ומקבל פרס ומשמע שדעתו להקל בזה.

שאלה: אני עומד כעת לפני טיפול רפואי וזקוק לישועה. מה עדיף, לתת כסף לישיבות וכדומה או לארגן לימוד עם אברכים לרפואתי?

תשובה: לתת לעשרה אברכים כסף שיעשו "תקון כרת" לרפואתך. ילמדו כל הלילה ואחר הצות יאמרו תהלים בצוותא. וראינו כמה פעמים שזה עזר תל"ת.

שאלה: אנחנו מצויים בהליך פשיטת רגל וחייבים בערך 800.000 ₪, האם מותר לנו לתת צדקה כדי שניוושע?

תשובה: אסור לכם לתת צדקה, רק 30 אג' ליום. ה' יתברך יעזור.

שאלה: כתב הסמ"ג (עשין קס"ב) שאדם שעובר עבירות במזיד, אין צריך לתת לו צדקה. לפי זה, חילונים המבקשים צדקה בתחנה מרכזית וכדומה, האם אפשר לסמוך על זה ולא לתת להם?
תשובה: היום כולם בגדר תינוקות שנשבו, כי היצר הרע גבר מאד בעוה"ר.

שאלה: אנשים שעומדים בצמתים ומבקשים צדקה מעוברים ושבים, ואין להם המלצה, וגם אינם נראים כשומרי תורה ומצוות, האם נותנים להם כסף לצדקה?

תשובה: כסף קטן. והנמנע מלתת עובר על לא תאמין ולא תקפוץ וגו'. וספיקא דאורייתא לחומרא.

לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: 7654216@gmail.com

לע"נ רחל בת מזל ע"ה

לע"נ לאה בת שרה ע"ה

לע"נ עזיזי בר כמונה לבית חדוק ז"ל

לע"נ אפרים בן מימה פנינה ז"ל

לע"נ רבי עובדיה בן לולו זצ"ל

לע"נ רבי אליהו בן אסתר זצ"ל

לע"נ רבי יצחק בן רחל זצ"ל

שבת כ' אייר התשע"ט

הדלקת נרות	צאת השבת	ר"ת
19:20	20:11	21:06
19:18	20:09	21:04
19:21	20:12	21:07
19:18	20:09	21:03

י-ם
ת"א
חיפה
ב"ש

כל הזכויות שמורות

פרשת בחוקותיה

מטע מן האור דוחה הרבה מן החושך

לע"נ: מו"א צט"ר חיים בן שמחה ז"ל לרפואת והצלחת: שמחה בת נעימה תחי'

יוצא לאור להעמקת התורה ועמלה
עורך: יעב דהאן נ" 050-4194600

איכות הזרע אם חיטים אם שעורים, היא לפי **הזרע שנורע**. וכמותו וגדלו - לפי האדמה שנורע.

וכיון שדאגת הפרנסה מבטלת עסק התורה, מצינו שהתורה **מבטיחה ללומדיה** עושר כדי שיהא ספק בידם ללמוד ללא טרדות ודאגות, כמו שנאמר "הייתה כאוניות סוחר"
ופירש רש"י שמדובר על התורה שמביאה ללומדיה ברכה ומזון. וכן פירש רבי **יהודה החסיד** "הייתה כאוניות סוחר" - הקב"ה מזמין לעוסקים יומם ולילה בתורה **כל צרכיהם** וכל שיעסוק בתורה תדיר הקב"ה שולח לו מלאכים מרחוק להביא לו כל צרכיו, לכך תורה נקראת לחם.

אור האינוסוף אין לו דמות, והוא לובש צורה- לטוב או לרע- בך, במקבל.
לכן הדבר זלזלנו עלינו לעשות כמיטב יכולתנו בכדי שאור הבורא ילבש צורה של הרבה ולא של קללה.

אני חפץ ביישיבה על טהרת הקודש כאשר הגיע רבי **חנינא סעדון** זצ"ל לפריס הציעו לפניו בני העידה להקים עבורו בית כנסת מפואר, **שם יקבע** את תפילותיו ומקום לימודו. אולם הוא סירב ואמר שבתי כנסת רבים יש בכל מקום. "אני חפץ בהקמת ישיבה על טהרת למודי הקודש", אמר.
וכן הקים את ישיבתו ללא כל תערובת של למודי חול. כאשר **בכך ויתר** על כל תקציבי המדינה והסיוע.

כל חסא ועון הוא צרעת לנשמה, אלא שהגוף מכסה ואינו ניכר, אבל בשבעת מותו אז רואה נגעו.

עצה היא הדבר היחיד שקל יותר לתת מלקבל.

היה יהודי המתגורר במושב "יסוד המעלה" אשר חזר בתשובה הוא ובני ביתו **ונפקד בחסדי שמים** בשני ילדים, אמנם הללו היו במצב בריאותי לקוי מאוד ונגרם לו מכך סבל רב,
לקחנוהו לבית רבי **יוחנן גניאן** זצ"ל שם שח לו הלה את צרתו הגדולה, רבי יוחנן הקשיב לצרתו ואמר: בכל ערב שבת קודש תזהר לברך את **ברכת הבנים** על ראש ילדיך, ונתן לו את הנוסח הנהוג לומר בכל ערב שבת,
הלה אכן החל להיות זוהר בכך ומני אז נרפאו ילדיו לגמרי.

אשת היל מי ימצא כשנתיים קודם הסתלקותו נפטרה עליו זוגתו הצדקת הרבנית עליה השלום אשר היא היתה **עוזרתו בחיים** במסירות ונתנה לו לעסוק בכל פעליו הרבים.
הסתלקותה הוסיפה להחליש את רבי **בן ציון אבא שאול** זצ"ל, אולם בכל זאת המשיך הוא לקבל קהל **ולברך אנשים**, וכן ללמד את התלמידים, וכמובן עבודתו את בוראו המשיכה בדבקות ושמחה.

מי שאוהב את המשא, אינו מרגיש מעמסה.

נקודה למחשבה
שמעון חש שזה אחד הימים החשובים ביותר בחייו... בפגישה הזו יוחלט האם הוא יקבל את המשרה הנכספת שהוא כה רצה בה. מאז שנכנס הביתה, בשעה 2:00 בצהריים, ועד עכשיו **הוא לא נח אפילו לרגע** כשהצליח סוף סוף להתמודד עם כל המשימות הייתה השעה שלוש. אבל משהו בזריוות ואמר לאשתו שהוא יוצא לפגישה אבל אשתו הזכירה לו שעליו לקחת ארבעה שקים של בגדים ישנים ולהביאם למחסן הבגדים 'אני נורא ממהר'. הנסיעה למוסד החינוכי שבו היה אמור להתקיים הראיון היה במרחק של חצי שעת נסיעה - וזה עוד בלי הפקקים ועומסי התנועה. הייתה לו חצי שעה מיותרת, אבל הוא רצה להגיע לפגישה בעוד מועד. אשתו של שמעון הביטה בו במבט מתחנן. אבל החליט בכל זאת **לשחח אותה** ולהוציא את השקים המטרידים מהבית. החל לסחוב את אחד השקים הגדולים במורד המדרגות, אל מכוניתו. הוא ידע שהוא צריך לעשות את הדרך הזו עוד פעמיים או שלוש והזיעה נטפה ממנו במפלים. 'צריך לעשות חסד עם בני הבית', **סינ לעצמו**.
כשעלה שוב הביתה להוריד עוד שק, שמע שמעון קול ילדו: 'אבא, קח אותי איתך לעבודה'. זו הייתה חנה, בתו בת החמש. שמעון הביט בה במבט מתחנן שזעק: 'רק אל תתחילי עכשיו גם את...! אני רוצה לבוא איתך עכשיו'. שמעון מחה את הזיעה מעל מצחו והחליט שחבל אפילו על הוויכוח. אלא להעמיד אותה בפני עובדה מוגמרת. הוא המשיך לעלות ולרדת במדרגות עד שכל המושב האחורי היה מלא בשקים השעה הייתה שלוש וחצי. הוא חייב לצאת ממש הרגע. החום ברכב היה בלתי נסבל... המזגן התקלקל לפני כמה ימים, תוך כדי נסיעה. - הוא ראה אדם העומד ליד מכוניתו, כשמסכה המנוע מורם.
שמעון זיהה מיד את האיש. זה היה בנימין, השכן שלו. לעצור? לא לעצור? חלפו מחשבות בראשו. מצד אחד הוא כל כך ממהר לפגישה... אבל מצד שני צריך לעצור ולעזור ליהודי... המלחמה בלבו לא נמשכה זמן רב. הוא עצר ליד מכוניתו של בנימין. 'אתה מלאך משמים', קרא השכן בהתרגשות. 'אני עומד פה כבר רבע שעה ואף אחד לא עוצר לשאול **איך אפשר לעזור לי**.
בסך הכול אני צריך בקבוק מים. יש לי נזילה מהקרבורטור. שמעון פתח את תא המטען, אך לא מצא שם בקבוק מים. הוא נכנס אל הרכב והחל לפשפש בין שקי הבגדים **לפתע הוא נתע בהלה**. מתחת לאחד השקים ניבט אליו זוג עיניים קטנות שבלטו מתוך פרצוף אדום, מזיע ולוהט. 'חנה, מה את עושה פה? הפרצוף האדום היה של בתו. היא הייתה חצי מעולפת. לא נתת לי לבוא איתך לעבודה!', 'או החלטתי להיכנס לאוטו בלי רשות ולבוא איתך'. 'אני לא מאמין', זעק בהתרגשות אל שכנו שגם הוא היה המום מהמחזה. 'אם לא הייתי עוצר עכשיו לעזור לך, בנימין, הייתה הייתה מתעלפת בפנים ועד שהייתי מגלה אותה היו עוברות כמה שעות, ועד אז מי יודע מה היה קורה...!'
כל אדם צריך לדעת שכאשר הוא עושה חסד עם הזולת. הוא עושה למעשה חסד עם עצמו. אדם לא יכול לדעת מאלו מקרים רעים וגזרות קשות הוא **ניצל בוכות מצוות החסד** שהוא עושה. לפעמים אנו זוכים - ומראים לנו מהשמים דוגמא מוחשית. (העורך)

הברים נאמנים, מנחו כל הקניינים, בשמחה משתפים ובצרה מגנים.

גבייה אחת העסיקה שני משרתים והעבידה אותם בפרך. מדי בוקר היה עליהם לקום עם קריאת התרנגול ולהתחיל בעבודתם. המשרתים **סבלו מאוד** מההשכמה המוקדמת, ובעיקר בימות החורף הקרים. אמרו השנים זה לזה: "התרנגול אשם בכל, אם הוא לא יקרא בבוקר, לא נצטרך לקום כל כך מוקדם ושחטו את התרנגול". חשבו שעתה יוכלו להמשיך **לישון בשלווה**, אך הגבירה, שכעת לא היה לה תרנגול לסמוך עליה, התעוררה באמצע הלילה, והמשרתים נאלצו להתחיל אז את עבודתם...

לעיתים אנו מוצאים את ה"אשם", ואיננו מבינים, שלמעשה **לא בו האשם**, הוא רק מבצע שליחות. "האשם אינו הפעמון, אלא מי שמושך בחבל"...

בסוף זמן חורף עלה ראש ישיבה מסוים לשוחח עם מרן **הרב שך** זצ"ל בענייני ישיבתו. מרן התעניין לפרטי פרטים, וראש הישיבה סיפר שהוא מתמודד בקשיים רבים. הורים לוחצים על בניהם שיעזבו ויילכו לצבא – הנה, בחור יקר מפתח תקווה **נכנע לאחורונה ללחצים** של הוריו והודיע שלא ישוב בזמן הבא לישיבה.

מרן שאל לשם הבחור, וביקש מראש הישיבה שינסה לשכנעו שיישאר בישיבה.

ברם, ראש הישיבה נואש ממלחמות עם ההורים, ועסקו היה בהמון ענייניו. כמה הופתע בתחילת זמן הקיץ, כאשר ראה את הבחור בין הבאים. "שלום עליכם", קדמו בברכה, "שמח אני שחזרתם לישיבה!". "ואני מודה לראש הישיבה", ענה הבחור, "ששלח את הרב שך **לפתח תקווה**, לשוחח עם הורי ולשכנעם שאמשיך את לימודי, כי עתיד מזהיר צפוי לי בעולם התורה!"...

חכם עדיף מנביא נוהג היה **הגאון ומשעבין** זצוק"ל לבחון בשבת ילדים משכונת "שערי חסד" על מה שלמדו במשך ימי השבוע. שבת אחת התדפק אחד הילדים על דלתו של הרב. כאשר הדלת לא נפתחה, הקיש על הדלת עוד כמה פעמים עד שפתח לו הרב. אמר הילד **כי הוא מנפש** מהרב שיבחן אותו בגמרא. העיר לו הרב בנחת: "בני, אם מקישים פעם או פעמיים בדלת ולא פותחים, צריך לחשוב שאולי שכב בעל הבית לנוח". הקשה הילד בתמימות: "מה? האם הרב ישן בשבת?"

סיפר הרב משעבין את הסיפור וסיים: "מאז לא ישנתי עוד בימי השבת..." כמה גדלות, כמה עצמה. לשמוע ולהקשיב לאמירה של ילד קטן **ולנצל** כל רגע ללמוד התורה הקדושה.

"את הדברים הטובים היפים ביותר בעולם אי אפשר לראות וגם לא למשש, יש להרגיש אותם בלב..."

התייצב אדם לפני הגאון רבי **חיים סולובייצ'יק** זצ"ל ונפשו בשאלתו: הגיעתו שמועה שאביו חולה ומרגיש חובה לקיים מצות כיבוד אב ולנסוע לבקר, אבל מכיון שכיבוד אב "משל אב" (לא על חשבון כספו של הבן) **אולי פטור הוא** מלנסוע שהרי הנסיעה עולה כסף? השיב לו רבי חיים קצרות: "נכון, אתה פטור מלנסוע, **תלך רגלי**..."

אין הנבואה באה כי אם על ידי שני דברים והם על ידי **ההנחה**, והשני הפרישות וההתבודדות.

איזוהי ידידות כוזבת? ידידות דומה לצל, באור היא קיימת ובחושך נעלמת.

משולחן גבוה

הדרך לקבלת התורה

ויְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה בְּמִדְבַּר סִינַי בְּאַהֲל מוֹעֵד.. (במדבר א, א).

דרשו רבותינו (במדבר רבה א, ז) מפני מה נתנה תורה במדבר, לומר לך שאין אדם קונה תורה עד שיעשה עצמו הפקר כמדבר.

כדי לקבל את התורה באמת ושהיא תשכון בתוכנו, ישנה רק דרך אחת – להיות מוכן להפקיר עצמו כמדבר, כל האב ברוך הבא, דהיינו, על המדבר בני אדם דורכים והולכים ועושים בו כל צרכיהם ואין הוא מגיב ומוחה,

אלא כל כולו נתון לאחרים, וכך גם אדם שרוצה שתיכנס בו תורה חייב לתת את עצמו לתורה ללא הגבלות, "את המיעוזה הזו אני מוכן לקבל, אך את זו לא, המיעוזה הזו מסתברת וזאת אינה מסתברת, בזה אני יכול לעמוד ובוזה לא". לא, התורה הקדושה ניתנת רק לאדם שמוכן לתת את עצמו וכל כולו עבורה, ואז אז אדם זה יזכה לקבלה בשלימות.

ובעומקם של דברים נמצא שזוהי בעצם מידת הענווה, מהמדבר לומדים את מידת הענווה שהכל דורכים עליו, וכך גם האדם צריך להתנהג במידת הענווה, לזוותר, להבליג, להעביר על המידות, אדם שמוכן לקבל ביזיונות ולהרכין את הראש, הוא זה שיזכה שהתורה תשכון ותתקבל בתוכו, כיון שעושה אדם את עצמו כמדבר שהוא מופקר לכל – תורה ניתנה לו במתנה (נדרים נה ע"א).

אך אדם שלא מוכן לזוותר ועומד על כל דבר ודבר עם חבריו ובביתו עם אשתו וילדיו, התורה לא תוכל לשכון בתוכו. רק אדם שמוכן לחיות בויתור ובהכנעה יזכה לקבל את התורה באמת.

יהי רצון שנוזכה לתקן את דרכינו ומעשינו ונוזכה לקבל את התורה הקדושה בחג השבועות הקרב ובא בשמחה ובטוב לבב, אמן.

שבת שלום ומבורך לכל בית ישראל

דרך ישר לאיש שאך יביט בתאוות העולם הזה

דהיינו **תאוות האכילה** ושיתרחק מהבורת אנשים המבטלים מתלמוד תורה

ויחשוב האדם **תמיד** על יום המיתה וישים הסוף למולו.

בבית משוגעים, חבורה של משוגעים קופצים על מיטה באופן מטורף. בשלב מסוים, ניכנס לחדר רופא ששואל: למה אתם קופצים על המיטה?

בגלל שאנחנו בתוך סיר ואנחנו אטריות! משיב אחד מהם, אוקיי, אבל למה שניים תלויים על הנברשת? שואל שוב הרופא, **כי השניים נדבוקו על המכסה** עונה המשוגע

מי שיש לו גבוהת אפילו בלבו הוא מתועב ומשוקץ לפני ה' – תועבת ה' כל גבה לב."

בחור אחד רצה להתחתן עם בחורה ממשפחה מאוד עשירה. אך הוא היה בקושי "מוכר פלאפל" וידע שלא יסכימו לקבלו. יעצה לו הבחורה, תתלבש יפה ובא להורי ותספר להם שאתה רוקח. עשה הבחור כצעת הנערה, הורי הנערה קנו את סיפורו והוא השתדך עם בתם... כעבור זמן קצר נערכה החתונה בשעה טובה ומצלחת. כמה ימים אחרי החתונה השווער של ה"רוקח" רצה לאכול פלאפל. בדיוק הוא רואה למולו את דוכן הפלאפל של החתן... השווער שעדיין לא שם לב מיהו המוכר ניגש לדוכן וביקש מנת פלאפל. המוכר/החתן אומר לו קח את זה, יש כאן עבורך 9 כדורים... תיקח 3 בבוקר, 3 בצעריים ו-3 בערב

לעילוי נשמת: ניסים בן רימה, שרה בת חורשיד, דינה בת רוב, יוסף דהאן בן שמחה, ליאור בן אילנה, ששון בן טיפחה, שמחה בת לולו, יחיאל בן לולו, פנחס חיים אוחנה בן חניה, נעימה בת עזיזה, שולמית חיה בת אסתר, סעידה מול בת יעקב, מלכה בת שרה. פנחס בן פנחס, יגאל בן מלכה, דוד מרזיס אלבו, הרב אלעזר בן שמחה, יעקב בן אורית, יחזקאל בן שמחה, דדה בת אסתר בוגנים, יעקב בן נטלי, רפאל בן קלרה, הרב יעקב יוסף בן מרגלית, אלברט בן זוהרה אלעזר בן גינת, אפרים אלעזר בן מרים, שלום בן אורה מורי הרב יורם אבנר, הרב יהודה יאיר, שמעון בן רינה, ישראל בן שמחה סבג, אואסינה בת גוריה חלפון, שמואל בן רבקה זכאי רחל רשל בת קלרה, חכם יהודה בן חנה פתייא **מרן הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה**

הענו אף פעם אינו מרוצה מעצמו תמיד הוא רוצה **להשלים** את המוטל עליו, כיון שיראת ה' ממלאת את נפשו, ומרגיש הוא כאילו הוא **עומד בתחילת** עבודתו לבוראו.

אילו היה השוגג בודק יפה ומדקדק בשאלות – לא היה בא לידי שגגה.

הרב אגסי שמעון בן אהרון אבא בר אבא. בגדאד 1852 – 1914 מוצא המשפחה הוא כנראה מפרס. רב ומקובל, חיבר דרשות וש"ת רבים. היה גם פיסן וכתב פיוטים רבים. עסק גם בקבלה וכתב פירוש על שער הגלגולים לרבי **חיים ויטאל** זצ"ל. הספר נדפס בבגדאד בשנת 1908 ונקרא "בני אהרן" על שם בנו שנפטר בצעירותו. התעסקותו בשער הגלגולים הייתה מאחר והתגלה לו כי מות בנו קשור בתורת הגלגול. את הספר הדפיס בדפוס הרב **עזרא דגור**, והוא לא נועד למכירה אלא הופץ בחינם בין חכמי בגדאד וירושלים ושאר תפוצות ישראל באירופה תימן וצפון אפריקה. רבי שמעון אגסי היה בקשרים הדוקים עם הרב **יוסף חיים** זצ"ל מחד ועם המקובל הרב **יהודה פתיה** זצ"ל מאידך.

{ אז נדברו }

פרשת במדבר תשע"ט | גליון מספר: 420 | לסדר: "וארשתוך לי לעולם..."

להצטרפות לרשימת

התפוצה במייל,

להערות והארות:

a8447168@gmail.com

ניתן להשיג עלונים יחידים מידי
שבוע בבני ברק ברחוב חזון איש
34 (פינת דסלר מ' דרייפוס)
0527117271

וברח' הרב גנחובסקי 26 קומה א'
קרית הרצוג.

גיליונות יחידים **בירושלים:**
בר אילן 39 קומה א'

ובביתר עילית רחוב החוזה
מלובלין 19/3

להשתתפות בהוצאות הגליון:

בבנק:

חשבון 53957

בנק דיסקונט

סניף 106

באשראי:

"נדרים פלוס"

"קהילות"

בטלפון:

(מענה ממוחשב)

0799-654321

בן עליה הנחבא אל הכלים... אל דאגה... סוף הכבוד לבא...

שבוע שעבר הייתי במירון יחד עם רבבות אלפי ישראל... כמה אנשים... מאות אלפים... האוטובוסים מפוצצים... בכל דוכני המכירות השתרעו תורים ארוכים ובלתי נגמרים... כככולם רוצים להגיע להילולת התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי... אבל כל שנה מחדש!!! לקראת ל"ג בעומר יש לי תשוקה לארגן עוד נסיעה... אני רוצה לארגן נסיעה לאותה מערה חשוכה... שיושב שם כעת ר' שמעון הלא מוכר... אתה יודע על מי אני מדבר??? אתה מכיר את ר' פנחס בן יאיר מטבריה...? אז זהו... שהחתן שלו... זוכר איך הוא נראה?? כזה עוייבד כזה שיושב בצד ולומד ולומד בהתמדה... והוא לא יוצא לעבוד... ויש לו גם בן... גם הוא כזה בחור עוייבד ומתמיד... נו... הלאה... מה אתה רוצה ממנו?? עוד אברך אחד... מה אתה מתרגש... אז זהו... שאני יודע ממקור מוסמך שהאברך הזה והבן שלו נמצאים כעת באיזה מערה חשוכה ואף אחד לא יודע על קיומם... כולם בטוחים שהם בכלל נהרגו... אף אחד לא מסתכל לכיוון שלהם... ואני אומר לך בידיעה: שהוא נמצא שם לבד יחד עם הבן שלו והוא לומד תורה מתוך הדחק ומתוך יסורים... הוא אוכל חרובים ומים... ואף אחד לא סופר אותו... האם אתה מסכים לבא איתי למערה שלו...?? רק להגיד להם מילה טובה... רק להגיד להם: שהתורה שלהם מחזיקה את העולם... ואם הם ימשיכו ככה לשבת וללמוד... הם עוד יכולים לפטור את כל העולם כולו מן הדין... אני מחפש מישהו שמוכן לבא איתי לעודד את הבני תיירה האלו...

אבל אף אחד לא רוצה!!! כל אחד מתחמק ממני באלגנטיות ואומר... לא... אין לי זמן עכשיו לחזק יהודים... אני עכשיו בדרך להילולא של רבי שמעון... זה הרבה יותר גיוואלדיג... כדאי הוא רבי שמעון לסמוך עליו בשעת הדחק... אתה יודע איזה השפעות וישועות יש על הציון של רבי שמעון... אז מה אתה מנסה לקחת אותי עכשיו לעוד איזה אברך שיושב לו באיזה מערה ולומד??? מה יש לי איתו...

כן!! אנחנו אוהבים להגיע אל המוכן!!! אנחנו מוכנים להגיע לרבי שמעון רק כשהוא כבר הגיע לשיעור הקומה המושלם שלו!!! כשכבר כולם יודעים שהוא יכול לפטור את כל העולם כולו מן הדין... אז כולם יודעים להגיע אליו... אז פתאום מאוד קשה להגיע עד אליו... כי כולם רוצים להגיע...

אבל מי מוכן להצמיח לנו את רבי שמעון?? מי מוכן להכיר במעלה שלו כשהוא עדיין נמצא במערה חשוכה כשאף אחד לא מסתכל לכיוון שלו... מי מוכן לעודד את אותו בחור או אברך צעיר ולומר לו: אתה ר' שמעון!!! אתה ר' אלעזר ושניכם מחזיקים את כל העולם...?? מי מוכן להעריך את ר' שמעון עוד לפני עיירת הנופש מירון... לפני שכל צימר במירון עולה 2000 דולר (בל"ג בעומר...)?? כן... אנחנו נזכרים להשקיע במניות רק כשהם כבר ממריאות!!! בוקר טוב אליהו...

אז זהו!!! שתדע לכם קוראים יקרים: ישנם כל מיני רבי שמעון קטנים שמסתובבים בצידי הדרכים... ואנחנו לא מסתכלים לכיוון שלהם... כי כעת הם נמצאים במערה... כעת הם נמצאים בשלב של בית האישיות המרוממת שלהם ובעמל התורה מתוך הדחק... אותו אברך מתמודד כל שבוע עם ניסיונות קשים בענייני פרנסה והוא נאלץ לאכול חרובים ומים למען התורה... ואם רק היית יודע מי יושב לידך בבית הכנסת... לא היית צריך לדחוף בל"ג בעומר כדי להתקרב לציון... לא היית צריך לשכור צימר באלפי דולרים בשביל להיות בקרבתו... היית פשוט ניגש לאותו אברך ולוחץ לו יד ואומר לו: נמשחת--אשריך!!! לדעת להעריך אותו... לדעת שעומד לפניך רבי שמעון קטן...

עובר לידך בחור ישיבה בן עליה שהוא רבי שמעון קטן... הבחור הזה בעמל התורה שלו פוטר את כל העולם כולו מן הדין... רק מה...?? הוא עכשיו בשלב של המערה... כעת אף אחד לא יודע להעריך אותו... הוא שכוח... אף אחד לא מסתכל לכיוון שלו... והוא יושב במערה ומצמיח לנו את רבי שמעון של דורנו... ואתה!!! אתה הרי מכיר את הבחור הזה... אתה חולף לידו כל יום ומדלג עליו... ו... ונוסע לר' ישעיילה קסטירער... נוסע לאירופה לחפש ישועות... יש לך מושג ליד מי אתה חולף מידי יום?? יש לך עסק עם תלמיד חכם שעוסק בתורה מתוך הדחק שאין הפרגוד ננעל בפניו... הוא רק מזכיר את השם שלך... אין שום מחיצה שיכולה לעמוד בפניו... אבל מה אפשר לעשות... אנחנו אנשים חיזוניים... אנחנו צריכים את הרמקולים וההגברה... את המממצב ואת התזמורת... ואת המלא מלא אנשים שמגיעים... אבל מה נעשה שרבי שמעון צמח דווקא לא במירון... אלא איפה??? איפה הוא צמח???

"במערות צורים שעמדת שם!!! שם קנית הודך והדך..." אתה מחפש איפה רבי שמעון צומח?? זה דווקא איפה שאף אחד לא יודע להעריך... זה דווקא במקומות השקטים ביותר. ששם אתה רואה אדם שעמל בתורה ועושה נחת רוח ליוצרו. והסביבה לא תומכת ולא יודעת להעריך. שם תשקיע!!!

אבל בן עליה יקר... עזוב... במקום להזיז פילים ולנסות לנער אנשים פשוטים שיתחילו להעריך אותך... עזוב... בא נפנה אלך בעצמך... **שלפחות אתה תדע להעריך את עצמך!!!**

אתה בחור בן עליה... שתדע לך: שהרבי שמעון הקדוש והנורא שבשבוע שעבר מאות אלפי יהודים עלו לציון הקדוש שלו... זה המרגיז ממלכות... העיר וקדיש הזה קנה את כל שיעור קומתו אי שם... בשקט בשקט... באותה משבצת שאתה נמצא כעת!!! לתקופות השקטות האלו... לשם נזקף כל הגדלות הנוראה שלו... שם הוא קנה את הודו והדרו... שתדע שאתה לא מבזבז זמן מיותר!!! כל יום שאתה יושב ועמל בתורה בשקט... ואף אחד לא יודע להעריך... ואף אחד לא חונק אותך במבט... תדע לך שכאן קנית הודך והדך!!! יום יבא ועיריכו אותך... אבל מתי יזכרו להעריך אותך?? כשכבר לא תצטרך את זה... כשתהיה בעל מדרגה גבוה... והאור שלך יבקייע כשחר מסוף העולם ועד סופו אז פתאום כל מיני אנשים יזכרו לקחת קרדיט עליך... פתאום כל מיני אנשים יזכרו שהם היו פעם חברים שלך והם עזרו לך... נו נו... אבל כעת!!! יהיו לך לבדך ואין לזרים איתך... אתה עושה את כל העבודה לבד... הקב"ה מזכה אותך להיות לגמרי לגמרי בעל ההטבה היא... ולכן אתה עונד לבד לבד... תשמח בזה ותנצל כל דקה...

לקח אישי מהתאריך ד' בניסן האחרון... למי שזוכר...

ניתן לקנות את הקונטרס
ר' שמעון פתח-

דאשים דברי בפיך

לנטוע שמים וליסוד ארץ...

ובו מאמרים בעניני חג השבועות
והמסתעף...

בבלא': 0548446691

**כמו כן ניתן להשיג חוברת זו אצל הנציגים
הממונים שבנישיבות**

ניתן להשיג במוקדי המכירה כדלהלן:

ירושלים:

מרכז העיר: רחוב נחמיה 10.

בית וגן רח' הרב פרנק 29 קומה ב'

נווה יעקב- 0527171721

רמות- רובין 47 קומה ב'

רוממה: המ"ג 31. 0527682281

ביתר עילית גבעה ב' (רמי לוי) 0548450998

בני ברק: קבוץ גלויות 9

משפחת בונים רחוב השלושה 11.

חזון איש 34 (מינת דסלר מוש' דריימוס) 0527117271

(ניתן לקבל גיליונות יחידים מידי שבוע בכתובת זו)

בית שמש: נהר הירדן 9 רמה ב', מוש' צוויבל.

אשדוד- 0504120311

אלעד- 0548418684

קרית ספר: מרומי שדה 3 052-7174781

ברכפלד- 0533109169 (עטרת שלמה)

גריץ פארק- 0527644795

אופקים: שפירא 0534112035

נתיבות- 0548473542

צפון: חיפה: הדר, שכמולית רחוב ביתר.

נווה שאנן: חניתה 81 מוש' זלושינסקי

רכסים: הורדים 4 א' מוש' קרצילר 0548415410

כרמאל- 0527136165 משפחת שטיימן.

צפת- 046970339

נצרת עילית הר יונת- ויזר 054-8431731

חדרת- קדושי 0583265912

ניתן לקנות חוברת משנים עברו בבני ברק, רח' חזון

איש 34 (מינת דסלר מוש' דריימוס)

מה בחוברת??

- א. על מה להתפלל בחג השבועות?? לפניך רשימת הקשיים שכל בחור מתמודד איתם... מומלץ לזכור להתפלל עליהם ביום הקדוש...
- ב. על איזה קלף כותבים את התורה שבעל פה??
- ג. איך נכנסים לעסק הזה ששמו תורה?? מה הטיפ הראשון?? המצת הראשון...
- ד. חוק הגיוס!!!! כל יוצא צבא בישראל...
- ה. כמה מילים לנשים צדקניות... כמה כח ההשפעה שלכן על התורה של בעליכן...
- ו. מבחנים!!!! מן התורה מנין??
- ז. מתי לאכול את הלב... אוי... נכשלת... נפלת... ומתי תמשיך הלאה... אל תנבור בעבר?

פרטים בחוברת...

יש משהו שמאוד מאוד מעצבן אותנו... הוא החסימות בפלאפון... אני לא יודע פרטים... ואל תשאל אותי מה זה ועדת הרבנים לענייני תקשורת... דבר אחד אני יודע... **זה מפוצץ!!!!** לכל אחד מאיתנו יש את הקו המשפחתי הנחמד שלו שנסגר פתאום באופן שרירותי... או את המיזה פון... או כל מיני קווים שימושיים שפתאום הם נחסמים וזה נורא נורא מרגיז... זה נותן תחושה כאילו מישהו נכנס לך לתוך הפלאפון ומכתוב לך מה לשמוע ומה לא...

זה מרגיז!!! לא יעזור כלום!!! זה מפוצץ!!!! ואני לא הולך להיות הדובר של זה...

אבל אני אספר לך בנימה אישית... **והנה!!!** הגיע ה' בניסן... מוצאי יום הבחירות... נפתח קו כשר במיוחד בשביל לשמוע את תוצאות הבחירות... (אצל הליטאים קראו לזה "מניפי הדגל" לצורך העניין...) מדובר בלילה אחד בלבד!!! לילה אחד בלבד היה לי את הקו הזה!!! **אתה יודע מה קרה לי באותו לילה???** אל תשאל... שלא תדע... לא עצמתי עין כל הלילה... כל חצי דקה התקשרתי לשם... ובסוף הלילה ספרתי כמה שיחות יוצאות היה לי רק לוואצפ הזה... וגיליתי שהתקשרתי לשם לא פחות ולא יותר למעלה ממאה חמישים פעמים בלילה אחד!!! **אתה קולט???** אדון אז נדברו... אדם שמכבד את עצמו ואמור לייקר את הזמן שלו... אני לא מכניס עיתונים הביתה... לא שומע רדיו... אין לי שום חיבור לוואצפ... רק לילה אחד בלבד היה לי בבית קו של וואצפ... **תראה מה קרה לי??** השתגעתי לגמרי!!! הרגשתי חוסר שליטה!!! הרגשתי כ"כ לא נעים מעצמי... אני אומר לך: מפעילי הקו הזה חייבים לי דמי בושט... הם ביישו אותי כ"כ... הם פשוט לקחו חבל שקושרים בו כלבים והם פשוט קשרו סביב הצוואר שלי וקשרו אותי לאיזה עמוד... והשאירו אותי לילה שלם ככה... באותה תנוחה... מחוסר בית... **ואני יודע!!!** אני יודע שמי שכבר מכיר את זה ורגיל לזה לא מבין מה אני כ"כ מזועזע מעצמי... **אז זהו!!! שתדע לך שזה לא שפוי!!! זה לא נורמלי!!!** זה שהתרגלת לזה... זה לא אומר שזה שפוי... יש עשרות אלפי ילדים מוכים במדינה שלנו שעוברים אלימות פיזית ומילולית והם התרגלו לזה... לכן מה?? לכן זה נורמלי?? יש עשרות אלפי אנשים כפייתיים וסובלים משלל מחלות נפש... וכי בגלל שהם לא יודעים שאפשר אחרת... לכן זה נורמלי?? אני אומר לך ממקום של אדם שפוי שנחשף רק לילה אחד לטירוף הזה... אני אומר לך: **זה לא שפוי!!!** באותו לילה הייתי בן אדם לא מן הישוב!! לשבת מול קו ולהתקשר אליו מאה ששים ושלוש פעמים בלילה אחד זה לא תקין!! זה לא חוקי!!!

ואז פתאום התחלתי להבין את ועדת החסימות לענייני תקשורת... לא!!! זה לא סתירה שזה מעצבן אותי... זה לא סתירה שיש טענות... אבל דבר אחד ברור לי כשמש בצהרים... שאחרי לילה שלם שהתקשרתי מאה שישים ושלוש פעמים לוואצפ הזה... נחשף למה לא התקשרתי עוד?? למה זה נעצר ב-163 שיחות?? פתאום נחה עלי רוח טהרה ממרום וניתקתי את השיחה?? **לא!!! מה פתאום!!!** אלא מה קרה?? פשוט הגיעה הועדה המעצבת הזו לענייני תקשורת וחסמו אותי... והתעצבנתי... וקללתי... והתנהגתי בדיוק כמו בן אדם שלא לגמרי בריא בנפשו שבלילה האחרון לא עצם עין והתקשר 163 פעמים לקו הזה... כן... התעצבנתי כהוגן... אבל אחרי שעה שעתיים נרגעת... ופתאום קלטתי שחזרתי מהגיוגל... וכיום!!! לאור ההתפתחויות האחרונות (שבעת כתיבת השורות אינני יודע לאן זה עוד יגיע) אני עומד ושואל את עצמי: מה היה קורה אם הם לא היו מנתקים אותי??

מה היה קורה?? דבר אחד ברור לי כשמש בצהרים!!! במשך הלילה הזה זיהיתי את הכשרון היחודי שיש לאנשים שיושבים שם והתפקיד שלהם להכניס אותי לדרמה ואני מאמין בהם באמונה שלימה שיש להם מספיק כשרון להמשיך להכניס אותי לדרמה הזו... באופן שאם לא הייתי מתנתק מיד למחרת... הם היו מצליחים לסחוב אותי עד עכשיו!!!!!! עד רגעים אלו ממש!!! כי כל חצי שעה הם היו מצליחים להביא עוד איזה התפתחות דרמטית בקשר להרכבת הקואליציה שכעת מסתמן שככה... וככה... והם היו מצליחים לתפוס אותי באזניים ולקחת לי את החודש וחצי הזה... **ואני תופס את הראש ואומר: כמה זמן עבר מאז התוצאות של הבחירות עד עכשיו?? יותר מארבעים יום!!!** רבש"ע: בארבעים יום האלו הספקתי לעשות כ"כ הרבה דברים טובים... (כמו כל יהודי שעושה מה שצריך לעשות). תאר לעצמך שהייתי נשאר מרוח על הוואצפ המטופש הזה... אני בטוח שהם היו מצליחים לרתק אותי... ולספק לי כל שעה שעתיים מידע חדש וחשיפה חדשה ותאר לעצמך שאת הארבעים יום האלו הייתי ממשיך לשרוף כמו אותו לילה מטופש... אני פשוט מודה מעומק לב לאותה ועדה לענייני תקשורת **שעשו לי אשפוז כפוי!!!** אני קורא לזה אשפוז כפוי... כי אשפוז כפוי זה אף פעם לא נעים... זה מחזה מאוד לא סימפטי... אבל אתה מבין לבד שאשפוז כפוי עושים למי שלא יכול לעזור לעצמו... ואני כמעט בטוח שלא יכולתי לעזור לעצמי...

אתה יודע מי היה יכול לעזור לי חוץ מהועדה לענייני תקשורת?? **אשתיות!!!**

אשה שרואה את בעלה מקשיב לכמה צפרדעים ומקשיב ומקשיב ומקשיב... יום אחד היא מתפוצצת ואז מי יודע לאן זה מגיע... אז בבקשה: נשות ישראל הצדקניות... נכון שנורא מרגיז אתכן שלקחו לכם את הוואצפ המשפחתי הנחמד והחביב... ונכון שאצלכם זה לא בעיה ואתן לא עוברות על ביטול תורה... ובשבילכם באמת מה הבעיה בזה... אבל תפתחו ראש גדול... ותבינו שברגע שלכן יש וואצפ... אז גם לבעל שלכם יש וואצפ... וא"כ אשת אברך נכבדה: האם את רוצה שבעלך ילך לכולל... ובשעה שאת עובדת קשה בבית ספר... הוא ישב שעה וחצי בשירותים ויקשיב לקווי הנייעס?? **לא!!! לא היית רוצה...** אז זהו שזה לא עובד למחצה שלישי ולרביעי!!! אם את רוצה בעל שהזמן שלו ככולל נקי מוואצפ... צריך שגם הבית כולו יהיה נקי מוואצפ... כי... מי שקצת מבין עניין... טכנית זה לא יכול להיות חצי כן חצי לא... אז נכון שהם עושים את זה בצורה ברוטאלית ונכון שזה מעצבן ומפוצץ... ואני אומר לך שהשבוע התעצבנתי עליהם... ואני מודיע לך בפירוש שאני לא הולך להיות העורך דין שלהם... אבל אני רק יכול להעיד על עצמי... ש-לי באופן אישי במקרה הזה רק **אשפוז כפוי** עזר!!! אז בבקשה... לפני שאתם מקללים ומקטרים... תעמידו דבר ראשון את האינטרס האישי שלכם מול העניינים!!! ותבינו שבשורה התחתונה הם עושים את העבודה השחורה במקומנו... אני לא מקנא בזוג נשוי... שהאשה נאלצת לעשות לבעלה את מה שהועדה לענייני תקשורת עושה... כי... כי אם תהיה צריכה להתנהג בברוטאליות ולנתק לבעלה את הוואצפ... כולנו נשמח שמישהו אחר יקח את תפקיד האישי הרע... אז יש כמה אנשים שלא אכפת להם לספוג את הקללות והקיטורים שלנו... אז תן להם... תעשה את השיקול שלך... אם הם לא יעשו את זה אתה תצטרך לעשות את זה... חבל... **תהיה קצת אינטלגנט!!!**

אני לא אוהב את חג השבועות... מלחיץ אותי...

כמו כל שנה... ישנם הרבה בחורים וגם אברכים שלחוצים מאוד מאוד מחג השבועות... ואני בכוונה רוצה לכתוב על זה דווקא בשבוע הזה... ולא בשבוע הבא... (כדי שיהיה לכם מספיק זמן "לחזור בתשובה...") כן... אני מבין אותך מצויין... הכניסו לנו בראש שבילי שבועות צריך לעשות שטייגן לילה שלם... ולא סתם... אלא ללמוד בהתלהבות... ועוד את הסוגיות של עיון... ותכל'ס... הגוף שלי מרובע... המוח שלי עובד על שעון שבת... כל לילה בשעה שתיים עשרה בלילה המוח שלי נכבה... ומאז אין עם מי לדבר... לא מעניין אותו ליל שבועות... הראש שלי פשוט לא עובד... ואני יושב בשעה 2 בלילה עם עיניים מזוגגות מול גמ' פתוחה... הראש בעננים... ואני רק עסוק בלפזול ימינה ושמאלה ולראות כל מיני בחורים ואברכים שיושבים ולומדים בהתלהבות... **ואני לא!!!** וזה מלחיץ אותי וזה נותן לי הרגשה דפוקה... במקום להרגיש שמחת יום טוב... אני רק נתקף בנערועון... אם ככה אתה לומד בליל שבועות... ושבועות זה הרי יום הדין על תורה אז מה יהיה איתך... וכו' וכו'... ומשנה לשנה זה רק מחמיר יותר ויותר... עד ש-די... נמאס לי לשחק אותה... ואני מודה בפה מלא: אני פשוט שונא את הלילה הזה!!! שונא את החג הזה!!! הלילה הזה מלחיץ אותי... משגע אותי... תקוע לי בגרון... ואני מחכה מתי זה כבר יעבור...

(אז כמובן שהשתמשתי בדוגמא היותר קיצונית... אבל אם אתה מזדהה עם זה באופן חלקי... תדע לך שהתכוונתי בעיקר אליך...)

בחור יקר: שתדע לך: הגישה הזו!!! שחג השבועות הוא לשבת וללמוד וללמוד וללמוד... היא גישה מוטעית מכל וכל!!! **מסיבה פשוטה מאוד:** דווקא חג השבועות הוא החג שעליו נאמר בחז"ל: כולי עלמא מודו דבעינן לכס!!! כלומר: גם מי שסובר שבשאר החגים צריך יותר ללמוד ופחות להשקיע באכילה ושתיה... אבל בשבועות כולם מודים פה אחד שצריך להשקיע ב"לכס" **כתוב כאן בפירושי:** שאם חג השבועות הוא שונה מכל החגים!!! זה רק לכיוון של אכילה ושתיה... שצריך יותר להשקיע בעונג יום טוב... צריך להשקיע יותר בבשר ויין... ואם בפסח קנית בשר רולדה מספר 2... אז בשבועות צריך לשדרג למספר 5... אם בפסח קנית לארבע כוסות יין ב-80 שקל... אז בשבועות צריך לקנות משהו יין עוד יותר שווה... במאה עשרים שקל...

ולמה???? באמת למה בחג השבועות כולי עלמא מודו דבעינן לכס???

בגללך!!! הנה... תראה איך שאתה נראה בחג השבועות... חז"ל לקחו בחשבון שזה מה שעלול לקרות לך... הם ידעו שאתה עלול להיכנס ללחיץ מקבלת התורה ואתה תרגיש שאתה חייב לשבת וללמוד בכל מחיר... ואז אתה תשניא על עצמך את היום הטוב ביותר בחיים שלך... זה אסון!!!

ואסור שזה יקרה לך!!! מי ביקש ממך... חז"ל אמרו בפירוש ההיפך...

אין ברירה!! מכריזים מלחמה! אסור לך להגיע ככה לשבועות ויהי מה!! ---

ואתה יודע מה?? מישהו אמר לי הגדרה נפלאה... ליל הסדר נקרא **החג של הילדים!!!** בליל הסדר הילדים על הבמה... והגדת לבנך... הילדים מקבלים את מלא התשומת לב... אבא מחכה לשיתוף פעולה מצידם... ילד שמשותף פעולה ושואל שאלות מקבל ממתקים... אבא מרשה לגנוב את האפיקומן... ועוד אתה יכול לבקש מה שאתה רוצה... רק תשאר לי ער... **בקיצור: פסח זה החג של הילדים!!! הילדים על הגובה!!!**

וחג השבועות ????

זה החג של המבוגרים!!!!!!

כן... אתה זוכר שביליל הסדר הילדים היו על הגובה... אז הנה... בחג השבועות הגיע תורן להיות על הגובה!!! **ולמה??? אתה יודע למה?**

פשוט מאוד: כי בליל הסדר... היות ויש דין של "והגדת לבנך" אז כל אבא צריך **שיתוף פעולה** מצד הילד שלו... ובשביל שהילד **ישתף פעולה**... בשביל זה צריך לדבר אליו... לתת לו מה שמדבר אליו... לפי הילדותיות שלו...

אז זהו!!! שעל אותו משקל בדיוק בחג השבועות!!!

בחג השבועות וירד ה' על הר סיני... אבא שבשמים מחפש אותך... כן... אותך... הוא צריך **שיתוף פעולה** מצדך... אתה לא מבין מה הוא מצא בך?? אל תשאל שאלות... זו המציאות!!! **הקב"ה** כעת מחפש אותך!! והוא רוצה אותך שתהיה שותף שלו בתיקון העולם... ובשביל שאתה **תשתף פעולה**... צריך לדבר אליך... לתת לך מה שמדבר אליך... והיות ואני ואתה אוהבים כעת במדרגה מסוימת... ומה שמדבר אלינו בין הייתר זה אוכל טוב ומשקאות משובחים... ובעיקר שלוה ונינוחות... אז אבא שבשמים רוצה לתת לנו בחג השבועות את מה שמדבר אלינו... ולכן **הקב"ה** בכבודו ובעצמו מבקש ממך... אנא... לכל הפחות בחג הזה תכיר בחולשות שלך ותתן לנפש שלך מה שמגיע להם... כי אני צריך אותך!!! אני צריך אותך בפוקוס!!! אנא... אל תעיף לי את הנפש שלך... אל תעצבן אותה... אני צריך אותך יחד עם הנפש שלך במעמד הר סיני... והוא רוצה שתהיה נינוח... שיהיה לו עם מי לדבר... אז תן... תן לנפש השובבה שלך את מה שמותר לך לתת לה... כדי שהיא תהיה רגועה ואתה תהיה בפוקוס...

לכן חג השבועות זה החג של המבוגרים!!! כאן אתה על הגובה!!!

הקב"ה לוקח אותך לחנות... מראה לך את המתמקים ואומר: נו... מה אתה לוקח... על חשבונך... אתה חייב לקחת... אתה חייב להיות עם מצב רוח בחג השבועות... אני צריך אותך עם חיוך על הפנים...

ותראה כמה היצר הרע חכם... הוא מגיע אליך בשם התורה... ובשם המשמר של ליל השבועות... ומוציא לך את כל הרוח מהמפרשים...

איזה גאון הוא היצר הרע!!! לא... הוא לא נותן לך איזה לשה"ר עסיסי. שתנייעס עליו כל הלילה... הוא לא נותן לך ערימה של עיתונים ופיצוחים... לא!!! הוא נותן לך חברותא שתרביץ לך שטייגן... הוא נותן לך יסורי מצפון שאני לא מספיק מרוכז ו... ו... ושזה יהרוס לך את חג השבועות... זה מה שיתן לך תמונה קדורנית על היום השמח ביותר בחיך...

אני לא הולך לתת לך כעת פתרונות נקודתיים ומעשיים מה בדיוק תעשה עם עצמך בחג השבועות... איך תפסור את הבעיה... **אני רק אומר לך מה הרבש"ע רוצה ממך ביום הזה!!!** אם יש לך עוד שיקולים... אם אתה צריך לרצות עוד אלף ואחד אנשים אחרים חוץ מהרבש"ע... בבקשה... אין בעיה... אבל אל תקרא לזה קבלת עול תורה... תקרא לזה קבלת עול מלכות... עול דרך ארץ... עול יסורים, לא תורה!!! כי נותן תורה- לא על זה דיבר!! נא לא להוציא דברים מהקשרם!!

אתה רוצה שאני אתן לך שיעורי בית רציניים מה אתה כן צריך לקבל על עצמך בחג השבועות? **לעשות הכל להאהיב על עצמך את התורה!!** ובעיקר: **לעשות הכל כדי לא להשניא על עצמך את התורה!!!**

לא תאמין... נראה לך שאהבת תורה או חלילה שנאה זה משהו כזה מופשט שלא תלוי בך... אז זהו!!! שאין לך מושג עד כמה שזה תלוי בך... אם אתה לא אוהב ללמוד... אין לך מושג עד כמה אתה אשם בזה... ואם אתה כן אוהב ללמוד... אין לך מושג עד כמה זה תלוי בך...

יש לי שאלה נצחית שאני שואל אותה כל הזמן:

יש כיום בעולם הישיבות לכה"פ אלפיים מתמידים עצומים... שאם הם רק ימשיכו ללמוד בקצב הזה... ולא יותר!!! הם יצאו הרב אלישיב... אני מדגיש: לא יותר!!! הם לא צריכים להיות יותר מתמידים... רק להמשיך בקצב הזה. והם כבר צומחים הרב אלישיב. **וא"כ נפשי בשאלתי:** איפה הם??? איפה הם נעלמים במרוץ השנים?? תכל'ס... אנשים גדולים כמו הרב אלישיב יצאו ממש יחידי סגולה. **אז איפה?** איפה אלפי המתמידים שישבו בישיבה ולמדו בהתמדה... איפה הם נעלמים במשך השנים???

זו שאלה שאמורה להטריד אותנו!! בפרט אם אתה באמת בחור מתמיד ואתה באמת משתוקק לצאת גדול בישראל... אתה אמור לשאול את השאלה הזו... איפה?? איפה כל המתמידים נעלמים במשך השנים??

והתשובה היא עצובה מאוד:

המתמידים עסוקים כל הזמן בלהתמיד עוד ועוד ועוד... דבר אחד הם שוכחים: **לאהוב את מה שהם עושים!!!** ברגע שבן אדם לא אוהב את מה שהוא עושה... זה אויב שקט... על פני השטח לא רואים אותו... המתמיד ממשיך להיות מתמיד... ממשיך להירדם על הגמ'... ממשיך לקרוע ולהרוג את עצמו

אם היה לו משיכה למקצוע מסוים בתורה הוא היה מתייעץ עם הרב שלו והולך על זה (או שלא...) ואם הוא היה צריך קצת להרפות הוא היה מרפה... הכל לפי העניין... הוא לא כל פעם הלך לבדוק מה כתוב בספר על אותו גדול בישראל האם הוא עשה ככה או לא... **אבל אנחנו ראש בקיר!!!** קוראים ספרים על גדולי ישראל... ושם כתוב שהוא עשה כך וכך... ואני עושה העתק הדבק ועושה בדיוק מה שהוא עשה... וזה טעות!!! כי אתה פה הנהג! (כמובן בליווי חונך שזה רב שקרוב אליך) ואתה צריך לשלוט על ההגה ולדעת איפה לשבור ימינה ואיפה שמאלה... מתי להאט ומתי לשים גז... וזה בדיוק מה שכל גדול בישראל עשה... הוא עשה מה שהוא צריך לעשות... וגם אתה צריך לפקוח עיניים על עצמך ולבדוק מה אתה צריך לעשות...

צריך לדעת שבחג השבועות אמנם קבלנו את התורה!!!!

אבל משהו נתן אותה... ועיקר העסק ביום הזה הוא סביב נותן התורה... מי שידע... מתן תורה מתחלק כביכול לשני חלקים: החלק הראשון: מעמד הר סיני!!! והמעמד השני: קבלת התורה!!! (כמו שאומרים בהגדה אלו קרבנו לפני הר סיני ולא נתן לנו את התורה דינינו...) קבלת התורה זה הכח שקבלנו ביום הזה... הכח שקוראים לו תורה (כלומר: הכח להשפיע בעולמות העליונים שזה המשמעות של תורה...) אבל מעמד הר סיני... זה משהו אחר לגמרי... מה זה??? בשעה שהקב"ה בא לתת לנו את התורה הוא פשוט התגלה לפנינו!!! והוא הראה לנו את יחודו השלם!!! וזה מה שנקרא: "אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלוקים אין עוד מלבדו..."

זאת אומרת: אסור לשכוח שבסופו של דבר עיקר העבודה בחג השבועות זה המפגש עם הקב"ה!!! עם נותן התורה!!! לא מספיק לקבל את התורה בחג השבועות... אלא גם להתכונן למעמד הר סיני... במעמד הר סיני הקב"ה נגלה לכל אחד ואחד מאיתנו... והמפגש הזה נותן לך כח רוחני לכל השנה כולה!!! ואת החלק הזה אסור לשכוח... פשוט יש כאלו שמרוב שהם לומדים בלילה הזה... ועסוקים בקבלת התורה... הם שוכחים את המפגש עם הקב"ה... ולכן להווי ידוע לך שעיקר ההשפעות ביום חג השבועות זה דווקא בתפילות!!! ובעיקר בתפילת מוסף...

ואם ככה בחור או אברך יקר... אתה שאתה לחוץ מהלימוד בליל שבועות... נא לגדול בשנה... ולדעת שיש דברים קצת יותר משמעותיים ביום הזה... מוטלת עליך משימה להאהיב על עצמך את התורה... וזה אתה צריך להתייגע ולחשוב איך עושים את זה... מה שבטוח הוא: שלשנא את ליל שבועות זה לא בא בחשבון... אתה חייב לסדר איכשהו את העניינים... ולהתכונן בעיקר למפגש עם הקב"ה... שם תזעק... תתפלל... ותבקש מהקב"ה: והערב נא את דברי תורתך ביפנינו...

ללמוד גם מחוסר חשק... אבל לימוד שבכל מהותו הוא חוסר טעם הוא אסון) **אסור לך ללמוד דברים שאתה שונא!!!!**

עוד דוגמה קטנה: היה לי פעם בחור שמאוד רצה ללמוד איתי חברותא... אבל לא הסתדרתי עם הראש שלו... הוא מאוד הסתדר איתי... ואני לא איתו... הוא התחנן לפני: תעשה איתי חסד!!! תמשיך ללמוד איתי... ניסיתי... יהודי מבקש חסד... איך אפשר לסרב... אחרי שבוע ימים פתאום גיליתי שאני שונא את סדר א'... **שונא!!!!** כי בן אדם ששלוש שעות ביום עושה משהו שהוא לא אוהב אותו אז הוא שונא את השעות האלו.

נגשתי אליו ואמרתי לו: מצטער... אני לא יכול להמשיך... כי אני פשוט מרגיש שאני משניא על עצמי את הגמ'!!!! אם אני אמשיך ללמוד איתך... אתה תצטרך בעוד עשר שנים למסור דין וחשבון למה סגרתי את הגמ'...

כן... זה ממש ככה... מספיק שנים שלוש חברותות כאלו שאתה לא אוהב ללמוד איתם... ואתה גורר את עצמך איתם... מספיק עוד כמה חזרות יותר ממה שצריך... שאתה מכריח את עצמך לחזור רק בשביל להגיע להישג של "שונה פרקו מאה ואחת פעמים..." מספיק עוד כמה חיובים קצרים כאלו שאתה לא מתחבר אליהם בגרוש ואתה מכריח את עצמך ללמוד כי ראית שככה עשה גדול פלוני וזה מה שעשה אותו גדול... זה!!! העציץ כבר מתחיל לנבול... בן אדם שכמה שעות ביום עושה דברים שהוא לא מחובר אליהם... אין שום סיבה שהוא לא יתייבש... ומי ימסור דין וחשבון על הגדול בישראל הזה שנטמן כאן???

אתה!!!! ועל מה תמסור דין וחשבון? על צדקות יתר... על התמדת יתר... על חוסר התחשבות בנפש הרכה שלך... ש... ש... מה היא רוצה בסה"כ? שתזרוק לה כמה בנות... תן לה קצת סיפוק... אביסלע כבוד... כן... בחור ישיבה חייב קצת כבוד... כשנותנים לך כבוד אל תדחה אותו!!! אתה צריך את זה!! זה אפילו לא בגדר "שלא לשמה..." תעשה את זה לשמה... מתוך הכרה שאתה צריך את האסימונים האלו בשביל הצבע בלחיים... אם אתה לומד ואתה מרגיש עייפות החומר יותר מידי... וזה לא משתפר... אל תמשיך לגרום את עצמך בכל מחיר... מותר לך לגשת למשיג או לראש ישיבה ולשאול מה עושים... זה שיש בטלנים בישיבה שעל כל שטות הם יוצאים לטיול... זה לא סתירה שאתה לאחר חודש וחצי של עמל ויגיעה צריך גם להשתחרר וללכת לים...

הדברים הנכתבים כאן הם לא פופולרים... בטח... הכי קל ללכת ישר ולהגיד את מה שמקובל להגיד... תשב ותלמד... ותלמד... והתמדה... וכל הגדולים יצאו רק בגלל שהם למדו ולמדו ולמדו ולמדו... והכל נכון...

אבל מה אעשה שמקודם שאלתי שאלה... ואין עונה!!!! שאלתי איפה הם... איפה כל המתמידים האלו??? והתשובה היא: אלוקים עשה את האדם ישר!!! וכשנשאלת השאלה: איך הגדולים יצאו?? ממה הם גדלו?!

התשובה היא: שכל גדול בישראל כשהוא היה צעיר... הוא היה ישר... והוא ידע לנווט את ההתמדה שלו לפי התכונות שלו... ולפי נטיית הלב שלו... ולפי העניין...

על הגמ'... ואז לאט לאט... העסק מתחיל פשוט להתייבש... וזה קורה לאט לאט... (בטח... עציץ שלא משקים אותו ולא מטפחים אותו הוא פשוט נובל...) והתהליך הזה מתרחש מאוד מאוד באיטיות... ותוך כמה שנים הבן אדם מתחיל לאבד את הגישמאק... ובטווח של עשר או חמש עשרה שנה קדימה הוא נהיה עייף כזה... ו... ואז הוא פשוט נעלם... לא!!! הוא לא נעלם בקול רעש גדול... הוא ממשיך לסחוב... לסחוב את החיים... לסחוב את הלימוד... **ופה!!! פה נטמן!!!** פה נטמנים אלפי מתמידים שיכלו לצמוח ולגדול כמו מן ר' חיים קנייבסקי... ובסופו של דבר לא!!! זה לא קרה!!! הם נשארו למטה...

על מה??? למה??? איך זה קרה?? וכי הם לא מספיק עשו שטייגן?? וכי הם לא למדו שמונה עשרה שעות ביממה? **לא!!! הם עשו ההכלל!!!** הם ישבו ולמדו בהתמדה... אבל הם לא אכלו עגלא תילתא בחג השבועות... הם לא שמחו עם התורה שלהם... הם לא דאגו להאהיב על עצמם את התורה... וזה האסון!! מי שיש לו הסברים אחרים לאיפה כל המתמידים נעלמים שיבא... שינמק... שיגיד סיבה אחרת... אני לא מוצא סיבה אחרת...

כשמן ר' חיים קנייבסקי היה בחור והיו לו חידושים על עגלה ערופה הוא כתב חיבור והייתה לו חדות יצירה... זה נתן לו כח להמשיך הלאה בהתמדה... ואז לכתוב את דרך אמונה... וטעמא דקרא וכו' וכו'... אבל המתמיד של דורנו... כשהוא מעיז קצת לחשוב על איזה יצירה... על איזה "תורה דיליה..." הוא מיד נוזף בעצמו... (או יותר נכון: יש שמרנים שדואגים לנוזף בו) מה... ר' חיים קנייבסקי לא בזבז את הזמן שלו על כל מיני רעיונות שכאלו... רק מה?? הוא ישב ולמד ולמד ולמד ולמד ולמד ולמד ולמד ולמד... למי היה אינטרס לומר לך כזה דבר?? אם ר' חיים קנייבסקי היה מדכא את כח היצירה שלו כמון... הוא לא היה ממשיך ללמוד... תוך עשר שנים ההתמדה שלו הייתה נעלמת... **זהו שלא!!!** בשביל זה הוא לא דיכא את האישיות שלו... הוא כן האהיב על עצמו את ההתמדה... ורק תפתח את מדף הספרים שהוא חיבר... ותראה באיזה מקצועות יצירתיים בתורה הוא עסק בגיל שלך... ונתן לעצמו מקומות להתבטא... **וזה!!! זה מה שנתן לו כח להמשיך להתמיד...** אם אתה תדכא את כל היצירה והחיות שלך... זה עניין של שנים ספורות עד שאתה קמל מול הגמ'... (אגב: רק זה חסר לי שתלך כעת עם דף ועט ותתחיל לחקות את היצירות שהייתה לר' חיים קנייבסקי בגילך... אתה מבין לך שאני רוצה אתה היצירות שלך... אל תתקע) ושתדע לך: זה עבוידה שלימה!!! להאהיב את התורה על עצמך זו משימה!!! לפעמים מתחשק לך... יאלה... אהיה כמו כולם... אעשה מה שכולם עושים... אזרום עם כולם... אגרום את הרגליים יחד עם כולם... אה... אני לא אוהב ללמוד את זה... נו... עזבו... אז שלושה חודשים אני אלמד בלי חשק... **אין כזה דבר!!! אתה חייב לעמוד על שתי רגליך ולהחליט:** אני עושה הכל בשביל להאהיב על עצמי את הגמ' הזו!!! זו המשימה שלי כעת... ואני צריך לשבור את הראש איך אני עושה את זה... ואם לא... אז אין כזה דבר לגרום את הרגלים שלושה חודשים... (כמובן שתמיד יש ימי שנאה... שבאופן כללי אני אוהב את הלימוד... ועת עוברים עלי ימים קשים... נסיבות קשות... כאן צריך לדעת

"למען לא נבוש..." - מושגים בסיסיים בהלכה.

חלקי התורה: א. מקרא. ב. משנה. ג. תלמוד.

בתור יהודים כל אחד מאיתנו מחויב ללמוד את כל התורה מילה... וכידוע לתורה יש כמה חלקים ויהודי לא יוצא ידי חובת ידיעת התורה עד שהוא לא משתדל לחזור ולדעת את כל חלקי התורה... בא ננסה אחת ולתמיד להציג כאן את כל חלקי התורה כמות שהם... **נבין:** חלקי התורה מתחלקים לשלושה חלקים עיקריים: א. מקרא. ב. משנה. ג. תלמוד. שאמנם קיי"ל: בתחילת לימודו של אדם צריך לשלש את לימודו שליש במקרא שליש במשנה ושליש בתלמוד... ורק אח"כ הוא יכול לעסוק רוב הזמן בתלמוד... אבל בימינו לא נהגו כך מכל מיני סיבות... אבל למען האמת... בינינו... זה לא משנה הרבה... **בי בסופו של דבר כל אחד מאיתנו מחויב לדעת הכל!!** מומילא: איך בדיוק לעשות את זה? מה המינון? זה משנה רק לגבי סדר העדיפויות למי שודאי לא יוכל להקפיד את הכל... אבל מי שכן משתדל לקיים את מצות ידיעת התורה בשלימותה, אז זה כבר לא כ"כ משנה... כי התוצאה צריכה להיות אחת... **לדעת הכל!!** (אגב: מרא דשמעתא של הלכות ת"ת זה שו"ע הרב, ורוב הנכתב כאן נלקח משם)

ובכן: כעת נגדיר כל אחד מחלקי התורה מה הוא...
תחיל ממקרא: מקרא: א. המשנה חומשי תורה, ב. תרגום בסיו כגון אונקלוס, זה גם בכלל תורה שבכתב. ג. נביאים וכתובים, **משנה!! מה זה משנה???** כאן יש הפתעה מאוד גדולה: לא תאמין. אבל כל הלכה פסוקה!! איזו שתהיה, ומאפה שזה יהיה, **זה בגדר משנה!** לדוגמא: עוסף **בשולחן ערוך** הוא בגדר **משנה!** אבל אם אתה מעיין בסיוף זה **כבר תלמוד!** **הרמב"ם** נחשב **משנה**, אבל אם אתה מעיין בכסף משנה או במגיד משנה זה כבר תלמוד... ולא רק זה. אלא אפילו בתוך הגמ' עצמה. אם אתה לומד מימרא פסוקה כמות שהיא... זה עדיין בגדר משנה!! ורק ברגע שהגמ' מתחילה לדון בזה ולנסות להבין את זה ולדמות מולתא למלתא... כעת ננסת לתלמוד... אותו דבר במשנה עצמה. המשנה עצמה זה משנה. למדת פירוש הר"ב? זה כבר תלמוד... **ובפה זה בכל דבר...**

חזין מזה... כל נתון כמות שהוא נחשב משנה!! כל דרשה בתורה מיעוט בני ארבי וכדו... נחשב משנה!! ברגע שהתחלת לדון בזה משום בני אב או ק"ו זה כבר תלמוד!! גם פירוש על התורה... כמו פירוש רש"י (שהוא קצת מעבר לטייטש הפשוט... אהרת זו תורה שבכתב) הרי זה בגדר משנה... **וגם מדרש!!** מדרש רבה או תנחומא שכתבו בו דרשות כמות שהם **הרי זה משנה**... **כמו פן לגבי אנדה!!** אם אתה לומד אנדה כמות שהיא... כגון הגמ' בשבת שיש בה את כל האגדה של מתן תורה זה **משנה!!** אבל מה קורה אם אתה מחזיר ללמוד את זה בעומק? עם ביאור המהר"ל? או שאתה בעצמך מביע ומגיע לתובנות אמיתיות?? **פה ננסת לתלמוד...** זאת אומרת: עקרונות אפשר לשבת מול חומש **זה יהיה תלמוד** ומאיך אתה יכול לשבת מול גמ' **זה יקרא משנה!** (ובינינו... בשורה התחתונה בין משנה לתלמוד יש לפעמים נבול מאוד דק... ולא תמיד אפשר להבחין ביניהם... אבל שוב: סו"ס אין הרבה נפקא מינה ביניהם... כי את הכל צריך לדעת...)

רק איפה מניח יתן למנוש הבדל בין מקרא למשנה ותלמוד?
דבר ראשון ביחס לשינון וחזרה... אם שמת לב משום מה לא כ"כ מצאנו תביעה שצריך לחזור ולשנן את התנ"ך ולדעת אותו בע"פ... **למה???** למה כשהח"ח חשש שיבחנו אותו בשמים... הוא חשש ממסכת ברכות ואילך?? למה לא מצאנו שהוא חשש שיבחנו אותו על התנ"ך?? **ההבדל הוא מאוד מאוד פשוט (ונשמע אפילו דמגוגי):** המבטח על תורה שבכתב הוא **מתוך הכתב** (מה שנקרא תורה שבכתב) ואילו המבטח על תורה שבעל פה הוא בעל פה... **לא פשוט??** תורה שבכתב צריך לדעת מתוך הכתב... אני לא צריך לדעת אותה בעל פה... מה כן צריך לדעת?? צריך לדעת איפה כל דבר נמצא ולדעת אותו ההבנה שלו מתוך הכתב... (וכמוכן לדעת בע"פ את כל הקרי וכתבי וחסרות ויתירות שהם **לא** ככתב... אבל תורה שבעל פה?? עיקר המבנה שלה הוא דווקא בעל פה... וממילא יש חובע לדעת אותה דווקא בעל פה... (והדין תורה הזה לא השתנה מאז שיש ספרים...)) (וא"כ ללמוד תנ"ך ולהבין אותו חייבים, אבל לחזור ולשנן ולזכור מילה במילה?? עדיף כבר לשמור את האנגריות של חידון התנ"ך... למבטח על רמב"ם או שו"ע...)

עכשיו: מה יותר קרטי לימוד?? האם משנה או תלמוד? או כמדומני... (אתה יכול להלוק עלי...) שהחילוק הפרקטי ביניהם הוא מאוד ברור: תלמוד צריך יותר זמן!! ואילו משנה צריך יותר **לחזור**! הבנת את החלוקה?? תלמוד... ללמוד ולעין ולחדש ולהבין דבר מתוך דבר... זה דבר שאורך זמן!! לעין ולהשוש ולדון זה דבר שאורך ימים ושעות... לעומת זאת: משנה זה יותר הלכות פסקות... ובשביל להבין את זה דווקא לא כ"כ צריך הרבה זמן... אבל כן צריך זמן בשביל לחזור ולשנן אותם ולזכור את כל הפרטים האלו... וכמוכן שהדרך הכי טובה איך לזכור משנה, זה לדעת את הגמ' שלה, איך דרך יותר קלה לזכור את הפרטים כמו לזכור את השורשים... יש לפעמים עשרים הלכות פסקות שיש עליהם שורש ועקרון אחד, שאם הבנת אותו אתה כבר ממילא יודע הכל.

אל תסמך על הנכתב... עיין בהלכות ת"ת בשו"ע הרב...

הועדה המכינה לקליטת המוני תנאים לרגל פתיחת השיעור של רבי עקיבא

אבא שלנו בשבועיים האחרונים לא מתפלל... לא מניח תפילין... לא כלום... מה קרה?? אבא שלנו סופר!!! וכעת הגיע בקשה דחופה מאוד משיבת רשב"ג ורבא"ע... שמיד לאחר חג השבועות מתחילים בישיבה פרשת נגעים... ולפי התחזית הולכים להגיע לישיבה עוד שמונה מאות בחורים חדשים לחיזוק מכמה ישיבות של רבי עקיבא שמפוזרות ברחבי הארץ... וכשהם שמעו שמתחילים נגעים כולם רוצים להגיע... כדי לשמוע שיעורים כללים מר"ע... ויום אחרי חג השבועות צריך שיהיו כבר מוכנים ספרי לימוד לכל הבחורים ועדיין אין כלום... אז היום??? מה הבעיה... האוצרניק של הישיבה מתקשר באותו רגע להוצאת עוז והדר... מזמין שמונה מאות גמרות במחיר טוב... וההובלה עד בית הלקוח תוך עשרה ימי עסקים... ככה זה היום... אבל כשמדובר בזמן חז"ל... ספרי לימוד של נגעים המשמעות היא שכל אחד צריך שיהיה לו חומש שכתוב בו פרשת נגעים!!! ואתה יודע מה זה חומש?? חומש זה אומר שיושב סופר וכותב בעבודת יד את כל פרשת תזריע מצורע... מדובר בשמונה מאות יריעות שכתוב בהם פרשת תזריע מצורע שכתוב בתורה בהם רק פרשת תזריע ובדיו- עבודת יד!!! (לא... לא צריך רש"י ולא רמב"ן... רק הפסוקים בעצמם... תחשוב מה זה להכין 800 יריעות שכתוב בהם רק פרשת תזריע מצורע)... תחשוב איזה עבודה יש לפנינו... ההזמנה הגיעה לצוות הסופרים של הישיבה... ומאז אבא שלנו לא התפלל... לא קרא ק"ש... הוא כל הזמן יושב וכותב את היריעות האלו...

כן... בבית מדרש יש הכנות קדחתניות... כולם יודעים שברגע שרבי עקיבא פותח את פיו בנגעים ואהלות אסור להפסיד מילה!!! כי מדובר בתלי תילים של הלכות... ולכן כעת יש נדידת יציפים גדולה... קבוצות שלמות של בחורים מעשרות ישיבות של רבי עקיבא המפוזרות מרגע ועד אנטיוס... כולם יוצאים כעת לחיזוק לישיבה של רבא"ע ורשב"ג כי הם יודעים שר"ע מתחיל למסור שם שיעורים בנגעים... נגרים וחזקוק לישיבה ועשרות ספסלים ושורות חדשות נוספו בבית המדרש... ערוכים לקלוט את ה"צורבא" הרבים שמגיעים כאן לחיזוק... אבל יש כאן עוד פרט חשוב: ברגע שר"ע מתחיל לדבר בנגעים כולם חייבים להיות מוכנים עם ספר!!! עם יריעה שכתוב בה התורה שבכתב שעליה הולכים לדרוש את התורה שבע"פ שלה... כי רבי עקיבא דורש על כל אות ועל כל קוצו של יו"ד תילי תילים של הלכות... ממילא חייבים לעקוב עם ספר... חייבים לספור כל דרשה וכל אות... בשביל מה אנחנו נקראים "דברי סופרים" אם לא בשביל הספירה הזו. **ונחזור לאבא שלנו... כן... אבא שלנו הוא אחד מהועדה המכינה**... הוא אחד מהסופרים השוקדים בימים אלו על הכשרת מאות רבות של יריעות שכתוב בהם פרשת נגעים... (אגב: לשיטת האוסרות לכתוב מגילות מגילות... מירי שזה ע"ס להשיטה) האבסורד הוא... שכעת בבית המדרש דווקא יש מידי יום תפילות שחרית מנחה מעריב... ואילו דווקא אבא שלנו כעת לא מתפלל!!! ודווקא כשיתחיל הפרקא... כשר"ע יתחיל למסור שיעור יומי בנגעים... אז פתאום יבואו לכאן מאות תלמידי חכמים שתורתם אומנותם והם לא יתפללו בתקופה הזו... כי הם כל הזמן יהיו עסוקים בלשנן ולחזור מאה פעמים כדי לסדר את השמועה שתהיה מחודדת אצלם... ולדרוש כל תיבה בפסוקים... ודווקא אז כשיפסיקו להתפלל... דווקא אז אבא שלנו יתחיל להתפלל... כי הרי אבא שלנו עובד כעת בשבילם... אבא צריך לדאוג שעד שהם יגיעו יהיה להם את ה"ספרים" מוכנים... כשאבא יסיים את המלאכה... ברגע שר"ע יעשה שיעור פתיחה ואבא יקבל אישור שבו לא נשאר תלמידי אחד ללא ספר... אז אבא יוכל מהר לתפוס מנחה לפני השקיעה ולחזור להתפלל כמו תמיד... (אבא שב"ה כבר למד נגעים אצל ר"ע לפני 15 שנה... וכמעט כל חודש הוא חוזר ומשנן את כל תלמודו... כך שכעת הוא לא צריך להיות במצב של ריכוז מוחלט כמו שאר הצורבא מרבנן שהגיעו לכאן... זה לא סתירה שהוא ישתתף בכל השיעורים... ובטח נוספו עוד הרבה חידושים בבית המדרש...)

העניין הוא שלא רק רבי עקיבא מתחיל למסור שיעורים מיד אחרי שבעות... יש עוד מישהו שמתחיל את הזמן מיד לאחר שבעות... **רבי חיא!!** לרבי חיא יש גם ישיבה משלו... אבל זו ישיבה מסוג אחר לגמרי... ר' חיא יוצא כל תקופה למסע ממושך לערי השדה כדי לקרב יהודים נדחים לאביהם שבשמים... ומיד אחרי שבעות הוא שוב מתחיל את הסבב... וכבר לפני חודש הוא הוסיף מאבא שיכתוב לו... והוא דווקא בחר את פרשת ואתחנן ועקב!!! כי עד שר' חיא מגיע לנדחי ישראל... ועד שכבר מישהו לומד איתם... הוא כבר מעדיף ללמוד איתם מוסר ויסודות היהדות... את הפסוקים של יחוד ה'... אתה הראת לדעת... וידעת היום... שמע ישראל... ולכן הוא בחר את פרשת ואתחנן ועקב... והאמת היא שאבא כבר כתב לו את זה וכמעט גמר... אבל כאן לפתע רבקה התערבה!!! רבקה זה האחות הגדולה והצדקנית שלנו שיש לה אהבת תורה עצומה ואבא התבטא עליה שהיא ראויה לינשא לכהן מיוחס... והיא תמיד מתחננת לאבא... איך אני יכולה להושיט יד ולעשות משהו כדי להיות שייכת בעסק התורה... (הרי לכתוב ס"ת יחד עם אבא היא לא יכולה... כי "קשרתם וכתבתם" כל שישנו בקשירת תפילין ישנו בכתבת סת"ם ונשים פטורות מתפילין) אז אבא לקח אותה כמזכירה ועוזרת אישית שלו בנוגע לכתובה הקדחתנית... ולפני חודש... כשאבא כמעט גמר לכתוב לר' חיא 30 יריעות של פרשת ואתחנן עקב והיה חסר רק את ההגהה האחרונה... פתאום רבקה התערבה ואמרה לאבא: תשאיר! תשאיר! את ההגהה הזו בצד!!! כעת יותר דחוף שתתחיל עם ההזמנה שהגיעה מהישיבה שרוצים שתכתוב את פרשיות נגעים... אבא לא כ"כ הבין למה... אבל הוא לא מתווכח עם רבקה... היא יודעת מה שהיא אומרת ואכן אבא התחיל לכתוב פרשת נגעים... ובהתחלה היה נראה שיש זמן בריווח ואבא התפלל 3 תפילות והניח תפילין וקרא ק"ש... אבל כמו תמיד עם הזמן נהיה פתאום לחץ אטומי... ואז (כפי שפתחתי) אבא שלנו נאלץ לעזוב את הכל... לא תפילה... לא תפילין... לא כלום... ורק לכתוב ולכתוב ולכתוב... אבא מתעורר כל לילה בחצות ומתגבר כארי... רבקה גם קמה מיד ומדליקה לו את העששית והוא יושב וכותב וכותב... לעוד תנא ועוד תנא בלי להפסיק רגע... **ואז!!!** ברגע שהתחיל להאיר היום... והגיע שיעור מ"שיראה את חבירו ברוחק ד' אמות ויכירנו" לפתע רבקה נוקשת בדלת: אבא... הגיע זמן ק"ש של שחרית... אבא מושך בכתיביו... מצטער... אין לי זמן... אני פטור מק"ש... ואז!!! רבקה נכנסה לחדר עם חיוך מנצח הוציאה לאבא את היריעה של פרשת ואתחנן עקב... אתה רואה אבא?? אתה זוכר שלא גמרת?? אתה זוכר שאתה עדיין צריך להגיה את זה?? **אז הנה!!!** שמרתי לך את ההגהה לעכשיו!!! כעת תגיה את זה... וכשתגיע לפרשת שמע והיה אם שמעו תכוין בהגהה לשם **קריאת** שמע... אבא היה מופתע... הוא חייך חיוך מאושר והתפעל: איזה חכמת חיים יש לרבקה... עכשיו אני מבין למה לא נתת לי להגיה בזמן... לקחת בחשבון שיגיעו ימים לחוצים מאוד שאני אהיה מחויב במאה אחוז לכתוב יריעות... ואז לא יהיה לי דקה אחת פנויה... אפילו לא לקרא ק"ש... אבל ברגע שמדובר בהגהה... הרי זה חלק בלתי נפרד מהמלאכה שלי... רבקה הוסיפה: זה בסדר... יש לך פה 30 יריעות של פרשת ואתחנן עקב... כל יום אני אביא לך שתיים... אחד לק"ש של שחרית... ואחד לק"ש של ערבית... לפחות את זה לא תפסיד בשבועיים הקרובים! ואכן מידי בוקר וערב... לפתע נקישות בדלת ורבקה מפסיקה את אבא מהכתובה ונותנת לו להגיה יריעה של פרשת ואתחנן שבו כתוב פרשת שמע... ועקב שבו כתוב והיה אם שמעו... ואם היה לך סבלנות לקרא עד כאן... כעת תבין את המשנה בברכות: היה קורא בתורה והגיע זמן המקרא, אם כיון לבו יצא ואם לאו לא יצא, ואוקימנא בגמ': בקורא להגיה...

אם ככה: אז גם בעבודת ה' שייך את הדירוג הזה!!!

יש את המפלגה הקטנה והמצומצמת של עובדי ה' האמיתיים שהם רוצים רק את מה שהקב"ה רוצה... הקב"ה לא צריך להרכיב איתם ממשלה... הקב"ה לא צריך למצא איתם חתירה משותפת בשביל להצליח לקדם איתם משהו... כי הם המפלגה שלוו! הם הולכים אחרי באש ובמים!!! ומה שהקב"ה רוצה אוטומטית הם רוצים... ואילו יש אותי ואותך... לנו יש את האינטרסים שלנו... אנחנו לא לגמרי לגמרי במפלגה של הקב"ה... לנו יש בראש כל מיני שיקולים אישיים... בני חיי ומזוני... אנחנו חושבים על עצמנו... אנחנו רוצים את החיים הטובים שלנו... ואילו הקב"ה רוצה קיום תורה ומצוות... אבל סו"ס אנחנו השותפים הקואליציוניים **הטבעיים** של הקב"ה... אנחנו תמיד מגיעים איתו לעמק השווה... הקב"ה מציב את התנאים שלו... ואנחנו מציבים את האינטרסים שלנו... ונחתם הסכם קואליציוני... אנחנו מקבלים על עצמנו לעשות רצונו יתברך והוא מצידו מביטיח לנו חיים ושבע וישועה ונחמה ושיזבא רפואה וסליחה וכפרה ורווח והצלחה... אין בעיה!!! זה בסדר... אנחנו שייכים ל"גוש" של הקב"ה... להגיד לך שאין לנו מה להתקדם בעבודת ה'???" יש!!!! יש לאן להתקדם...

נכון שיש מפלגות הרבה יותר רחוקות... יש מפלגות שעושות שרידים... יש כאלו שמוכנים להיות נאמנים לקב"ה רק אם הוא נותן להם מה שהם רוצים... ואם לא הם מיד מאיימים בלעזוב את הממשלה... ואנחנו לא כאלה... לנו יש משמעת קואליציונית... וגם אם הקב"ה לא נותן לנו מה שאנחנו רוצים אנחנו מכופפים את הראש... וכמובן שיש את האלו שבכלל נמצאים באופוזיציה והם מופקעים לגמרי מרצון ה'... ואנחנו בייחא אליהם הכי טובים... אנחנו השותפים הכי טבעיים של הקב"ה... אבל עדיין!!! יש עדיין מפלגה קטנה של הקב"ה... שהקב"ה לא צריך בכלל להגיע איתם למכנה משותף... הקב"ה לא צריך לשחד אותם באינטרסים אישיים שלהם... כי הם אחד איתו עד הסוף... יש להם אינטרס לגמרי משותף... ולשם כל אחד מאיתנו צריך לשאוף להגיע!!! לטהרת הלב ולחסידות גמורה שכל משאת נפשי תהיה רק לאוקמי שכינתא מעפרא ולעשות נחת רוח לאבי שבשמים... אבל עד!!! עד שאגיע למדרגה הגבוהה הזו... עד אז צריך לדעת שיש מקום גם לחתירה משותפת...

ואדרבה... מי שהוא סוחר טוב... ויש לו חוש לזהות איפה נמצאים העסקים הטובים ביותר... והוא מגלה שהרבש"ע הוא הכתובת להכלל... ואז הוא עושה את החשבון האישי שלו!!! הרי אני רוצה מהקב"ה רשימה של משאלות לב... והקב"ה הרי גם מונה לפני רשימה של משאלות לב שהוא היה רוצה... אז אני אהיה סוחר טוב... ואני אבדוק טוב טוב מה הדברים שהכי חשובים לקב"ה... שהכי הכי יכולים יעשו לו נחת רוח... וככה!!! ברגע שאני יצליח לקלוע לנקודה... זה יקדם אותי בקשרים עם הקב"ה... ואז אני אוכל לקבל מהקב"ה ככלכל מה שאני רוצה...

כן... הסוחר הזה מדבר מאוד מאוד לענייני!!!

ואז הוא נכנס לבית המדרש ופותח את ה"ספרות" של התורה... והחושבים שלו מתחדדים והוא מתחיל לבדוק מה הכי חשוב לקב"ה... ואז הוא מגלה שהלהזיק תלמיד חכם זה הדבר הכי יקר לקב"ה... ואז הוא מגלה שגם לדבר עם הבנים של הקב"ה טוב זה מאוד חשוב אצל הקב"ה... ואז הוא מגלה עוד סוד צבאי ששמירת העיניים מאוד חשובה אצל הקב"ה... והוא יוצא משם עמוס מידע איך מצליחים ליצור קשרים עמוקים עם הקב"ה... זה נקרא סוחר טוב!!! והקב"ה יודע את הכוונות שלו... הקב"ה יודע שהכוונות שלי בשביל להשיג א"ח איזה טובת הנאה אישית... וזה לא משנה!!! לקב"ה אין בעיה עם שותפים קואליציוניים טבעיים... שמוכנים לחתור יחד איתו לאותה מטרה בו בזמן שיש להם אינטרסים שונים... הקב"ה יודע שיש לך כוונות משלך...

וככה זה לכתחילה!!! זה נקרא סוחר טוב!!! מישהו פעם שאל אותי: למה אתה כל הזמן מדבר על אהבת ישראל?? מה העניין שלך??

ענית לי: מה אעשה... אני פשוט קלטתי וזיהיתי שזה נושא רגיש אצל הקב"ה... (יש לי הוכחות לזה מכמה מקומות בתורה) והיות ואני צריך מהקב"ה כמה טובות הנאה... ואני יודע שכשאני מחזק את עם ישראל בנושא הזה... יש לי נקודות טובות אצל הקב"ה ואני יכול להיכנס ככה בין התורים... **אה... מה אתה אומר על שיקולים שכאלו??**

כן... זה לכתחילה שבכלתחילה... אדרבה... זה השיקול הבריא והנכון והטבעי שצריך להיות ליהודי עובד ה' במצב הביניים!!! אני רוצה ללמוד תורה... כי למדתי מאמרי חז"ל וראיתי שזה הנקודה הכי חשובה אצל הקב"ה... וככה אני בונה מולו את היחסים הכי קרובים וככה אני מתקרב הכי קרוב לצלחת של מקור הברכות... זה גלאט!!! זה השיקול הכי מבורך ולא צריך להסתיר אותו... הקב"ה יודע שאלו הם השיקולים שלך וזה לא מפריע לו לנהל איתך קשרי עבודה מצויינים... ושבו!!! אם זה צורך לך... טוב מאוד שזה צורך... בבקשה... בשביל זה תדע שיש לך לאיפה להתקדם... כולנו רוצים יום אחד להידבק לגמרי ברצונו יתברך ולרצות את מה שהוא רוצה בלי שום תנאים... מה שכן... אסור בשום אופן שיקרה לנו מה שקרה (או שלא קרה) בשבועות האלו עם אותה מפלגה... שבשום אופן לא הצליחה להגיע לחתירה שווה!!! אנחנו תמיד חייבים להגיע עם הקב"ה לחתירה אחת... בסופו של דבר... גם היהודי הרחוק ביותר... צריך להיות נאמן לשמע ישראל ה' אלוקינו ה' אחד...

בשעת כתיבת שורות אלו עדיין לא ידוע האם נגזר עלינו עוד תקופה של שגרת בחירות... או שאולי בסוף כן תתבטל הגזירה ונוכל לצאת מהשגרה העכורה הזו? אבל זה לא משנה הרבה... מה שכן... מלכותא דארעא כעין מלכותא דרקייעא!!! ואני רוצה לדבר כעת על המושג העולמי הזה שקוראים לו "הרכבת ממשלה" ולא משנה איזה... מה זה הרכבת ממשלה?? מדובר בכמה מפלגות שיש ביניהם תהומות אידיאולוגיות וחילוקי דעות מהותיים... אבל בכל זאת הם מצליחים למצא כמה אינטרסים משותפים... ובזכות האינטרסים המשותפים האלו הם מצליחים להתגבר על כל הפערים שביניהם ומצליחים יחד לחתור למטרה אחת ולהתיישב סביב שולחן אחד ולבנות קואליציה משותפת (מה שלא קרה כאן... ואולי כן לבסוף...) שתקדם לכה"פ את האינטרסים המשותפים שביניהם... ואילו כל שאר הפערים שביניהם ישמרו במאזן אימה עד... עד שיקרה הפיצוץ ואז תתפרק הממשלה... הגדרתי את זה טוב???

מקווה שכן... עד כאן במלכותא דארעא!!!

איפה אנחנו מוצאים את המושג הזה במלכותא דרקייעא???

תתפלא לשמוע... זה חידוש גדול... אבל גם לקב"ה יש את המפלגה שלו... יש לו את העובדי ה' הנאמנים אליו... שהם הולכים אחרי באש ובמים עד הסוף... מה שנקרא המפלגה של הקב"ה... אבל חוץ מהמפלגה של הקב"ה יכול להיות עוד כמה מפלגות... יש יהודים שלא הולכים עם הקב"ה בכל דבר עד הסוף... אבל בכל זאת יש כמה אינטרסים משותפים שהקב"ה והם הולכים ביחד... וזה מספיק!!! זה מספיק בשביל לעשות עסק... בשביל להרכיב ממשלה... הקב"ה מוכן לשתף איתם פעולה ולהרכיב איתם ממשלה... להגיד שהם שייכים למפלגה של הקב"ה?? לא!!! אבל לכה"פ הם בקואליציה... יש את האלו שהם השותפים הטבעיים של הקב"ה... ויש כאלו שהם שותפים פחות טבעיים של הקב"ה... וצריך לשחד אותם בכל מיני תיקים בשביל שיואלו בטובם להצטרף... ו... וכמובן שיש כאלו שהם לגמרי באופוזיציה ואין עם מי לדבר...

רוצה דוגמא??? בערב ראש חודש סיוון רבבות אלפי ישראל יתפללו את תפילת האבות על בנים ושם יש משפט מאוד עוצמתי שכל פעם שאני אומר אותו אני נתקע: **כי כוונתי בכל אלה למען שמך הגדול והקדוש ולמען תורתך הקדושה!!!** כשאני בא להגיד את זה אני נאלם דום... רבש"ע: איך אני יכול לשקר ולהגיד כזה משפט?? אני מתפלל פה שהילדים שלי יהיו טובים... שיעשו נחת... שלא יעשו בעיות... וכי למה אני רוצה את זה?? למען שמך הגדול והקדוש ובעבור תורתך הקדושה??

איפה... הלוואי והייתי כזה אדם צדיק שאלו היו הכוונות שלי...

בינינו... כל אלפי האנשים שטורחים ומגיעים בער"ח סיון לטבריה החמה בשביל להתפלל על הילדים... למה הגעתם כ"כ מרחוק?? **למען שמך הגדול והקדוש ובעבור תורתך הקדושה??** תסתכלו לי בתוך העיניים... אז מה הפשט בזה?? איך אפשר להוציא כזה משפט בעל פה??

ההסבר הוא פשוט:

להבדיל... כעת!!! בשבועות אלו היה חתירה משותפת בין ראש הממשלה לחרדים במטרה משותפת להרכיב ממשלה... שתי העולמות האלו מסתמא ישבו שעות רבות סביב שולחן אחד ועשו מאמצים משותפים לקדם את הרכבת הממשלה... נו... וכי לחרדים ולראש הממשלה יש אותו אינטרס?? ממש לא!!! לחרדים יש את הערכים שלהם... ולראש ממשלה יש את השיקולים שלו... והפערים ביניהם זה שמים וארץ... וזה לא סתירה ששתי העולמות האלו חותרים יחד לאותה יבשה... **אותו דבר להבדיל:** לרבש"ע יש רצון שיהיו לו נשמות יהודיות קדושות בעולם שיעשו מצוות ומעשים טובים ויעלו קורת רוח לפניו... ובמקרה גם לי יש משאלת לב מאוד דומה... **למה??** כי ממש במקרה הנשמה הזו היא הבן שלו... ואני רוצה את זה משיקול אחר לגמרי... אני רוצה להשוות עם הילד שלי... אני רוצה שהבן שלי לא יעשה לי בעיות... יש לי את הראש הקטן שלי... אבל בסופו של דבר יש פה חתירה משותפת!!! גם הקב"ה וגם אני רוצים להגיע לאותה תוצאה - שהילד הזה יהיה צדיק!!! ושיעשה רצונו יתברך!!!

אז נכון שהאינטרס שלי אחר לגמרי מהאינטרס של הרבש"ע... אבל אם בסופו של דבר שנינו רוצים להגיע לאותה תוצאה... אז אני כבר יכול להגיד לקב"ה ולהשתמש במילים: כי כוונתי בכל אלה למען שמך הגדול והקדוש ולמען תורתך הקדושה!!! אתה מבין??

רבש"ע אני אמנם רוצה בשביל הכבוד שלי... ובשביל האינטרסים שלי... אבל סו"ס גם אתה יתברך רוצה בדיק את אותך דבר... אז כוונתי בכל אלה למען אותה מטרה שלך - למען שמך הגדול והקדוש ובעבור תורתך הקדושה... אז אנא... למען שמך הגדול... תעשה את האינטרס שלי...

ככה זה הרי בכל דבר!!! אם אני מוביל איזה מערכה ואני רוצה לגייס כמה שיותר אנשים... ולצורך העניין שכרתי חברת פרסום או שיווק... הרי אני חושב על משהו אחד והם חושבים על המשכורת שלהם... אבל זה לא סתירה!!! שבתוך המצב... ובתוך המערכה עצמה... שנינו יחד עובדים בשיתוף פעולה הדוק... ושנינו מציבים את אותה מטרה וחותרים אליה עם כל הכח... זה שאותי מעניין הצלחת המערכה או המציאנג... ואילו אותם מעניין הכסף שלהם... זה לא סתירה ששנינו מגוייסים עם כל הכח להצלחת המערכה!!! אתה לא מסכים איתי???

אני הולך לרופא שניינים... שנינו רוצים את הצלחת הטיפול... הוא רוצה לגמור איתי כבר ולקבל את הכסף שלו... ואני רוצה שניינים נורמליות... האם האינטרסים שלו שונים?? לא!!! אבל שנינו חותרים לאותה מטרה!! שנינו רוצים לצאת מפה שבעי רצון שהצלחנו להציל את השן... וכן הלאה וכן הלאה בכל דבר ועניין... **זאת אומרת יש כזה דבר!!!** יש כזה דבר ששני אנשים עובדים בשיתוף פעולה... שניהם חותרים לאותה מטרה!!! בו בזמן שלכל אחד יש אינטרס אחר לגמרי...

מוקדש לע"נ הרה"ג הרב יהודה צדקה זיע"א, הרב הגאון בן ציון אבא שאול זיע"א והרב הגאון עובדיה יוסף בן גודג'יה זיע"א

עונת
עשרת

עלון מס' 1073

להצלחת צבי בן יפה ורעייתו ובי"ב הי"ו	במדבר כ"ז באייר תשע"ט, ירושלים		לע"נ רפאל בן פרוח ז"ל
שלמה בן מרגלית זיווג הגון			לע"נ מול בת שרה ע"ה
להצלחת מרים בת שרה תח"י			לע"נ אליהו בן מרים ז"ל
להצלחת אליהו בחן בן מול הי"ו	7:00	כניסת שבת	לע"נ שמעון בן שמחה ז"ל
לרפואת והצלחת ר' יעקב בן תופחה הי"ו	8:20	יציאת שבת	לע"נ חזקיה בן אסתר ז"ל
לרפואת הרב ידידיה ציון בן שדה הי"ו	8:55	רבינו תם	לע"נ איזן מרים בת דוולת ע"ה

וידבר ה' אל משה במדבר סיני, מה המעם שכתוב וידבר לשון קשה, ולפי דברי רש"י ז"ל שאמר מתוך חיבתן מונה אותם. אדרבא היה צריך לומר ויאמר ? ונבס"ד שכאן היה צער. שנחסרו ע"י העגל. לכן מצוה למנותם לידע מנין הנשאר, שאם לא חסרו למה חזר למנותם, ישארו במספרם ויתוסף עליהם אלפי פעמים. שהרי ארו"ל אין הברכה שרויה בדבר המנוי, ולכן כתוב וידבר שאפילו שצוה למנותם ולא ראוי למנות. אפילו הכי מתוך חיבה יתירה עם ישראל. מצוה למנותם כרועה שרוצה לידע מנין צאנו, וזהו שאמר שאו לשון וינטלם וינשאם. לרומם את קרן ודגל ישראל, אי נמי מה שכתוב וידבר בעבור שרוצה לומר במדבר סיני, לשון דיבור. גם קודם אמר וידבר.

ומה שסמך וידבר ה' אל משה במדבר סיני לפסוק אלה המצות בסוף ויקרא, ללמד שלא יתבייש לשאול דבר שלא הבין אלא ידבר בקו"ר וישאל. כי לא הביישן למד, עוד מעם הסמיכות התורה והמצות לידבר. ללמד שבלימוד תורה ירבה. שאפילו שבדברי העולם טוב להתאמץ למעט כדיבור כל מה שיכול. לא כן בתורה ירבה כל יכולתו. כאמרם רז"ל כל פטפופי אסירין חוץ מפטפופי רבוי התורה, שהעולם קיים על לימוד וקיום התורה, א"נ המעם שסמך התורה למדבר. ללמדינו שירחיק עצמו מעסקי העולם כמו שכתוב בזו"ק ר' פלוני ור' פלוני הוו אולי בארחא, והיו תולכים למדברות לדבק מהשבתם בהשי"ת, עוד מה שסמך התורה למדבר שאין נמצא שם שום מאכל. ללמד שהתורה מתקיים במי שמקיים פת כמלח ומים במדה ושתה. ולא רודף אחרי הנאות הגוף והבלי העולם, ועוד טעם שסמך המצות למדבר. ללמד שהתורה מתקיים במי שמשפיל עצמו כמדבר שהכל דורסים עליו, וכן ארו"ל הוזהרו בכני העניים שמהם תצא תורה. מכיון שליבם נשבר ונדכה, עוד טעם שסמך המדבר לאלה המצות. ללמד כמו שהמדבר הוא שקט. כך יתקיים התורה במי שהוא שתקן וממעט בדברי העולם ההבל, כמ"ש (אבות פרק א') ולא מצאתי לגוף טוב, אלא שתיקה, ואפשר לבאר כמ"ד. ולא מצאתי שיתקיים התורה שנקראת בשם טוב, באדם העוסק בה, כ"א ע"י מדת השתיקה, וכן אמר שהע"ה (משלי יז) גם אויל מחריש חכם יחשב, ולא בכל מקום מועיל השתיקה, אלא עת לחשות ולשתוק בדברי העולם ולפני גדולים ממך, ועת לדבר בד"ת, ובמקום שאין אנשים השתדל אתה להיות איש. להודיעם חוקי ודרכי התורה והיראה לקרובם לתורה:

בסיוע "תכשיטי שמעון" שכונת הבוכרים טל' 5824226 י-ם

שבע סיפור השבוע

מוקדש לע"נ שמעון בן רחל ז"ל

ומיכל שמר לכל אחד מילה טובה וחיך נלבב. במיוחד אהב מיכל — ספרים. למרות שלא יכול היה ללמוד בהם, היה ניגש לעתים אל ארון הספרים, הן בבית והן בבית המדרש, מו-ציא ספר, מעלעל בו, מלטף אותו ומיישר את הקמטים שהיה מוצא בדפיו. הוא היה מעביר את אצבעותיו על האותיות ולמרות שלא היה מסו-גל לקרוא אותן — הוא חש בעליל את הקדושה שבהן. לבסוף, היה מנשק את הספר ומחזירו לארון הספרים.

פעם אחת ביקש מיכל את אחיו להוביל אותו לבית המדרש הגדול של העיר, שהיה מוקף חו-מה. בבית המדרש הזה הוא עוד לא היה אף פעם וכאשר הגיעו, היה מתישב ליד ארון הספ-רים ומוציא ספר אחרי ספר. ושוב חזר המחזה הרגיל: מיכל היה מלטף את הספר, מעביר את אצבעו על האותיות, מיישר את הקמטים ומחזי-רו לארון. כך הוא עבר על ספרים אחדים, עד שנתקל בספר גדול ועבי-כרס, שמרוב האבק אשר עליו, ניכר היה שומן רב איש לא החזיק אותו בידיו.

מיכל הוריך את האבק מעל הספר, ליטף אותו בחיבה, דפדף בו ופתאום הבחין במשהו קשה בין הדפים. היה זה גרתיק של משקפיים ומיכל פתחו, הוציא ממנו זוג משקפיים וכמי שחמד לצון לרגע קט, הרכיבו על אפו. והנה, ראו זה פלא — לפתע נהיה לו אור בעיניים והתברר לו כי הוא רואה!

*

ראשונה חשב מיכל כי הוא חולם חלום. הוא הסיר את המשקפיים, ושוב היה עיוור כמקודם. שוב הרכיב את המשקפיים והנה הוא רואה את האותיות המתנבעות אשר בספר שלפי-נין, הוא רואה את אחיו הצעיר רכון על לימודו, הוא רואה את בית המדרש זאת ארון הספרים, ממש לא יאומן כי יסופר. מרוב התרגשות החל ראשו של מיכל מסתחרר

בעיר למברג (לבוט) שבגליציה, היה לפני מאות בשנים משפחה יהודית חשובה, ששמה היה בריל. בעיר התהלכה שמועה, כי שמה של המשפחה בא לה מוזג משקפיים (משק-פיום באודיש — ברילן) ומעשה שזיה — כך היה.

פעם נולדה במשפחה זו תינוק והשמתה היתה גדולה. ערכו „שלום זכר“ והכניסו את הרך הנולד בבריתו של אברהם אבינו בשעה טובה, ומתוך שמחה גדולה. אולם, עד מהרה נמהלה שמחת המשפחה ביגון: התברר להם, להוותם, כי הילד עיוור, לא עלינו. הלכו אתו לרופאים שונים, ניסו את כל האמצעים, אך ללא הועיל. הילד היה נעדר כוח הראייה כליל. ההורים קיב-לו את הגזירה וגידלו את הילד באהבה רבה. לא ידוע מה היה שמו של הילד, אנו נקרא לו כאן מיכל.

כאשר היה מיכל בן שלוש, ערכו לו הוריו „תספורת“, כמקובל ולקחו לו מלמד, שיכניסו בסגד הלימודים, שילד יהודי בגילו לומד. אר-לם, הואיל ומיכל לא יכול היה לראות צורת אות, נאלץ המלמד ללמדו הכל על פה: כך הוא למד את הברכות והתפילות וכיוון שהיתה לו תפיסה טובה ומחירה, כל מה שלמד נחרת בזכ-רונו ועד מהרה ידע על פה את כל הסידור והמחזור וכן הפטרות, חמש המגילות ומשניות רבות. כן למד חומש עם רש"י על פה. מה עושה בחורציק בגילו של מיכל, כשהוא עיוור? הוא היה מתפלל, אומר תהילים, יושב בבית המדרש ומאזין לשיעורים שנלמדו שם בציבור.

*

ביתו הכיר מיכל כל פינה וכל חפץ ומי שראה אותו בבית ולא ידע על עוורונו, לא היה מעלה בדעתו, כי הוא „סגי גהור“. כאשר יצא לרחוב, היה אחיו הצעיר מוביל אותו בידיו. כולם הכירו אותו וברכותו. לשלום בלבבית

לע"נ אליהו בן שרה ז"ל לע"נ ה"ה יעקב בן חנה ז"ל לע"נ יחזקאל בן נוימה אשתו ז"ל

ועוד מעט היה נופל מתעלה. אולם הוא התאושש מהר והתגבר על רצונו לצעוק קבל עולם: „יהודים, אני רואה, אני רואה!". הוא הסיר את המשקפיים, שם אותם בכיסו וביקש מאחיו להורג בילו הביתה, לא לפני שהחזיר את הספר למקומו בארון, אחרי שנשק אותו כדרכו.

בבית הבחינו בני המשפחה בשינוי שחל בבחור הצעיר. הוא היה מפורז ונרגש, ידיו רעדו בשעת האוכל וכמעט שלא היה יכול לבלוע דבר-מה מרוב התרגשות. הוא ניסה לשמור את סודו לעצמו ובתשובה לשאלות, איך הוא מרגיש, השיב כי הכל בסדר, ברוד השם, אין מקום לדאגה.

כאשר כולם שכבו לישון, הוציא מיכל את המשקפיים מכיסו, הרכיב אותם ושוב ראה כאי-לו מעולם לא היה עיוור. ימים אחדים הוא שמר את הסוד לעצמו, עד שהחליט שאין זה תכלית וסיפר להוריו את סיפורם של משקפי הפלא. בבית היתה אורה ושמחה ומיכל שוב לא הסיר את המשקפיים. עתה החל ללמוד עם המלמד שלו את כל מה שפעם למד בעל פה — הפעם „מבפנים". למד מהר לקרוא, לאחר מכן חומש עם רש"י וכו' — כל מה שפעם נבצר ממנו ללמוד.

וכאשר הוא יצא לרחוב — הפעם ללא מלווה — והלך לבית המדרש בגפו, כשמשקפיים על אפו — התפלאו כולם למראה הנס שארע לב-חור, שנעשה פיקח והכל נמנו וגמרו שמיכל היה ראוי לנס הזה שארע לו.

*

מיכל הלך לבית המדרש הגדול והוציא את הספר העבה, שבו מצא את זוג משקפי הפלא. למרות שבינתיים כבר למד לקרוא בלי קושי, הוא הבין בספר מעט מאד ועל כן נחש כי זהו ספר קבלה קדוש ביותר. מיכל היה מאד רוצה לדעת, מי היה זה שלמד בספר זה ושכח בו את זוג המשקפיים. הוא התחיל לשאול ולהתעניין אצל זקני המתפללים, אולם איש לא ידע דבר, לא על הספר ולא על המשקפיים. עד שבסוף הראו לו על זקן אחד, עטור זקן שיבה, באמרם שאולי הוא ידע להשיב על

הזקן הביט במשקפיים בתשומת לב מרובה ואמר, כי הוא נזכר כי בהיותו בחור צעיר, פנהג היה להישאר בבית המדרש בבוקר אחרי התפילה ולהסתכל, כיצד הרב היה יושב בטלית ותפילין ומעיין בספר ההוא. והרב היה מרכיב משקפיים שהיו דומים למקפיים אלה. (מסקס)

מיכל שאל בהתרגשות, מי היה הרב באותם הימים והזקן השיב, כי זה היה הגאון המפורסם, בעל „פני יהושע". הלה היה או צעיר לימים והקהילה לא הבינה, כיצד לכבדו כראוי לערכו הרם. בעלי-בתים מסויימים ניהלו נגדו מערכה והוא ראה את עצמו חייב לעזוב את העיר, כדי לא להרבות בה מחלוקת. הוא הלך לגרמניה ומאוחר יותר נתמנה רב בפרנקפורט. שמו היה רבי יעקב יהושע פאלק והוא התפרסם בכל העולם היהודי בחידושיו על הש"ס „פני יהושע". הוא היה גאון גדול וצדיק, זכר צדיק לברכה — סיים הזקן את סיפורו באזני מיכל.

מיכל התענין במיוחד ולמד בעל פה את תולדות חייו של בעל „פני יהושע". הוא בדק ומצא כי היום שבו מצא את משקפיו של ה,פני יהושע" בתוך ספר הקבלה, היה יום השנה לפטירתו של הגאון (יארצייט). מיכל החליט לשמור את יום השנה ולעשות באותו יום מדי שנה הילולה מיוחדת, לאות תודה על הנס הגדול שארע לו בזכותו של אותו צדיק, כאשר משקפיו החזירו לו את מאור עיניו.

עתה, כאשר הבורא העניק לו עיניים ראות, התעמק מיכל בלימוד התורה בשמחה ובהתמדה גדולה. הוא התעמק במיוחד באותן מסכתות של הש"ס, שעליהן כתב ה,פני יהושע" את חידושיו. כאשר היה מיכל לבן י"ח, הוא נשא לאשה את בנו של אחד הסוחרים האמידים של העיר, שהעניק לו מזונות במשך שנים, כדי שיוכל להמשיך וללמוד ללא דאגות פרנסה. מאוחר יותר הכניס אותו חותנו בעסקו ומיכל הצליח בעולם המסחר בצורה יוצאת מגדר הרגיל. יחד עם זאת הוא המשיך לקבוע עתים לתורה ועסק במעשי צדקה וחסד.

מדי שנה, ביום השנה להסתלקות ה,פני יהושע", היה מיכל עורך סעודת הודיה ומספר לבני ביתו את הנס הגדול שארע לו באותו יום. מיכל בריל (כך קראו לו על שם המשקפים)

לרפואת הנפש והגוף לגבריא'ל נפתלי בן אביטל הי"ו

לרפואת יצחק בן פורטונה מזל הי"ו

לרפואת יצחק בן פורטונה מזל הי"ו

לרפואת יצחק בן פורטונה מזל הי"ו

האריך ימים ונפטר בשיבה טובה, בהשאיח' אח' ריו רכוש גדול, לצדקה ולחלוקה בין יורשיו. אחרי ה', שבעה" התכנסו היורשין, כדי לחלק ביניהם את הירושה. אולם, כל אחד רצה דווקא את המשקפיים והיה מוכן לוותר על חלקו בר- כוש הגדול. הם התווכחו בלחץ שעה ארוכה, עד שזוג המשקפיים נשמט מהיד, נפל על הריצפה ונשבר לריסיסים. אז לקח כל אחד מהיורשים חלק מהשברים של משקפי הפלא...

בַּטְלָה היא רְעָה חוֹלָה, וְהַיּוֹשֵׁב בְּטַל בְּשֵׁם לְצַן יִקְרָא, שֶׁהוּא מִתְלוֹצֵץ עַל גְּדֹל שְׂכָר הַתּוֹרָה, וְדוֹמָה לְמִי שְׂאוֹמְרִים לוֹ: תִּמְנָה זְהוּבִים מְאוֹצֵר הַפֶּלֶךְ וְכָל מֵה שְׂתִמְנָה יִהְיֶה שְׂלָךְ, וְהוּא מִתְלוֹצֵץ עַל הַזְּהוּבִים וּמְתַרְצֵה יוֹתֵר. לִהְיוֹת יוֹשֵׁב וּבְטַל. וְהַיּוֹתֵר שְׂכָר גְּדוֹל שֵׁישׁ בַּתּוֹרָה, שֶׁעוֹשֶׂה נַחַת-רוּחַ לְיוֹצְרוֹ. וְמִי שְׂאִינוֹ חוֹשֵׁשׁ לַעֲשׂוֹת נַחַת-רוּחַ לְיוֹצְרוֹ, הֵרִי זֶה בְּכָלֵל "כָּל שֶׁלֹּא חָס עַל כְּבוֹד קוֹנּוֹ", שְׂאִמְרוּ חַז"ל (חגיגה יא): שְׂרָאוּי לוֹ שֶׁלֹּא בָּא לְעוֹלָם. אוֹי לָהֶם לְבְרִיּוֹת מַעֲלָבוֹנָה שֶׁל תּוֹרָה, וְאוֹי וְאַכּוּי, וְלִכְבוֹת יִכָּאֲבוּ מִרְאוֹת בְּרַע אֵיךְ נַעֲשֶׂה כְּהַתֵּר עוֹן בְּטוֹל תּוֹרָה, וְלֹא הֵי לָנוּ שֶׁהַגְּלוּת וְהַעֲנִיּוּת לֹא הִנִּיחוּ מִדָּה טוֹבָה לְיִשְׂרָאֵל, וְרַב הַיָּמִים וְהַלֵּילוֹת אָנוּ טְרוּדִים בְּעַסְקֵינוּ לְהַבִּיא טָרֶף לְבֵיתֵנוּ וּבִשְׂאָר צָרְכֵי גּוֹפְנוּ, כְּאֵלוֹ אָדָם לְעֵמֶל יֵלֵד לִהְיוֹת עֵמֶל עַל צָרְכֵי גּוֹפוֹ, וְהֵי רָאוּי לָנוּ שְׂכָאֲשֶׁר נִמְצָא עַת פָּנוּי לְלַמֵּד אוֹ לְשָׁמַע בְּלִמּוּדִים נַחֲזִיק בָּהּ בְּשֵׁתֵי יָדַיִם לַעֲשׂוֹת בָּהּ נַחַת-רוּחַ לְיוֹצְרֵנוּ, כִּי זֶה חֶלְקֵנוּ מְכָל עֲמַלְנוּ, וְאַנְחֵנוּ הַתְּשׂוּאִים בְּנַפְשׁוֹתֵינוּ אֶפְלוּ בַּשְּׂכָתוֹת וּבַמְּוַעְדִים בּוֹחֲרִים לִישֵׁב בְּשׂוֹקִים וּבְרַחֲוֹכוֹת עוֹסְקִים בְּטִיּוֹל אוֹ בְּשִׂיחָה בְּטָלָה, וּבְלֵילוֹת הַחֲרָף הָאֲרָכִים עוֹשִׂים שְׂמֵחַת מַרְעוֹת וּשְׂחוֹק וְקִלּוֹת-רֹאשׁ וְלֹא לְעַסֵּק בַּתּוֹרָה אוֹ לִילֵךְ אֶצֶל תַּלְמִיד-חֶכֶם לְשָׁמַע בְּלִמּוּדִים. אוֹי לָנוּ מִיּוֹם הַדִּין וּמִיּוֹם

הַתּוֹכְחָה:
פְּלֵא יוֹעֵץ
 "ומכבדי אכבד" כבדהו בכניסה לביהכנ"ס בכריעה כבדהו על שכרו של העושה כך ויבא על שכרו מאת השם יתברך וזה שער השמים
מודים דרבנן: כשהחזן אומר מודים יאמרו כל הקהל בלחש "מודים דרבנן"
ויכרעו ראשם לבד. חובה! ו"א שיכרע כל גופו וצריך להזהר לעבות אמן ואח"כ יאמרו **מודים.**

אנו קהילת "כנים מאירות" קהילה ספרדית ירושלמית בשכונת "חומת שמואל" (הר חומה) ירושלים. אנו נמצאים בשלבי בניה מתקדמים ומתכשירים נדיב לב לבנין בית הכנסת. בית הכנסת יקרא על שמו של הנדיב. בברכת התורה. הרב שי בר אשר 050-6229343.

הודעה חשובה: בכל יום מתקיים מניין ותיקין בבית"כ "אהבת חיים" ע"ש חכם מנחם מנשה זיע"א
 * לזיכוי הרבים ניתן לשמוע את שיעורי מרן הרב עובדיה יוסף זצ"ל 054-8594315 ללחוף 2

לרפואה והצלחה: שלמה בן רבקה, הרב יצחק אתרן בן פרוחה, שלמה בן הלה, מולוק מרים בת מול, דוולת רחל בת מולוק מרים, איתן בן בלוריה, מאיר בן רחל, ציון בן מול, חנו חוה בת נוימה, ליאת מרגלית בת מרים
 ר' צבי: ר' אביעזר שכי בן עשה, אליהו בן עשה, דעה בת יוכבד, שרה בת רחל, שמואל בן עשה, אהרון בן עשה, אריק בת אילן.
 ר' כבא בנחמן בן אברהם בלחמן, אברהם בן עשה, יונה כיעה בת עשה, אירן בת עזר, דוד בן רחל, עשה בן עשה, אהובה בת עשה, שמואל בן עשה
 לרפואת יגאל רבי בן מלכה הי"ו לרפואת שמחה בת שרה הי"ו לרפואת תמר אליש בת קרן הי"ו

- העלון יוצא ע"י הקרן 'תומכיה מאושר' העורך צבי ד. הי"ו נייד: 050-6875601 לע"י עזנה בת מלכה ע"ה
- לרפואת מאיר בן רחמה
 - לרפואת הילד יואל בן אביבה
 - לרפואת זכריה בן מול הי"ו
 - לרפואת משה בן זוהרה הי"ו
 - לרפואת ברכה בת קלרה
 - לרפואת מיכה בן מסעודה
 - לרפואת רסאל בן זולה הי"ו
 - לרפואת שולמית בת יהודית

מאוצרות הפרשה

אם נתבונן היטב בפסוק זה, המתארים את האופן שבו חנו בני ישראל מסביב לאוהל מועד, נשים לב כי רק לגבי מטה זבולון לא נאמר "ומטה זבולון", כפי שנאמר לגבי כל שבט שלישי שנמנה על הדגל. ו' החיבור' כן מופיעה לגבי שבט גד (פסוק יד), שהוא השלישי בדגל מחנה ראובן ולגבי נאמר "ומטה גד", כך גם לגבי מטה בנימין (פסוק כב), שהוא השלישי בדגל מחנה אפרים ואף לגבי נאמר "ומטה בנימין", וכן לגבי נפתלי (פסוק כט), שהוא השלישי בדגל מחנה דן. יוצא מן הכלל, כאמור, הוא מטה זבולון, אשר לגבי נאמר בפסוק שלפנינו רק "מטה זבולון" – בלי ו' החיבור, ומה פשרו של שינוי זה? על כך מסופר, כי אירע פעם ששני בעלי דין שנפל בניהם סכסוך כספי מסובך, הסכימו לגשת לבוררות. אחד הצדדים בחר כבורר את הגר"א מוילנא, בעוד הצד השני בחר כבורר אדם שלא היה בן תורה. כאשר שמע הגר"א את מי בחר הצד השני, הודיע כי הוא מסרב לשבת עמו בדין. כששאלו אותו על כך, נימק זאת כך: מכיוון שדעת בעלי בתים שונה לחלוטין מדעת תורה של תלמידי חכמים, על כן ברור כי לא יצליחו להגיע להחלטה מוסכמת ולעמק השווה... כשנשאל הגר"א, האם יש לכך מקור בתורה? השיב הוא בחיוב והצביע על הפסוק שלפנינו, כאשר הוא מוסיף את הדיוק האמור: מדוע לגבי מטה זבולון לא נאמר "ומטה" – בו' החיבור, כפי שנאמר לגבי כל אחד מן השבטים שנמנו שלישיים באותו דגל? אין זאת, אמר הגר"א, אלא שמכיון שבני שבט זבולון עסקו במסחר, על כן אי אפשר לחברו ולהשוותו עם השבט השני באותו דגל – שבט יששכר, שבניו היו סמל לעמל ולימוד התורה!... (פנינים)

ולקחת חמשת חמשת שקלים לגלגלת בשקל הקדש תקח עשרים גרה השקל (ג, מז)

וברש"י (פסוק מ"ו): "כך היתה מכירתו של יוסף עשרים כסף שהיה בכור של רחל". כותב העמר נקא: "קשה, דהא עשרים כסף אינן אלא שקל אחד, כדכתיב עשרים גרה השקל ולמה גבה מהן ה' שקלים? וי"ל דהואיל ויוסף נקרא שור כדכתיב "בכור שורו הדר לו", וכתיב כי יגנוב איש שור... חמשה בקר ישלם תחת השור", והם מכרוהו בעשרים כסף דהיינו שקל אחד, לכך "ולקחת חמשת שקלים לגלגלת" דהיינו חמשה תחת השור".

נשא את ראש בני קהת.. לעשות מלאכה באהל מועד (ד, ב, ט)
ויש להבין, מדוע כאן בבני קהת כתיב מלאכה, לעשות מלאכה באוהל מועד, ואילו לקמן בבני גרשון (ד, כג) כתיב רק כל הבא לצבא לעבוד "עבודה" באוהל מועד וכן בבני מררי כתיב (ד, ל) כל הבא לצבא לעבוד את "עבודת" אוהל מועד, אך מלאכה לא כתיב, אלא רק בבני קהת. וי"ל דמלאכה במובן הל"ט מלאכות לא היתה בבני גרשון ומררי משום שהיו נושאים את קרשי המשכן ואת היריעות והאדנים על גבי העגלות ובעת המסע עשו רק מחמר שאינה מלאכה מל"ט מלאכות בשבת כדאיתא בשבת קנ"ד. אלא לאו מיוחד של למען ינוח שורך וחמורך וכיון שבא מכלל עשה אף אין לוקין עליו ולכן לא כתיב בהם מלאכה, אבל בבני קהת שהיו נושאים בכתף דהוי הוצאה שהיא מלאכה גמורה מל"ט מלאכות כתיב בדירהו מלאכה. (משך חכמה)

וידבר במדבר סיני באחד לחדש- כאשר צוה ה' את משה ויפקדם (ט"ז, כ) וברש"י: "מתוך חבתן לפניו מונה אותם". ולכאורה מה הראיה שמתוך חבתן לפניו מונה אותם, כי היות וכתוב "כאשר צוה ה' את משה ויפקדם במדבר סיני", ולכאורה לשם מה ראתה התורה לציין שמניינם של ישראל היה "כאשר צוה ה' את משה", כלום אין אנו יודעים זאת? באר רבי משה פינשטיין זצ"ל: במדינה מתוקנת יש תועלת בדיעת מניינם המדויק של תושביה, על ידי כך ניתן להעריך את שיעור ומידת הצרכים השונים של התושבים: כמותר המזון הנצרכות להם, וכדומה... כאשר היו ישראל במדבר, אכלו ושתו כאות נפשם מן ירד מן השמים ומים מן הבאר, והיו ענני הכבוד מעטפים אותם, והיו שפים בכסותם ומגהצים אותם, ואף הקטנים שבהם היה גדל לבושם עמהם. ואם כן, לא נזקקו לא למאכל ולמשקה ולא ללבוש, ולא הוצרכו להגן עליהם מפני אויביהם. נמצא שלא הייתה שום תועלת מעשית בדיעת מניינם המדויק של ישראל במדבר. זהו שאמר הכתוב: "כאשר צוה ה' את משה ויפקדם במדבר סיני" – שאלמלא צוה ה' את משה לא היו נצרכים לפקוד את מניינם של ישראל, אך לאחר שצוהו ה', יש לקיים את ציווי ה' בשלמות ללא ערעור ופקפוק, גם אם לא מוצאים בו טעם וסיבה. ולפי זה מובן גם החיבה, שהייתה והקב"ה יודע הכל, א"כ בשביל מה הוא מונה אותנו, כי דבר חביב מונה. והנה דייקא באה פרשה זו לפני מתן תורה, ללמדנו מה הוא רחום וחנון אף אתה, מה הוא מראה חיבה אף אנחנו צריכים להראות חיבה ולחבב, ובפרט שכל יהודי הוא אות בתורה ואם ח"ו פסול אות אחד זה לא נקרא ספר תורה, ולכן כל יהודי צריך לחבב את חבריו ועל ידי זה יהיה שישם ריבוא אותיות לתורה, ויתקיים ספר תורה וזוהי מתן תורה להיות כאיש אחד בלב אחד.

אלה הפקדים אשר פקד משה ואהרן ונשיאי ישראל (א, מד)
לשם מה הוזכר כאן כי משה ואהרן – הם אלו שפקדו את העם? התשובה היא, כי הנה לעיל (א, יח) מובא ברש"י: "ויתילדו על משפחתם – הביאו ספרי יחוסיהם ועדי חזקת לידת כל אחד ואחד, להתייחס על השבט". נשאלת השאלה – הלא במדבר לא היו פספורטים, וכל אחד יכול היה לכתוב מה שהוא רוצה במגלת היוחסין, ואפשר, חלילה, גם לזייף... לכן כתוב שנספרו לפני משה ואהרן – אותם אי אפשר "לבלף"! מספרים על יהודי חולה שבא לפני הרבי מבעלזא והזכיר את שמו לתפילה – פלוני בן פלונית. אמר לו הרבי: "שם אמך אינו כך אלא אחרת". הבן התפלא ואמר שלמיטב ידיעתו שם אמו הוא כפי שאמר, אך הרבי חזר שוב כי שם אמו שונה ממה שאמר! הבן נסע חזרה לביתו בב"ב, ולמרבה הפלא התברר שאכן היה שינוי בשם אמו! ואם הרבי מבעלזא ידע, משה ואהרן ודאי ידעו את שמות האבות והסבים של כל עם ישראל. אותם אי אפשר היה לשקר באמצעות הצגת ספר יוחסין שאיננו אמיתי. לכן מדגיש הכתוב "אשר פקד משה ואהרן". (יחי ראובן)

מטה זבולון ונשיא לבני זבולן אליאב בן חלן (ב, ז)
הגר"א מוילנא זי"ע הבחין בשינוי לשוני מענין בפסוק זה, ואף למד מכך הלכה למעשה!...

החלב שהחמיץ והאבנים הטובות

יהודי אחד נסע לאפריקה הרחוקה לעשות ביזנעס. בצער רב עזב את משפחתו, אשתו וילדיו, בידעו כי ישוב לראותם רק אחרי תקופה ממושכת. אך הכל כדאי למען העתיד המאושר המצפה להם אחרי שובו. לאחר נסיעה ארוכה ומיגעת הגיע, ברוך ה', ליעדו. תוך זמן קצר למד להכיר כי יש במקום הרבה מאוד בהמות, הנותנות חלב משובח. את החלב ניתן לרכוש בפרוטות זעומות ולמכרו במקום מגוריו במחירים גוברים במיוחד. חשבון קצר הראה לו כי כדאי לו להשקיע את אלף הרובלים שהביא עמו ברכישת עשרת אלפים ג'ריקנים של חלב, אותם יוכל למכור במיליונים במקום מגוריו... "אומר ועושה": רכש את החלב, שכר סבלים שיעמיסו לו את הג'ריקנים על האניה ושילם את המס כחוק. והנה, ממש בדקות האחרונות, טרם עלה על ספון האניה, ניגש אליו אחד מתושבי המקום והציע לו לרכוש מספר אבנים טובות ומרגליות שיש באמתחתו. "לא ראית את אשתך זמן ממושך כל כך, כדאי שתקנה לה תכשיט אחד או שנים", ניסה הלה לשכנע. היהודי צחק ואמר: "מה לי להתעסק בזוטות. הלא השקעתי את כל הוני בדבר השווה לאין ערוך מאבנים קטנות אלו, ואם היה לי עוד כסף באמתחתי – הייתי רוכש בו עוד כמה ג'ריקנים מ'המצרך היקר'..." מכל מקום, בפרוטות האחרונות שנשארו בידו, רכש כמה אבנים כאלו, עלה על ספון האניה, וזו הפליגה לדרכה. קודם צאתו לדרך, שלח טלגרמה לאשתו וילדיו, בה בשר להם כי הנה בעוד ימים ספורים הוא מגיע הביתה, והוסיף לציין את הבשורה המשמחת על כך שהתעשר בעושר גדול. "המליונר בדרך הביתה", כתב. ובבית – שמחה וששון. פה אחד החליטו כולם לצאת ולקבל את פניו במל. האניה התקרבה אל החוף. היהודי המאושר נופף לבני ביתו, שעמדו שם, לשלום. לבו גאה משמחה. בני ביתו השיבו לו בנפנוף ידים. גם ליבם הוצף באושר. האניה עגנה. הסבלים החלו לפרוק את הסחורה... וממש באותו רגע... ריח צחנה נוראי החל להתפשט באוויר. ככל שחלפו הדקות התעצם הריח הנורא והפך לבלתי נסבל. כל האנשים נאלצו לברוח מן המקום כל עוד רוחם בם... השבר הנורא התגלה... החלב החמיץ במהלך הנסיעה הממושכת... "אוי", בכתה אשתו, "מה עשית? במה השקעת את כספך?" "אוי", בכו ילדיו, "כל כך התגעגענו אליך, ציפינו בכליון עינים לשובך, האם לסרחון זה היו נשואות עינינו?" ולפתע... לפתע נזכר היהודי כי ממש, ממש, סמוך לעליתו לאניה, רכש מספר אבנים קטנות... הוציא אותן מכיסו, ואז התברר לו כי כל אחת מהן שווה מיליונים. הקטנה שבהן שווה עשרת מונים מכל החלב שרכש... מחד גיסא, שמח היהודי שמחה גדולה. מעט האבנים הטובות שהביא, יספיקו לו כדי לחיות בהרוחה כל חייו. אך מאידך גיסא הלקה את עצמו בשוטים ובמקלות על כך שיכול היה לרכוש בכספו אלפי אבנים שכאלו... לבו דאב לו על שלא השכיל לנצל את הזדמנות הפז שנקלעה לפתחו, ולרכוש אבנים טובות ומרגליות לרוב. והנמשל כה נקוב ויורד עד התהום: נשמתו של האדם עברה דרך ארוכה והגיעה לכאן, לעולם הזה, לזמן קצוב. בהגיע הזמן, עתידה היא לשוב לביתה, לעולם הבא. והנה, כל חייו האדם מתרוצץ "לעשות כסף". את זמנו היקר והקצוב הוא מבזבז על מילוי תאוות לבו וסיפוק הנאותיו החמריות. כן! נכון! את האמת יש לומר: פה ושם הוא הולך לבית הכנסת לשעור תורה, פה ושם הוא עושה צדקה וחסד, אבל בהגיע יומו, בעמדו לפני בית דין של מעלה, תתברר האמת: כל הסחורה שעליה עמל, טרח ויגע – "מסריחה", לא שווה כלום! דווקא אותו דף גמרא שלמד שווה שם מיליונים! דוקא אותה צדקה שנתן היא, היא, הסחורה שמבקשים שם, בעולם האמת! ואז... הכאב יהיה צורב... "הן יכולתי להביא עמי מ'סחורה זו' פי אלפי אלפים!" הוא ילקה את עצמו בשוטים ובמלקות: "מדוע השקעת את עתותי וכוחותי בחלב מסריחה, תחת להשקיע אותם בסחורה אמיתית, אשר שווה לנצח נצחים?" אבל, אז – כבר יהיה מאוחר מדי! הבה נהיה חכמים: ננצל את זמננו כאן, בעולם הזה, לרכוש "סחורה" אמיתית: "ואיש את קדשיו לו יהיו". רק דברי הקדושה, שאדם עוסק בהם בימי חייו בעולם, הם הסחורה האמיתית, ואין זולתה! (חפץ חיים, הובא ביחי ראובן)

פינת ההלכה

האם מותר להניח את שאריות הצ'ולנט לאחר הסעודה בתוך סיר ריק?

שאלה: שבכת לאחר הסעודה נשאר קצת חמין בצלחת, האם מותר להעבירו לתוך סיר קטן ריק, כדי שיהיה מוכן לחימום ביום ראשון, או שצריך להחזירו דווקא לתוך קערה?
תשובה: סיר קטן כשהוא ריק, הוא כלי שמלאכתו לאיסור, ולצורך גופו ומקומו מותר להשתמש בו, אולם רק כשאין כלי היתר, וכמבואר במשנ"ב (ס' ש"ח ס"ק י"ג), ולכן בנר"ד שיש לו קערה של היתר שיכול להניח בה את החמין, לכאורה אסור לקחת סיר קטן, הגם שעיי"ז יחסוך את הטרחה שברחיצת הקערה.
 אולם יש עצה לזה, שיקח קצת חמין ויניחו בתוך הסיר בלי להזיז את הסיר, וממילא באותו רגע הפך הסיר להיות כלי שמלאכתו להיתר, היות שנעשה טפל לאוכל, ואז יכול לטלטל את הסיר לכתחילה ולהניח בו את שאר החמין (דידי הג"ר יצחק דרוז שליט"א בשם הגרי"ש אלישיב זצ"ל). (הגרי"א הלוי דינר שליט"א, גיליון 'מים חיים' שמיני תשע"ט)

חידה שבועית

אינה בעל חיים יש לו אף על נמה, רגליים על נמה וראש על נמה, והוא רואה
 לאחור (בלי לסובב את הראש) בדיוק כפי שהוא רואה קדימה?

תשובה לחידה פרי"ש: בהמה בעלת מום (כ"ז, י"א). תשובה לחידה השבועית: 40. *DE חלכה: תנא דאין יניק י"ג*
 תזכורת: הכניסה להגרלה מותנה 1. בתשובות על שתי החידות 2. כתובת מלאה. 3. לתושבי פ"ת בלבד

מזל טוב

מרכז העיר: משפחת שובע להולדת הבן
 משפחת סכני לנשואי הבת
מזרח הרב: שפיצר-רוטמן להולדת הבן הנכד
 משפחת דביר לנשואי הבת
מזרח הרב: מרכוס להולדת הבן
 משפחות שיפר – קליין לאירוסי הבת הנכדה
מזרח הרב: מרנר-שרייבר לאירוסי הבן והבת
 משפחות שילה-שוואב להולדת הבן
מזרח הרב: מרנר-גוטפריד לאירוסי הבן
 משפחת לוינגר לנשואי הבת

פתרונות לחידות והודעות לשמחות ניתן לשלוח עד יום שני בפקס: 037608833 או למייל a7608833@gmail.com

לע"ג ר' יצחק זאב הלוי ז"ל
בן ר' אליעזר שלום הלוי ז"ל
לע"ג מרת לאה אלטע הרס ע"ה
בת ר' יעקב הלוי הי"ד

המאור שבת אורה

אזהרה המורה! העלון מיועד אך ורק לרציניים שיודעים את חשיבות התפילה, ובשעת התפילה לא מעינים בעלון ובשאר דברים.

במדבר

מסורת אבות

ביאורים, מוסר והנהגות הנלמדים מפרקי אבות (פרק ו)

רבי מאיר אומר כל העוסק בתורה לשמה, זוכה לדיברים הרבה... , ונהגין ממנו עצה ותושיה בניה ונבונה: יהודי עשיר, מבני בבל, נהג לנרוד לארצות רחוקות לצרכי מסחרו, בליזוי משרתו הנאמן והמסור. ויהי היום, הרגיש העשיר כי קרב קיצו, וימסור ביד משרתו שטר-נכסים, בו כתוב לאמר: "לאחר מלאות ימי ושנותי, הרי כל נכסי מסורים למשרתי הנאמן, אלא אם יתבע בני ירושה, ינתן לבני כמה שירצה המשרת". בנו של העשיר, לא הסתפק בלב בכוונת אביו המנוח, שבעצם רצה להעביד את מרבית נכסיו לידו, אך כיצד יוכיח זאת נגד שטר מפורש ברורות להיפך? באשר הגיע הדיון לבית דינו של רבי סעדיה גאון, הציץ בשטר ופנה אל המשרת: כיצד תחשוב לנהוג בממותו של העשיר? "אני נוטל לעצמי את כל הסכום, ולבן אדוני אעניק בשובי לבי אלף דינרים! נענה רבי סעדיה גאון: יפה דברת. טול לעצמך אלף דינרים, ואת הירושה כולה תן לבן אדוניך. ובטרם שהיה ספק בידו של המשרת להתוכח, המשיך רבי סעדיה: כך מפורש בצוואה: "ינתן לבני כמה שירצה המשרת" - כלומר, אותו הסכום שהמשרת רוצה לעצמו, כך ישול הבן... (אוצר חיים, ח"ב)

אמר רבי יהושע בן לוי, בכל יום ויום בת קול יוצאת מהר חודב ומכרות ואומרת אוי להם לבריות מעלבוניה של תורה: אוי להם לבריות, הסיבה שהבריות שרויות בצער ואוי ואבוי להם, זה מעלבוניה של תורה, שמביישים את התורה ואינם לומדים אותה ואינם נותנים כבוד לתורה וללומדיה. (לקוטי ירושה)

כך היא דרכה של תורה, פת במלח תאכל, ומים במשורה תשתה, ועל הארץ תישן, וחי צעך תחיה, ובתורה אתה עמל, אם אתה עשה כן, אשריך וטוב לך. אשריך בעולם הזה וטוב לך לעולם הבא: דברי חז"ל, אלו אינם חלילה אינו מליצה או פומון. אלא דברים ככתבם ממש. אשריך בעולם הזה: גם אם אין לו לאדם מה לאכול, כי אם פת במלח ומים במשורה, ואפילו כסות לעורו אין בידו. והרי לכאורה חייו חיי צער, אין לו עולם הזה. אך למרות זאת, אשריך בעולם הזה: לא רק עולם הבא יש לו, לא רק שם טוב לו. כי אם גם כאן, עוד בהיותו חי חיים שכאלו – "אשריך", מאושר הוא מכל האדם. וכל כך למה? כי "עודי מעם ד' עושה שמים וארץ". קרוב הוא לריבונו של עולם. שהרי עמל הוא בתורה. בורא עולם אינו עוזב אותו, אלא עומד לעזרתו. ומצד שני, יש לרחם על אנשי העולם, אלו שאינם עמלים בתורה. כמה רחוק הוא האושר מהם והלאה. גם עולם הזה אין להם. (מן הרב שד"ל)

אמר רבי יוסי בן קסמא, פעם אחת הייתי מהלך בדרך... אמרתי לו, בני, אם אתה נותן לי כל כסף וזהב ואבנים טובות ומרגליות שבעולם, אני דר אלא במקום תורה: גויש לשאול, אם יהיה לי לרבי יוסי כל כך הרבה כסף וההב הלא יכול לכוון מקום תורה במקומו החדש, היה יכול לאסוף שם הרבה תלמידי חכמים לייסד ישיבת גדולה כיון שיהיו לו האמצעים לכך, והרי מקום תורה, ואמר על זה רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל, כי לעשות מקום תורה אין זה תלוי בגדולותו של המייסד וגם לא בהאמצעים העומדים לרשותו, בכדי ליצור מקום תורה נחוץ לזה זכות מיוחדת, ולא כל אדם זוכה לכך, וזו היתה תשובתו של ר' יוסי, בטח אתה חושב כי אם תעמיד לרשותי הרבה כסף וההב כבר אוכל לדקום מקום תורה במקומך, אין הדברים כך, אין מקום תורה קם בכח הכסף וגם לא בכוחו של תלמיד חכם גדול, אלא, נוסף לשני דברים אלה נחוץ זכות מיוחדת וסייעתא דשמיא, ולא כל אדם זוכה לזה. וכן מוכיחות העובדות שרוב מקומות התורה והישיבות הגדולות הוקמו על ידי גדולי ישראל בלי שום אמצעים כספיים, ורק זכותם ומסירות נפשם לתורה ויראת שמים היוו היסודות להקמתם. (דרכי חיים)

פרשה ופירושה

לקט פירושים על פרשת השבוע

איש על דגלו באחת לבית אבתם יחנו בני ישראל מנגד סביב לאהל מועד יחנו: פרשה זו, כידוע, נאמרה "באחד לחודש השני בשנה השנית לצאתם מארץ מצרים" (לעיל א, א). תמוה אס"כן מדוע נדחה ענין סידור הדגלים משך שנה תמימה במדבר, ולא נצטוו על כך כבר בצאתם ממצרים על צבאותם. כך שאל רבי יעקב קמיניצקי זצ"ל, ותירץ על כך, שבמחשבה ראשונה נראה ענין הדגלים כדבר העלול לגרום פירוד הלבבות. כי כיון שכל דגל מצוין שאיפה ומטרה מיוחדת לשבט פלוגי, המבדילה אותו מתכונת ומשימת שאר שבטים, בקל יכולת לפרוץ מחלוקות ביניהם. אבל מכיון שלכולם היה מרכז אחד ומיוחד - המשכן, שסביבו היו חונים יחדיו, שוב לא היה כאן גורם לפירוד, רק שכל אחד עמד על משמרתו המיוחדת לו במערכת הכללית. מעתה, כל זמן שלא הוקם המשכן, ולא נוצר המרכז המאחד, לא נקבעו סדר הדגלים, מחשש מחלוקת. רק עתה משהוקם המשכן, נאמר להם הציווי "איש על דגלו באותות לבית אבותם יחנו בני ישראל סביב לאהל מועד יחנו". (פנינים משלחן נבוה)

איש על דגלו באחת לבית אבתם יחנו בני ישראל מנגד סביב לאהל מועד יחנו: בסדר קריאת התורה שתקנו חז"ל, תמיד חל קריאת פרשה זו לפני חג השבועות. ויש מסר בדבר מעין הקדמה נחוצה לקראת מתן תורה. וזה רמז בפסוק "מנגד סביב לאוהל מועד יחנו" כל עם ישראל חונים סביב אהל מועד, סביב המשכן אשר משה רבינו ובני שבט לוי סמוכים לו, למרות כל העסקים והטלטולים. נכון שחייבים לדאוג לפרנסה ולחינוך הילדים, יש התחייבויות משפחתיות וחיי החברה, הכל נכון, אבל כל העיסוקים יהיו מסביב התורה, שחלילה לא יהיה נגד התורה ועל חשבון לימוד התורה, וככל שימקט האדם מעסקיו יהיה לו בית קיבוץ להארת מתן תורה (לבוש יוסף)

ואני הנה לקחתי את הלוים מתוך בני ישראל תחת כל בכור פטר רחם מבני ישראל והיו לי הלוים: לפי שהיתה העבודה בבכורות וכשחטאו בעגל נפסלו והלוים שלא עבדו עבודת אלילים נבחרו תחתיהם. (רש"י) הדברים נוקבים: רוח תזוית אחזה בעם במדבר לבקש להם מנהיג חדש במקום משה שבושש לדרת מן ההר. השטן בלבד את המחוח והערב רב עשו בכשפיהם עד שיצא העגל. העם תעו אחריו וחרון-אף נתעורר למעלה עד לאין שיעור. הבכורים איבדו את עטרתם מעל ראשם וכלי חמדתם, עבודת הקרבנות לה' – ניטל מהם לדורות ולעולמים. שבט לוי היה היחיד מבין כל שבטי ישראל שדעתו היתה צלולה עליו. עמד איתן באמונתו. רוח העוועים של העגל והמחולות שאחזה בכל קצות המחנה לא שיבשה את דעתם עליהם ולא סחפה אותם עמה. על כן זכה שבט זה על שני חלקיו – הכהונה והלוים להיות משרתי ה' בעבודתו במשכן ובמקדש העולמים. המתבונן רואה שבעצם לא עשו כלום: כל "עשייתם" התבטאה בשב ואל תעשה – נמנעו מעבוד עבודה-זרה בשעה שאחיהם בני ישראל נכשלו בה. אם כן, שואל בעל "ילקוט מאמרים", שכרם הגדול על שום מהי מכאן למדים אנו שכל מי שדעתו אינה מתבלבלת – אינו מאבד את בהירות הכרתו בסחף השטטוש התוקף את כולם בקול שאון מהמם – ראוי שיופק בידו הפקדון הקדוש של עבודת ה' במקדשו. מאורע דומה לזה חוד ונשנה כעבור שנים במעשהו של פנחס בן אלעזר הכהן. כשהשטטוש ובלבול הדעת גברו – השתרר מצב של "והמה בוכים" – קם פנחס, כידוע, וביקר את הרע מישראל. ובגלל עמידתו האיתנה וראייתו הבהירה בעת גבור השטטוש ובלבול הדעת במחנה ישראל זכה פנחס לכתר הכהונה. הרי לנו מכאן לימוד לדורות שאי-היסחפות אחרי רוחות מתעות מבטיחה שכר רב לעומדים בנסיון זה. (ילקוט לקח טוב)

סיפור מההפטרה

ועל הכל...

"פרפראות"

בעיד ברודי היה בחור גאוותן שהגיע לפרקו והיו השדכנים מציעים לפניו שידוכים שונים. אך הוא, ברוב גאוותו, דחה את כולם בטענות סרק: כלה זו אינה לפי כבודי... מחותן זה אינו יאה לי... היה רבה של ברודי מוכיחו על זיהרתו היתירה ואומר לו: "מכל המעלות המנויות בך, מעלה אחת עיקרית חסרה, והיא: הענווה. אילו סיגלת לעצמך את מידת הענווה היה ערכך עולה לאין שיעור". דברי הרב השפיעו על הבחור והוא קיבל על עצמו להיות עני ושפל רוח. מיד הודרו אחד השדכנים להציע לו שידוך הגון, בתקווה שהפעם, בהיותו כבר עניו, לא ישיב את פניו ריקם. אך הבחור הזעיף פניו ביוהרה ואמר: "האם חסר דעת אתה? והדי דברים קל וחומר, אם בזמן שלא הייתי עני לא היה שידוך זה לפי כבודי, עתה לאחד שנוספה לי גם מידה נאה זו של ענווה - על אחת כמה וכמה ששידוך זה אינו לפי כבודי". (ליקוטי ישרים)

"עניו של טעם"

הטעם שיש פעמים שרואים שלדשע, טוב, כתב ה"ספרדנו" שהוא לשתי סבות האחת הוא זכות אבות. והשנית איזה זכות שנמצא לדשע עצמו בלתי מגיע אליו שיזכה בו לחיי עולם הבא ומשלם לו בעולם הזה שאין הקב"ה מקפח שכר כל בריה.

"מפי כתבם"

כי הגה כשירגיש האדם שמישהו מביט עליו ממילא ינהוג באופן יותר רציני. שהרי טבע האדם הוא שאפילו כשבן אדם פשוט מביט עליו כבר נוהג אחרת. פעם ישבתי על האוטובוס וממולי ישבה ילדה קטנה גויה, והביטה עלי, מיד בלי משים היישרתי אופן ישיבתי, שזוהו טבע. וזהו ההרגשה שצריך שיהיה אודות הסתכלות הוידוע המעשה עם הגר"א שנסע פעם עם בעל עגלה שהאכיל לבהמתו משדה עכו"ם, וצעק הגר"א לעברו "מסתכלים, מסתכלים" והלה נרתע ורץ בפחד, ואז הביט אנה ואנה ולא ראה שום איש, ופנה אל הגר"א בתמהון, והגר"א הצביע למעלה. והרגשה זו אנו חייבים לקנות. והאמת היא שהרגשה כזו כבר מושרשת בקרבנו, שנשמת ישראל מרגשת בטבעה כל הכרת מלכותו יתברך, אבל עלינו מוטל העבודה לעורר ולהציא מקרבנו הרגשה זו ולכן, נשתדל בעצה זו, שכל פעם שמוזכר בתפילה "מלך", יחשוב שה' מביט עליו.. ועוד, בהליכתו ברחוב, למשך חצי אורך הרחוב יצייר בדעתו שה' מסתכל עליו בחסד וברחמים.

(שערי אורה:הרה"צ ר' אביגדור מלך זצ"ל-ארה"ב)

"מקום לשאלה"

שאלה: היכן מצינו מלאכה דאורייתא שמותר לעשותה לכתחילה בשבת, אך ביום טוב אסור לעשותה?

תשובה: חולה מסוכן הצריך לפרי, אלא שאין בביתו פירות תלושים, אלא מחוברים לאילן, ובבית חבירו יש פירות תלושים, אלא שמפרידה רשות הרבים בין ביתו לבית חבירו. ונמצא שבשבת מוטב שיקצור המחובר מאשר יעבוד על ב' מלאכות - הכנסה והוצאה. אבל ביום טוב אסור לקצור מהמחובר ויקח את התלוש, שהרי אין אסור הוצאה ביום טוב. (ספר החינוך לבעל האגדה) (תורתך שעשועי).

וארשתך לי באמתה וידעת את הלפנינו שני סיפורים על מכתבים שכתבו אבות לבניהם, עם מוסר-השכל שאפשר ללמוד מההשוואה בין שני המכתבים. הדברים המופלאים מובאים בספרו של רבי משה מרדכי שולזינגר, זצ"ל 'משמר הלוי' על התורה, ויש בהם מסר עזרושם. את הסיפור על המכתב הראשון סיפר הסטייפלער, רבי יעקב ישראל קניבסקי זצ"ל. בשנת תרע"ד, השנה בה פרצה מלחמת העולם הראשונה, שהה הסטייפלער זצ"ל בכפר אחד, ופגש יהודי שבנו למד איתו בישיבה. האבא שאל את הסטייפלער האם יוכל להעביר מכתב לבנו בישיבה, וכמובן שהתשובה היתה חיובית. התיישב האב לכתוב את המכתב לבנו, הכניסו לתוך מעטפה, סגר אותה והדביקה, ומסרה לסטייפלער, שהתכונן לנסוע לישיבה, ולמלא את השליחות שהוטלה עליו. בינתיים פרצה מלחמת העולם, וכל הדרכים נחסמו על ידי הגייסות ותנועת הצבא, והסטייפלער לא יכול היה להגיע לישיבה. את המכתב שמר בכיסו בנאמנות, מתוך מחשבה שאם יצצה השי"ת והוא יפגוש את הבחור המדובר, יוכל למסור לו את המכתב. חלפו 8 שנים תמימות, והנה הסטייפלער פוגש את הבחור, ומודיע לו שיש בכיסו מכתב מאביו. הבחור התרגש מאוד, כיון שהאבא כבר נפטר לבית עולמו, והנה הוא מקבל עתה מכתב בכתבידו של האבא, מכתב ששוגר אליו באופן מיוחד. בחרדת קודש פתח הבחור את המכתב, ומחליט משום-מה להראות את תוכנו גם לסטייפלער. ומה היה כתוב שם? לאחר דברי הברכה, וההתעניינות בשלומי של הבן, ובהצלחתו בלימודים, מבקש האבא מבנו שכאשר הוא מגיע מהישיבה הביתה, שיביא עימו כמה 'הערינג' (דגים מלוחים). האבא חזר פעם שנית על בקשתו, וביקש מהבן 'שלא ישכח... בכפר בו התגורר האב, אי אפשר היה להשיג הערינג טוב, ולכן התיישב הכפרי ההוא לכתוב מכתב מיוחד לבנו, שיביא איתו כמה דגים מלוחים טובים מהעיר בה הוא לומד... מכתב זה היה מעין 'צוואה' שהותיד אחריו האבא ההוא, לבנו. צוואה עם הערינג... וההמכתב הראשון, עליו מספר רבי משה מרדכי שולזינגר, זצ"ל על המכתב השני סיפר רבי אייזיק שר זצ"ל, ראש ישיבת סלבודקא, שבבחרותו כיהן כראש ישיבה בעיד 'הלוסק'. הגר"א שר סיפר שהבחורים למדו שם בשקידה עצומה, ולא היתה להם כל שייכות לדברים בטלים. הם היו מנוערים לזמרי מענייני עולם הזה וטרדותיו, ומכל האירועים המתרחשים בעולם. בחור אחד בישיבה, היה מקבל מדי פרקיזמן מכתב מאביו, ובכל מכתב חזרו על עצמם דברי-ההדרכה שכתב האב, והם: 'בני יקרי, בכל ענין המתעורר אצלך, בכל שאלה ובכל בעיה שתהיה, תחשוב איזו החלטה היית מקבל ביום האחרון לחייו'. אם יש לך ספק האם ללכת לבית המדרש, או למקום אחר... תאר לעצמך שהיום הוא היום האחרון בחיידך, מה היית מחליט אז? הרי ברור שההחלטה היתה ללכת לבית המדרש! וכך תעשה בכל העניינים! זה היה המכתב השני. ומי היה חתום עליו? נתן צבי. ומה היה השם אליו היה ממוען המכתב: לייזר-יודל. האבא היה לא אחר מאשר הסבא מסלבודקא, הלא הוא רבי נתן צבי פינקל זצ"ל, אבי כל תופסי תורה, שחלק נכבד מהתורה שיש בידנו כיום הגיע מגדולי-עולם שגדלו בשני הדורות האחרונים, וצמחו על ברכי תורתו ויראתו של הסבא, שכתב את המכתב הנ"ל לבנו, רבי לייזר-יודל פינקל זצ"ל, שכיהן לימים כראש ישיבת מיד המעטירה. שני מכתבים, האחד מול השני. המכתב האחד 'מעורר' לקנות הערינג, והשני מעורר לקנות תורה ודעת, חכמה ויראת שמים, על ידי שידאה האדם את עצמו כמי שחי ביום האחרון לחייו, ואז כל החלטה שיחליט, תראה אחרת. (ברכי נפש)

מִפְתָּחֵי אֲוֵרֵיתָא

פתגמים, נצנוצי מחשבה, ורעיונות בדרכה של תורה

עם התפילה יתקרב האדם לבוראו. (רבינו בחיי)

כשתשאל על אדם, שאל מי רעהו. (ר' יהודה החסיד)

בכל אדם יש דבר יקר שאינו נמצא בשום אדם אחר. (רבי פנחס מקוריץ)

כפנינו בית לוי

שע"י בית הכנסת "בית לוי" רח' יוסף חכמי 48, מדורגי בית וגן ירושלים

במדבר
גליון מס' 536

יציאת שבת: י"ם 20:21, ת"א 20:24

כניסת שבת: י"ם 19:04, ת"א 19:19

נלמד מהפרשה

אחת התופעות המדהימות בעבודתו הציבורית של הרבי מליובאוויטש זצ"ל, היתה קבלת הקהל שנהג לקיים מדי יום ראשון בשבוע בפתח לשכתו. ביום זה היה עומד על רגליו מבוקר עד ערב ומקבל אלפי אנשים, שומע את בקשותיהם, מייעץ, מברך ומעניק לכל אחד מהם שטר של דולר על מנת שיתנו לצדקה (בכך ביקש לעורר את הציבור למצות צדקה).

גם בגיל תשעים ויותר, לא חדל הרבני ממנהגו, והיה עומד למשך חמש-שש ואפילו שמונה שעות, מבלי שייתיישב לנוח אפילו פעם אחת!

יהודי קשיש שלא כבש את התפעלותו תמה פעם בפניו: "רבי, איך מסוגל אתה לעמוד ברציפות זמן כה ממושך, ועוד מצליח להאיר פנים לכל אחד ברעננות מדהימה? אם אני עומד על רגלי קרוב לשעתיים, אני מתמוטט!".

הרבי הביט בו בחום וחיוך רחב פשט על פניו. "כל יהודי הוא כמו יהלום בעיני", השיב, **וכשסופרים**

יהלומים לא מתעייפים..."

הפרשה פותחת בציווי למנות את בני ישראל, ומשתמשת בלשון "שאו את ראש". "שאו" מלשון לשאת ולרומם כל יחיד מבני ישראל שגם אם הוא יהודי פשוט שבפשוטים, הרי הוא נמנה בשווה כמו שבעים הזקנים. עצם הספירה העניקה תחושה של חשיבות בסיסית וערך עצמי לכל אחד מבני ישראל, שבל נשכה, לא מזמן היו עבדים נעדרי אישיות במצרים. כעת, הרגיש כל אחד מהם ש'סופרים אותו', מתעניינים בו, ויש לו זהות עצמית. בהתאם לכך גם התבצע אופן הספירה, כאשר כל יהודי מקבל יחס אישי ומכבד. הרמב"ן מתאר זאת נפלא בשם המדרש: "אמר לו הקדוש ברוך הוא למנותם בכבוד ובגדולה לכל אחד ואחד. לא תהיה אומר לראש המשפחה 'כמה במשפחתך?' 'כמה בנים יש לך?', אלא כולם יהיו עוברים לפניך באימה ובכבוד ואתה מונה אותם. רצה הבורא שכל אדם מישראל יקבל את הכבוד הראוי לו, ויתקבל אצל משה ואהרן באופן אישי. משה ואהרן שאלו כל יהודי לשמו, התעניינו בשבטו ובייחוסו, ואף העניקו לו ברכה אישית.

אדם מישראל אינו רק "מספר", אלא בעיקר "שם". **לכל יהודי יש שם**, שם מבטא את הייחודיות שלו. משה ואהרן לא התייחסו לכל אחד בתור "עוד כבשה מהעדר", אלא בתור אדם יחיד ומיוחד במינו החשוב לפני הקב"ה כעולם מלא, ובלעדיו המניין איננו שלם.

הרחק משכן רע

"איש על דיגלו באותות לבית אבותם, יחנו בני ישראל מנגד, סביב לאוהל מועד".

כלומר: ה' מצווה שלכל שבט יהיה דגל משלו ולכל שבט יהיה מקום מסוים סביב המשכן. ואיתא במדרש: התחיל משה מיצר, ואמר: עכשיו עתידה מחלוקת להינתן בין השבטים אם אני אומר לשבט יהודה שישרה במזרח והוא אומר אי אפשר אלא בדרום. וכן כל שבט ושבט מה אני עושה אמר לו הקב"ה: משה, מה איכפת לך? אין צריכים לך מעצמם הם מכירים דירת חנייתם כי מסורת יש בידם מיעקב אביהם אשר ציום לפני מותו האין תהיה סדר חנייתם. וזהו שאומר הכתוב: "ויעשו בני ישראל ככל אשר ציוה ה' את משה כן חנו לדגליהם". ולא שינו דבר מכל אשר ציוה יעקב אביהם.

על פי האמור אנו רואים שכל סדר חניות השבטים היה על פי ה' ועל פי מה שרמזו בעולמות העליונים, ועל כן צריך להבין כיצד ייתכן שמשפחות הקהתי שחנו מדרום למשכן בצמוד לשבט ראובן השפיעו עליהם וגרמו להם מכשול לשבט ראובן במרידת קורח הקהתי כאשר הצטרפו מבני ראובן למרוד במשה, וגם 250 מקריבי הקטורת שמתו היו רובם משבט ראובן. הייתכן שקיום ציווי ה' יגרום לתקלה כה חמורה? רש"י מתרץ זאת בפשיטות וז"ל: אוי לרשע ואוי לשכנו כאשר השכנות רעה יש לברוח ממנה כמפני אש, אך לא השכילו אנשי שבט ראובן לשמור מרחק מספיק משבט הקהתי.

מסופר על יהודי שניכנס אל האדמו"ר מבעלזא והתאונן בפניו על בנו הגדול שעד עתה הצטיין בלימוד והנהגה, ופתאום חל בו שינוי לרעה, השיב לו הרבי צא ובדוק מי הם חבריו עשה האיש כדברי הרבי התעניין אצל ראש הישיבה שהודיעו כי חבריו של בנו הם מהמצטיינים בישיבה חזר האיש על עקבותיו נכנס שנית אל האדמו"ר ותינה בפניו את צרתו וטען לתומו שחבריו של בנו מהמצטיינים חזר האדמו"ר צא ובדוק מי הם חבריו הבין האב כי דברים בגו, ולאחר שעקב אחרי הנהגת בנו וחבריו הבחין כי ידידו הטוב ביותר עושה רושם חיובי בחיצוניותו בו בזמן שבפנימיותו הינו מושחת ומקולקל, לאחר פעולות ומעשים הצליח בהשפעתו להפריד בין השנים ולאחר מכן חזר אל הרבי ואף זכה לשמוע פנינה יקרה: בתפילת השחר אנו מתפללים שתרגילנו בתורתך וכו' ותרחקנו מחבר רע, ושוב בקטע הבא כופלים אותה בקשה שתצילנו היום ובכל יום ויום מחבר רע. הלא דבר הוא! כי על חברותא רעה אין תפילה אחת מספיקה אלא יש צורך לכפלה.

בברכת שבת שלום,
רב בית הכנסת

סיפור השבוע

אור היהדות במערה

ובין צמחי הפרא כשהם מחייכים לכל עבר. בהמשך השמש יקדה בעוז וההליכה הרגלית בתנאי המדבר הפכה להיות מתישה וקשה. המסלול לא היה קל בכלל ומר נאור הרגיש צורך לדרבן את הקבוצה המפונקת שלא הורגלה להתמודד עם מזג האוויר הישראלי וההרפתקאות להן מורגל ה"צבר" המצוי.

הוא עצר להפסקה ונתן לקבוצה הסבר מפורט היכן נמצאים ומה צפוי להם בהמשך. כמו כן נתן להם תדריך כיצד להתגונן מהחום והסכנות המצויות בעיקולי הדרך ואף הפתיע אותם וסיפר להם שכל המסלול אף שהינו מרתק כשלעצמו, אינו אלא רק הכנה להפתעה העיקרית המצפה להם בסופו והסבלנות משתלמת הפעם וכדאית מאד. התיירים קיבלו את דבריו בסקרנות ובשמחה והמשיכו במרץ ובכוחות מחודשים כשהם דרוכי ציפיה לקראת ההמשך הצפוי להם בתום המסע התלול והמפרך. שעות הליכה ארוכות, מתישות ועמוסות חויות עברו עליהם עד שזכו לראות את פתח המערה הנכספת מבצבץ ממרחק בין הנופים. הזעה ניגרה כמים מפניהם הלוהטות. והם זירזו איש את רעהו להתאמץ לקחת תנופת מרץ אחרונה ולהאיץ מהלכים בקצב לקראת הסוף הנכסף. רק אחד נעצר שם פתאום ועמד על קפואו על מקומו כאילו הכישו נחש. רעד של קור חלף בכל גופו - בניגוד לחום שלהט סביבו. היה זה המדריך מר נאור בכבודו ובעצמו! תמיד כשהיה מגיע לנקודה הזו, שנמצאת מעט לפני הכניסה למערה. היה רגיל לעזוב את הקבוצה לפרק זמן קצר ואז היה רץ במהירות הבזק אל המכונית שלו שחנתה יחד עם שאר האוטובוסים ביציאה מהמערה.

ברזיזות היה מוציא מהמכונית פנסים ואמצעי תאורה אלקטרוניים ומפזר אותם לאורך המערה טרם כניסת המטיילים לתוכה. אור בהיר וחיוור היה מתפשט על התבליטים שבכותלי המערה. והאיר על הממצאים המדהימים שבתוכה.

כמו מכת ברק הכתה בו עת נזכר פתאום ששכח להכין את הפנסים והפלורוסנטים הניידים. צמרמורת חלפה בו. הוא לא יכול היה להבין איך קורה לו דבר כזה? איך שכח להכניס אמש למכוניתו את אמצעי התאורה? זה לא יכול להיות, חשב לעצמו, זה פשוט לא ייתכן!

ללא תאורה אין אפשרות להיכנס לתוך המערה שאלה סמיכה שוררת בה. אי אפשר לראות מאומה וגם לא לפסוע לאורכה ובין נקיקיה הוא הרהר בעצב באכזבה שתאחז בתיירים שבוודאי לא ישכחו לו את הטיול הזה ולא יסלחו לו על מפח הנפש שגרם להם. ידע שמארגני הטיול יעסו עליו מאד, ובצדק. עשרות פעמים סיכמו איתו שיעשה הכל להביא להנאה מושלמת של הקבוצה הנכבדת. הן בבחירת המסלול והן בביצוע. ועכשיו? כיצד ישא פניו אליהם? והמוניטין שלו מה יהא עליו?

כל מחשבות הללו רצו במוחו באותם שניות. עוד רגע קט יהיה עליו לעמוד מול הקבוצה ולהודיע להם ששיאו של הטיול נכשל עקב... רשלנות פושעת מצידו! הוא חש שאינו מסוגל לעמוד ברגע המבין והמשפיל הזה. ואז... בצעד של ייאוש החל לרוץ לעבר המכונית שלו. אולי, אולי יקרה נס. אולי ימצא בה איזה פנס וזו אחת קטן שנשכח או נותר מאחד הטיולים הקודמים? אולי... והלוואי...

הוא הגיע אל המכונית במהירות שיא. פתח אותה בחטף ובדק בדקדקנות את תכולתה. שום פנס וכל זכר לפלורוסנט לא נמצאו בקידמתה. הרים בתנופה את תא המטען, אולי מכאן תבוא ישועתו. אבל גם שם לא נמצא שום אמצעי תאורה אלקטרוני. ואז נחן עיניו על... עשרות נרות השבת שהצטופפו בעומקו של תא המטען. הוא חפץ אותם בידיו והחל לרוץ לעבר המערה כשליבו גדול מהתרגשות ושמחה ורגליו מנתרות בקלילות כאילו מציא אוצר זהב שלא יסולא בפז.

הוא נכנס למערה. הדליק את הנרות בין הרהבים ועל תבליטי הכתלים במצית שהיתה ברשותו. שלהבות הנרות הבליחו בהוד והאצילו אור כשל החמה לעת שקיעה על העתיקות שבפנים. מן זוך קדום התפשט בחלל המערה. צלליות השלהבות הבהבו ברטט על גבי הנטיפים והזקיפים עד שאפילו הוא שהכיר את המסלול על בוריו חש שהפעם הכל יותר יחודי ומפעים מתמיד השילוב של הנרות בתוך הטבע היה מושלם והרבה הרבה יותר מוצלח מכל האביזרים האלקטרוניים בהם השתמש עד לאותו יום. שריקות ההתפעלות של התיירים שהדהדו בחלל המערה אישרו את תחושתו. עיניהם לא שבעו מראות ופיהם לא פסק מלהלל ולהודות למדריך שהביאם עד הלום. היה זה אחד הטיולים המוצלחים ביותר שהוביל אי פעם.

רק שהפעם רק הוא ידע עד כמה קרוב היה המרחק בין ההצלחה המסחררת לקריסה המוחלטת. בפעם הראשונה בחייו הרגיש בפנימיותו שהתהילה לא שייכת לו ו"השיר והשבח - לחי העולמים, הגאווה והגדולה - לחי עולמים"... - למרות שלבטח לא הכי את מילות התפילה הללו. הוא חש אותן בכל מהותו. ורגש של הכרת הטוב למנהיג לכל הברואים - הציף אותו. מיד כשהגיע הביתה שח בהתרגשות את המעשה לבני ביתו. ובאותו עתום החליטו מיד הוא זוגתו שמיהים הזה ואילך בבית הזה ידלקו נרות שבת, כשיר מזמור תודה לה'!

כל העניין לא מצא חן בעיני בני הזוג כלל וכלל והיה נראה להם כמטרד מיותר. אבל לא אנשים מתורבתים כמוהם יעשו מכך עסק, בני הזוג נאור הם אנשים עדינים ובעלי מעמד מכובד וכאלו לא התאים לאופיים לעורר מהומות. לפיכך נתנו לפעילות השבת להניח את הנרות בעגלתם ללא שהביעו בגלוי את מורת רוחם אבל, נימוסים וסובלנות זה ענין אחד, ואימוץ הרגלים שלא לרצונם זה כבר משהו אחר.

גברת נאור לא הדליקה נרות שבת מעולם ולא התכוונה להתחיל להדליק את הנרות גם עכשיו. היא לא הורגלה בכך, לא קבלה חינוך וערכים בעלי אופי דתי או מסורתי ולפיכך לא נתנה לנרות השבת לחזור דרך מפתח ביתם.

כשהיו בני הזוג מרוקנים את תכולת העגלה הניחו את נרות השבת בתא המטען עם כל שאר המצרכים. הם לא השאירו את הנרות בעגלה, כי כפי הידוע מדובר באנשים הגונים ומתורבתים, כאלה שלא יותירו אחריהם עקבות וחפצים מיותרים. וכאשר היו מגיעים למעונם את הכל הכניסו הביתה, פרט לדבר אחד... הנרות. את הנרות היו משאירים דרך קבע בתא המטען מבלי שהם בעצמם ידעו עד מתי...

שבוע רבף שבוע, נרות שבת למכביר נערמו שם בתא המטען. לבני הזוג נאור לא היתה תעוזה להשליך חלילה את הנרות. סוף כל סוף שכנו בקרבם נשמות יהודיות. וכך המשיכו הנרות להצטבר במכוניתם עד שימצא פתרון מתאים מה לעשות איתם, הרבה מחשבה לא הקדישו לכך בני הזוג. "כל עוד הנרות הללו לא דורשים אוכל ולא בוכים בלילה הם יכולים לשהות בתא המטען אם נוח להם שם"... היתה מתלוצצת גברת נאור והניחה לשגרה השוחקת להמשיך בשלה.

לאחר זמן החלו בני הזוג לערוך קניותיהם במרכז קניות אחר אותו העדיפו מסיבות כלכליות ואחרות והנרות שקבלו בקניון שבמיתר נותרו כמזכרת בתא המטען עד... לאותו בוקר.

באותו בוקר יצא אדון נאור ליום עבודה מאתגר ומתיש כמדריך טיולים, אהב מאד את הימים הללו רצופי הרפתקאות והפיתולים, הצוקים והמורדות המשתפלים. הפעם ציפה לו מסלול מעניין במיוחד. היה עליו להוביל קבוצת תיירים באחד המסלולים המרתקים והחביבים עליו ביותר.

היה זה מסלול ארוך ומפותל בנגב המדברי. שעות הליכה לא קלות, תוך טיפוס על צוקים ירידות חדות לתוך וואדיות עמוקים וצעידה בשבילים לא סלולים בין קוצים ועשבי בר מזמנים. תמיד היו במסלול הזה הפתעות מעניינות, לפעמים ניתן היה לראות איזה בעל חי בלתי מצוי חומק בין נופי המדבר הצחיחים. או מצחים ופרחי פרא מדבריים ונדירים. אבל שיאו של הטיול היה דווקא בסופו... בסוף המסלול היתה מערה מרהיבה ביופיה. כל ההליכה במשך שעות במסלול החם והמתיש היתה כדאית רק בשביל המערה הזו בה שרידי עתיקות מתקופה קדומה. נטיפים וזקיפים מדהימים ביופיים שכנו בה, המערה עצמה היתה קיריה וחשוכה מאד בניגוד לחום והשרב שלהטו בחוץ.

ואדון נאור התענג תמיד על הרגע הזה. כאשר התיירים המיוזעים והמעולפים למחצה מלהט החמה - היו מגיעים אל פתח המערה. הוא נהנה לראות אותם גומעים אל קירבם את האוויר הקר שהעניק תחושה כאילו הם נמצאים באיזה יקב צונן והיה מחיה את נפשתיים התשושות והעיפות. שעה ארוכה של קורת רוח היתה זו. עת היו המטיילים פוסעים בנחת בין הנטיפים והזקיפים והקיץ נפליטים מפיהם קריאות התפעלות בראותם את יופי הבראשית המדהים.

בסופו של דבר הובילו פיתולי המערה אל נקיק צר שהשתפל הישר אל האוטובוסים שהמתינו להם בחוץ. זו היתה חוויה מיוחדת במינה. וסוף מפתיע לטיול מרתק מתיש ומוצלח. כך תמיד ובדרך כלל, וכך גם היה אמור להיות באותו בוקר...

באותו בוקר הוביל מר נאור קבוצת נדבנים, תיירים בעלי מעמד מכובד מאד שהגיעו לארץ לביקור גומלין והתרשמות. מארחיהם השקיעו באירוח את המיטב ועשו הכל על מנת שהתורמים החשובים ייהנו במקסימום ההנאה האפשרית. הם בחרו בקפידה מדריך טיולים בעל מוניטין אשר שמו הלך לפניו כאחראי, נעים הליכות ובעל ידע והתמצאות מקיפה. בכל אזורי הארץ בכלל ובאזור המערה בפרט. מר נאור התאים לדרישות והוא זה שנבחר לבצע את המשימה.

הוא הכיר את המסלול היטב, כל פיסת אדמה היתה נהירה לו, בעצמו לא זכר כמה פעמים כבר הוביל במסלול הזה, וגם הפעם חש כאילו הוא פוסע באחד הרחובות שבשכונת מגוריו. ובכל זאת קינן בו הפעם איזה מתח סמוי. ידע היטב שהפעם אין מדובר בעוד קבוצת תלמידי תיכון או סתם קבוצת אזרחים שיצאו לטייל. הפעם הרכב הקבוצה שהגיע מחו"ל היה מחייב יותר וגם התשלום הגבוה שנקבע מראש היה בהתאם ולא הותיר שום מקום ואפשרות להקי ראש או לאפשר איזו שהיא תקלה כל עוד הדבר תלוי בידיו.

בתחילה הכל הלך למישרין, האנשים צעדו במצב רוח מרומם ונהנו מההליכה המשחררת בחיק הטבע. הם הצטלמו על רקע נופי המדבר

פינת ההלכה - הלכות חג השבועות

- א. יש אומרים שבליל חג השבועות אין לקדש על הכוס עד שיהיה ודאי לילה, שאם יקדש מבעוד יום הרי הוא כמחוסר קצת מיום מ"ט לספירה, וכתוב: "שבע שבתות תמימות" תהינה. ויש חולקים ואומרים שאין לחוש לכך, ושכן פשוט המנהג לקדש אף מבעוד יום, ולכן לכתחילה נכון להמתין מלקדש עד לאחר שעברו עשרים דקות מהשקיעה, ובפרט במקומות אלו שאפשר לחשוש לדברי האחרונים ולהמתין עד הלילה, שנכון לעשות כן. ומכל מקום בשעת הצורך הרוצה לסמוך על המקילים, ולקדש על הכוס מבעוד יום ולהוסיף מחול על הקודש יש לו על מה שיסמוך. שכן הוא מעיקר הדין, וגם המנהג כן.
- ב. מותר להתפלל ערבית בשבועות מבעוד יום לפני הלילה, כנהוג בכל יום, ואין צריך להזהר בזה להתפלל רק לאחר צאת הכוכבים. שרק לגבי הקידוש טוב להחמיר כנזכר.
- ג. פשוט המנהג בכל תפוצות ישראל להיות נעורים כל הלילה בליל חג השבועות ולעסוק בתורה, עד עלות השחר, וכמו שכתוב בזהוה הקדוש: "חסידים הראשונים לא היו ישנים בלילה הזה, והיו עוסקים בתורה, ואומרים: בואו לנחול מורשה קדושה לנו ולבנינו בשני העולמות". וכן אמרו עוד בזהוה הקדוש: "כל אלו שמתקנים התיקון בלילה הזאת ושמחים בו, כולם יהיו רשומים וכתובים בספר הזכרונות, והקדוש ברוך הוא מברך אותם בשבעים ברכות וכתרים של עולם העליון". ואין מנהג זה אלא לאנשים ולא לנשים.
- ד. מהיות טוב נכון לחוש לדברי רבותינו המקובלים, וללמוד בליל שבועות את התיקון שנתקן ונסדר על פי הזוהר והמקובלים, ונדפס בספר קריאי מועד לחג שבועות, בכנופיא ובחבורה, ומכל מקום אברכים ובני ישיבות שחשקה נפשם לעסוק בגמרא בלילה הזה בשקידה ובהתמדה, אין למחות בידם, שיש להם על מה שיסמוכו. ואם רוב הציבור קוראים התיקון אין ראוי ליחידים לפרוש מהם וללמוד תלמוד או רמב"ם.
- ה. יש להזהר מלדבר דברים בטלים בלילה הזה, ולא יאבד זמן יקר זה בשיחה בטילה. ויושב בטל כישן דמי. ועל פי הקבלה אין לקרות משנה בלילה זו. ולפני נקודת חצות הלילה יש לקרות קריאת שמע, בפרט לאלה שהתפללו ערבית מבעוד יום. ואם יש תלמיד חכם בין החבורה טוב ונכון שיבאר לקהל דברי הגמרא והמדרש ותר"ג מצות, דבר דבור על אופניו, בדברי אגדה המושכים את הלב, כדי שלא יבואו להתנמנם.
- ו. העוסקים בתורה בלילה, ומגישים להם מדי פעם בפעם במשך הלילה תה או קפה, אפילו שהו בינתיים יותר משעה ומחצה, שיש בזה יותר מכדי שיעור עיכול המזון, אינם צריכים לחזור ולברך על כל כוס וכוס, אלא די בברכה אחת, והיא פוטרת את הכל. וטוב שיכוין דעתו לפטור בברכתו הראשונה כל מה שיביאו לפניו לאחר מכן. ואם יצא לחוץ מפתח בית הכנסת או בית המדרש, אפילו הניח מקצת חברים, ואחר כך חזר, צריך לחזור ולברך, ששינוי מקום נחשב להיסח הדעת.
- ז. אין לברך ברכות התורה אלא עד אחרי עלות השחר, שהוא שיעור מהלך ארבע מילין לפני הנץ החמה, דהיינו שבעים ושתיים דקות קודם הנץ, ושיעור זה משערים בשעות זמניות, ומנהיגו לברך כל ברכות השחר, חוץ מברכת על נטילת ידים ואשר יצר.

פרפראות לתורה

הדגלים בפרשתנו נושאים מקום של כבוד במסעם של ישראל במדבר. "איש על דגלו באותות לבית אבותם יחנו בני ישראל", פותחת התורה את החלוקה למחנות. רש"י מרחיב: "באותות לבית אבותם... באות שמסר להם יעקב אביהם כשנשאוהו ממצרים, שנאמר 'ויעשו בניו לו כן כאשר ציוו' - יהודה ויששכר וזבולון וישאוהו מן המזרח, וראובן ושמעון וגד מן הדרום וכו'". פירוש הדבר: את סדר המחנות קובעת התורה לפי הסדר שסידר יעקב לשבטים בעת שנשאוהו לקבורה בארץ כנען. על ידי חלוקה שכזו, שנקבעה בידי יעקב אבינו, אין חשש שתתעורר מחלוקת על ידי שבט כלשהו, מדוע הוא הוצב במערב ולא במזרח, מדוע הוא רק שני ולא ראש הדגל.

הגאון רבי יצחק זאב סולובייצ'יק מבריסק אינו מבין מה הראיה. הרי כשיעקב נפטר היה המת מוטל לפניו, כעת אין זה הזמן למריבות וכולם מוכנים להתפשר עבור האחדות. אבל מי אמר שכעת, כאשר בני ישראל מצויים במדבר לאחר מאות שנים, יסכימו כולם לחלוקה שנקבעה אי אז?

"תסביר להם את הרמב"ם הזה", ביקש הגרי"ז סולובייצ'יק מבנו הגדול, רבי יוסף דב סולובייצ'יק, בתגובה לרמב"ם מוקשה שהציגו בפניו מספר תלמידי חכמים מירושלים. רבי יוסף דב נענה ללא שהיות, ופתח: "כך תירץ אבי מורי את דברי הרמב"ם...", ובהסבר קולח פירק כל קושי עד שהדברים האירו בשמחה.

כעת ביקש הגרי"ז מבנו שייספר לצורבים השואלים באילו נסיבות הוא עסק ברמב"ם הנ"ל. "היה זה בעת שברחנו מוורשה המופצצת על ידי כוחות הנאצים", סיפר רבי יוסף דב. מלחמת העולם השנייה הייתה בימיה הראשונים, הגרי"ז נותר בחברת כמה מבניו מעבר לגבול הפולני, כשהרבנית ומספר ילדים נותרים מאחור מעבר לגבול הליטאי.

הגרי"ז ניסה להתקדם לעבר ורשה, אלא שכבר החלה בריחה המונית של תושבים מהעיר שהופגזה קשות מהאוויר. "בעת שישבנו תחת עץ על אם הדרך כדי לנוח מעט בצל, האירו פני אבי מורי", המשיך רבי יוסף דב, "והוא הסביר לי את התירוץ שעלה כעת בדעתו לקושיית הרמב"ם הזו...".

קוראי סיפורים כאלה מקבלים חלישות הדעת: מהיכן זכה לזאת הגרי"ז?

"בבקשה", התחננה הרבנית, "תניח לו להתכונן לחופה". הגאון רבי חיים מבריסק עסק בתורה משך כל יום החופה של בנו, הגרי"ז, ביחד עם החתן ללא הפוגה, עד שנטו צללי ערב והחתן קם אל הכיור לשטוף פניו וליטול ידיו קודם החופה. הגרי"ז מבריסק המשיך ללוות אותו ולשוחח אותו בלימוד... הרבנית נזעקה מהמטבח, וביקשה שיניח לו להתכונן ברוע. אבל הגרי"ז השיב בשלווה: "רצוני לחנכו שאין רגע ופנאי שאינו מוכשר להתעמק בדברי תורה. גם לפני החופה".

ואם לפני החופה מסתפקים בכיור לשיטפת הפנים וממשיכים להתעמק בלימוד, מהיכן ההיתר שלא לעשות כן בשעה שבורחים מן הפגזים?...

על פי יסוד הסיפורים הללו, נבין את ביאורו של הגרי"ז סולובייצ'יק על התהייה שהבאנו: רש"י מדגיש שהסדר היה "באות שמסר להם אביהם" - כאשר מחנכים את הילדים מגיל צעיר חינוך יסודי ובריא, אין זה משנה האם מדובר בשעת לוויה בה פחות מקדישים מושג לשאלת המיקום, או כשמדובר בדברים העומדים בכבודו של עולם.

חינוכו של יעקב אבינו, שעבר מהשבטים לבניהם ומהם לבני בניהם, היה בכל נושא ובכל מצב. תוקפו לא פג גם כעבור שנים. אף אחד לא ירהר ולא יערער, שכן החינוך עדיין חי ונושם.

וְלֹא יִבְאוּ לִרְאוֹת כְּבִלְעֵ אֶת הַקֹּדֶשׁ

בית הכנסת

המקום האישי שלי
להתייחד עם קוני. בו
אני מתרפק כתינוק
בחיק אמו לבקש את
צרכי, בו אני משתפך
בשיח שבח והודאה
על הניסים והטובות
שבכל עת עמדי, בו
אני מגלה צפונות לבי
על כל מה שעובר עלי
ועל כל מה שאני
צריך. המקום הזה
כל כך יקר ללבי

אנא ידידי התחשב בי, קשה לי לראות איך שרומסים אותי
בשיח לצים ובדברי הבל. תנסה גם אתה ותראה שתוכל
להרגיש קשר קרוב למקום ותרצה לכבד אותו. תודה.

בזכות [דברי] התנא האלקי

בהשגחה פרטית נתגלגל לידי הדף שאתם מפרסמים כל שבוע, ובשבת שלפני ל"ג בעומר הבאתם את דברי הזוהר הקדוש שאלו המבזים את התפילה בשיחה בטלה המלאכים דוחים את בקשותיהם. אמנם ב"ה מעולם לא הייתי מן המשוחחים בתפילה, אבל מעולם לא קבלתי זאת בקבלה גמורה, וזה לא היה בעיני איסור כה חמור.

החלטתי שזה יהיה המעשה שלי בתורת השתדלות לזכות לסייעתא דשמיא, ומיד קיבלתי על עצמי בקבלה גמורה שלא לשוחח. גם התקשרתי לילדי שכה מצפים שהדירה תימכר, ולרתום גם אותם להשתדלות זו.

בל"ג בעומר עליתי למירון והזכרתי את הקבלה, ושוב שטחתי את תפילתי ובקשתי שהדירה תימכר במהרה.

אני רק מתיישב על האוטובוס בדרך הביתה והטלפון מצלצל, על הקו היתה זוגתי שאמרה שהיא מנסה כבר חצי שעה להתקשר ולא ענית. התנצלתי שכנראה בגלל הרעש וההמולה בסביבות הציון לא שמעתי.

וכך היא ספרה, עלה כאן אחד שנראה בעל אמצעים, בדק את הדירה מכל צדדיה ושאל למחירה. זוגתי שלא היתה כל כך מעורה בפרטים, שאלה אותו כמה הוא חושב שצריך לשלם, והוא נקב במחיר שהוא גבוה משמעותית מהמחיר שרציתי. על אתר הוציא תשלום ראשוני, וביקש ממנה להתחייב בכתב שהדירה תימכר לו. וכך אכן עשתה.

כשעדיין הייתי בתוך שיעור פרסה סמוך למירון הודיתי לה' על חסדו הגדול, ולמחרתו ביום שישי כבר היה הכל כתוב וחתום אצל עו"ד, וגם התשלום כולו במזומן כבר היה בידי. **פלאי פלאים.**

"אני יודע שהסיפור שלי ישמע כמו סיפור דמיוני, אבל מה אעשה שככה זה היה". כך פותח הכותב את מכתבו שנשלח ביום ראשון שלאחר ל"ג בעומר.

יש לי דירה טובה במקום טוב בעיר מרכזי, שאני רוצה למכור אותו, כיון שכבר חיתנתי כמה מילדי והם עברו לגור בפרוייקט מרוחק קצת, והחלטתי כי עדיף למכור את הדירה שברשותי, ובאותו מחיר לרכוש דירה מוכבדת ליד ילדי, וגם ישאר לי עודף לכסות חלק נכבד מחובותי.

ילדי כמובן שמחו, ואני לא העליתי על קצה דעתי שזה יקח הרבה זמן. את הדירה במקום החדש כבר קניתי והייתי בטוח שתוך כמה ימים יהיה בידי הכסף מהדירה שנמכרה.

אבל רבות מחשבות בלב איש וגו', על הדירה החדשה הייתי צריך לקחת הלוואות, והדירה הישנה נמצאת כבר כמה חדשים בשוק ועדיין אין לה דורש. כמעט בכל שבוע עולים אנשים לראות את הדירה, שכיווני האויר שלה מצויינים, השמש מאירה בה, המחיר רגיל לחלוטין, ועם כל זאת אנשים מצאו בה חסרונות שונים ומשונים.

מידי ערב ראש חודש אני מגיע למירון, והתפללתי גם על זה, אבל התוצאות בוששות מלהגיע.

שבוע אחד קראתי את 'באר הפרשה' של רבי אלימלך בידרמן שליט"א, אשר כידוע מלא וגדוש בעייני אמונה שהכל מתנהל על ידי הקב"ה, ואפילו דבר שנראה שבידים שלנו גם הוא מתנהל מלמעלה וצריך סייעתא דשמיא על כל דבר.

הדברים פעפעו בקרבי והגעתי להבנה פשוטה, שעד שלא יהיה לי סייעתא דשמיא לא אוכל למכור את הדירה. השאלה היא רק איך אזכה לסייעתא דשמיא.

דפוס דרוקער

צביר זאנו
באל קיבנו

לך זה לא יקרה

ג- לרסומט

מזמינים ומקבלים באותו יום

ופל באחריים נוחים וליכות אדים

דפוס דיגיטלי מקצועי | כל שירותי הדפוס והצילום

רחוב אהלי יוסף 5 (פינת רח' בר אילן) ירושלים טל': 02-5337722 | פקס: 02-5383018

דוא"ל: g5337722@gmail.com | שעות פתיחה: א'-ה': 10:00-19:00 | יום ו': 10:00-12:00